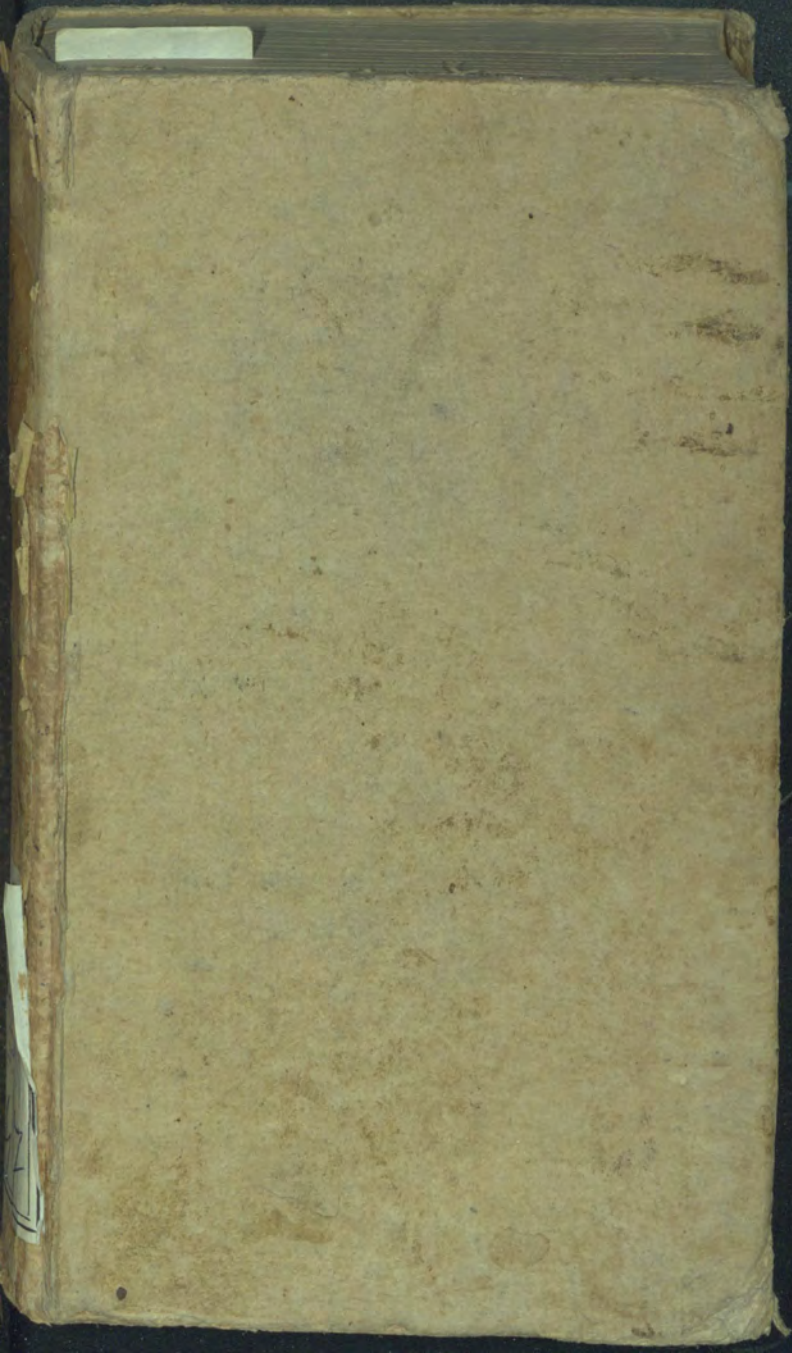

VIA COMPENDII
AD
PERFECTIONEM
STATUI RELIGIOSO
COMPETENTEM
OCTIDUANO ITINERE
EMETIENDA
DUCE

S. IGNATIO DE LOJOLA
INTERPRETE

P. FRANCISCO NEUMAYR S. J.

EDITIO SECUNDA

CORRECTOR.

Conventus

Cibinensis.

Cum Licentia Superiorum, & Privil. Caesareo.

AUGUSTÆ, & INGOLSTADII.

Sumptibus Franc. Xav. Crätz, & Thomæ Summer

ANNO MDCCCLIX.

S. IGNATIUS in Libello Exercit.

Annotat. 5.

Mirum in modum juvatur, qui suscipit Exercitia sacra, si *magno* animo atque *liberali* accedens, totum studium & arbitrium suum offerat suo Creatori, ut de se, suisque omnibus id statuatur, in quo ipsi potissimum servire possit juxta ejusdem beneplacitum.

FACULTAS

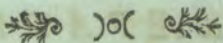
Reverendi Patris Præpositi Provincialis
in Provincia Germaniæ Superioris
cum Privilegio Cæsareo.

CUM D. Franc. Xaverius Crätz,
Bibliopola Ingolstadiensis, &
D. Thomas Summer, Biblio-
pola Augustanus, iteratis typis vulgare
desiderent Librum, cui titulus: *Via*
Compendii a P. Franc. Neumayr, So-
cietatis Nostræ Sacerdote idiomate
latino conscriptum, Ego Georgius
Hermann, Ejusdem Societatis per
Germaniam Superiorem Præpositus
Provincialis, potestate ad id mihi facta
ab Adm. R. P. N. Laurentio Ricci,
universæ Societatis JESU Præposito
Generali, Eisdem ad editionem secun-
dam facultatem impertio, simulque

communico Privilegium Cæsareum,
quo aliis Bibliopolis atque Typogra-
phis interdicitur, ne Librum ullum ci-
tra consensum Superiorum recudere,
aut intra S. R. I. fines inferre
præsumant. In cuius rei fidem has Eis
manu propria subscriptas, & con-
sueti officii mei sigillo munitas dedi.
Burghusii, 18. Decemb. 1759.

(L.S.)

GEORGIUS HERMANN.

PRÆFATIO

DE

LIBELLO EXERCITIORUM S. P. N. IGNATII.

VIAM COMPENDII AD PERFCTIONEM
cuilibet Statui, maxime RELIGIOSO,
competentem demonstraturus, Libel-
lum S. IGNATII Lectori exhibeo, non ut *legat*,
sed ut *utatur*. Nam, consideranti mihi, hac
tempestate nullum fere reperiri Ordinem Re-
ligiosum, in quem non introductus sit mos sin-
gulos suorum singulis annis per sacra octo, aut
decem dierum Exercitia sollicitè excolendi:
sæpe admiratio subiit, quare nunc raro ad-
modum videamus illas minime vulgares *mo-
rum*, atque *affectionum* mutationes, quas ad
usque excelsæ Sanctitatis fastigium evectas
primum nostræ Societatis Seculum passim ob-
stupuit, uti docent Exempla a Rosignolio in
singulari tractatu de fructibus Exercitiorum
recensita. Sunt, qui causam defectus attribu-

P R Æ F A T I O.

unt neglectiōni *Additionum*, quas vocamus. Nec renuo. quoniam in earum observatiā etiā Ignatius momentum posuit. Sed quia hæc culpa neque omnium est, ut opinor, qui se exercent: neque sola sufficere videtur, ut omnem gratiæ motum sufflaminet: non credo errare me, si alium mali fontem indigitans accusationis convitium totum *in digressione a norma libelli* posuero, a qua facile abeunt, qui hodie Exercitiis vacant vel sine Directore, vel sine directione. Atqui *in directione* sunt omnia, fere sicut omnis utilitas Scripturæ a legitima interpretatione habetur. Nimirum Libellus Ignatianus non *pro lectione*, sed *pro usu* compositus fuit. Inde fit, ut, qui animo *legendi* tantum illa folia inspexerit: minime inventurus sit, quod satisfaciat expectationi concitatae per testimonia summorum Virorum, tantis laudibus hoc Opusculum efferentium, ut a Matre Divina Divo Fundatori dictatum esse ad calamum merito existimetur. Non igitur nullum me operæ pretium esse facturum putavi, si Directoris absentiam suppleam indigentibus, agendo personam *Interpretis*, atque *Admonitoris* de omnibus, quæ monere Director, & in quibus juvare deberet. Excipe, quod quatuor Hebdomadis *octo dies* substitutam, impatientibus moræ *per compendium* consulens, quod ut Anima Religiosa avidius

ar-

P R Æ F A T I O

arripiat, juvat *de Norma* in Libello S. Ignatii pro Exercitiis rite peragendis expressa aptam IDEAM formasse, ex qua quisque *sui Director* in defectu alterius esse queat. Paucis explico.

§. I.

Libelli Materia.

S. Ignatius Libelli sui *materiam* geminam constituit, *Instructiones* pro directione, & *Meditationes* pro quatuor Hebdomadis, *non a numero dierum*, sed a *scopi varietate* sic nominatis, eo quod in prima intendatur *compunctio cordis* de vita male, aut tepide acta: in altera *resolutio mutationis*; in tertia *victoria difficultatum*: in quarta *confirmatio animi* ad constantiam.

Instructionum nomine veniunt Annotationes, Additiones, Praxes & Regulæ. *Annotationes* docent, quid observare *Director*, & quid monere Exercentem se debeat. In *Additionibus* quidam Ritus, atque Ceremoniæ exponuntur ad animi affectum *fini hebdomadæ* opportunum sive ciendum, sive alendum utiles. *Praxes* tres commendantur, Examen particulare, Examen generale, & tres modi orandi. *Regulæ* denique quinque generum enarrantur, pro victu temperando, pro discretione spirituum, pro scrupulis dignoscendis, pro

P R Æ F A T I O

eleemosyna distribuenda, & tandem, ut cum Ecclesia Catholica sentiamus. Regulæ *de vi-ctu* leguntur 2da, *de scrupulis* 3tia die. Regulæ *de discretione spirituum* priores pertinent ad diem 4tam, posteriores ad 5tam. Illæ *de eleemosyna* ad 7mam, & quæ *de Ecclesia* sunt, ad 8vam, sicut suo loco monebo ex Directoris officio.

Meditationes quod attinet, jubentur aliæ fieri per applicationem trium animæ potentiarum: aliæ per repetitionem cum pluribus colloquiis: aliæ per applicationem quinque sensuum *cum affectibus*, quorum fontes sunt *tria tempora*. Nam ex *Reflexione* ad tempus *præteritum* nascuntur pudor, dolor, accusatio sui, optatio, gratiarum actio &c. *Resolutiones* pro *futuro* tempore fiunt per oblationem propositorum, cum rejectione excusationum, confutatione objectionum, victoria impedimentorum, desiderio imitandi Sanctos, gaudio, amore, tristitia, spe, ira, audacia, zelo &c. Ad tempus *præsens* autem pertinent *Petitiones* cum obsecrationibus per Divinas perfectiones, per Christi, ac Sanctorum facta, & merita, per ipsius orantis miseras, conatus, atque pericula, prout alibi (*) latius explicavi, & cum exemplis. An, quando, quomodo hi modi Meditationum usurpandi aut variandi sint, Directoris est determinare, quod & faciam.

§. II.

(*) In Viro Apostolico.

P R Æ F A T I O

§. II.

Libelli Forma.

Forma Libelli constituitur ex connexione partium ita ex se mutuo pendentium, ut non una veritas *post alteram*, sed una *ex altera* sequatur, quod item alio loco (*) demonstraturus, omnia Exercitia huic *uni syllogismo* inclusi: *summa hominis felicitas est Deo perfecte servire*: nam hic est finis hujus vitæ: & qui Deo non servit; in tempore & æternitate est miser. *Atqui servire Deo perfecte est imitari Christum*, nam Christus est forma servi æque in agendo, ac in patiendo. Ergo *summa hominis in hac vita felicitas est imitari Christum*, felicitas, quam nunc inchoamus per dulcem spem resurrectionis, & ascensionis cum Christo: & olim possidebimus per amorem Dei infinite boni in se & benefici erga nos. Ecce! *Major* exhibet materiam 1mæ, *Minor* materiam 2dæ & 3tiæ, *Conclusio* materiam 4tæ Hebdomadæ. Atque ita *totum* conficitur, quod ARS SANCTITATIS, aut si mavis, VIA COMPENDII AD PERFECTIONEM appellari queat. Verum tu hoc nota: *Via* non curritur *speculando*: & *ars* non acquiritur, nisi *practicando*, sive per *actus frequentatos*, & quidem *ex certis regulis*, ac *bona methodo*. Propterea fit pro meliore instructione

a 5

§. III.

(*) in lib. de grat. vocat. Sacerdot.

P R Æ F A T I O

§. III.

Libelli Finis.

Finis, quem spectat Libellus, est duplex, ultimus & proximus. *Ultimum* voco, qui *universim* per omnia Exercitia intenditur, puta *Reformatio* hominis. *Proximum* appello, qui est *singulis hebdomadis* proprius, & in quo, qui se exercet, non quiescit, sed ordinat illum ulterius, & nempe ad finem ultimum.

Porro *Finis ultimus* Exercitiorum sæpe est *Reformatio generalis* hominis tam interioris, quam exterioris: interdum *Reformatio particularis*, sive in particulari virtute, aut circa *singulares* obligationes. *Reformationem generalem* intendimus, cum alicui Exercitia tradimus *prima vice*: aut quando quis a vita proba post ultima Exercitia *pæne totus* defecit. Si quis vero (uti ordinarie Religiosi constituti esse solent) non tam conversione ex malo in bonum, quam ex bono in meliorem opus habet: & eo fine fere quot annis in sacram solitudinem per octo aut decem dies se abdit: sapientius *Reformationem* sui urgebit in *particulari* virtute circa illius actus internos, externosque, sic ut hoc anno circa humilitatem, alio circa obedientiam, alio circa patientiam, alio circa singulare officium se exerceat: neque eodem semper tramite *per universa* vage-tur. Ratio sententiæ neminem latere potest:

&

& est eadem, propter quam Examen modo *generale*, modo *particulare* suadetur. Nimirum quia illud sine hoc nec multum, nec diu proderit. Exemplum habes in libello nuper edito (*)

Finis *proximus* autem, sive cuius hebdomadæ proprius quis sit, supra §. 1. jam explicavi. Unum superest, quod notes: hos fines *proximos* fini *ultimo* tam generali, quam particulari subordinari debere, sic, ut si quis e. g. Exercitia ordinet *ultimo* ad reformationem sui *singulariter* in virtute *humilitatis*: is similiter ut alius, qui reformationem *generalem* intendit, hujus libelli meditationibus uti possit, sed cum hac industria, ut in 1^a hebdomada urgeat compunctionem cordis *de peccatis oppositis humilitati*. sive de superbia: in 2^a resolutionem ad varios *actus & gradus* humilitatis: in 3^a victoriam difficultatum *circa exercitium humilitatis*: in 4^a confirmationem affectionis *ad humilitatem*. Consilium salubre est, quia sic *eadem* Exercitia erunt quot annis *nova*: vitabimusque fastidium ex antiqua crambe timendum, præcipue si præter *in-citamenta* humilitatis, quæ expenduntur in *Meditationibus*, inspicias humilitatis *materiam* in examinibus, *Obstacula* in considerationibus, *Alimenta* in dissertationibus. *Exempla* in vitis Sanctorum, quæ omnia obvius Asceta hoc genus argumenti tractans suppeditabit.

(*) sub titulo: *Exterminium acediae*.

P R Æ F A T I O

§. IV.

Libelli Methodus.

Methodus, secundum quam ex mente S. Ignatii Director procedere debet, ut obtineat *finem* modo expositum, est similis ei, qua *infidelē* ad veram fidem adducimus. Ostendimus ei ante omnia, quod Fides, cui ipse adhæret, *mala* sit. Proin, quod *bona* sit nostra, quam suademus: postea, quod difficultates oppositæ aut *nullæ* sint, aut *fortiter superandæ*, docemus. Similiter cum animandus est aliquis ad *reformationem sui* sive generalem, sive particularem: eundem *per gradus* erit, & demonstrandum. i. *erratum esse* circa *Statum*, aut *modum* vitæ huc usque actæ peccaminose, superbe, tepide &c. tanquam per quam viam aberretur a fine ultimo: & gravia mala culpæ ac poenæ accersantur. En Argumentum Hebdomadis 1mæ. 2. *Errorē corrigi* per imitationem Christi agentis. En materia 2dæ. 3. *Difficultates vinci* per imitationem Christi patientis. En scopus 3tiæ. 4. *Victoriam sequi lætitiā spiritualem* spei & charitatis. En fructus 4tæ & Exercitiorum coronis. Brevius. Prima hebdomas movet, ut *fugas* malum. Altera, ut *ames* bonum. Tertia ut *vincas* obstacula. Quarta, ut *resolutionem stabilias*. Patet ex his, quanti momenti sit Directoris officium: & ad quæ *puncta* attendere pro
fe

De Libello S. Ignatii.

se *in singulis hebdomadis* debeat, qui Director non habet. Adhuc brevius : affectionum purgatio, moderatio, conversio, *gradus* sunt, per quos itur ad astra.

§. V.

Libelli Usus.

Hac explicatione supposita concludimus, minime satisfieri S. Ignatio, si is, qui se exercet, usum libelli in sola observantia *Materiae & Formae* constituat. Urgere se debet (si non adest Director, qui urget) ut *per eosdem gradus hebdomadam* ad eosdem affectus, eademque *proposita* se extimulet *ex ordine*, & *per media* a Divo praescripta. Hoc enim est Exercitia non qualiacunque, quantumvis pia, sed *Ignatiana* subire, ut per viam compendii ad perfectionem evadas. Nempe S. Ignatius vult reformationem, *quæ duret* : ideoque aspiranti gratiæ addi *industriam*, & quandam *artem*, quæ *ex certis regulis* animam per fines *intermedios* promoveat *gradatim* ad ultimum. Unde Directoris debet esse hæc cura præcipua : & qui caret Direttore, huc debet omnem solertiam impendere, ne *ex una hebdomada* festinet in alteram, antequam obtinuerit *finem* anteriori hebdomadæ proprium : hoc est : neque ex prima in secundam, priusquam *per compunctionem* affectiones *malæ* purgentur : neque ex altera

P R Æ A T I O

tera in tertiam, priusquam *naturales* ad Christi agentis exemplum *ex legibus moderationis* formentur: neque ex tertia in quartam, priusquam ad exemplum Christi patientis *supernaturales* se moveant, quæ sunt fons *lætitiæ spiritualis*, & apex perfectionis, in quo Deo unimur atque *ultimum* Exercitiorum finem consequimur.

Ex his palam est, quam vere Ignatius dixerit, ad integra Exercitia cum fructu, qualem expectamus, obeunda paucos esse idoneos: & plerosque ex solis Meditationibus *imæ* hebdomadæ excolendos esse: nempe quia *ultra finem proprium imæ hebdomadæ* pauci urgeri se patiuntur: paucissimi se ipsos urgent: siue quod non habeant tantum facultatis *in intellectu*, ut capere possint, quanti referat ad summa contendere: siue quod non inveniant tantum roboris *in voluntate*, ut nolint angulo post januam in coelis contenti esse. Nimirum semper pauci ELECTI sunt.

Aliter de homine religioso sentimus, de quo, nisi ad normam modo descriptam componi velit, *Novitius est*, ait S. Bonaventura, *quanquam triginta jam annis habitum gerat*. In *exteriore* enim observantia consuetudinum sui Ordinis, & tanquam *in exercitiis corporali-
bus* subsistit, *spiritu* secularis, quia *eisdem*, ut seculi homines, *affectionibus* obnoxius. Me-
mi-

minerit ergo Religiosus, se ex omnium Theologorum sensu sub obligatione peccati mortaliteneri ad *efficax* desiderium acquirendæ perfectionis Statui competentis. Equidem obligatio *vaga* est, de qua nescimus, quando *omissio mediorum* culpam gravem conficiat. Sed, nunquid *in Statu dubio*, an sis in gratia: & quidem in Statu *negative dubio*, ita ut affirmare ne quidem *probabiliter* possis, te huic obligationi satisfecisse, diu, noctuque versari, malum est horridum satis: & cujus attenta inspectio cor nondum obduratum possit terrore concutere?

Quid consilii? Exercitiis vaca *cum fervore*. Nunquam alias probabiste magis & DEO & tibi, *serium* esse desiderium satisfaciendi legi, cui te obligasti *per votum solenne* non utique ad speciem, & Hypocritæ more, qui dicit se velle finem, quin adhibeat media. DEUS non irridetur.

Si igitur præter alia media tuæ Religioni, ac regulis propria hoc ipsum ommitteres, hoc inquam, medium omnibus aliis efficacius (Exercitia intelligo annua) si tu negligeres: aut si inter eos esses, qui pœne *inviti* repetunt, *languide* peragunt, *hilariter* finiunt, tanquam a gravi onere usque in annum proximum respirantes: & quod caput mali est, similiter gavisuri post annum, quin ullo anno animad-
ver-

P R Æ F A T I O

vertatur conversio hominis sive *externi*, sive *interni*, respondens expectationi, quam Cœlum & Terra ab octo dierum solitudine tam decantata concipiunt: & diabolus metuit: næ tu indignus fores veste, quam per tam fœdam acediam, nequitiamque infamas. Alios sensus, alios cordis motus in his Exercitiis, aspirante Domino, senties, si *sedulo*, & *ex ordine* observabis, quæ ideo *typis minusculis* expressa sunt, quia ea exhibent, quæ pertinent ad directionem ex mente Sancti nostri ordinandam.

Synopsis Exercitiorum

ET

Oeconomia.

Consideratio Prædie.

EXpendimus, quid ex octiduoano secessu nos expectemus a Deo, & Deus a nobis. Nos pro animæ Reformatione expectamus *singulares gratias* propter continuationem *temporis*, & solitudinem *loci*. Deus expectat animum *magnum*, & *liberalem*, qualem singulares gratiæ postulant, ut possint suas vires exercere. Quo animo es tu?

Dies ima

Dies Desideriorum.

De Fundamento Reformationis.

Examen

Pag. I

De Regulis Perfectionis propriæ Statui.

Recensentur *impedimenta*, & *adjumenta* perfectionis in genere. Illa a quibusdam affectionibus veniunt: hæc a spiritu humilitatis, mortificationis, & devotionis accersuntur.

Meditatio ima

De Fine Hominis.

1. *Unum est necessarium, obedire Deo.* Creati sumus a Deo, & propter Deum: Dominus est, qui ut
b obe

Synopsis

obediamus, *præcipit*: an obediamus, *attendit*: si non obedimus, *punit*. Obedis?

2. *Unum utile, obedire Deo*. Non est alia via ad beatitudinem. Datur duplex beatitudo, *dependens* una, altera *independens*: hæc *Domini* est propria, illa *servi*: utram affectas? - - - - - 2

Dissertatio

De Æstimatione Vocationis.

Ostenditur, quod Status Religiosus sit Status
1. Deo gratus. 2. Reipublicæ utilis. *Deo gratus*, sive finem, sive media spectes: *Reipublicæ utilis* tam in otio suo, quam in negotiis. - - - 16

Meditatio 2da.

De Mediis ad Finem.

1. *Qualitas mediorum*. Alia sunt opus *sex dierum Dei Patris*: alia opus 33. *annorum Dei Filii*. Quid? Si tu præter hæc media etiam defodisti illa, quæ sunt opus Spiritus Sancti?

2. *Usus mediorum*. Omnes Creaturæ elevant nostram mentem ad Deum, & ad ei serviendum vel *benefaciendo* hortantur, vel *exemplo* instruunt, vel *famulando* juvant, vel *minando* stimulant. Audis? - - - - - 32

Consideratio

De Desiderio Sanctitatis.

Describuntur objectum, stimuli, & impedimenta Sanctitatis. *Objectum* est *similitudo cum Deo* in memoria, intellectu, & voluntate. *Stimuli* sunt: Deus meretur, vocatio exigit, Mundus indiget. *Impedimenta* sunt dissipatio memoriæ, deceptio intellectus, prostratio voluntatis. - - - 41

Me.

Exercitiorum.

Meditatio 3ta

Repetitio duarum.

1. Beneficium Creationis omnibus quoad *substantiam* commune, est quoad *circumstantias* singulis singulare: & *propria* cuiusvis via ad Deum. Ambulasti?

2. Media similiter *propria*, sed *usus* non raro imprudens, *non usus* quotidianus, *abusus* frequentissimus. Nunquid per viam, quam tu vis, in Cœlum ibis? Eundem, quæ Deus vult. - - - - 49

Instructio

De Examine particulari.

Docemus hujus Examinis materiam, methodum, & tempus. Aliter *Incipientes*, aliter *Proficientes*, aliter *Perfecti* utuntur. - - - - 58

Dies 2da.

Dies Compunctionis

De Peccato.

Examen

De Regulis Paupertatis.

Postulatur Paupertatis *æstimatio*, ut muri: *amor*, ut Matris: *Exercitium*, ut virtutis. Murus ardet bestias sylvæ: Mater alit filios: *Exercitium* athletam constituit. - - - 61

Meditatio 1ma.

De Peccatis alienis.

Aliena sunt peccatum Angelorum, Adami, & damnatorum. In singulis apparet 1. Peccati *malitia* ex odio, quo Deus illud persequitur. 2. *Malignitas* ex bonis, quæ aufert, & malis, quæ infert. Nihil sentis? - - - 64

Differtatio

De Languore Spiritus.

Afferitur, quod Languor Spiritus constituat hominem in Statu dubio 1. de gratia *præfente*, cujus nullum, aut non nisi dubia signa habemus. 2. de gratia *finali*, quam homo languidus mereri non potest: impetrare non vult. - - 71

Meditatio 2da

De Peccatis propriis.

1. Persona *offendens* es tu: Tu in esse physico, & morali merum nihilum, *absolute*: & minus, quam nihilum, *comparative*: noscis te?

2. Persona *offensa* est Deus, qui suam imaginem in quatuor perfectionibus tibi impressit communicando Potentiam, Sapientiam, Bonitatem, Sanctitatem. Quomodo mutatus est color optimus? Noscis Deum? - - 84

Confideratio

De Pœnitentia.

Demonstratur, quod vera pœnitentia operari debeat *Compunctionem cordis* de peccatis *propriis* cum consternatione, mœrore, & ira: deinde *luctum animi*, cum Deus offenditur *ab aliis*, & maxime cum *a nostris*, aut nostra culpa. - - 94

Meditatio 3tia.

Repetitio duarum.

Confessionem annuam Deo facimus, quæ ex *accusatione*, & *deprecatione* componitur. Sacrificium Deo offer, spiritum contribulatum. - - 102

Instructio

De victu temperando.

Exercitiorum.

Determinatur Quantitas, Qualitas, & Modus victus, quæ omnia servat imperium *mora*, quippe quæ impedit *excessum*, & fovet *modestiam*. - - 111

Dies 3tia.

Dies Timoris.

De Pœnis Peccati.

Examen

De Regulis Castitatis.

Explicatur hujus virtutis *perfectio*: præscribuntur *cauteke*: suggeruntur *subsidia*. - - 114

Meditatio 1ma

De Morte.

1. Homo *moribundus*. Melius est mori repentina morte, quam lenta, quia melioris præparationis spes nimis ambigua est. Quid tu sentis? & cur?

2. Homo *mortuus*. Corpus *in sepulchro*, anima *in Statu separationis*, duo objecta sunt Philosophiæ sobriæ. Quid concludis? - - 117

Dissertatio

De Tentationibus Religiosorum.

Declaramus, quomodo vincendus sit tentator, si allicit ad peccatum jam per objecta sensuum, jam per inclinationes hominis, jam per seipsum. Tentationes primi generis dicimus vinci *per contemptum* secundi generis *per cautelam*, tertii generis *per actum contrarium*, quod Paulus exponit per scutum fidei, per galeam salutis, & per gladium spiritus. - 127

Meditatio 2da.

De Judicio.

1. Causæ *sperandi* clementem Judicem sunt bona
na

Synopsis

na fides, bona conscientia, & bona opera. Quis est animus tibi circa singula?

2. *Causas timendi rigidum Judicem invenimus in Statu vitæ præterito, in præsentē, in futuro. Quis te angit ferocius? Si sapiis, præcaves.* - - - 145

Consideratio

De obfirmatione animi contra relapsum.

Professio publica *Status Penitentiae* ad hoc adstringit, ut nisi hypocritæ simus, tales simus, quales *Habitus* loquitur, & *disciplina* domestica, & *vota* religiosa. Stæ promissis. - - - 154

Meditatio 3tia

De Inferno.

1. Descensus ad Inferos *cum affectibus humanis*. Hi sunt pabulum ignis æterni, & nemo ardet, qui fuit *Dominus sui*. Quid tui minantur?

2. Reditus ab inferis *cum correctione affectuum*, sicut corrigerent damnati, si liceret. Intelligis, quid te oporteat facere, ne & tu venias in hunc locum tormentorum? - - - 162

Instructio

De Scrupulis.

Discernimus inter scrupulos de *factis*, vel *omissis*: & de *faciendis*, vel *omittendis*. Utrisque medemur. 172

Dies 4ta

Dies Fervoris.

De Imitatione Christi.

Examen

De Regulis Obedientiæ.

Describimus Obedientiæ *externæ* conditiones, & *internæ* proprietates. - - - 177

Me-

Meditatio 1ma.

De Regno Christi.

1. Regnum Christi est *in hoc mundo*, nam Regnum ejus est Ecclesia militans æque ac triumphans : & ipse dixit : *Rex sum ego*. Tu quis es in hoc regno, civis, an miles? an utrumque? an neutrum?

2. *Non de hoc mundo* : non enim terræ particulam sibi rapere Christus cupit, sed *Rex cordium* est. Quid tu agis cum tuo? Quis majus jus habet præ Christo? cur Mundo consecras? - - - 181

Dissertatio

De ordine diurno.

Exhibentur actiones *horarum*, & *horæ actionum* determinantur. - - - 190

Meditatio 2da.

De Regimine Christi.

1. *Lex amoris*, quo jubemur Legislatorem diligere, est *fundamentalis* Regni Christi. Quanti est tibi hæc *lex interna*? quantum operatur?

2. *Amor legis* est fructus natus *ex lege amoris*. Cui leges molestæ sunt, nisi ei, qui Legislatorem non amat, & mandatum primum ac maximum non servat? Interroga cor tuum. - - - 204

Consideratio.

De usu Habituum infusorum.

Habitus infusi faciunt hominem *babilem* ad vivendum *supernaturaliter*, si uti velit. Est autem optimus *usus fidei* in *scrutandis* scripturis, & *applicandis* ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum : *usus Spei* ad constantiam in bono *contra motus impatientiæ* in expectando auxilio : *usus*.

Synopsis

charitatis ad actus *elicitos* pro occasione, ad *imperatos* in omni opere, etiam quod de se *indifferens* est.

211

Meditatio 3tia.

De Moribus Christi.

1. Christi mores *neceſſe eſt* imitari: nam ipſe jubet, & finis Creationis requirit. Pudeat tricar! Ipſe per omnia factus eſt ſimilis nobis abſque peccato: quis ipſi non militet?

2. Christi mores *facile* eſt imitari. Orare, laborare, pati ſynopſis eſt vitæ Chriſti: in ſingulis attende *ad modum*: ſenſim eris quaſi Chriſtus *replicatus*.

218

Inſtructio

De Regulis pro diſcretionem ſpirituum prioribus.

Boni & mali ſpiritus *mores* deſcribimus, & *actiones*. Mores per ſimilitudines: *actiones* per mutationes diverſas pro diverſitate *ſubjecti*, ſeu perſonæ: & *objecti*, ſeu materiæ.

226

Dies 5ta

Dies Devotionis.

De Vita Chriſti.

Examen

De Regulis Charitatis fraternæ.

Traduntur leges *genericæ* pro omni genere fratrum: *Specificæ* pro ſingulis claſſibus: & *individuales* pro ſingularibus perſonis.

229

Meditatio 1ma.

De Infantia Chriſti.

1. *Humilitas Incarnati*, ſive Incarnationis ſubſtantiam penſes, ſive circumſtantias, eſt *admirabilis*,

Quæ

Exercitiorum:

Quæ tua sit, ex impatientia in *humiliatione* conclude.

2. *Paupertas Nati* non solum a *commodis* nuda sed etiam *necessariis* carens est summe *amabilis*. O si amplexareris infantem: forte similem *affectionem* sentirens!

3. *Mortificatio circumcisi* in signo & significato est *terribilis*, in signo acerba, in significato pudenda. Tu subdole te subtrahes talibus molestiis, & exemptionem prætendes? - - 232

Dissertatio

De perversis axiomatibus.

Tria numeramus aliis nocentiora 1. *Naturam expellas furca: tamen usque redibit*: dictamen ignaviæ. 2. *alii similiter vivunt*: dictamen licentiæ. 3. Non teneor perfectus esse: dictamen ignorantiae. Homines ignavi, effrænes, scioli, non sint *regula morum* tibi, - - 241

Meditatio 2da.

De Adolescentia Christi.

1. *Amor Orationis* apparuit in peregrinatione Hierosolymitana, per quam *preces publicas* approbavit. O si tu orationem amares, quam sapide orares.

2. *Amor Sapientiæ* inter Doctores, quos audiendo, & interrogando *honoravit*. Sive Doctor scholæ, sive Ecclesiæ sis, æstima hinc gratiam tuæ vocationis.

3. *Amor Obedientiæ*, cum erat subditus illis. Omnes querelas inobedientium hoc exemplum confundit, *Jesus subditus* per annos triginta, - 252

Consideratio

De Virtutibus Cardinalibus.

Prudentia, Justitia, Temperantia, Fortitudo
Virtutes sunt, quarum si vel una desit agenti, *actio*

cessat esse *laudabilis*: esto, quod non ideo *peccamina*
sa sit semper. - - - 262

Meditatio 3tia.

De Juventute, & ætate virili Christi.

1. *Amor solitudinis* docet, quantum noceat pro-
 fectui turba *hominum*, & turba *negotiorum*. Inanes
 prætextus suadent conversationem: Jesum in altari
 habes: si tædium cubiculi subit: invise!

2. *Amor jejunii* est fructus pœnitentiæ, obe-
 dientiæ, & devotionis. Si tu te eximis, vide, cujus
Spiritus sis. Exemplum omnium Sanctorum com-
 mendat jejunium.

3. *Amor laboris*, hoc est, affectio ad onera offi-
 cii, non ad *commoda* quousque Jesum abripuit? Pau-
 ci similiter afficiuntur: nam omnes, quæ sua sunt,
 quærunt, & nempe se. - - - 269

Instructio

De tribus Modis orandi.

De singulis exemplum habes *in oratione Domini-
 ca* per singulas hebdomadæ dies secundum singulas
 petitiones *per modum Examinum* expositas, & con-
 tinuatas. - - - 279

Dies 6ta

Dies Electionis.

De Obstaculis vitæ melioris.

Examen

De Regulis Modestiæ, & Conversationum.

Ab hac virtute *Religio* auctoritas, & *Religionis*
 existimatio pendet. Humilitas, Maturitas, & affa-
 bilitas utrumque commendant: *Scurrilitas* æque,
 ut *austeritas* displicent. - - - 296

Me-

Exercitiorum.

Meditatio 1ma. De duobus Vexillis.

1. *Spiritus Luciferi* cognoscitur ex materia, & formatentationum. *Materia* sunt opes, honores, & voluptates terrenæ: *forma* tumultus, & perturbatio, quæ desinit in *penitentiam*. Attende.

2. *Spiritus Christi* spirandi initium facit a ratione supernaturali: urget per *medium* minime suspectum, vel dubium: pro *sine* habet *majorem* Dei gloriam. Tales an sunt motus tui, quos sentis? - 301

Differtatio

De Tumultu curarum.

Describimus tria genera curarum, & curas *besternas* adscribimus imprudentiæ, *bodiernas* pertiniaciæ, *crastinas* diffidentiæ. Cura dicitur a cor urendo remedia damus. - - 310

Meditatio 2da.

De præparatione animi ad Electionem.

1. *Tres classes hominum* docent variam animi dispositionem in eligentibus. *Voluntas* salvat, voluntas, non *velleitas*. Quid ergo sibi vult perpetuum tuum: *vellem*?

2. *Tres gradus humilitatis* disponunt ad Electionem omnibus numeris absolutam, pro summa perfectione. Tu ergo noli in primo, aut secundo subsistere: duc in altum! - - 328

Consideratio.

De actibus Devotionis erga Deum.

Exhibemus Praxin Devotionis erga Deum, ut exercenda est mente, ore, ac opere: *Media*, & *remedia* enumerantur: *fructus* laudantur. - - 328

Me.

Meditatio 3tia.

Actus Electionis.

1. *Electionis materia* est Status, Habitus, vel Actus. In singulis singulares faciendæ sunt observationes, ne erres. Quid tibi occurrit?

2. *Modus eligendi* alius est per *raptum*, alius per *impulsum*, alius per *Ratiocinium*. In medio tutissimus ibis. Regulis uteris? - - 337

Instructio

De Regulis pro discretionem spirituum posterioribus.

Regulis prioribus usui futuris, cum impulsus se movent *cum desolatione*, addimus alias servituras ad discernendos motus, quos *tempore consolationis* sentimus. - - - 342

Dies 7ma

Dies Fortitudinis.

De Passione Christi.

Examen

De Regulis Officii.

Consideramus, quæ observanda sint in *susceptione*, in *administratione*, & in *depositione* officii: & quanti referat illo fungi *cum excellenita*. - - 344

Meditatio 1ma

De Desolationibus Christi.

1. *Desolationum amarities* ex causis cognoscitur, quæ a tempore præterito, præsentem, & futuro se ingerebant. Unde tu desolaris?

2. *Amaritiei victoria* ab oratione venit, in qua compo-

Exercitiorum.

compositio corporis, & intensio animi singulare quid habuerunt. Unde tu remedium *melancholice* accersis? - - - 347

Dissertatio

De Impatientia incommodorum.

Alia sunt *loci*, alia *temporis*, alia *Status & officii* incommoda: cave, ne impatienter feras. Molestiores molestias *impatientiæ* facit: nec quisquam læditur, nisi a seipso. - - - 355

Meditatio 2da

De Injuriis Christi.

1. *Injuriarum insolentia* in verbis & factis summa ab omni genere personarum fuit? Quid, & a quo pateris tu? Audes in comparisonem adducere?

2. *Insolentiarum victoria* ab amore inimicorum venit, *amatorum*, non quia *inimici* erant, sed quia *instrumenta Patris* Filium castigantis. Infallibile remedium. - - - 367

Consideratio

De actibus Mortificationis erga seipsum.

Internæ & externæ mortificationis omne genus in quinque verbis ponimus: Sustine! abstine! fuge tace! quiesce! Unum verbum sufficit: *Vince te!* - - - 374

Meditatio 3tia

De Doloribus Corporis.

1. *Dolorum acerbitas* manifesta est ex instrumentis, ex subjecti conditione, ex duratione. Cum ægro-
tas, comparisonem per *quid & quomodo* institue.

2. *Acerbitatis victoria* a silentio venit: ars bene
ægro-

Synopsis

ægotandi *silentium* postulat. In silentio, & spe erit fortitudo. Intelligis *exercitium* artis? - - 380

Instructio

De Regulis Eleemosynæ.

Corpori & animæ danda est, sed cum *ordine*. Præferendi sunt, pro quibus pugnat major *obligatio*, purior *affectio*, certior *fructus*, etsi fortasse minor. 387

Dies 8va

Dies Lætitiaë.

De Fructibus vitæ melioris.

Examen

De Regulis Zeli.

Zelum nostrum exercent animæ vel *ex officio*, vel *ex occasione* nobis curandæ. Curentur Zelo *sincero*, qui sit serius & purus: *prudenter* pro circumstantiis: & *forti* contra obstacula. - - 389

Meditatio 1ma.

De Resurrectione Christi.

1. *Christus resurrexit*: certa est fides *ex vaticiniis* Prophetarum, & *testimoniis* Apostolorum. Vides, quam male mali homines scandalizentur in cruce Christi?

2. *Nos resurgemus*: Læta est fides, & fons omnis solatii. *Post tres dies resurgam!* dies 1ma est dies *Passionis*, 2da dies *sepulturae*, 3tia dies *gloriae*. Sic consolamini invicem! - - 392

Dissertatio

De nimio amore vitæ.

Problema est, meliusne sit *diu vivere*. an *cito mori*?

Exercitiorum.

mori? Pro vita stat appetitus naturæ, ratio, fides: Pro morte pugnat ratio Status *præteriti*, quo ex-
cidimus: *præsentis*, in quo affligimur, & quocum
luctamur: *futuri*, ad quem aspiramus. - 399

Meditatio 2da De Ascensione Christi.

1. *Vale terra!* nihil est, quod hic teneat cor-
pus *spiritualizatum*: propterea Pater Filio non de-
dit terram pro hereditate, sed Cœlum. *Vale terra!*

2. *Salve Cœlum!* Quid Cœlum sit, concludes,
si pensaveris, *quis creaverit, & quo fine.* Opus
est, quod superat omnem *facultatem* intellectus:
& omne *votum* voluntatis. *Sursum corda!* - 409

Consideratio

De actibus Charitatis erga Proximum.

Perfecta Charitas conformat se charitati, qua
Christus dilexit nos: fuit autem charitas Christi
agens, fuit *patiens*, fuit *compatiens*. Eja! æmulare
charismata! - - - 417

Meditatio 3tia De Amore Dei.

1. *Admiratio Dei*, infinite amabilis *in se*, &
infinite amantis *nos*: quis non ex utroque puncto
extra se rapiatur? O dulcis extasis!

2. *Amplexus Dei*, qui in amore consistit tenero
simul, & solido, quo nihil amamus *supra Deum*,
nihil *præter Deum*, & Deum *sine modo*. O sancta
affectio! - - - 424

Instructio

De Regulis, ut cum Ecclesia orthodoxa sentiamus.

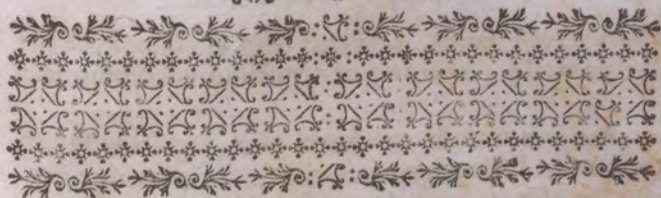
Credere oportet, & fidem fortiter profiteri 1. *positive*, laudando, vel certe excusando, quæ Hæretici reprehendunt. 2. *negative*, omittendo disputationes inutiles, ex quibus periculum est, ne pusilli scandalizentur. - - - 431

N. N.

Si quis Exercitia producere velit ad *decem dies*, suadeo, ut ipse sibi *ex hoc Indice* seligat pro reliquo biduo illas ex meditationibus &c. quas sibi *per octiduum* sensit *præ reliquis* proficuas, & jucundas.

Similiter *hic Index* serviet Exercitia octiduana contrahere *in triduum volenti*. Indultria *in selectione ad scopum* est opus.

VIA COMPENDII
AD
PERFECTIONEM RELIGIOSAM
OCTIDUANO ITINERE
EMETIENDA.

Quod igitur DEUS ter Opt. Max. bene
vertat: atque ad tuum, Anima Religiosa,
tuique Ordinis, & totius Ecclesiæ suæ emo-
lumentum feliciter evenire jubeat:

Pridie Exercitiorum

Hora 4ta Vespertina accede Chorum, & recita
Matutinum ac Laudes, sive ex Breviario, sive ex
officio B. V. quod *Majus* vocamus. Recita autem
cum Reflexione ad initium, medium, & finem,
idem deinde *semper* factururus, & *inqualibet oratione*,
quia *bonas Praxes* in Exercitiis non modo discere,
sed exercere etiam debemus, ut certius *continue-*
mus. Est autem Praxis, quam suadeo, hæc. 1.
Initium fiat cum elevatione mentis ad DEUM. 2.

Pridie Exercitiorum.

Medium cum pausis. 3. *Finis* cum affectu. Ecce Industria facilis, alendæque devotioni accommoda.

Initium orandi nunquam *per impetum* facito *Reflexe* fiat *Elevatio mentis* ad Deum: ipsumque corpus *per aliquam morulam* ad situm opportunum aptetur. De S. Narcisso Episcopo Augustano Proprium Dioeceseos in vita S. Afræ sic habet: *Toto corpore, vultu, oculisque ad orationem se componebat: fuitque tanta Exempli nunquam antea visi vis, ut hospitem suam converteret. Tu suspira unicum suspirium, & dic: In conspectu Angelorum psallam tibi DEUS meus!* sufficiet unicum, ut animus se supra se elevans DEO affigat, si idem *ad horas singulas* repetas.

Medium, sive prosecutio orationis a *Pausis* gratiam accipit. Fuit hæc Ven. P. Petri Fabri industria, qui, quoties se animo distrahi animadvertit: ut colligeret cor ad novam attentionem, interpolabat preces interposito gemitu: *Da mihi spiritum bonum! spiritum veræ Devotionis!* Advertes, quod *novus fervor*, tanquam si lignum foco addidisses, exuscitetur. Itaque obsecro, ne unquam hanc diligentiam omittas, nisi inter illos sis, qui *Horas Canonicas* habent *pro onere*, in quo portando tempus *male perdat*ur. Absit tam absurda persuasio ab anima uni DEO colendo *unice* consecrata. Sacerdotes de Tribu Levi appelles eos, qui præ festinandi cupiditate contenti sunt verbo: *orasse*, quin anxii sint de *adverbio bene*

Finis coronat orationem *per affectum desiderii* laudes DEI toto orbe cantandi. Exemplo Psalteris præ-

Pridie Exercitiorum.

præit omnes invitans. Sequere, & dic: *Laudate Dominum omnes Gentes!* Ita, vir bone, ita erit per facillimam praxin oratio tua DEO honorifica, oranti, que salubris, qualis huc usque (nam cur neges?) forsitan raro fuit, etiam cum *in Choro* cantasti. Quis enim honor DEO, quis fructus tibi veniat ex oratione, per quam DEUS magis offenditur, quam colitur, eo quod *invitus* incipias, *reluctans* prosequaris, *gaudens* finias?

Post Mediam statim ad cubiculum redux compone locum, atque animum ad scopum Exercitiorum tum generalem, qui est Reformatio *ut sic*: tum particularem, qui est Reformatio *in certo genere*. Serviet huc *Consideratio*, quam subjungo. Lege lente, & *attente*: nihil aliud exigo. Sunt *duo puncta*, quorum imum suggerit, *quid in Exercitiis tu a DEO expectare possis*: 2dum explicat, *quid DEUS expectet a te*. Fructus erit animi *magnitudo*, ac *liberalitas*, dotes, quas S. Ignatius pro suis Exercitiis exigit.

CONSIDERATIO PRÆVIA
DE
SCOPO EXERCITIORUM.

PARS PRIMA.

*Quid ego in Exercitiis exspecto
a DEO?*

1. NEmpe novas gratias exspecto, hoc est, nova
lumina intellectui, novos *stimulos* volunta-
ti, nova auxilia *Reformationi* meipsum opportuna.
Non enim per hanc devotionem bona *temporalia*
quæro: desiderium *spiritualium* me in solitudinem
trahit: *Spiritualia* exspecto. . . .

2. Merito exspectas. Fiduciæ tuæ tempus &
locus favent, *Tempus*, quia continuum: *Locus*,
quia solitarius est. *Oculi omnium in te sperant, Do-
mine*: ait Psalmista psal. 144. *Et tu das illis escam
in tempore opportuno*. Vides, quod, qui omnia in Nu-
mero, Pondere, ac Mensura disposuit, etiam tem-
pus *opportunum* destinaverit, quo cuilibet animali de
alimento provideat? Equidem Act. 1. monet Chri-
stus: *non est vestrum nosse tempora, & momenta,*
quæ Pater posuit in sua potestate, ita ut nemo sciat,
de die illo, quo restituere decrevit regnum Israel:
docemur tamen vel ab ipsa diei ignorantia, quod dies
certa decreta sit, qua Dominus reddet unicuique
secundum opera sua. Similiter *Spiritus, quando vult,*
spirat, sicut & *ubi vult*, Joan: 3. tempus tamen
spi.

spirationis determinatum est, uti locus, etsi nos ignoremus utrumque. Omnes enim actiones Divinae *ad extra* per Decretum æternum affixæ sunt certo loco, ac tempore, de quo etsi raro certi simus certitudine fidei: tamen *ex more DEI*, quem sacrae paginae docent, conicere possumus, ubi ac quando soleat agere, quæ non semel tantum, sed sæpius agit. Observatum est autem, quod, quæ ad animarum perfectionem spectant, DEUS nunquam & nusquam *liberalius* agat, quam in tempore *continuo*, & loco *solitario*. NB. NB.

3. Tempus *continuum* appello, quod ad certum dierum numerum, *studio non interpolato*, uni Divino cultui, & curæ salutis impenditur. Experientia convincit nos, ut credere debeamus, ejusmodi *continuationem* mirum DEO placere, quippe illam non minus munifice præmianti, quam continuatio actuum peccati terrificè plectitur. Continuis quadraginta diebus maledixit Goliath agminibus DEI Israel: & ecce! Gigantea superbia per fundam pastorculi sternitur. Similiter diebus aliquot continuis adulteri senes insidiabantur Susannæ: & ecce! Daniel pœne puer Judex Judicum constituitur. Dives autem sepelitur in inferno, quia epulabatur splendide quotidie, sive *continuo*. Viden³, quam *continuatio* in male agendo invisa sit DEO? Sequitur *continuationem* in bene agendo singulariter gratam esse: & testis est turba, quæ per tres *continuos* dies secuta JESUM meruit prodigiose multiplicatis panibus refici: testis Salomon, qui, cum octo *continuos* dies festum Dedicationis templi celebrasset, vidit gloriam Domini apparentis in nebula, suamque complacentiam singulari suæ præsentia testimonio demonstrantis: testis Ninive *con-*

Pridie Exercitiorum.

tinuata per quadraginta dies pœnitentia imminentem interitum a se avertens : testis Josue muros urbis Jerichuntinæ solo tubarum clangore prosterbens, postquam processionem circum mœnia per septem dies sine interruptione iteravit : testis Ecclesia, quæ ab ipsis primordiis credidit, nullo alio remedio efficacius se posse saluti suorum consulere, quam si quotannis ad sui Conditoris exemplum determinatum quadraginta dierum *continuo* se consequentium numerum agendæ pœnitentiæ, morumque Reformationi procurandæ designaret. Neque credibile est (quod aliqui videntur optare) fore aliquando, ut Romanus Pontifex Jejunii multis tam ardui *continuatione* sublata, dies Mercurii per annum omnes esuriales esse jubeat in quadragesimalis abstinentiæ compensationem : imo facilius opinor, *pro prandio* dispensabit *in esu carnum* Ecclesia, quam *in continuatione pœnitentiæ*, cui *quantitas* ciborum magis, quam *qualitas* se opponit. Tolle *continuationem* quadragintadialis Jejunii : simul tollis prærogativam, per quam Romana Ecclesia in pœnitentiæ exercitio ab omnibus sectis distinguitur : tollis optimam dispositionem animorum ad Sacramenta paschalia, quæ nemo devotius suscipit, quam qui diutius *continuo* labore præparatus accedit : tollis tempus acceptabile, & dies salutis, in quibus (si perditissimos homunciones excipias) nemo non majorem curam, quam toto reliquo anno, ad negotium æternitatis impendit, *ex verbo DEI*, quod frequentius, ferventiusque prædicatur, compunctus : *ex contemplatione cruciatuum* D. N. J. C. qui hoc tempore oculis, auribusque quotidie exhibentur, contritus : *ab ipsa abstinentia a secunda refectioe* ex spiritu pœnitentiæ suscep.

fulcepta ad orandum, & legendum alacrior: ad opera misericordiæ promptior: ad seipsum, suasque inclinationes vincendas generosior: ad uberiores a cœlo gratias recipiendas dignior factus. Tantum bonum est in *continuatione* actus boni. . .
Æstima!

4. Quodsi *continuationi* temporis, *solitudo* loci accedit: quis dicendo assequetur, quam bonus sit Deus in locum *solitarium* abdentibus sese, *sui perficiendi causa*? Id *Ratio* probat: nihil enim magis opponitur gratiæ, quam turba *hominum*, & turba *negotiorum*. In sibilo auræ tenuis Deus Eliæ loquitur: inter tumultuantium vociferationes non fuisset auditus. Idem *experientia* docuit. Passim & in SS. Litteris, & in vitis Sanctorum celebrantur solitudines, in quibus Deus locutus est ad cor hominibus generosæ voluntatis, & *vasa Electionis* formavit. Solitudo *Prophetas* fecit: in eremo visiones viderunt. Solitudo *Apostolos*: ex cœnaculo prodierunt, ut magnalia DEI prædicarent. Solitudo *Martyres*: ex catacumbis prosilierunt in theatra, ut spectaculum Deo, & mundo darent. Solitudo *Doctores*: ibi fontes scaturiunt, unde suas conchas impleverunt ad irrigandum terrarum orbem exundaturas. Solitudo denique omnes *Sanctos*, præcipue Ordinum Religiosorum Fundatores mundo dedit: nemo unus regulam salubrem scripsit, nisi quam *Eremus* dictavit, uti consideranti patebit. Similia cur mihi a liberali Domino non sperem in hoc secessu? Quod Augustinus de Scriptura testatur, cur non de Exercitiis dicam? *Hic prava corriguntur, parva nutriuntur, mag-*

Pridie Exercitiorum.

na oblectantur ingenia. Tempus hujus octidui *in loco solitario* agendi est Tempus privilegiatum, & quasi jubilæum, in quo beati sunt, qui esuriunt : quoniam ipsi *saturabuntur.* NB.

5. Itaque spe bona plenus offero tibi hujus octidui omnem diligentiam, o bonum Numen! Ecce ! Audio disciplinam *Patris* mei, Fundatoris mei. Non dimitto legem *Matris*, Religionis meæ, quæ usum Exercitiorum sapienter præscripsit. Obedio lubens. Facite, ut obediam cum fructu, quem Ordo sperat. Protestor : non invitatus, non ex arida consuetudine, non otii, aut etiam spiritualis solatii causa Exercitiis vaco. Agnosco, me indigere Reformatione de malo in bonum, de bono in meliorem. Oro Deum, ut benedicat conatui, sicuti Sanctis mei Ordinis benedixit. . . . Verum, quia fructus, uti in Sacramentis, ita in Exercitiis *pro mensura dispositionis* percipitur, etiam pensanda est altera Quæstio, &

PARS SECUNDA.

*Quid D E U S expectat
a me ?*

1. Nimirum cupit, ut sim liberalis, neque contentus facere, quod regulæ imperant. Erit superaddendum hoc octiduo, quidquid *Spiritus devotionis* mature probatus suggesserit. Insuper debeo me Deo tradere *sine capitulationibus* : &
cor

Pridie Exercitiorum.

cor dilatare debeo in arduas resolutiones , quallium est hæc synopsis : volo esse *sanctus* , & *magnus* , & *cito*. NB. NB.

2. Certe *Scopus Exercitiorum* non est qualiscunque Reformatio , quali ego contentus forem : sed qualem *Deus* a me desiderat. Forte exigit autem *sublimiorem gradum* , quam ego puto : & ad quem , nisi sim animo liberali , & magno , nequaquam pertingam. Est ergo sacra solitudo *locus certaminis* , in quo *Deus* & anima mea de liberalitate contendent. Per talem luctam tenebis Deum , anima mea , ad *Jacobi exemplum*, ut discedere non possit, donec benedixerit tibi benedictione mirabili, ex qua marcescat femoris tui nervus , & rebellis concupiscentia emoriatur. Sic ero *Israel prævalens Deo* , nihil aliud optanti magis , quam ut ab homine cogatur esse liberalis , ac scilicet stare promisso : *Eadem mensura , qua mensi fueritis , remetietur vobis.... Fecunda promissio ! ...*

3. Hic animo in præteritos annos reflexo , si fructum exiguum ab Exercitiis retulisti , *fatere* , quod non a spiritu expulsus in desertum , ut *Jesus* : sed a tristi necessitate adactus *ad speciem* , ut Superioribus satisfaceres , aut , ne conscientia ferocius remorderet , *aliquid fecisse contentus* , luctari cum Deo , quanquam ad duellum provocante , nolueris ignavus. Audi hodie iterum provocantem. Designatus est locus , tempus , modus pugnae. Adsunt arbitri Cœlites & Inferi. Ingens expectatio est de eventu. Illi in spe , isti in metu sunt , scilicet quia res est summæ consequentiæ , *ut for-*

Pridie Exercitiorum.

tis sis contra Deum Gen. 32. Tua, & plurimarum forsitan animarum hinc salus pendet. Dic, quasi de gravi somno tandem evigilans: *Ecce ego! vocasti enim me* 1. Reg. 3. *Domine! quid me vis?* Volo, respondet Deus, ut mecum de liberalitate contendas. O jucunda contentio! O lucta amabilis! Assurge anime! Confortare spiritu in robur giganteum! Deo congredieris! ... *Eccurbaſitas?*

4. Nihil metue, licet *habitu* adhuc *improbus*, aut *tepidus* sis: modo cupias, ut irruat in te Spiritus Domini, & mutet in virum alium. Æstima gratiam DEI offerentis tibi novam occasionem corrigendi te, qualem si obtinuissent *mortui anno currente*, quanti nunc facerent? NB. *Nunc*, cum experiuntur, quantum Exercitia *anni prioris* sortis suæ vel obfuerint, vel profuerint? *Surgite mortui!* docete me, quo in pretio esse mihi hoc tempus debeat, datum ad agendam *pœnitentiam*, ad obtinendam *gratiam*, ad cumulandam *gloriam*? Cui bono vivo, nisi *propter hæc tria bona*? NB. NB.

5. *Loquere Domine, quia audit servus!* audit, & faciet omnes voluntates tuas, *omnes* faciet. Pudet sordidæ parcitatis, qua tecum sum usus. Heu! si tu mecum ita egisses avare, ut ego tecum: ubi essem? Da veniam Deus! & jam tandem suscipe *universam* meam libertatem! Manus, & pedes instar mancipii vinctus, advolvor cruci cum Xaverio tuo. Memoriam, intellectum

Pridie Exercitiõrum.

Etum, voluntatem, oculos, aures, linguam, cor, quidquid habeo, tibi dono. Vicissim amorem tui tu dona mihi: & dives sum satis. Ita spero & hac spe lætus Exercitia incipio, quibus me sic impendam, ac si ex hac applicatione GRATIA FINALIS penderet. S. Ignati! tu per octo integros dies velut in extasi positus vidisti magnalia DEI tanta animi voluptate, ut nihil omnium, quæ circa te fiebant, adverteres, penitus absorptus in cœlestibus Mysteriis, & *instar mortui* ab usu sensuum alienus: exora mihi *Spiritum devotionis* qui me similiter a nugis abstractum in adyta Divinitatis introducat. Eja! Deus exspectat! Sancti stimulant! Angelus urget! sentio calere cor. Exurge anima in magnas spes! Nisi te ipsa destituas, eris GRATIA PLENA! Sancta, & Magna, & cito eris. . . . Kemp. l. 3. c. 20.

Sequitur cœna, & post cœnam visitatio Venerabilis, deinde lectio annotationum, quas in synopsi adscribo pro illis, qui S. Ignatii libellum non habent. Qui Directorem non habet, in illis instruitur, quid *cavere*, quid *currere* pro se debeat, ut suppleatur defectus directionis. Itaque

Cavenda sunt tria Directori, ait Sanctus. 1. Ne in explicatione Punctorum sit fusior. 2. Ne admittat votum, vel Clientem ad certum vitæ genus determinet. 3. Ne tempore desolationis austerus sit.

Pridie Exercitiorum.

Curanda sunt quinque 1. Ut observetur ordo Exercitiorum, ac modus. 2. Ut finis cujusvis hebdomadæ proprius urgeatur. 3. Ut regulæ de discretionem spirituum adhibeantur discrete. 4. Ut inclinationibus non rectis recte occurratur. 5. Ut materia & forma pro varia dispositione se exercentis varietur. Hæc officia, si non est, qui tibi præstet, ut tu bene exhibeas tibi ipse, cura: &

1. Cum te præparas ad Meditationes, noli legere Puncta *fuse* exposita, sed contentus esto scire, quæ sit Meditationis *materia*, quæ *divisio*, quis *fructus*, sive quis ex his punctis *affectus* aut oppugnandus sit, aut excitandus. Exercitia enim non sunt schola *intellectus*, ubi discas, sed schola *voluntatis*, & affectuum, ubi, quæ es doctus, exerceas. Ita dies prima erit dies *desideriorum*: 2da dies *compunctionis*: 3tia dies *timoris*. In his affectibus exercendis oportet te *tota die* totum esse, secundum *tesse-ram* cuius præfixam. Magni momenti est observatio ad devotionem.

2. Noli omni spiritui credere, aut in *tempore consolationis* profligare per impetum ad facienda vota, mutanda consilia, capiendas *resolutiones novas*, aut *singularem viam virtutis* determinandam. Consultius est expectare cum *indifferentia* vocationem DEI, quam *impetu* rapi. Cum consolatio cessaverit, tunc (jam tibi relictus) explora, quo animo sis in eadem de-
si-

Pridie Exercitiorum.

sideria : atque quid valeant humeri , quid ferre recusent. Musto cœlesti ebrius sæpe decernit facinora viribus, quas Deus dare vult, multo majora.

3. Contra *tempore desolationis* & fastidii cave tibi a pusillanimitate. *Originem* mali indaga. *Sensus agens* , qui Spiritum dissipat , & cogitationes in varia objecta distrahit : *cura pungens* , quæ cor in futuros eventus rapit : *culpa mordens* etiam mere venialis , quæ *familiariter* cum Deo agendi fiduciam tollit : *radices tristitiæ* sunt , quæ ossa exiccat. Tuum erit pro his diebus *sensuum* licentiam frænare , in specie circa liberos a scopo alienos : tuum , *futura contingentia* Deo committere : tuum admissam *culpam* spontaneis pœnis expiare. Consumptis vaporibus redit serenitas : & cœlum ridet.

4. Ordo diei , & modus , quo singula exercitia fieri oportet , sit materia Examinis particularis , ad cuius usum ut dulcius etiam *extra tempus Exercitiorum* afficiaris , adverte , tempus idoneum illud ad profectum adhibendi esse quadrantem *ante prandium*. Tunc in oculis DEI inspice te circa materiam selectam : neque tantum *defectus* numera , sed etiam defectuum *causas* ac fontes scrutare. Semper invenies *amorem proprium* nondum penitus emortuum esse. Nihil est utilius animæ , quam per crebras ejusmodi Reflexiones in *cognitione suiipsius* proficere.

5. Finem

Pridie Exercitiorum.

5. Finem *cuius hebdomadae* proprium necesse est sedulo urgere, ita, ut primam non finias, nisi obtinueris *compunctionem*: neque secundam, nisi facta sit *Resolutio* ad meliora: neque tertiam, nisi *victoriam difficultatum* a te ipso impetraveris. Dolendum, quod hæc observatio paucis Directoribus nota, paucissimis curæ sit.

6. In tentationibus manifestis, per quas anima *aperte* incitatur *ad malum*, aut avocatur *a bono* hic & nunc *meliore*: usui sint regulæ de discretionem spirituum *priores*: in tentatione autem, quæ *speciem boni* præferret, juvatur anima *ex posterioribus*. De utrisque suo loco agemus cum cura, quia multo usui sunt.

7. Quando anima sentit, se non esse indifferentem ad omnes vias perfectionis, sed ad unam magis inclinari, quam ad aliam e. g. magis ad viam orationis, quam actionis, ad vitam publicam, quam occultam &c. &c. laborare debet, ut (quod facimus in virga curva, cum rectam volumus) affectum in contrariam partem inclinet, quod fit per motiva a fide, spe, & charitate suggesta.

8. Tandem observare prodest, quam vario in Statu anima in Exercitiis se inveniat. Sæpe illam ignorantia, vel ambiguitas infestat: sæpe fastidium turbat: sæpe fervor ultra modum incendit: mox metus & languor invadit &c.

Neceſſe

Pridie Exercitiorum.

Neceſſe eſt, ut in hac varietate ſymptomatum ſemper apta medicina ad manum ſit. Libellus S. Ignatii omnes ſuppeditat. Applicare idoneo loco & tempore, adeoque Exercitiorum jam materiam, jam formam variare, addendo, demendo, mutando, uti circumſtantiæ exigent, ad prudentiam ſpectat Exercitia ſive tradentis, ſive facientis. Sicut nihil laudabilius eſt *conſtantia* in obſervanda methodo ſemel electa: ita nemo debet eſſe ſuiipſius mancipium ſic, ut nihil mutare audeat, etſi ſint aliæ circumſtantiæ. *Debemus nos rebus accommodare*, ait S. Pater, *non res nobis*. Aliter in hyeme, aliter in æſtate veſtimur: aliisque cibis veſcimur parvuli, aliis viri: itemque aliis ſani, aliis infirmi.

Cæterum Lector facile cognoscet, has annotationes omnes fere pertinere ad Exercitia *integra*, ſive integro menſe facienda, ad qualia hodie ſe vix quiqueſcit. Labori quinque Meditationum, ſomno etiam media nocte interrupto, & hoc per 30. continuos dies, nos ſufficere poſſe, negamus delicati. Et ecce! detegitur altera cauſa exigui fructus ab Exercitiis hodiernis. *Versio cordis* indiget tempore. Director non novit hominem, quem dirigit, niſi per converſationem & experientiam: Dirigendus non ſe committit ignoto, niſi ſenſim ſine ſenſu: facilitas meditandi non acquiritur, niſi per uſum: varietas motuum internorum, & cognitio ſui ſucceſſive ſe inſinuat: & boni habitus naſcuntur ex actibus frequentatis: quæ omnia *intra octo dies* ſperari non poſſunt, adeoque nec fructus hæc talia præſupponens. Imo niſi *extensionem temporis* ſuppleat *intensio applicationis*,
ve.

Pridie Exercitiorum.

vereor, ut multum boni per octiduum fiat. Quotusquisque est autem, qui ita fervide se applicat? Hinc &c. &c. Tu, bone Lector! utere industriis, quas suggero: possunt sustentare fervorem. Adde observantiam *Additionum*, quarum quinque *generales* sunt, & ad recte meditandum juvant, puta 1. Prævisio Punctorum ante cubitum. 2. Recordatio eorum in hora surgendi. 3. Elevatio mentis ad initium. 4. Variatio situs in medio. 5. Reflexio in fine Meditationis. Aliæ quinque *proprie* sunt *primæ* hebdomadæ, & *tertiæ*, nempe 1. Exclusio cogitationum lætarum. 2. Privatio lucis. 3. Fuga risus. 4. Modestia oculorum. 5. Usus pœnitentiarum. Hanc lectionem sequuntur Litanie omnium Sanctorum, ad quos per singulos Ordines adrepens preces facies congruas desideriis tuis. Litanias excipit Lectio Punctorum Meditationis crastinæ: Lectionem Examen *ordinarium*, preces nocturnæ, somnus.

VIA COMPENDII.

DIES PRIMA

DIES DESIDERIORUM.

DE

FUNDAMENTO REFORMATIONIS.

Tessera. Concupivit anima mea desiderare justificationes tuas ! Psal. 118.

NOtandum, quod S. P. N. Exercitia sibi adhuc
 sæculari scripserit : eademque Sociis suis,
 & aliis tradiderit, quando nondum certo
 Statui affixi erant. Propterea summum momen-
 tum (uti Libelli œconomia docet (in materia
 Electionis posuit. Nos igitur) quandoquidem Re-
 ligioso jam non licet deliberare de Statu) hoc ge-
 nus argumenti debemus applicare *ad gradum per-*
fectionis congruæ, vel (quod idem est) ad circum-
 stantias individuantes loci, officii, viæ &c.
 Quoniam non omnes Spiritus S. ducit *per viam*
eandem : sed alios vult sequi Christum in vita oc-
 R. P. Neumayr, via Comp. A cul-

culta, alios in publica, alios in Europa, alios in India, alios in agendo, alios in patiando &c. Sæpe quoque in iis, quæ meri consilii sunt, sola animi præparatione contentus est DEUS, uti in Abrahamo videmus. Sæpe postulat executionem resolutionis heroicæ sive ad aliquem *actum*, sive ad *Statum*, id quod totidem exempla docent, quot sunt diversi Ordines Religiosi, quos Deus *ad eundem terminum perfectionis* per alias, & alias vias ducit, prout cuilibet alius atque alius *finis proximus* (nam in *ultimo* omnes conveniunt) constitutus est, aliusque virtutem sibi characteristicam elegit obedientiam, alius paupertatem, alius amorem solitudinis, alius exereitium charitatis, alius vitæ austeritatem, sive poenitentiam &c. ex cujus vel vigore, vel defectu intelligimus, an *prima regula*, & *Spiritus Fundatoris* adhuc in Ordine vivat, aut sensim emoriatur. Tu, Lector, quod *de Ordine* ajo, in te observa. Quo enim vivacior est in te *Spiritus Ordinis*, eo perfectior es Religiosus in genere tuo.

Porro ejusmodi *Electionis negotium* prudenter tractaturus Ignatius apud eos, quibus *integra Exercitia* traduntur, ante singulas hebdomadas præscripsit *Meditationem præambulam*, per quam nimis disponderetur ad affectiones perfecte subjiciendas dispositioni divinæ. Ita *primæ Hebdomadæ* præmittitur *Meditatio de fine hominis*, per quam docearis, affectus tuos *non esse bene compositos*, adeoque Reformatione te indigere. *Secundæ* præponitur *Meditatio de Regno Christi*, in qua videas *Exemplar*, ad quod deceat affectus componere. *Tertiã* præcedit *Meditatio de duobus vexillis*, ex qua in-

intelligas, *moderationem* affectuum sufficere quidem, quamdiu nulla tentatione graviore pulsaris: non item si vexillum efferat Lucifer, & per externas occasiones affectuum internorum vires resuscitet: simulque discas, Christum cum aliquibus non esse contentum, si ipsum sequantur *affectu*: effectum exigere, & *moderationi* affectuum velle superaddi *conversionem* eorum, qualis in consideratione de *tribus classibus*, & adhuc clarius in declaratione de *tribus gradibus humilitatis* exponitur. In quarta Hebdomade nulla Meditatio *prævia* ponitur, quia *Electio* jam facta, non est amplius opus *preparatione* animi, sed *confirmatione* per spem, & amorem. Necessè fuit, hanc observationem præmittere, ut, qui Directore caret, Exercitiorum œconomiam intelligat. Nunc rem ipsam aggredimur.

Vocavi diem primam diem *Desideriorum*, quia Exercitia oportet incipere animo suæ Reformationis avido. Principium sanitatis est, serio sanari velle: & principium profectus serio velle proficere. Igitur in *multiplicibus desideriis* seriæ Reformationis ex malo in bonum, aut ex bono in meliorem agenda hæc dies erit. Vult enim S. Ignatius, ut primam diem *totam* in cogitando *sine ultimo* consumamus, eo quod hæc cogitatio *fundamentum* vitæ perfectæ: malarum autem affectionum, atque omnium errorum *hic fons* sit, quod plerique in suis functionibus, & electionibus de *sine proximo* multum, de *sine ultimo* autem vix, ac ne vix quidem solliciti sint. Quid? quod felices se putent, si per nescio quas machinationes ad locum, ac personas, officium &c. *suis inclin-*

itionibus conforme pervenerint, nihil attendentes, an ejusmodi eventus salutis aut perfectioni animæ suæ proſit, an obſit. Omnes bonæ vitæ regulas hæc incuria in omni ſtatu evertit. Ut ergo Religioſus Exercitiis vacet cum fructu ampliore: diem integrum contemplando ſuo fini impendat. Quo ſolidior cibus eſt, tanto eſt maſticandus diutius. Incipiamus ab Examine Status.

Pridie poſt Cœnam

EXAMEN I.

De Regulis Perfectionis propriæ Statui.

Materia Reformationis Religioſo ſuppeditant Examina, quæ vocant, *Status*, quia per illorum uſum venimus in notitiam de ſtatu animæ noſtræ, & intelligimus, quantum ab ultimis Exercitiis de- aut profecerimus. Porro *Status animæ* dijudicari ſapientius non poteſt, quam ex legibus ſeu *regulis Status*, ad quem vocati ſumus: nam perfectio a *Statu aliena* corruptio eſt, poſtquam Deus Auctor eſſe voluit varietatis tot Statuum. Religioſus ergo quilibet ex ſuis regulis ad examen vocet conſcientiam ſuam. Ego exempla Examinum ex *Regulis S. Ignatii*, quas nobis ſcripſit, formavi, facile a quolibet accommodanda ſibi demptis nempe demendis, additis addendis. Tempus hujus Examinis designavi mediam horam poſt cœnam, quia

quia potest sine capitis intensione peragi, & a deambulante. Praxis ex primo modo orandi (de quo suo loco) conficitur, & scilicet in pio suspirio, in inspectione sui, & in veniæ precatione consistit.

In Summario Constitutionum nostrarum, postquam S.P.N. declaravit causas, quæ ad scribendas Regulas impulerunt: *finemque singularem* exposuit, quem intendit Societas, suam nempe una, & alienam perfectionem: tria genera *mediorum* præscribit, alia, quæ ad perfectionem Status *in genere*, alia, quæ ad perfectionem *in votis*, alia, quæ ad perfectionem *disciplinæ*, & Instituti conducunt. Singula considerabimus, & ita formabimus *Instituti nostri Ideam*, ut eidem etiam conformandi mores desiderium capiamus. Hodie primum genus *mediorum* contemplemur. Explicantur in primis 22. Regulis, sed ita, ut a 3tia usque ad 8vam *Impedimenta* perfectionis removeantur: in reliquis *adjumenta* recenseantur. Ad rem.

Elevata mente ad Deum cum suspirio: Pater, *luminum, mitte radium, qui illuminet me, ut videam me!* statim oculos intende regulis, & *Impedimenta* perfectionis ibi nominata expende. Sunt autem sequentia, quæ ut diligenter examines, plurimum interest.

1. *Nimia affectio ad certum locum*, quam Regula 3tia notat. Apostoli sumus, qui si loco certo se affixissent: quomodo intentioni Christi satisfecissent? Si ratio vocationis loci stabilitatem a te exigeret: forsitan iterum esses *inter male contentos*. Pacem non mutatio loci, sed tui feret. Ais: alibi plus boni faciam: & insuper aura hujus loci insalubris est mihi. Demus, utrumque verum esse (quamvis

o quoties in utroque fallimus, & fallimur!) memento *ad curam animarum* te vocatum esse *cum clausulis* ab obedientia apponendis, nempe ubi, quando, quantum, & quamdiu Superior volet. Age! si Deus te mori jubeat ante tempus: atque adeo tua pro animabus opera uti ultra *omnino* nolit: an acquiesces? Acquiesce igitur, etiam cum vult *minus* uti, ac velles tu. Sepeliri talenta tua existimas? Quid ad te? Quid fieri tecum Dei gloria postulet, Præpositi viderint, rationem pro te reddituri. Quid vero? si valetudini obest locus, non licet monere? Licet, intra limites tamen modestiæ, & cum animi præparatione ad obediendum. Turpe est Religioso, adeo irreligiose angere de valetudine, ut ad omnem *casum possibilem* suæ cuticulæ metuat ab insalubri aura, a vento, apotu &c. &c. Quis enim sic mercatorem, sic venatorem, sic militem loqui audit? Ah! non pericula marium, non horror silvarum, non nudi enses quenquam absterrent cordatum ab executione suscepti officii: & Religiosus? &c. O Deus! Ecce ego! &c.

2. *Nimia affectio ad singularitates* quoad externam vitæ austeritatem in victu, vestitu, pœnitentiis. Laudamus hæc in aliis Religiosis: nostri Instituti virtus characteristica *obedientia* sit. Non ideo tamen pœnitentiæ opera negligimus: sed quæ non suscipimus *ex obligatione*, sponte exercemus, *ex eo capite*, quod illa prodesse sciamus 1. ad satisfactionem pro culpis. 2. ad sui victoriam. 3. ad orationis efficaciam, maxime cum *extraordinaria necessitas* extraordinarias devotiones exposcit. Quid multa? ut imitemur Apostolum castigando corpus nostrum castigatione libera *amor Christi, odium nostri ipsorum, & timor re-*
pro-

probationis urgent, et si Regula 4ta non imponat præceptum. Vitæ communis, & a vita S. Joannis Baptistæ diversæ exemplum intueri nos Ignatius voluit in Christo, qui est dux noster, & legifer. Jesu! tu via mea! &c.

3. *Incuria conscientiae.* Curam commendat Regula 5ta, quæ confessionem generalem, annuam, ac semestrem: 6ta, quæ quotidianum Examen, & confessionem octidianam præscribit, & 7ma quæ stabilem Confessarium designat. Tenera conscientia tenere Deum amat, & tenere a Deo amatur. Neuter amor patiens est. Amare, & amari cessat, qui displicere amanti non timet. Timet autem (hoc signum habet) timet, qui sæpe consulit *speculum*, & non obiter utitur *balneo*. Speculum Examen voco: balneum confessionem. Domine! amplius lava me &c.

4. *Nimia affectio ad consanguineos.* Quid ad te negotia, nuptiæ, lites, promotiones, testamenta consanguineorum? sine mortuos sepelire mortuos suos, & funus curare: *civiliter* illis prides, mortuus: non habent ergo, cur *in civilibus* tuam operam exigant. In his, quæ Patris cœlestis sunt, oportet te esse: & te caro impediat? Aliud Christus jubet: aliud Regula 8va, quæ monet, ut soli Christo vivas, eumque pro parente, & fratre habeas. Curæ, ut bene sit tuis, nugæ sunt, quæ impediunt, ne bene sit tibi. Nisi illis surdus & mutus sis, quietum non sinent. Mihi omnia Jesus &c.

Ab impedimentis perfectionis ad *adjumenta* Regulæ transeunt, inter quæ recensetur

1. *Spiritus humilitatis*, qui impellere debet, ut *delationes* tuorum defectuum non ægre feras,

quod vult Regula 9na: *correctiones* libenter admit-
tas, quod jubet 10ma: & *conceptus* de rebus flu-
xis conceptibus Mundi e diametro contrarios for-
mare assuescas, ita, ut ex Christi sensu, quæ
Mundus æstimat, contemnas: quæ contemnit,
æstimes, quod 11ma imperat. Recte: nam in-
sapiens est, qui contraria *Sapientiæ* sentit. Aut,
quid tu putas? Christus, an mundus errat? Do-
mine! verba vitæ æternæ habes &c.

2. *Spiritus mortificationis*, quem Regula 12ma
optat, ut *continuo* operetur illud: *vince teipsum!*
Xaverianum axioma. Sic enim officia humilia,
a quibus sensus abhorret, promptius suscipiemus,
quod vult Regula 13tia: sic tentationibus non
tantum per languidum *Nolo*, sed per actus *con-*
trarios resistemus, quod cupit Regula 14ta: sic
constanter in observationem constitutionum, etiam
usque ad minutias, contempta omni difficultate in-
cumbemus, quod 15tæ votum est. Superi! quam
multa facit, qui hæc pauca facit, & quam mag-
na, qui *in minimo* est fidelis! O ut audiam: Euge
&c. &c.

3. *Spiritus devotionis*, quam æstimare super
omnia naturæ talenta (quæ sine illa corpus in-
anime sunt) jubemur per Regulam 16tam. Me-
dia devotioni obtinendæ, & alendæ præscribun-
tur 1. usus bonæ intentionis ad singulas actio-
nes in Regula 17ma. 2. Exhortationes domesti-
cæ in 18va. 3. Exercitatio in officiis humilitatis
cum liberali animo erga Deum, 19na. 4. Cura
perfectionis & excellentiæ in suo gradu & officio
in 20ma. 5. Observatio temporis destinati ad
spiritualia in 21ma, & cautela contra illusiones
in 22da. Tu singula singulariter, quantum pro-
pro-

sint, expende : deinde reflecte te, quantus esses, si vel ex his solis Regulis vixisses. Nunc! ..

Inspectis transgressionibus Regulæ, æquum est, ut deprecereis negligentias, & culpam dicas ex Ecclesiæ formula : *Confiteor Deo!* cujus pars Ima *confessio* est cum pudore in conspectu Sanctorum perfectioni sui Status tam solerter invigilantium : 2da *Oratio* est cum emendationis proposito, quod per eorundem manus Deo offertur. Ter dices : *mea culpa!* quia ter reus es in omni Regulæ violatione : Reus Deo, Reus tibi, Reus Proximo. Meditare ! sed cum *seria applicatione*, & cum *affectu* meditare. Sequitur Examen ordinarium, Preces nocturnæ, Somnus. Cras mane

MEDITATIO I.

De Fine Hominis.

Præludium. 1. Officina figuli, in qua varia vasa prostant, de quibus opifex disponit pro lubitu, quin aliquod eorum audeat interrogare : *cur ita facis?*

Præludium 2. Ex tessera diei : *concupivit anima mea* cupiditate continua, *desiderare* desiderio sensibili, & efficace, *justificationes tuas*, & mandata, per quorum observantiam ex gratia tua iustificer ! Imple desiderium meum, *famem famis* exauratione, Deus meus !

Punctum I.

Unum est necessarium, obedire Deo.

1. Frustra jactatur necessitas *alia*. Ridiculi sunt, qui contra Dei mandatum agentes, ut ex-

culent se, dicunt: *Necessitas me coagit!* Homo frivole! quæ necessitas? privata, an publica? atqui obedire Deo est necesse: vivere autem te: Imo Rempublicam *invito Deo* servari incolumem, non est necesse. Æquum, honestum, utile, jucundum, laudabile est bono suo, aut bono communi invigilare: sed necesse non est, si *salva obedientia Deo debita* fieri non potest. Imo sic nec honestum, nec æquum, nec utile, nec laudabile erit. Si jucundum putas: paululum mellis gustare te crede, quod morte lues. NB. NB.

2. Ratio est, quia creatus sum *a Deo*, non a me ipso, non a Republica, non ab alio quocunque. Et creatus sum *propter Deum*: nec possum servire duobus Dominis imperantibus contraria sibi. Deus ergo *titulo creationis* vult, ut serviam sibi: quis est, qui *titulo justo* a me exigat, ut sibi vel contra Deum obediam? Forte Deus me manumissit, libertum faciens? unde probabo? Si autem probare non possum: profecto adhuc Deus est in possessione dominii, quod *creando me* apprehendit. Dubitas? Scriptura, & ratio clamant. Deus ut sibi obedias, severe jubet: an obedias, *diligenter* attendit: si non obedias, *terribiliter* punit. Non datur exemptio: non spes latendi: non privilegium impunitatis. *De ligno scientiæ boni & mali ne comedas!* audis *imperantem*, ut obedias, & obedias, quacunque spe serpens ab obedientia avocet? *Adam, ubi es?* vides *attentum*, quid facias: & in latebris etiam inobedienti præsentem? *Morte morieris!* gustas neglectæ obedientiæ fructum amarum? Qui Deo vivere non vult: nec sibi, nec alteri, nec Reipublicæ vivet. Morte morietur *ante tempus*. Aut si gratia vitæ *ad tempus* fiet: fiet

fiet eo fine, ut poenitentiam de inobedientia agat. Si non agat: *morte aeterna* morietur -- *Ruminare, quæ dixi* --

3. *Reflexio.* Anima mea! tanta necessitas, quanta major non datur, num tibi huc usque cordi fuit? vixisti ex hac regula hæctenus? Recordare, quid feceris, quando voluntati Dei non obedivisti: scilicet obedivisti aut *tuæ* voluntati, aut *alterius* cujusdam. Et potuit tibi videri magis necessarium, ut sive tua, sive alterius voluntas potius, quam Dei fieret? Quæ est ista injuria Creatoris? Deus Creator, quid feci? &c.

4. *Resolutio.* An deinceps similiter ages? Nunc alius sensus esto. *Gratias ago* Deo, quod mihi imposuerit necessitatem *sibi* serviendi, non *alteri*. Infelicia *elementa*! misera *animalia*! sæpe contra appetitum innatum: plerumque cum detrimento suæ naturæ, & vitæ servire homini debent: nec raro *contra suum Creatorem*! Mihi liberum arbitrium datum est: nemo cogere *volentem* potest, ut serviam sibi. Magna gratia est hæc libertas: *gratias ago*! Quid? quod pars maxima hominum (et si nemo cogi possit, ut serviat *contra Deum*) cogatur *præter Deum* servire *alicui hominum*? Quam tristis, turpis, imo non raro noxia est talis servitus, a qua ego sum liber! *gratias ago*! certe semper *inutilis* est humana servitus, nisi homini serviam *propter Deum*. Adde: O quam sæpe *periculosam* faciunt hinc *cupiditas* placendi, inde *metus* displicendi Hero! Ego *Religiosus* extra hoc periculum vivo. Servire *soli Deo* sine his impedimentis licet! *Maximas gratias ago*! summa gratia est hæc exemptio. O gratia vocationis singularis, quanti te æstimem? Non ego *devoto osculo*, quoties

ties induo, hanc togam venerer? - - *Pondera
hujus gratie pondus* - - -

5. *Obsecratio.* Vere, Domine, *bonum* est me
hic esse. Curabo, ut *bonus* sim: *melior* certe,
quam fui hactenus. Posthac voluntas tua erit
regula omnis meæ voluntatis: vel *littera imper-
fecta relicta* sequar obedientiæ nutum. O qui plas-
masti me, per illam charitatem, qua de nihilo extra-
xisti me miserans, obtestor, fiat voluntas tua, si-
cut in cœlo *de me*, de officio, de commodis, de
eventibus, de omnibus circumstantiis vitæ ac
mortis meæ: ita in terra *a me* in omni loco, tem-
pore, negotio. Hoc *unum est necessarium*, obe-
dire tibi: frustra jactatur necessitas alia. Obedio.
Fiat voluntas tua! perfecte fiat! - - & fiet *ad bo-
num meum*.

Punctum II.

Unum est utile, obedire Deo,

1. Frustra speratur felicitas *aliunde*. Unus est
finis noster, *frui Deo*: unum ad finem medium,
obedire Deo. Alia media quæcunque, si in illorum
usu ab obedientia deficiis, nihil *ad finem ultimum*
profunt, nihil ad illam *felicitatem*, quæ sola est
vera felicitas, quia sola omne desiderium *fnit*,
dum satiat. Sola huc obedientia ducit. NB.

2. Nimirum non datur felicitas, nisi *gemina*,
una Creatoris, altera creaturæ: una Domini, altera
servi. Felicitas Creatoris est felicitas *independens*
a cujusvis alterius arbitrio. Neminem enim ha-
bet *Creator omnium*, cui sublit: neminem qui
quidvis

quidvis volenti obfistere possit. Felicitas creaturæ autem est felicitas *dependens*. A quo? arbitror, quod, a quo dependet meum *esse*, ab eodem dependeat meum *bene esse*: ipsoque invito, bonum meum nemo vel promovere possit, vel impedire. Sequitur, quod hæc una ad veram felicitatem sit via, velle dependere ex voluntate Creatoris: sive Creatori obedire, servire velle. Quæ enim alia est felicitas servi, qui servitutis onus excutere non potest, quam habere bonum Dominum, a quo ametur? Enimvero, quo melior est *Dominus*, & ego illi grator: eo felicior *servus* sum. Est autem utique is Hero grator, qui obedientior, aut, quæ sit spes gratiæ *aliunde*; - - *Relege lecta*.

3. *Reflexio*. Ah! ut hæc veritas sic omnium oculis illucesceret clare, sicut modo mihi illuxit! Rideo homines, qui quærunt felicitatem *independentem*. Hircocervum venantur miseri, & in via iniquitatis frustra lassantur. Et quoties ego cum illis cucurri, ut per fas & nefas stulto appetitui, non solidæ beatitudinis, sed sordidi lucelli, voluptatula, gloriolæ satisfacerem! atque hoc vetante Domino, a quo omnis mea felicitas pendet: & qui potestatem habet, cum occiderit me, & corpus & animam perdere in gehennam! Flenda cæcitas, maxime in Religioso, qui profitetur nugarum contemptum: & in titulo *Servi Dei*, habituque servientibus proprio, gloriatur! - - - NB.

4. *Resolutio*. Anima Religiosa! quorsum exerras? Unum est utile, obedire Deo. Abjice *amorem libertatis*: non, nisi in obedientia, bene tibi erit. Cesset *voluntas propria*! mea felicitas omnis ab aliena, a Domini voluntate dependet. Mendacia sunt, quidquid Phantasia de lucro,
de

de laude, de commodis, de valetudine, de deliciis garrit, extra obedientiæ viam obviantibus mihi! Nam, quæ amentia est *lucrum* vocare, per quod detrimentum gratiæ incurro apud Dominum, cui, nisi gratus sim, felix esse non possum? *Laudabile* dicere, unde Deo vituperabilis fio, Deo, qui unus in iudicando errare non potest? *commodum* appellare, unde reum me pœnæ acerbæ, & forsan æternæ facio? Apage has stultitias? Domine tu Alpha, & Omega, principium & finis es meus. A te *habeo*, quod sum. A te *spero*, quod esse cupio. Spero autem non *aliunde*, nisi per obedientiæ viam. Unum est utile, tibi obedire. Obediam! - - - *obediam!*

5. *Obsecratio.* Quis mihi det, ut hæc resolutio firma sit semper? Quis infirmet autem? Ah scio, quid *cupido* & *metus* possint adversum hoc pectus. Quot pia desideria vix concepta isti Herodis satellites jugularunt! Quid est remedii? *Phantasia* decipit me, bonum esse malum, malum esse bonum mentita: hinc ista levitas: hinc obedientiæ odium. Atqui ratio & fides me docent, felicem me fieri non posse, nisi liberum arbitrium servus sit, sed servus tuus, Domine, non servus *cupiditatis*, aut *metus* humani. In ipso creationis momento signasti super me lumen hoc, Domine! da, ut luceat semper! Creasti me, ut posses esse Deus *meus*, & Dominus *meus*: per hunc *Domini* titulum supplico tibi: da *servitutis* amorem! - - *Servitutis amorem da!*

COLLOQUIUM.

Concupivit anima mea desiderare justificationes tuas: & si nondum efficax desiderium habet per obedientiam tibi placendi: saltem desiderium desiderii habet. Satia hoc desiderium Dominus meus, & Deus meus! Intelligo: justificationes tuas, mandata tua, per quorum observantiam nos justos facis, beatos faciunt. Unum est necessarium, obedire tibi, a quo sum: unum utile, obedire tibi, propter quem sum. Frustra jactatur necessitas alia: frustra speratur felicitas aliunde. Igitur quorsum evagamini humana desideria in tot rivulos divisa, ideoque multo luto sordentia! Colligite vos in unum alveum, & uno desiderio justificationes Domini desiderate! Cor unum, Deus mi, dedisti mihi: unum uni debetur totum: totum unius sit. O ut hic animus sibi perpetuo constet! SS. Cœlites! Regina Cœlitum, dedistis exemplum: addite patrocinium, & sequar vos. Tu præcipue Rex omnium Sanctorum Domine Jesu, qui formam servi induisti, ut me doceres modum Deo serviendi, fac me docilem tibi, & obedientem usque ad mortem, & mortem crucis, . .

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS Meditationis est æstimatio vocationis, per quam posuit nos Deus in Statu determinatæ servitutis, ex qua ad beatam vitam securus est tran-

transitus. Ex æstimatione vocationis nascetur *Heroica affectio ad virtutem obedientiæ*. Imitare, Lector, animum Petri Fabri, qui, cum illum Ignatius ardente canicula ex Hispania Romam vocasset, professionem dissuadentibus amicis tanquam in illo dierum æstu noxiam sanitati vixdum a febris restitutæ, respondit magnanimiter: *obedire est necesse: vivere non est necesse*: statimque ingressus iter, *victima obedientiæ* in via cecidit. Tu, si male tibi est in *officio*, aut *loco*, in quo versaris: si non bene vales, si nihil succedit ad votum: si non satisfacis expectationi: quære ex te: an non *alterutrum* ultro petieris, *ut bene tibi esset*? Hem! *Amortui* decepit te -- Lege ex Kemp. l. 3. c. 10. Hora 6. legitur vel auditur Missa in gratiarum actionem pro beneficio vocationis. Missam excipit lectio ascetica de æstimatione vocationis, sive

Differtatio prima.

De æstimatione Vocationis.

Vulgare convitium est hominum Statui Religioso infensorum, hoc vitæ genus adeo genio humani generis contrarium esse, ut nisi rerum ignari adolescentes subdole allicerentur, nemo illud eligeret: &, si clausura tolleretur, plerique defererent. Quid enim virum maturum ad ejusmodi professionem invitet, aut teneat? Bonum *bonestum*? Honestas ex fine, & mediis judicanda est: ex utro capite Status Religiosus prærogativam super alios habet? Bonum *jucundum*? Aliud tot *Male contenti* loquuntur, quorum querelis Monasteria per-

personant. Bonum *utile*? cui bono igitur Religio-
 forum sive otium, sive negotia serviunt, si cum
 aliorum civium laboribus compāres? Quid? Quod
 Acatholici non modo nihil laudabile in hoc insti-
 tutō inveniant, sed etiam multa reprehendant,
 dicentes, votum obedientiæ pugnare cum quarto
 præcepto: votum castitatis esse impossibile obser-
 vatu: votum paupertatis esse contrarium ordina-
 tioni Divinæ volenti, ut in sudore vultus nostro
 pane vescamur, & qui non laborat, nec manducet,
 ait Paulus 2. Thess. 3. Ut omittamus ea, quæ
 contra varietatem *religionum*, contra multitudi-
 nem *Religiosorum*, & contra graves *abusus* passim
 receptos, ac veluti civitate donatos objici possunt,
 & a Politicis solent. Omnia eo pertinent, ut
gratia vocationis Religiosæ vilescat, imo ne qui-
 dem pro gratia habeatur: sed parentes infelices se
 existiment (saltem si honestioris fortunæ sint, &
 aliunde alere liberos suos possint) si ex filiis unus
 bonæ spei juvenis ad ordinem Religiosum aspiret:
 ipsique Religiosi, primo fervore sensim frigescen-
 te, existiment non semel, se, cum sacras vestes
 induerunt, gratiam Ordini *fecisse*, non ab Ordine
accepisse. Præposterum judicium, ex quo necesse
 est languorem, & fastidium nasci, quod omnem
 spiritum religionis extinguat! Quapropter haud
 dubie Magistri Spiritus sapienter agunt, quando
 omnes vires impendunt, ut non modo Novitii præ-
 tium suæ vocationis vivaciter apprehendant: sed
 veterani quoque ejusdem æstimationem sollicitè
 alant, ut fructus ferat dignos illa spe, quam Reli-
 gio de nobis, cum nos suis adnumeravit, conce-
 pit. Singuli felices se esse ex hac gratia putent:
 nemo sortem suam mutare cum alio velit. Eum

in finem ego hic non quidem singularum Religionum, quæ ad se invicem sicut magis & minus se habent, prærogativas recensabo, quippe quas quisque, ut Cicero pro domo sua, disertius enumerabit: sed gratiam vocationis ad *Status Religiosum* simpliciter exaggerabo, *defensor* potius, quam *laudator futurus*, maxime cum de hoc argumento Hieronymus Platus S. J. sic scripserit, ut ejus libro *de bono Religionis* honesto, jucundo, & utili nihil addi possit, nihil demi debeat. Geminam tantum veritatem demonstratum eo, ut obduretur os cavillantium, & bonæ animæ contra exhibantium proterviam, mundique, carnis, ac dæmonis ad desertionem invitantis machinamenta armentur. Quod Status Religiosus sit *Status DEO gratus* in fine, & mediis, est prima: *Status Reipublicæ utilis* & in otio suo, & in negotiis, est altera veritas. Inspectio utriusque attentior, & inimicos confundet, & pusillos animabit, & languentes *in usu gratiæ* exsuscitabit ad bella Domini strenue bellanda contra vitia, & ignorantiam, quæ vitiis est Mater.

P A R S I.

Status Religiosus est Status Deo gratus.

Status est stabile vitæ genus, ad quod se aliquis determinavit, sive *per liberam electionem*, sive *per alterius voluntatem*. Unde alius est Status conjugal, alius virginalis: alius civilis, alius

alius militaris: Itemque alius status libertatis, alius servitutis: alius etiam status peccati, alius gratiæ: & in Ecclesia Christi universim numerantur tres Status Sæcularis, Ecclesiasticus, & Religiosus. *Sæcularis*: quia nemo propterea, quod Christi Ecclesiam ingrediatur, prohibetur, aut cessat esse miles, esse maritus, esse consul, esse civis, esse Rex: *Ecclesiasticus*, quia Ecclesia est communitas ad bonum spirituale ordinata, quod exigit, ut sint personæ singulares, a quibus curetur ex professione, & vi quasi contractus, sive ex officio: *Religiosus*, cujus imaginem prima Ecclesia dedit, in qua omnia fuere communia. De hoc tertio genere Statuum instituitur quæstio, utrum Status sit DEO gratus? Responsum ex *fine* & *mediis* damus: si enim DEO gratus non esset, non posset, nisi ex alterutro capite, displicere.

Incipiamus a *fine*. Finis hominis est DEO servire, quod mane vidimus: Status ergo, qui huic fini finem contrarium non habet: imo huic fini citius, certius, perfectius assequendo subservit: DEO displicere non potest: placere debet: merito inter Consilia Evangelica numeratur: censeatur inter bona meliora ipse præ non ipso: est *voti materia*. Quid de his Status laudibus statui Religioso non convenit? Status Religiosus est stabile vitæ genus, in quo quis famulatum DEI proficitur, non solum per observationem Decalogi, sed etiam per conformationem morum & affectuum ad Consilia Evangelica, & disciplinam regularem: propterea distinguimus triplex genus vocationis, commune ad servanda mandata, *specificum* ad consilia, *individuale* ad certas regulas. Finis igitur, pro-

pter quem Status Religiosus in Ecclesia approbatur, non est diversus a fine, propter quem Deus quemlibet nostrum creavit: est unus, idemque, sed cum spontanea obligatione ad *certam speciem*, & *individuum servitutis*, cujus susceptio actus est animi liberalis cum Abele sacrificantis Domino non modo, quod *præceptum* exigit, sed quod *bonestas*, & *devotio* suadent. Obsecro, quid in hac intentione improbet bonum Numen? imo non ejusmodi anima Rebecca est æmula, cujus ingenuam indolem, & generosum animum vel Eliezer admiratus est intuens, quam prompto obsequio non sibi modo, sed camelis etiam suis potum quanquam non rogata ministret, digna omnino, ut ex hoc solo facinore æstimata sit electa a Deo esse, ut Isaac daretur uxor, & inter progenitores Messiae numeraretur. Itaque si *finem Status* spectamus, non potest Status Religiosus non esse *Deo gratus*, quippe cujus institutio non alium scopum habet, quam ut sint, qui servire velint non *ad imperium* modo, sed etiam *ad nutum*. Quod si aliquis *alio fine* Religiosus fiat, quam ut serviat DEO: *Electio* id vitium est, aut *eligentis*: non *Status electi*.

Æque nihil, quod Deus improbet, invenimus *in mediis*, quæ ad hunc finem Status Religiosus suppeditat. *Communia* cuivis Ordini sunt tria vota, quæ Statum constituunt: *Singularia* sunt Ordinis Regulæ propriæ: & *fini proximo* cujuslibet Instituti accommodæ. *Votum* Deo facere est actus religiosus, qualem Deus sæpe in Scripturis laudat, & exempla Sanctorum commendant. Certe David illuminati Spiritus Vir Absaloni nihil reluctans licentiam dedit proficiscendi in Hebron,

cum

cum ille se in exilio ejusmodi peregrinationem mentiretur vovisse. Votum nimirum est promissio Deo facta *de meliore bono*, quam sit ejus omissio: quid est in hoc conceptu Rationi, fidei, aut virtuti contrarium? Votum autem paupertatis, castitatis, & obedientiæ quid habet, quod *de meliore bono* non sit? Nunquam suadet Deus, nisi quod melius est. Suadet autem Christus voluntariam paupertatem, quando ei, qui vult perfectus esse, suadet, ut vendat omnia, det pauperibus, & sequatur. Suadet perpetuam castitatem, cum ei, qui propter se uxorem reliquerit, centuplum & vitam æternam promittit. Suadet cæcam obedientiam, quando abnegationem sui, hoc est, proprii judicii & voluntatis abdicationem inculcat ei, qui suus velit esse discipulus. Obsecro, post divinæ Sapientiæ effata tam non obscura quis homo ausit in dubium vocare, utrum *in thesi* melius sit eligere paupertatem, castitatem, & obedientiam, an non eligere? Ajo in *thesi*: nam *in hypothesi* non potest ambigi, quin consultationi sit locus: & præmittenda sit *deliberatio prudens*, utrum consilium divinum *in se* etiam pro qualibuscunque circumstantiis divinum sit: sive utrum Deus generale consilium bono Ecclesiæ universæ salutare ab hoc individuo, an ab alio velit executioni mandari, & hoc loco, hoc tempore, hoc modo. Viden', Lector, quam procul a reprehensione absint etiam *Media*, quæ essentiam Status Religiosi constituunt, quippe quibus nihil aptius contuli potuit ad amovenda impedimenta *fini* se opponentia, qualia sunt, quæ totum mundum *in maligno* ponunt, *concupiscentia carnis*, cui votum castitatis, *concupiscentia oculorum*, cui votum paupertatis,

& *Superbia vitæ*, cui votum obedientiæ animam elidit. Adde *Media* singulis Ordinibus singularia, propriæque vitæ generi *regulari*. Nemo unus Fundatorum alicujus Ordinis Religiosi fuit, qui non Sanctitatis laude floruerit: nemo unus, qui non in fundando suo Ordine Dei gloriam, & Ecclesiæ bonum spectaverit: nemo unus, cujus Institutum non fuerit ab Apostolica Sede confirmatum, ab usu & experientia comprobatum, ab ubertate fructuum longe, lateque per orbem conspicuum: quis dubitet, benedictioni divinæ hæc omnia deberi? proinde viros illos famulos laborem *Deo acceptum* suscepisse, imo *Deo Auctore*, quando novi Ordinis fundamenta jecerunt plaudentibus bonis, ringentibus inimicis, superatis difficultatibus & pondere immanibus & numero infinitis?

Satis est: piget in asserenda veritate, quod Status Religiosus Status sit *Deo gratus* æque in suo *sine*, ac *mediis*, diutius tritari: nemo, qui *naturam Status* intelligit, in hac luce cæcutit. Qui *varietatem* Religionum impugnant, aut *multitudinem* Religiosorum, aut *lapsum disciplinæ*: bene habet, audiantur ab iis, quorum est ex officio abusus tollere, qui profecto *Statum* non vitiant, sed eos, qui *Statum profitentur* per vestitum & habitum, non item per regularum ac disciplinæ custodiam. *Varietas specierum* reduci potest ad paucas, si Ecclesiæ videatur: *Numerus individuum* determinari pro loco, & circumstantiis potest: *Abusus*, qui irrepsérunt, aboleri possunt, quin *Statui* injuria fiat, imo ad *bonum Status*, qui Sanctus esse potest, etsi Sancti non sint omnes, qui profitentur. In Statu conjugali exemplum habes.

bes. Auctor illius est Deus : quid tum : an ideo nulli conjuges adulteri sunt ? aut an propter adulteria conjugum Status Auctor Deus esse cessavit ? Vide ? per quam ineptas cavillationes Status Religiosus carpatur. Ineptius etiam A catholici garrunt , ut Lutheri Sacrilegia excusent. Votum obedientiae opponitur quarto præcepto : ridiculi homines ! nam idem , qui dixit : *Honora Patrem !* an non laudavit discipulos , qui relictis retibus , & Patre , secuti sunt eum ? Votum castitatis est *impossibile* observatu : res mira ! quomodo igitur , qui masculum & fæminam fecit , *relinquenti uxorem propter se* vitam æternam promittit ? Votum paupertatis a *præcepto laborandi* prohibetur : O lepida ingenia ! Quis enim Religiosos etiam mendicantes unquam vetuit *laborare* ? aut quales oculos habent , qui *mendicantium labores* non vident ? frustra estis , boni viri ! nisi per alia argumenta pugnetis , Statum Religiosum esse Statum *Deo gratum* ; sententia certa est , & habemus , unde nobis *de nostra vocatione* gratulemur. At homines *Reipublicæ inutiles* nos appellatis : nova injuria est. Sed nos etiam hoc convitium refutabimus , ut gratulatio augeatur.

P A R S II.

Status Religiosus est Status Reipublicæ utilis.

Altius ordiamur , & ad confusionem Politicæ pravitatis , Status Religiosi non *parem* modo cum aliis Statibus ad Reipublicæ emolumentum aptitudinem , sed *eminentem* super plerosque de-

monstremus, loquendo de Monasteriis & Institutis, in quibus primævus Fundatoris Spiritus viget, & in specie *virtus characteristica*, in qua ille voluit suos distingui ab aliis, & plane excellere. Si enim Spiritus ille extinctus est, aut vix in paucis adhuc animam ægre trahit, non sum is, qui ejusmodi Institutum tueri velit, nisi Professores ejus *Reformationem* ad primæ regulæ normam admittant. Seipso tales salvare non possunt: quid aliis proderunt? Tempore diluvii octo solæ animæ salvæ factæ sunt, nempe quas Arca Noe inclusit: imo si recte computes, novem numerabis: nam & Henoch evasit interitum, Henoch in paradiso, vel certe in loco paradisi æmulo servatus inter *vitæ contemplativæ* delicias, cum illi in Arca per *vitæ activæ*, aut verius *mixtæ* varias functiones *totius orbis conservationi*, in alendis se ipsis, & tot animantium speciebus, immanem laborem impenderent. Religiosorum duo genera in hac imagine conspicias, *contemplantium*, & *agentium*. Primum genus orbi *orando* servit, si vivant ut Henoch: alterum *laborando* præterea. Monasteria sint arcæ similia. Arca Noemum habuit Præsidentem: *Portam* quam Deus *de foris* clausit, non nisi a se aperiendam: *Fenestram* unicam, per quam, videbant cælum, & mare: *Tres contignationes* per ordinem, ita ut supremam *volucres*, mediam *homines*, infimam *animalia* tenerent. Similiter constituta Religio sit, de qua hic est sermo, & cui *Sanctus Superior* præsidet. Tria illi curæ sint. 1. Nemo de Monasterio exeat, nisi Deus aperiat portam, hoc est, nisi obedientia, charitas, aut necessitas jubeat. 2. Cælum & mare sint quotidianæ Meditationis materia, ut incolæ suæ felicitatis

tatis memores facilius ferant carceris natantis molestias. 3. Sit *Ordo* curarum, & *prima* Sanctitatis, *altera* doctrinæ, œconomix *postrema*. Clausura, Meditatio, ordo tria hæc Spiritum Religionis conservant. De talibus loquimur, cum Statum Religiosum esse utilem Reipublicæ dicimus. Quod si quis ejusmodi Monasterium inter Ideas Platonicas numeret: ne is nescit, quid dicat: adeo hominem odium Religiosi nominis omnium oculorum, aurium & ipsius rationis usu privavit. Videamus. Ajo, Monasterii sic constituti (& Deo sint laudes! multa sic constituta esse non ambigimus) & *otium*, & *negotia* bono publico conferre quam plurimum.

Otium sanctum est. Scio, *otium sanctum* in auribus Acatholicis chimæram sonare. Sed ego *otium* voco vacationem ab actionibus streperis: *Sanctū* autem, occupationem in solitariis. Henochi, de quo supra, vitæ ratio ideam exhibet, nobis quidem non imitabilem modo, utilem tamen ad formandum conceptum de sancto otio, illius vitæ generis proxime æmulo, quod *Cælitæ vivunt*. Omnis occupatio *contemplatio* est, & *laudatio* DEI. *In terris* corpus, quod corrumpitur, aggravat animam, cogitque interrumpere actiones cœlestes, ut tempus suum hujus vitæ necessitatibus detur: Quid tum? nihilominus Christus ipse hoc *sanctum otium* per quadraginta continuos dies inter bestias coluit: Joannes Baptista totos quinque supra viginti annos veluti neque manducans, neque bibens exercuit: a primis Ecclesiæ temporibus Sanctissimi quique viri, in Oriente & Occidente, admirabilibus exemplis illustrarunt. Pauli, An-

B f tonii,

tonii, Macarii, Basilii, Gregorii, Chrysostomi, Benedicti, Romualdi, Bernardi, Brunones Patroni sunt *sancti otii* omni exceptione majores: quæro, an viri fuerint mundo inutiles? aut an vitæ genus excogitasse, vel coluisse credendi sint, ex quo Reipublicæ plus detrimenti, quam commodi veniat? O cæci omnes, quanquam centoculi vobis videamini instar pavonis, quotquot bona ex vitæ contemplativæ cultricibus animabus utriusque sexus in Rempublicam redundantia non cognoscitis! Non arant, non navigant mare, non circumferunt arma, non exercent opificium, non mercantur, non gubernant: ita est! *otiantur*: ita est! Sed sanctum est otium cujus Mater *devotio* est, non *acedia*: Sanctum otium, quod *Sanctos facit*. O si vel decem ejusmodi animas numerasset Sodoma, quam felix fuisset? totius civitatis divitiis sapienter emi poterant. Amat enim animas Deus amore sui volentes latere, & *in Angello cum libello* uni suæ voluntati intentas ad Seraphinorum invidiam, sex alius instructorum, quarum duabus tegunt faciem a Majestate attoniti, duabus velant pedes in sua vilitate absorpti, duabus volant ad nutum expediti, & si Domino placuerit, continuo Deum ipsum propter Deum relictari. Amat, inquam, ejusmodi animas Deus, & esse cum illis in suis deliciis numerat, id quod Cantica Canticorum demonstrant. Causæ amoris sunt primum *fuga sæculi* ad vocem Sponsi suscepta, contemptis rebus & spebus omnibus, quæ nostris cupiditatibus blandiuntur. Deinde *puritas conscientie* non modo ab omni labe, sed etiam ab omni affectione abhorrens ad labis materiam cor inclinante. Præterea *assidua applicatio* virium corpo-

ris & animæ ad unius Dei beneplacitum *ex obedientiæ ordine*, qui modo Meditationem, modo preces, modo psalmodiam, modo lectionem, modo familiare colloquium de, aut cum Deo imperat. Adde obsequia *fraternæ charitatis*, ex cujus Regulis etiam contemplativi agere, pati, & compati discunt. Adde insuper *patientiam*, cujus abundans materia est ex asperitate vitæ, ex infirmitate corporis, ex vexationibus animi, unde virtus perficitur. Aja! quas animas amet Deus, si tales non amat? Si amat autem, quis audeat dicere, esse mundo inutiles? Vultis scire, quid possint? orant pro patria, ne calamitatibus obruatur: aut ut, si obruta fuerit, citius liberetur. Ipsarum *innocentiæ* debemus, quod mensura peccatorum *severius* impleatur: ipsarum *pænitiæ*, quod taxa satisfactionis, quam Deus pro impleta mensura exigit, *celerius* exolvatur. Age! a quo alio hominum genere *hæc duo magna commoda* expectet Respublica? Ite nunc, & *sanctum otium* Religiosorum contemplantium carpite, tanquam inutiles cives faciat.

Si jam *negotia* inspicimus aliorum contemplationi *actionem* jungentium: necesse est, ut Status Religiosi utilitas se pleno lumine inferat. Adeste animis, qui optima ingenia Reipublicæ tolli a Religiosis querimini, qui estis vos? Bardos nempe, stupidos, semi-fatuos, & qui oneri sunt communitati vestræ, aut dedecori, libenter daretis Monasteriis: quinque talentis divites ad nos venire æquo animo ferre vos impossibile esse dicitis? Sepeliri tot dona naturæ & gratiæ intra septa quatuor parietum iuste posse negatis? O si ex cryptis

ptis Religiosorum, gemitis adeo : si resurgerent mortui, quot videremus ibi in ignobili pulvere computruisse, qui, si seculo se dicassent, grande nomen inter artifices, inter mercatores, inter milites, inter senatores, & in aulis meruissent ! Et vos sic gemitis, qui tamen primi in questus erumpitis, si viri Religiosi dent vobis ineptos pueritiæ Doctores pro scholis, si Oratores minus disertos pro cathedris, si Judices parum prudentes pro tribunali-
 libus sacris, si Consiliarios infelices in rebus dubiis, si Consolutores onerosos in adversis ? *Ex ore vestro* vos judico : qua fronte seri apud nos vestras *labruscas* petitis, & *uvas* a nobis expectatis ? Si autem bonum semen accipimus, certi de fructu estis, sæpe centesimo, de sexagesimo ordinarie, de trigesimo semper, nisi extraordinaria tempestas spem coloni affligat. Circumspicite orbem ! Cælum, terra, inferi contra convitiatores Religiosorum testimonium ferunt. *Cælo* singulis seculis Monasteria tot Sanctos dederunt, ut facilius stellas numeres : *In terris* primæ Ecclesiæ sanctitas aut nullibi reperitur, aut in monasteriis alitur : *Inferis* Religiosi tot animas, tot provincias, tot regna subtraxerunt, quotquot pœne vel ab errore ad fidem, vel a flagitiis ad frugem redierunt. Quid ? bono Reipublicæ ereptos esse queramur ? Piget addere, quæ a Religiosis commoda etiam temporalia in Rempublicam profanam fluxerunt. Ore, calamo, re, quanta incrementa ab illis acceperunt res pastoritia, & agricultura ? quanta scientiæ omnium generum ? Historiæ gentium, & Bibliothecæ pro me loquantur. Deinde quot familiæ Monasteriis debent alimenta, quibus pro turba filiorum ipsarum opes non suffecissent ? Quot mercatores,

tōres , artifices , opifices a nobis habent , unde panem mereantur ? Quot pupillos educamus , & pauperes alimus , oneri futuros Reipublicæ , nisi habitum suscepissent ? Et in publicis calamitatibus quis largius egentes sublevat , si Religiosi non faciunt , qui hodie pœne soli *frugaliter* vivunt , ut habeant , unde succurrant miseræ , cum atrocius premet ? Ipsa invidia , quæ Religiosorum opes toties maligno dente arrodit , negare commoda tam manifesta non potest : & auferret , nisi dāremus .

At , ais , multa quoque detrimenta scimus a Religiosis illata esse bono communi , multaque scandala , & omnes fere hæreses ex Monasteriis prodisse . Quidni ? postquam Judas adeo ex Collegio Apostolico prodit ! Dices ergo : *aliqui Religiosi* fuerunt Reipublicæ inutiles , imo noxii , vir bone : & bene dices . Sed quod *Status Religiosus* sit Reipublicæ inutilis , aut noxius , hoc utique nunquam dices , si bonus es . Atque huc omnes querelæ pertinent , quibus omne forum adversus nos perstrepat . Si iustæ sunt , ferire *aliquos* nostrum possunt , *Status* nunquam . Semper enim *Status* , sive *otium* , sive *negotia* nostra considerentur , *sanctus* est , quia *otium ad nostram* , *negotia ad proximi salutem* ordinamus . At tu fortasse hoc ipsum urges : si *Status sanctus* est , quare non facit omnes Sanctos , qui sunt de Statu ? Respondeo : Religio Christi sancta est : quare ergo non omnes Christiani sunt sancti ? Nimirum quia professio Religionis non tollit liberum arbitrium : inde fit , quod non omnes vivant *ex legibus* , quas profitentur . Angelos Deus in ipso suæ creationis momento posuit *in Statu summæ felici-*

felicitatis : abusus libertatis fecit , ut non perflerent , *abusus libertatis* idem , qui hominem etiam de paradiso ejecit. Quod Angelis primum , deinde Adamo contigit : etiam hodie Religiosis non paucis contingit : cum *in honore* essent apud Cœlites , & homines , non intellexerunt : sui-que Status beatitatem non æstimarunt : hinc illæ lacrymæ : hinc tot querelæ , & murmura : hinc tot transfugia , & Apostasiæ : *non æstimarunt* , quia *non intellexerunt*. Sed tu adverte , quorum sint hæ lacrymæ , hæ querelæ , hæ fugæ : invenies eorum esse , quos ipsi Superiores , si possent , expellerent , & quos pœnitet suscepisse. Proborum nemo *male contentus* in Monasterio vivit , nisi in quo *non ex regula* vivitur : nemo sortem suam cum quocunque mutaret. Et merito : nam cum tres sint hominum classes , una eorum , qui nulli homini serviunt , sed pluribus imperant : altera eorum , qui nulli imperant , sed aliis serviunt : tertia eorum , qui aliis imperant , & aliis serviunt : Religiosi nulli hominum serviunt , nulli hominum imperant : adeoque extra pericula omnia sunt positi , quibus & *servientium* homini , & *imperantium* conditio obnoxia est. *Communibus periculis* , a quibus nemo hominum exemptus est , etiam Religiosus obijcitur , utique quia homo esse non cessat : sed discrimina salutis *particularia* ipsum non angunt , qualia *subditos* æque ac *Dominos* infinita circumstant. Ipse servit *soli Deo* : & hæc servitus nunc beatum facit *in spe* , quæ est promulsis beatitudinis futuræ *in re*. Status enim Religiosus est Status , in quo juvenis mori non timeas : *senex* gaudeas.

Conclusio.

ITaque *gratia vocationis Religiosæ* vere est gratia, & magna gratia, imo catena gratiarum: *gratia*, quia gratis data, & immerenti: *magna gratia*, quia vocatio est ad serviendum *Deo soli*, & non ad serviendum homini propter Deum: vocatio ad serviendum Regi, & non Ministro Regis propter Regem: *catena gratiarum*, quia ex primo ingressu in Religionem reliquæ gratiæ salutares fluxerunt omnes, & trahent post se *finalem*. Enimvero etiam secularibus est spes salutis, sed quibus? Qui ut pisces se habent. Omne genus animalium, quæ in arca non erant, in diluvio periit, solis piscibus exceptis. Cur ita? Nimirum alia animalia omnia commercium cum impiis hominibus habent: Soli pisces nunquam cicurantur per familiaritatem: & vix aliquem, nisi per fraudem capies. Talis qui est, & utitur hoc mundo, quasi non utatur, invitus, intractabilis, nunquam cicur: qui improbos fugit, dum vivunt: morientes aut mortuos vero contemplando, se pascit, ita ut pisces faciant, qui sicut viventes fugiunt, sic a cadaveribus mortuorum pinguescunt: qui, inquam, a *malorum amicitia* abhorret, *dum vivunt*: dum *moriuntur* autem, ex consideratione sive pœnitentiæ eorum, sive desperationis proficit in Dei timore, hic salvus erit etiam extra arcam. Qui enim *malorum* aversatur consortium, non potest amare *malitiam*, & amicus hujus seculi esse, per quod inimicus fit Dei. Verum quis est hic, & laudabimus eum? Homo est animal sociale: fecit

fecit mirabilia in vita sua, qui inter malos constanter est bonus. Tu, Religiose, gratias Deo habere, si rite vocatus es. Statum ingressus es *Deo gratum*, sive finem illius, sive media spectes: Statum *Reipublicæ utilem*, si modo & otium tuum, & negotia tua sancte tractes. Tene, quod habes: ne alius auferat coronam tuam. In Statu vivis, in quo citius, certius, perfectius operaberis salutem tuam, *citius* propter acriores stimulos, *certius* propter pauciora impedimenta, *perfectius* propter efficaciora adjumenta: Tene, quod habes. Si autem existimas, te rite vocatum non esse, quid dicam! Dicam cum Augustino: *fac, ut voceris!* Ajo: si antea vocatus non esses: vocatus es in hanc vineam, postquam *per legitima vota* tuum Domino addixisti laborem. Acquiesce, & *tene, quod habes*: centuplum, si acquiescis, & vitam æternam habes.

MEDITATIO II.

De Mediis ad Finem.

P*Prælude* 1. Contemplare Deum per sex dies in operibus *naturæ*, & Christum triginta tribus annis in operibus *gratiæ* producendis pro te laborantem.

Prælude 2. Assurge in affectum admirationis cum Psalmista: *Domine! quid est homo, quod memores ejus*, heu! in ipso usu tot mediolorum immemoris tui! *da, uti tot bonis bene!*

Pun-

Punctum I.

Qualitas Mediorum.

1. Sicut homo creatus est *propter Deum*: sic omnia reliqua creata sunt *propter hominem*, ne quid illi desit, unde *servitus* Dei facilis, utilis, jucunda fieret. *Natura*, & *Gratia* intra, & extra te offerunt tibi thesauros suos, ut inexcusabilis sis ab obligatione serviendi Domino, tam provido, tam liberali, tam amanti, amabilique. . . .

2. Disce, cui bono sint omnia, quæ sunt. *Alia* sunt veluti *Materia*, in qua, aut circa quam ratio famulatus versatur, ad quem Deus te destinavit. Est enim triplex genus vocationis, unumque *commune* ad viam *mandatorum*: alterum *specificum* ad viam *consiliorum*: tertium *individuale* ad viam *regularum* Ordinis singularis. *Alia* data sunt tanquam *servitutis instrumenta*, puta, *Potentia* animæ, & *membra corporis*. *Alia* pertinent ad *subsidium*, per quod jam animæ, jam corpori subvenitur, ut onus levius, jugumque suavius fiat, imo cum lucro, ac merito feratur. Talia sunt, in quibus *Deus Pater* per sex dies exercuit suam *potentiam* producendo creaturas tam multas ac varias in cœlo, & in terra: exercuit *Sapientiam* disponendo singulas apte ad finem, cui quamlibet destinavit: exercuit *Bonitatem* effundendo thesauros suos in utroque regno sensibilibum æque, ac sensu carentium, tam large, atque magnifice, ut cæcus sit, qui

non videt, quod amaverit nos *usque ad delicias*, quibus innatare semper poteramus, nisi optimam Domini intentionem evertisset peccatum. Talia item, quæ ut nobis comparet *Dei Filius*, per triginta tres annos laboravit, flevit, sudavit pro Statu naturæ lapsæ in statum naturæ elevatæ restituendo: & o qualia, quam *difficilia media* ad hunc finem *nihil horrens* arripuit! Talia demum sunt, quæ *Spiritus sanctus* sub gratiæ sive *internæ*, sive *externæ* nomine propter Christum quotidie nobis impertitur, aliis, ut servire Deo *incipiant*, aliis, ut *pergant*, aliis, ut in genere sui Status *perfecti* fiant. Tota Trinitas se pro te occupavit. NB.

3. *Reflexio*. Reflexo tu in te oculo intellige jam, quam injustæ sint querelæ difficilem esse Dei famulatum maligne jactantium, cum excusatione suæ infirmitatis. Si me mihi reliquisses, mi Deus, *in puris naturalibus*, ut loquimur, præcipue postquam peccatum naturam corripit: forte non omnino nullam miserationem mererer peccans. *Extra me* ubique morbi alimenta occurrerent: remedia non invenirem. *Intra me* mentem oblivio, cæcitas, concupiscentia infestarent, quin esset, unde tot malis consulerem. Nunc *Natura & Grati*a plena manu se offerunt, ut auferant impedimenta ad bonum: frangant incitamenta ad malum: subministrent adjumenta virtutis: unde meas excusationes excusem? - - *Gravis est questio*.

4. *Resolutio*. Qui in *Sæculo* sunt, dicere vere possunt: villam emi! juga boum emi! uxorem duxi! Neque tamen hæc excusatio ab obligatione

ne serviendi Deo illos eximit. Ego ab his impedimentis ac curis liber, quid prætexam? O curæ pro pane! curæ pro supellectile! curæ pro familia! o curæ! o spinæ quot bona semina suffocatis! Mihi pleno copia cornu etiam dormienti in sinum effunditur: quæ felicitas! *Filii Sæculi* inter scyllam & charybdim mediis navigant, ab illecebris æque, ac a terriculamentis de salute periclitantes: ego, nisi ultro me infero, ab occasionibus peccandi remotus, nihil video, quod admodum *cupiam*: nihil, quod valde *timeam*: unde in exitium trahar? Illi *infelices* in sterili solo plantati quam raro hortulanum nanciscuntur, qui perite, ac sedulo putet, fodiat, stercoret, riget: & ecce! anni tot sunt, a quo tempore positus ego sum *in medio Paradisi*! O dies albo calculo notanda mihi! Absit! Non me pœnitet primi ingressus in istam domum. *Renovo vota*, quibus ligavi me tibi. Paupertatem, Castitatem, & Obedientiam perpetuam juro, & voveo! - - NB.

5. *Obsecratio*. Sic me DEUS adjuvet! Quamquam unde est hic animus mihi? *Ut quid* terram tam sanctam occupo? Tremat cor ad hanc questionem. Tot mediis adjutus, & tanto tempore, quid feci *Cælo dignum*? Si hodie morerer, magne DEUS! quot me Publicani & Meretrices præcederent in regno tuo! prô pudor! Parce, obsecro, misericors DEUS, fatenti culpam! Heu! *in dedecus* meæ Religionis excrevi! in dedecus utique, non modo si *malos*, sed etiam si *nullos* fructus tuli, aut *macro*s denique, & exsuccos, quales etiam sylvæ ferunt. Sancta Religio! Non te pœnitet adnumerasse me tuis? hominem *inutilem*? forte *molestum* etiam? forte *noxium* adeo?

Quam jacturam patereris, si hodie morerer? Non te a gravi onere liberatam esse gauderes? Talenta naturæ, quæ mihi Domiaus dedit, quid commodi aut ornamenti afferre tibi potuerunt, si non sum usus ex regulis gratiæ? De me scriptum est Prov. 25. *Nubes & ventus: & pluviae non sequentes: vir gloriosus, & promissa non complens.* Heu! olim juvenis bonæ ipsei vocabar: Nunc! ... Unde hoc malum? *In mediis defectus non fuit: in usu fuit.* Ah! si recte usus fuisset, quantus essem! quanta fecissem! Nunc, quantilla sunt, quæ feci, si ad illa me refero, quæ facere potuissem, debuisset! *in usu defectus fuit.* ... Corrigatur! ... Quid agendum est?

Punctum II.

Usus Mediorum.

1. Mediis, quæ *Gratia* suppeditat, debemus uti *diligenter*: Mediis, quæ offert *Natura*, debemus uti *moderate*: Mediis, de quibus consideratis præsentibus circumstantiis *dubium* est, an ad finem ultimum, hoc est, ad salutem, aut perfectionem animæ plus prosint, an obstant, oportet uti *indifferenter*. Prudentia tunc in seligendo est opus, non minus, quam *viatori* inter varias vias, *artifici* inter varia instrumenta, *Ægroto* inter varia pharmaca, *Studioſo* inter varios libros, *Militi* inter varia arma. Secus, peccabis per usum, per non usum, per abusum. ... NB.

2. Opera sex dierum in illa classe Mediorum censentur, quibus uti debemus cum *indifferentia* & *moderatione*, quantum nempe adjuvant, ut felix sit *diligentia*, qua uti debemus mediis *gratiæ*, quæ *immediate* serviunt fini ultimo. Præxin vis? Mundus est Liber: tolle! lege! tolle! lege! Mundus est liber, in quo semper aliquid utile leges. Omnes enim creaturæ, ut servias Deo, vel *benefaciendo* hortantur: vel *exemplo* instruunt: vel *minando* stimulant: vel *famulando* juvant. Tunc igitur *bonus est usus*, cum *beneficium* accipiens laudas Benefactorem: Exempla *obedientiæ* intuens imitaris alacritatem: *instrumenta* Justitiæ considerans salubriter metuis: & famulatus *auxilia* sedulo adhibes. . . . *Est utilis animadversio: repete.*

3. *Reflexio.* Habes hic, unde reprehendas *impetum*, quo abriperis in vitæ præsentis comoda cum detrimento virtutis. Officia honorifica, plausus, esculenta, poculenta, otium, honoraria, amicitia, sensualitas, *finis* sunt, cui destinas tuum laborem. Ita peccas *in usu*, te ipsum pro fine constituens in actionibus tuis, dum fugis illas, quæ molestæ sunt *inclinationibus amoris proprii*: & inhias illis, quæ satiant *appetitum sensitivum*. Habes deinde, unde arguas *inertiam* in illis functionibus, quæ ad propriæ vel alienæ animæ profectum spectant. Oratio, Mortificatio, Chorus, Tribunal sacrum, Cathedra, excursio ad ægros &c. Voces sunt tuis auribus graves. Ita peccas *per non usum*, negligendo media vocationi tuæ propria, & perfectioni Status consequendæ cœlitus destinata. Habes denique, unde tristeris, quod inter illos te reperias, qui

Augustino teste, *utuntur* Deo, *fruuntur* mundo, finem adhibentes pro medio, & medium pro fine, similiter uti qui, non ut vivat, edit, sed ut edat, vivit. Ita peccas *per abusum*, talentis, commodis, favore hominum, sanitate, vita unice eo utens, *ut tibi sit bene*. Agis uti viator, qui non, quæ via sit recta, quærit, sed quæ amœna: uti æger, qui medicinam ex pluribus feligit, non quæ salubrior est, sed quæ sapidior: uti Studiosus, qui libros jucundos præ utilibus amat: aut pecuniis a Patre missis ad prosequenda studia utitur ad luxum. Non tibi hæc amentia stomachum movet? Cur igitur non irasceris tibi? Nam tu profecto, *tu es ille vir!* ...

4. *Resolutio*. Sum enim vero. Usus, non usus, abusus fecit, Domine! ut media, quæ mihi supeditasti ad finem tam multa, tam apta fructum non fecerint, quem optabas: Ah! tyro didiceram, a Religioso *inclinationes animi* in rem creatam propensas esse *radicitus* exscindendas, *si sint vitiosæ*: esse ex regulis Moderationis componendas, *si sint naturales*: esse omni contentione alendas, *si sint supernaturales*: & ego intelligo, ne primæ quidem Lectionis præceptum mihi esse familiare in praxi. Adhuc titillat vanæ gloriolæ prurigo: adhuc igniculus vivit amoris libertatis, licentiæ, ac commodi fumans: adhuc nimia ad sanitatem & vitam affectio fugam laboris ac crucis sustentat. Quid multa? nec Laicum exui: nec Religiosum indui! nec suppetit excusatio ignaviæ. *Abundantia mediorum*, ex quorum usu tot Fratres mei facti sunt sancti, elinguem me facit. Habes, Domine, fatentem
reum

reum, sed reum poenitentem. Eja! Serve piger! Excute veterum tandem! servire DEO hodie incipe! . . .

5. *Obsecratio.* Incipe! o vox acerba! Tanto tempore Religiosus sum: & nondum coeperim DEO servire? Coepi *ad speciem* scire: sed sic servivi, ut famulum mihi similem in meo servitio non diu tolerassem. Hodie coepi *serio*. Incipientem ut juves, DEUS, *per meam fragilitatem* obtestor, quæ toties optime concepta proposita sufflaminavit! *per illa Sanctorum exempla*, quorum inspectio toties animum ad ausus heroicis excitavit! *per Deipara preces*, quibus tolerantiam adscribo, qua feror in Ordine! *per labores JESU mei*, quos impendit pro me, ut vel restituentem traheret in sua vestigia! *per tuam ipsius munificentiam*, Domine! qua meis non modo necessitatibus, sed & commoditatibus corporis & animæ liberalissime providisti! Juva incipientem! Decretum est tandem firmiter: cito, serio, constanter serviam! ...

Colloquium.

Dixi: coepi! Domine! *Quid est homo, quod memor es ejus*, & tanta cum cura memor, ut in illius gratiam omnes naturæ & gratiæ thesauros effundas? Tua hæc Bonitas facit, ut nondum desperem de me. Toleraſti me usque huc: igitur *adhuc speras a me fructum*. Bene est. Gratias ago *pro patientia*: & referam *per pœnitentiam*. Respondebo spei tuæ, quocunque labore constet.

Æstimo mediorum *qualitatem* : omnia serviunt fini, propter quem sunt. *In usu mediorum* meus *conatus* vertitur. Conabor. *Eventus* tuæ Omnipotentiae opus est, quæ vel ex lapidibus filios Abrahamæ facit. *Memor es mei!* o læta cogitatio! Memor es hominis miseri: *memoria* miserationem ciebit. *Miserere!* & media salutis suppeditare deinceps perge. Filius tuus pro me factus *Mediator* (& oh! per quæ media! per quam ardua!) intercedat pro me de Cruce, ex qua pendet spes omnis mea. . . .

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS hujus Meditationis sit triplex Resolutio.
 1. Non amplius aliqua Creatura, puta, ingenio, doctrina, fama, auctoritate, sanitate *abutar* ad licentiam. 2. Creaturis, quas ad perfectionem animæ ordinat gratia, *utur diligenter*. 3. Creaturis indifferentibus *utur moderate*, & cum præparatione animi *ad cavendum*. Semper illud Bernardi in mente erit: *Ad quid venisti?* Non utique factus es Religiosus, & vovisti paupertatem sub hac conditione, ut nihil tibi desit: aut obedientiam sub hac conditione, ut nihil imperetur, quod nolis? Neque venisti, ut viveres hic vel ibi: ut esses Prædicator, vel Professor: ut conviveres huic aut illi: ut subesses huic, non alteri: sed venisti, *ut esses Religiosus*. Si vis, esse potes. Habes, quod volebas. *Pax tecum!* sicut erat *in principio Novitiatus*: ita *nunc* sit pax tecum, & *semper* sit. Erit autem, si eris, *sicut* eras. Ex Kemp. L. 1. c. 6.

Hora 10ma fit visitatio Venerabilis, & Examen particulare. Sequitur Prandium, & occupatio libera (*). Hora 12ma visitatur Venerabile. Deinde (nisi quis brevem somnum capere velit, ut alacrior ad reliquas functiones accedat) legitur Historicus. Media 2.da fit Consideratio de desiderio competentis Sanctitatis. Med. 3.^{tia} recitantur Vesperæ cum Completorio. Hora 3.^{tia} scriptio, vel occupatio libera. Hora 4.ta visitatur Venerabile, & anticipatur Matutinum cum Laudibus. Hora 5.ta fit 3.^{tia} Meditatio.

CONSIDERATIO.

De desiderio competentis sanctitatis.

SERVIRE DEO dicit magis & minus: & qui obedit imperanti sub gravi peccato, est *bonus*: qui leviter etiam displicere metuit, est *melior*: qui vero contentus est nutu, quin expectet imperium: & Domini voluntati satisfacit cum excellentia, est *optimus* servus. Huc aspirare Religiosum decet, qui post inspectam serviendi DEO necessitatem, utilitatem, facilitatem, *pretium* suæ vocationis apprehendit, per quam constitutus est in *Statu*, qui vere *via compendii* est ad perfectionem in *gradu superlativo* consequendam. Plerique in *gradu positivo* subsistunt: multi ex *comparativo* insuper superbiunt: illi *servo pigro*, isti similes *Pharisæo*

C 5

risæo

(*) Puta, pium Colloquium, Oratio vocalis, Exercitium corporale, Lectio Theatri Ascetici &c.

risæo se, quod non esset sicut alii hominum, hoc est non de pessimis unus, inepte jactanti. Malum! si enim Religiosi per pudendam ignaviam non ascendunt in montem, in quo Dominus Perfectionis synopsis in octo beatitudinibus tradidit: nonne inutiliter verba perdidit Verbum, & doctrinæ mundo tam novæ discipulos dociles nullos habuit, sed meros Capharnaitas, qui Joan. 6. de Eucharistia docenti nude, crudeque dixerunt: durus est hic sermo, & quis potest eum audire? & abierunt. Infelix Magister! Sed absit! Nos non abibimus. Domine! verba vitæ æternæ habes: loquere! audit servus tuus: Concupivit anima mea desiderare justificationes tuas; Hic fructus fuit Exercitiorum temporis matutini. Statutum est: Servire DEO volo, quocunque labore constet. Superest, ut determinem servitii gradum. Superest autem? an non jam hunc gradum gratia vocationis determinavit, & qualitas mediorum, quæ Status supeditat? Quid defuit, nisi usus? Sic est, bone vir! usus defuit. Cur autem? Nimirum quia desiderium defuit, aut intra verba constitit, cum dicebas: volo sanctus esse, & magnus, & cito! Age! jam operi manum admove: primus gradus sanctitatis est, velle. Sursum corda! Dispone ascensiones paulatim. Intuere objectum hujus tam salubris desiderii: admove stimulos: remove impedimenta: hæc tria præsentis Considerationis sunt labor.

§. I.

Objectum.

Appetere sanctitatem est appetere *similitudinem cum DEO* quoad omnes potentias animæ, ex Christi regula : *estote perfecti, sicut Pater vester cælestis perfectus est*, Matth. 5. qui cum vos creavit ad imaginem suam, quid aliud vult, quam ut destructæ per peccatum imagini *prima similitudo* reddatur : similitudo non potentiæ, sapientiæ, immensitatis, quam assequendi vires non suppetunt : sed *similitudo sanctitatis*, cujus nos JESUS, Filius DEI capaces reddidit, cum *peccatum* destruxit, & *gratiam* meruit. Vides DEI *intentionem* tam Creatoris, quam Redemptoris : volunt, ut *similis ipsis* esse velis. En *objectum desiderii*, circa quod versari animus debet, ut imago sanctitatis formetur exacta ad Ectypon *cum excellentia*. Itaque si desideras sanctus esse, noli contentus esse gratia, quam vocant *sanctificantem*, & quæ est *fundamentum sanctitatis* : sed urge desiderium *excellentis* (& non vulgaris) *similitudinis cum DEO*.

1. *Quoad memoriam*. Tota DEI cogitatio DEUS est. In hac una ille complacet sibi : per hanc est beatus. Similis DEO eris *in memoria* tu, si mentem per omnia vagam assuescas uni DEO affigere, & tam in perfectionibus illius *ad intra*, quam in actionibus & eventibus *ad extra* lætari tanquam *in sanctis*, dignisque, ut vel adores,
vel

vel etiam *imiteris*. Utrumque facies, si omnes effectus tribuas *causæ primæ*, sic permittenti: adora! vel ordinanti: ama, lauda, imitare. Ecce! hoc sibi vult illa laus Noemi: *cum DEO ambulavit*, Gen. 6. ex qua discimus, per quam industriam vir ille *inter tot impios* factus sit sanctus.

2. *Quoad intellectum*. DEus solus in judicando errare non potest. Similis DEO eris in *intellectu*, si nihil *æstimas*, aut *spernis*, nisi quod æstimat, aut spernit DEus. Itaque inter apprehensionem & iudicium bene distingue. *Homo sine apprehensione* est homo *sine iudicio*, quippe, quod *sanum* esse non potest, nisi præcedat *apprehensio*, sive *cognitio* de natura, proprietatibus, atque adjunctis subjecti, & prædicati. *Homo apprehensivus* vero est homo, qui in subjecto & prædicato intuendo Phantasiam, aut Passionem diligentius audit, quam Rationem. Prior peccat *per defectum*, quia nihil: alter *per excessum*, quia nimium apprehendit. Utrique malo remedium exhibet similitudo cum DEO, cujus omne iudicium *cognitioni intuitivæ*, sive *Ideæ* adæquatæ innititur, quæ necessario *errorem* excludit. Tu igitur cognitiones tuas conforma *divinis*, similes ideas adscisce, & nunquam concipies iudicium erroneum. O nos felices, si Proto - Parentes nostri maluissent *ex hoc consilio* sapere, quam ex arbore scientiæ boni & mali comedere!

3. *Quoad voluntatem*. DEus semper quietus est: semper idem: nunquam mutabilis, quia sicut *nulli errori*, sic *nulli passioni* obnoxius, minime cupidini, aut timori. Similis DEO eris in *voluntate*

luntate, si nihil cupis, & nihil times, nisi quod æternum est. Omnis perturbationis (& quod sequitur, mutabilitatis) origo & radix est *cupido*, aut *timor*. Nisi *alteruter affectus* cor occupet: sicut in DEO, sic in te omnis mutatio *extra te* erit, volo dicere: erit in corpore, erit in fortunis, erit in amicis: *in animo* nulla erit, idemque Job, sive in folio, sive in sterquilinio sedeat, idem *intra se* erit, quia nec in memoria, nec in intellectu, nec in voluntate mutatio fiet, proin *in toto animo* nulla: tota in potentiis corporis, maxime in Phantasia & appetitu. Habes imaginem DEI tui: *fixus* ille est in memoria: *infallibilis* in intellectu: *immutabilis* in voluntate: *semper idem per omnia*. Non tibi hæc Excellentia infinite sancta, beata, digna appetitu videtur? *Objectum* profecto desiderabile est *Status hominis DEO similis*! Age! stimula desiderium, ut ardentius incalescat *in usum mediorum*. Urgent argumenta, quæ suggero.

§. II.

Stimuli.

1. *DEus meretur* propter se, & propter me, ut *desiderio illius* satisfaciam perfecte: *propter se*, quia dignissimus, ut *major illius gloria* unice mihi cordi sit, eo quod solus ipse sit, *qui est*, solus Dominus, solus altissimus: *propter me*, quia de me optime meritus, quippe supra modum profusus in me per dona naturæ, gratiæ, & gloriæ.

Si

Si mihi placet DEus, consequens est, ut velim placere ipsi, id quod fieri non potest perfectius, quam si sim *imago ipsius* quam proxime similis. Sic enim *sibi in me* complacebit. Heu! Si DEus mecum ita avare ageret, ut ego cum ipso: quis essem? quis forem? Quanta fuit Paradisi gloria, & venustas jam a primo creationis momento! Constitutus tamen homo est, non modo ut custodiret in suo decore, sed etiam *ut operaretur illum*, & ad majorem, iterumque majorem, & majorem decorem sua industria excoleret. Idem *de meo animo* sensus DEI est: & ego sola gratia sanctificante contentus, *de augmento ornatus* nihil cogitem?

2. *Vocatio exigit.* Quilibet in suo genere teneatur perfectus esse, adeo ut nec de sæculo quisquam excusari in die Judicii possit, si non *in gradu positivo* saltem, perfectus homo, perfectus civis, perfectus Christianus fuerit: hoc fine enim creatus homo es, non bellua; constitutus *in mundo*, non in eremo: vocatus *ad fidem*, non damnatus ad tenebras: quid igitur de Religioso censebimus? Perfectus est, cui nihil deest in illo genere, in quo perfectus esse dicitur. Quid? si tibi omnia desunt *in genere Religiosi*? Nunquid *mansisses melius, Cæciliave, domi cum Patre tuo & Matre?* in sæculo? *Ecce nos reliquimus omnia*, cum Petro gloriaris: adde & alterum, si vir es: *secuti sumus te!* tunc omne punctum tulisti.

3. *Mundus indiget.* Circumspice omnia regna mundi: quanti ubique Paralytici jacent, qui hominem non habent, a quo juventur! Non semiseratio movet? non velles esse thaumaturgus orbis?

Gra-

Gratia sanitatum per prodigia exercetur : prodigia vero DEUS vix, nisi per Sanctos facit : & tu sanctus esse non vis? ut *vas electionis*, sive instrumentum selectum ad mundi conversionem fieri posset Paulus, conversi debuit ita, ut jam non ipse viveret, sed *Christus in ipso*, puta, in ipsius memoria, in intellectu, in voluntate. Sic *mutatus in virum alium*, continuo non acquievit carni & sanguini, sed plus omnibus Apostolis laboravit. Intellige, quantum *vir unus* mundo prosit, si sanctus sit. Ah! defecit mundus, quia defecit Sanctus!

§. III.

Impedimenta.

Velle quidem, inquis, adjacet mihi : perficere autem non invenio. Spiritus enim concupiscit adversus carnem, caro autem adversus spiritum : & *commercium inter corpus & animam* dissipat memoriam, decipit intellectum, frangit voluntatem, omneque consilium *reformandi me* ad similitudinem cum DEO, & Christo evertit.

I. *Dissipat memoriam.* Corpus in objecta sensuum rapitur jam molesta, jam deliciosa. Utraque *distrabunt* animum in varias curas : obliviscimur DEI, & cogitamus de nobis. De nobis, gratulantes nobis in prosperis : condolentes nobis in adversis. *Quid faciam?* dixit dives, cujus ager uberes fructus tulit: *Destruam horrea mea, & majora faciam!* Hæc resolutio fuit hominis for-

fortunati : *nihil cogitavit*, unde fortunas habeat, & ad quem finem. *Quid faciam?* dicebat villicus iniquus : Cura pro pane torlit. Resolvit se ad novas injustitias, *immemor animæ*, Cœli, DEI. En! Utrumque ineptum ad figendam in DEO mentem *commercium* fecit.

2, *Decipit intellectum.* Regula sani judicii *judicium DEI* mihi esse deberet : corpus facit, ut *ex apprehensionibus* *judicium* de bono, & malo feram. *Ex impetu* *judico*, sine prævia apprehensione *comparativa* subjecti cum prædicato; aut *ex ineptis ideis*, & præjudiciis *judico* secundum apprehensiones a phantasia formatas. *Ex impetu* Eva judicavit, quod bonum esset lignum ad vescendum: a phantasia deceptus Cain judicavit fratrem vivere in suum opprobrium. O si consulissent *judicium DEI* de *judicio* suo! *Commercium* impedivit, fecitque, ut bonum ac malum *apparens* fortius raperet animam, quam bonum ac malum *verum*.

3. *Frangit voluntatem.* Quatuor sunt vitia voluntatis : *infirma* est, & facile difficultatibus cedit : *pigra* est, & bonum procrastinat : *restricta* est, & aliqua media adhibet, alia rejicit : *perversa* est, & media ad finem inutilia, imo noxia adhibet. Omnium mater *commercium* est, sive amor mutuus inter corpus & animam male ordinatus per axiomata a cupiditate, & metu temporalium dictata. Hinc cordis inquietudo, perturbatio, inconstantia. *Cupiditas* ex Apostolo proditorem fecit : *metus* Pilatum in Deicidium impulit.

Quid

Quid consilii? *Ardens desiderium solidæ sanctitatis* omnibus impedimentis vincendis est par. Vir Religiose! O si *vir desideriorum* esses! quantus esses: *Commercium* inter corpus & animam innocens, atque innoxium foret, quippe illi commercio simile, quod inter naturam *Divinam* Christi, & *humanam* intercessit. Communicationem *idiomatum* fundavit *unio hypostatica*, ita ut eadem *Persona* participaret *de prædicatis* utriusque naturæ, quin tamen *naturæ* commiscerentur. Similiter *in tua Persona* fieret. Erunt utriusque *naturæ* prædicata *tuæ personæ* communia, quantumvis contraria *inter se*: eris infirmus, & fortis, tristis & lætus, æger & sanus, idem & alius: *idem* homo secundum spiritum, *alius* secundum carnem: erit commercium sine noxa, quia *regulare* erit, & *sine commixtione* naturarum, imo *cum subordinatione*, quia semper spiritus imperat carni in homine *cupido sanctitatis*. Tanti sunt *pia desideria*, si sint seria, si frequentia, si inflammata.

MEDITATIO III.

Repetitio.

Repetitiones ejusmodi voluit S. Ignatius fieri per modum *Contemplationis*, hoc est, sine multis *discursibus*, & cum multis *affectibus*. Itaque sit

Punctum I.

Finis Hominis.

1. Omiffis præludiis, intueri, obtutu fixo *in fide*, Historiam de hominis creatione, & 1. SS. Trinitatis de condendo Mundo decretum. 2. Decreti executionem, & hominis in Mundum jam conditum introductionem. 3. Datum introducto obedientiæ præceptum. . . .

2. Hic *simplex intuitus* rapiet animum *in admirationem* beneficii Creationis, quam & ejus *substantia* meretur, & *circumstantiæ*. Creatus es a DEO, mi Religiose, hoc est, protractus ex nihilo, corporeque donatus, & anima. Hæc est *substantia* beneficii, quæ totum omnino *Esse tuum* vegetativum, animale, ac intellectuale complectitur. Insuper creatus es tali loco, tali tempore, in talibus circumstantiis, ut, si velis attente inspicere Nativitatem tuam antecedentia, concomitantia, consequentia: beneficium cum omnibus commune, tibi plane fiat *singulare*, quoniam in singulis, quæ *tuum Individuum* constituunt, nihil *casus*, totum *Providentia* constituit, pro tua salute vigil. Cur enim creatus es a DEO? & in talibus circumstantiis creatus? Profecto non alio fine, nisi *propter DEUM*, hoc est, ut DEO impendas omnes potentias tuas, qui est *finis genericus* omni Creaturæ communis: ut Deum cognoscas, ames, laudes, qui est *finis proprius* soli creaturæ intelligenti: ut Deo obedias, ac servias in tali loco, in tali tempore, tali modo, inter

inter tales homines, in tali communitate, statu, conditione, negotiis, qui est finis *singularis*. Instar cerei ardere te, atque consumi oportet, ubi Dominus vult, sive in ara, sive in abaco, sive in stabulo velit. Aut sicut vas fictile, quod etsi fieri possit vas honoris: si tamen figulus facere velit vas contumeliæ, quærit Isaias: *Nunquid lutum dicit figulo suo: Quid facis?* Is. 45. NB. NB.

3. Minime gentium. Unum est necessarium, obedire DEO: non datur necessitas *alia*. Titulo creationis factus est DEUS *meus Dominus*. Jube servire: observat, an serviam: nisi serviam, punit. Recte! juste! sancte! . . . Si autem fideliter servio, *felicem* me facit: nam unum est utile, servire DEO: frustra speratur felicitas *aliunde*. . . Non potest cogitari felicitas, nisi gemina: una, quæ *Domini* sit: altera, quæ *servi*. Medium non datur, sicut nec Persona *neutra*, sive, quæ nec sit dominus, nec servus. . . Jam vero *felicitas Domini* tua solius est, Magne DEUS, quia tu solus Dominus, solus tui juris, solus ab omnibus es independens. . . Felicitas, cujus ego sum capax, *felicitas servi* est, felicitas a Domini voluntate dependens: neque, *nisi servienti*, promissa. Optime! liberaliter! magnifice! . . . *Subsiste hic paulum, & recole lecta.*

4. Anima religiosa! Quid vides in hac luce? Non amas Dominum, qui, licet servo non indigeret, tamen creavit te, ut esset, quem *servitutis titulo* beatum faceret? *amo!* . . . Non miseris hominum, qui suam felicitatem in ambitu dominiorum constituunt, cupientes imperare ho-

minibus , priusquam DEO obedire didicerunt? *Misereor!* . . . Non rides homulos , qui homulis serviunt, & in apice Beatitudinis stare se somniant, si Principi placent? *Rideo!* . . . Non tibi gratularis , quod a tot miseris & noxiis servitutibus liber optimam partem elegeris: & libertatem tuam non uxori, non liberis, non Patrono, non alicui Hero, sed soli DEO addixeris? *Gratulator!* . . . Non lacrymaris cum Apostolo, & flens dicis: *Multi sunt, quorum finis interitus: quorum Deus venter est, & gloria in confusione!* quique adeo vel invito Deo, vel offenso (plus dico) qui *per ipsas offensas Dei* ad felicitatem aspirant, nescientes, quod *peccatum utile* sit Chimæra? *Lacrymor!* . . . Non tibi ipsi irasceris, quod, qui ore ac veste profiteris te servum DEI: opere non raro servire tibi: quin displicere Deo, quam homuncioni malueris? *Irascor!* . . . Non te tui pudet? Non te accusas? Non doles, quod Domini, a quo omnis tua felicitas temporanea, atque æterna pendet, servus fueris non raro *malus*, sæpe *nequam*, plerumque *piger*, qualem vel tu domo tua ejiceret? *Pudet! Accuso me! Doleo!* . . . Creatus es, ut *laudes* Deum: & tu, nisi Deus faciat, quod tu vis, *murmuras* contra Deum! . . . Creatus es, ut *ames* Deum, & plures in Dei amorem trahas: tu vero conciliare homines *tibi*, quam *Deo* mavis! . . . Creatus es, ut *obedias* Deo: & tu obvia difficultate absterritus, ut contumax Jonas fugis in Tharsis, quando ille imperat Ninivitis prædicare! . . .

5. Confiteor, factum male! Ah finis meus! finis meus, quam raro in memoria es mihi! cui vivo,

vivo, si tibi non vivo, o Auctor vitæ, & salus mea! Heu! Nugis vivo, vanissimis nugis, quæ saturare non possunt animam Dei capacem. Corpus, quod corrumpitur, aggravat miseram: quid faciam? scio, quid faciam? Liberabo animam a corporis mancipatu. Corpus serviat animæ: anima DEO: hunc *ordinem* Creator constituit. Nec *media* desunt, per quæ hunc finem assequi possim. Fodere valeo: mendicare non erubesco: nec facere mihi amicos omittam, qui patrocinando me juvent, ut *per gratias singulares* a Cœlo juver. Et vero (ingratus sim, si negem) jam *per gratias singulares* pridem me Cœlum juvit. Non mihi gratia: ego gratiæ defui. . . . *Quid consilii?*

Punctum II.

Media ad Finem.

1. Rursum intueri *per fidem* cum grati animi motu 1. *Bona naturæ*, quibus te DEUS in corpore & anima præ aliis millenis ornavit, ditavitque. 2. *Ordinem Providentiæ*, quem in ducendo te ad ultimum finem in hanc diem tenuit, per varios casus, & discrimina, sive intenta, sive studiose permissa. 3. *Munera gratiæ*, quæ toties intellectui, toties voluntati, toties ipsis sensibus impertivit, sicut facile memoria recolet, *reflexione* in circumstantias vitæ intenta. . . .

2. Igitur tolle! lege! tolle! lege *Annales* vitæ tuæ, & admirare divina consilia. Inspice per

partes fata infantiae, pueritiae, adolescentiae, juventutis, ætatis virilis tuæ. Ubique ex *parte Dei* se offeret paterna pro te sollicitudo, ne quid desit, ut sibi non modo facile, sed & commode, ac jucunde posses servire. *Ex parte tua* occurrerit Mediorum *usus* non raro imprudens: *non usus* quotidianus: *abusus* frequentissimus. Quis ad hæc est motus cordis? NB. NB.

3. Ama *Amorem Divinum*, qui Deum, etsi nullius indigum adegit, ut se vellet communicare *ad extra*, & quidem tam variis ac miris modis in omni regno, Naturæ, Gratiæ, Gloriæ. *Amo!* . . . Ama *Liberalitatem*, quæ se in te multo largius, quam in mille alios effudit, sive consideres bona, quæ dedit, sive mala, quæ avertit. *Amo!* . . . Ama *Clementiam*, quæ homini post lapsum Media servitutis *antiqua* non abstulit. *Amo!* . . . Ama *Sapientiam*, quæ nova, atque etiam efficaciora invexit. *Amo!* . . . Ama *Bonitatem*, quæ inventa misericorditer applicavit. *Amo!* . . . Omnia sunt propter Electos: Electi propter Christum: Christus propter Deum: væ homini, qui hunc rerum *ordinem* sua culpa perturbat! Locus, ubi *nullus ordo* inhabitat, *perturbatores* expectat. *Probo!* . . .

4. Age vero! quis tibi est animus, anima mea! ad usum mediorum non ex tuo arbitrio, sed ex ordine a DEO constituto tenendum? *Ecce ego!* . . . Eja! num tu teipsam juvare *ad finem* melius aut scis, aut potes, quam DEUS & scit, & potest, & vult? Quid te angis? Acquiesce alacriter *Ordini eventuum*, quem tibi Providentia designa-

stinavit : sic sapiſ. *Acquieſco!* . . . Acquieſce pro omni caſu Deo ſive aliquid *immediate* per ſe agenti : ſive *mediate* per creaturas etiam tibi inimicas operanti. *Acquieſco!* . . Poſtquam creavit te Deus *propter ſe* : & creavit tali loco , ac tempore , pro quo ab æterno prævidit futuras eſſe tales calamitates , talia bella , tales rerum ſive combinationes , ſive converſiones : prævidit te convicturum eſſe talibus Perſonis , talis indolis , morum , affectionum : prævidit te fore ſubditum Superioribus , quibus nulla eſſet futura diſcretio , & multa vitia : quique te ducturi ſint, *quo tu non viſ* : miſſuri in locum , qui tuæ valetudini nocet : adhibitur officio , quod tu averſaris : enimvero voluit non ſolum *ſubſtantiam*, ſed etiam has ipſas (non alias) *circumſtantiâs* ſervitutis, & obedientiæ tuæ. Igitur quare triftis es anima mea ? Quare ? . .

ſ. Acquieſco ! Obedire eſt neceſſe : vivere non eſt neceſſe , multo minus commode , jucunde , ex arbitrio meo vivere. *Viam*, anima mea ! quam Deus deſtinavit, *non aliam*, eamus. Ipſa eſt via regia , qua itur in Cœlum : eamus ! . . Serve male ! Tune Domino præſcribes , ubi , quando , quo modo uti tua opera debeat ? . . O ſtultitia exiſtantis , melius ſibi fore , ſi *ex ſuo* , quam ſi *ex Dei arbitrio* viveret ! Domine ! In manu tua ſunt , non modo vita mea , ſed etiam quælibet *accidentia vitæ* : ſint ! Pudet tricari. Errare *circa finem* eſt errare *in primo principio*. Errare *circa media ad finem ultimum* eſt errare *circa primas concluſiones*. Utrumque eſt a Cœlo errare. Lamentabilis error ! NB. NB.

COLLOQUIUM.

Domine! *da mihi intellectum!* Sentio inter illos me esse, quos Apostolus reprehendit, dicens: *cum deberetis Magistri esse propter tempus (Religionis) rursum indigeris, ut vos doceamini, quæ sint elementa Exordii Sermonum Dei.* Ah! Dominus meus, & Deus meus! tandem manibus palpo insaniam quærentium suam felicitatem *alibi*, quam in tuo famulatu. Creasti me: tuus sum. Dominus tu: ego *servus*. In hoc titulo mihi plaudo. Ex hoc titulo meam felicitatem expecto, *ex nullo alio*. Dominus es: eximi ab hoc Dominio non possum, non volo. DEUS es: ideoque Dominus Optimus, Maximus: quid amplius velim? Felicissimus servus sum, si placeo Domino, qui est Optimus Maximus Dominorum. Placeo autem? Domine! cum te *Maximum* voco: timeo! Quia te *Optimum* scio: spero! Per tuam te *Magnitudinem* obsecro, ne abjicias vilitatem meam, contra folium, quod vento rapitur, ostensurus potentiam tuam! per *Bonitatem* obtestor, ne, quem tolerasti tam diu servum immorigerum, tandem projicias a facie tua. Corrige me! invenies *patientem correctionis* cum fructu....

Adnotatio Fructuum.

Fructus Meditationis, & *totius diei Exercitiorum* esto *Animi compositio ad tranquillitatem* in quocunque eventu. Vir magnæ virtutis de
no-

nostra Societate, quoties *adversus Casus* accidit, memor, respectu Dei nihil fieri casu, solari se ex hac cogitatione solebat: *Hæc est via mea prædestinationis!* Profecto sancta cogitatio, & solidum solatium. *In specie æstima*, Religiose, *Statum Obedientiæ*. Hæc est via tuæ prædestinationis: ex hac vivis *ad finem*. O quantum, qui opera supererogatoria, & *arbitraria* solemus multo ferventius, curatiusque peragere, quam quæ *Obedientia & Officium* exigit, quantum erramus! Similes Sauli sumus ad Samuelem dicenti: *Necessitate compulsus obtuli holocaustum!* 1. Reg. 13. Præpostera devotio, quia una unica *necessitas* est, obedire. *Melior est Obedientia, quam victima* 1. Reg. 15. Ergo deinceps Actiones præceptæ primum, *arbitrariæ* pretium postremum habeant: & *litera etiam imperfecta relicta*, dato signo, abeundum erit, quo vocabor. Imo agere, quod *ex officio* agendum est, vel *ex imperio*, ante tempus *diligentia*, in tempore *obedientia*, post tempus *negligentia*. O quanta prodigia faceremus, si aut omissis, aut obiter curatis negotiis *non præceptis*, quilibet Religiosus *uni curæ* se totum dederet, ut officio suo *primario* fungeretur cum excellentia! NB. *cum excellentia!* Omnes serviremus Deo *in gradu superlativo*.. Nunc *pluribus intenti*, dum agimus omnia, nihil fit, Ex Temp. l. 1. c. 9.

Instructio.

De Examine particulari.

IN ipso initio sacrorum Exercitiorum hoc Examen S. Ignatius commendat, & vult pro Ordine diurno, atque additionibus observandis servire. Extra Exercitia adhibetur pro extirpando vitio, vel obtinenda virtute particulari. *Praxis* ex tribus regulis componitur, quarum 1ma pertinet ad selectionem materiæ, 2da ad methodum, 3tia ad tempus.

Materiam determinat indigentia hoc Examine juvari cupientis. Qui *inter incipientes* est, exerceat se in extirpatione vitii alicujus ex septem capitalibus, primumque contra actus vitii *externos* se armet: deinde ipsas affectiones *internas* aggrediatur. Qui *inter proficientes* numeratur, ex hebdomada 2da vel 3tia seligat *virtutem* in vita, aut Passione Domini conspicuam, suoque statui vel officio magis necessariam. Qui vero *inter perfectos* se extulit, *in unione cum Deo* gradatim se in verticem urgeat, certus non subsistere, donec fiat sanctus, & magnus, & cito. Fiet autem *Sanctus* per familiaritatem cum Deo: *Magnus* per usum occasionum victoriæ sui: *Cito* per Exercitium heroicæ charitatis erga proximum. Ambula per classes Sanctorum: Sanctos occasio fecit.

Methodus tria complectitur, *lectionem* aut meditationem de vitii vel virtutis natura, speciebus, actibus, gradibus, incitamentis, obstaculis, mediis, exemplis: *reflexionem* ex hora in horam de fideli usu occasionum, & fuga transgressionum *comparationem* diei cum die, hebdomadis cum hebdomade, mensis cum mense, non sine poena, quam tibi ipse dictabis, si pro eo, quod progredi debuisses, regressum te esseprehenderis. Nisi severus & rigidus magis, quam blandus sis tibi, actum est de profectu. Nunquam subter te erit appetitus tuus: nunquam tu dominaberis illius.

Tempus Examinis particularis est quadrans ante prandium, sicut *generali* assignatur ab aliquibus quadrans ante Somnum. S. Ignatius vult utrumque conjungi, utraque hora. Quadrans pretiosus, ex cuius bono usu magna pars nostri profectus pendet. Certe, quod alibi ostendi, (*) Examen particulare est insigne Reformationis medium pro omni genere *hominum*, contra omne genus *vitiorum*: adde, ad omne genus *virtutum*. Doleandum, quod illius usus, quam inter Religiosos est notus, tam sit aut nullus, aut malus. Plurimi negligunt: plures negligenter, frigide, sine attentione, & nempe ad *speciem*, similiter ut *generali* utuntur. Principium fervet, medium tepet, ultima languent: mirum sit, si fructum non invenias? Si sapis, *initium* facis ab elevatione mentis ad Deum, dicens: *Deus in adiutorium* &c. serioque contestans, quam sollicitum tuum profectum cures. *In medio* ab hora prandij

* In triduo sacro pro nobilibus ac litteratis.

dii hesternæ incipiens *per ordinem* singulas ad iudicium citas, & lucrum cessans, damnumque emergens ex usu vel non usu occasionum libro rationum inscribis. *Sub finem* commenda Domino *diligentiam*, ut benedicat: *negligentiæ* pœnam dicta, & offer Deo, ne ipse puniat. Conclude per petitionem *unam ex septem*, cum oratione, gratiarum actione, & obsecrationibus, sicut in hebdomada secunda expono. Nunc incipit

DIES SECUNDA.

Dies Compunctionis.

De peccato.

Tessera. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ ! Is. 38.

HÆc dies initium facit Hebdomadis primæ, cuius *finis proximus & proprius* est *Compunctio cordis & Spiritus pœnitentiæ*, ad quem excitandum singula Exercitamenta ordinari debent. Postquam enim *prima die* homo in consideratione *finis ultimi* cognovit, se indigere Reformatione: ejusque *desiderium* concepit: *Ordo* poscit, ut *hodie* de sua deformatione doleat: *cras* autem meliora decernat. Primum, uti spero, effecit perspecta a fine deficientis *insipientia*. Alterum obtinebit cognita *improbilas* peccantis. Tertium urgebit objectum oculis *periculum* ad conversionem languentis. Si tu innocens es, Lector, & nun-

nunquam gratiam baptismi perdidisse te credis : non ideo crede , nihil hanc hebdomadam ad te pertinere. Saltem affectui *doloris* affectum *horroris* substituens id age , ne unquam audeas peccato etiam *dubio* te involvere : aut per teporem atque acediam ad confinia tanti mali appropinquare. Ad hunc effectum serviet prima Meditatio , quam S. Ignatius Exercitium trium Potentiarum appellat.

Examen II.

De Regulis Paupertatis.

PRæmissio (uti supra) suspirio expende , S. Ignatium in quatuor Regulis requirere a suis æstimationem , amorem , & Exercitium paupertatis : in his sunt omnia.

1. Petitur *æstimatio*. Regula 23a vult , ut illam *pro muro* habeas , qui hortum custodit. Quamdiu sibi Paupertas constat , non ingredientur bestiæ sylvæ spem coloni vastantes : minime singularis ferus depascet. *Bestiæ sylvæ* sunt vitia secularium ex frigidis parentibus nata , quibus *meum & tuum* nomen est. Hinc omnia mala *communitatibus* veniunt , contentio , invidia , murmur , rixæ , gula , & quidquid nomen passionis habet , sive turbulentæ affectionis concordiam persequentis. *Singularis ferus* est vitium *singularitatis* in specie , quod vix ac ne vix quidem locum inter Religiosos invenit , quamdiu murus Paupertatis

tatis est integer. Ubi vero reperit rimam, qua penetret: qua clade *in disciplinam* bacchetur, nemo potest nescire, qui scit, quid sit vivere in communitate, in qua omnia omnibus oportet esse *communia*. Collige jam, quid *de licentiis præsumptis* sentiendum sit, saltem si passim usurpes. Nego præsumi posse de facultate Superioris in illa materia, in qua si *multi*, & *sæpe* idem præsumerent, disciplina grave detrimentum pateretur. NB. Jesu; tu dicis: beati pauperes! nunc scio, cur male sit mihi &c.

2. Petitur *affectio*. Regula 24a Paupertatem vult amari ut Matrem. Et est Mater: nam alit Religiosum, & vestit, & curam illius habet, si quacunque in re vere egeat. Intellige a quantis molestiis, & angustiis liber sis, cui statuta hora accedere mensam licet, quin de illa curaveris. Intellige, cum quantis miseriis luctentur alii, qui alere se suo labore, quam ali a Paupertate maluerunt. Intellige, quam merito regula postulet, ut suis temporibus etiam Paupertatis effectus libenter experiaris. Nemini, etiam ditissimo, non interdum aliquid deest, quod vellet. Pauperis est, non *deliciis* modo, sed *commodis* quoque, & nonnunquam *necessariis* patienter carere. Grande discrimen est (ajebat nuper Officialis bellicus rem in castris expertus) grande discrimen est inter Religiosum & militem. Ecquod illud? Religiosus, si una die incommode vivere debet, obliviscitur centum dies bonos: Miles, si una die jucunde vivere licet, obliviscitur centum dies malos. Euge! Non te istud convitium pungit? Jesu! quot dies jucundos vixisti tu? &c.

3. *Petitur Exercitium.* Quidni? nam quis est filius ingenuus, quem profiteri pudeat, quæ sit Mater sua? Occasionem proficendi jam obedientia, jam necessitas præbent, si forte mendicare ostiatim jubeant. Esne animo ad hoc imperium bene præparato? Verum obedire Matri parum est, nisi etiam colas, sicut Regula 25. 26. & 27. præscribunt. Prima vult, ut vilissima quælibet de supellectile tibi exoptes, victuque, vestitu, & cubili pauperibus conveniente contentus sis. Merito, utique, quia male vesci, male vestiri, male habitare Paupertas non potest. Altera prohibet mutuum dare, aut accipere, aut alios ejusmodi actus exercere, sine licentia. Jure omnino: quia pauper Religiosus dominio omni se sponte exuit, & nihil jam proprium possidet, de quo possit pro arbitrio disponere. Postrema urget, ut gratis demus, quod gratis accepimus, nec pro obsequiis statui congruis petamus, aut acceptemus etiam eleemosynæ nomine stipendium ejusmodi, quo labor noster compensari videatur. Ædificatio proximi, & ratio Apostolicæ libertatis hanc cautelam postularunt. An tibi est cordi? . . . *Subjunge Confessionem, ut veri. Idem semper est initium & finis Examinum. Applicatio & affectus præstant omnia.*

MEDITATIO I.

De Peccatis alienis.

Præludium 1. Cœlum fulminans : Terra involuta miseriis : Orcus dehiscens.

Præludium 2. *Miserevere mei Deus ! tibi soli peccavi ! Lava me ! Munda me !* Ps. 50.

Punctum unicum.

Peccata Angelorum , & hominum.

1. Triplex peccatum considerationi nostræ S. Ignatius proponit , peccatum Angelorum , Adami , & Posterorum. In peccato Angelorum hoc singulare est , quod fuerit *unicum* : nec tamen ex tot reis vel unico Deus concefferit pœnitentiæ sive gratiam , sive tempus. Peccator Adamus nactus est & tempus , & gratiam : sed quam *rigidas pœnas* Cœlum ipsi dictaverit , nemo nescit. In damnatis ad inferos horror est cogitare , quod *tot* sint , ac *tanti* , ita ut nulla conditio , talenta , aut merita Personæ attendantur. Quisquis mortuus est reus peccati gravis , ardet. Nulla exceptio locum habet. Adeo Deus odit peccatum. . . .

2. Peccati malitiam , & malignitatem hæc exempla demonstrant. *Malitiam* probat odium Dei , quod sicut *sanctum* est , ita *nimum* esse non potest.

test. *Malignitas* demonstratur ex bonis, quæ abstult, & ex malis, quæ intulit, Angelis primum: deinde hominibus jam per tot sæcula. Numera, si potes. NB. NB.

3. *Reflexio*. Pro te, anima mea, in his exemplis tres funestos effectus vides. Primus est, horrendum *periculum*, ne quod ajunt, in flagranti cum Angelis pereas, si forte peccato consentires. Argumentum *timoris* tibi Angeli sint. Nam tu, bone vir, quis es cum illis comparatus? Alter est, tristissima *obligatio* rigidæ poenitentiae, si aliquando peccasti: tempusque & gratia conceditur. Argumentum *rigoris* in Adamo, & posteris ejus habes adhuc gementibus sub flagello iræ divinæ, etiam postquam Christus pro omnibus flagellatus fuit, Filius Dei pro filiis hominum. Tertius est, modicissima spes de gratia perseverantiæ, si tibi parcas. Ardent *minus rei*, quam tu, quia illos aut *procrastinatio* fefellit: aut satisfactionis *tepeditas* indignos fecit *gratia finali*, per quam mors hominis constituitur in circumstantiis faventibus bonæ voluntati. Argumentum habes *solllicitudinis* de relapsu in peccatum vel antiquum, vel novum, si negligas tibi Deum conciliare pro auxiliis *non communibus*, qualia nulli debet, & vix ulli largitur, nisi orationem conjungenti cum jejuniis & afflictione cordis ac corporis, utique, quia poenitentia sine poena nomen est sine re. Quantum malum est, quod ex tot malis conflatur! & primum quidem, *periculum*, quod imminet, non est *remotum*, uti tu fortasse opinaris. Nam quæ est ratio temerariæ spei? & quo titulo exigere potes, ut Deus tibi præ Angelis par-

R.P. Neumayr via Comp. E cat?

cat? . . Deinde *Pœnitentia* tua unde probabis, quod Deo probetur? Vera conversio est *cordis versio*, seu versio affectionum, ita ut oderis, quæ amasti, & ames, quæ odisti. Hic est lapis Lydius, ad quem suspectam pœnitentiam examines. Ira, vindicta, odium *adversum seipsum* loquuntur dolorem serium de offenso Deo cum tanto *abusu* virium *naturæ* ad injuriam *Creatoris*: & non *usu* virium *gratiæ* cum contemptu *Redemptoris*.
 - - Intelligis hæc: neque de ultione cogitatio surgit? Innocentibus hoc phlegma concedo. Vere pœnitentibus *Justitia*: *abstine!* *sustine!* sine intermissione inclamat... Surdus es? Contremisce! nam surdo etiam *spes perseverantiæ* (vel si *de venia* certus sit) est modica, nisi *rigor* sustentet. *Experientia* suppeditat exempla tristissimorum casuum, probantium, quod eos, qui peccata commissa non serio puniunt in seipsis, punire Deus soleat permittendo nova, a quibus nunquam resurgent. Anima infelix! si vel semel peccasti graviter, trepida *de Statu præsentis*! irascere tibi *de præterito*! angere *de futuro*! NB. NB.

4. *Resolutio*. De Statu præsentis nescis, utrum odio an amore sis digna. Quid? si dubitas merito? Quid? si plures sint causæ dubitandi, quam sperandi? si non modo moralis certitudo nulla te consolatur: sed vix solide probabilis opinio blanditur? . . Nescio, an *sim in gratia*! Quantum est pondus vocis! Quid? si dicat animus: *probabilius non sum in gratia*! num quiesces? num admittes solatium, donec *moraliter* certus sis?
 - - Hoc vero difficulter evinces. Nam annales vitæ tuæ per synopsis docent, qui fueris, nar-

rantes,

rantes, quam multa mala feceris, quam parum boni, quam hoc ipsum parum bene: neque tamen videmus commoveri te de *Statu præterito*, ut vindicares in te offensas Dei: unde serii doloris argumentum pro te afferes? .. *Futuri temporis* heu! nimis incerta conditio est, maxime peccatori de satisfactione non anxio. Confitemur! dolemus! proponimus! absolvimur! Quid tum? De *propiato peccato* noli esse sine metu! Deo frigus tuæ poenitentiae puniente, occupaberis officio, cujus obligationibus satisfacere non voles per inertiam. Venies in *occasiones*, in quibus respectus, aut timor humanus te in noxias *omissiones* abripiet. Incides in *tentationes*, de quarum victoria desperabis. Vides, quot laqueis irretitus sit orbis! NB. NB.

5. *Obsecratio*. Cælum, terra, inferi, testes mihi estis omni exceptione majores de acerbissimo, quo Deus peccatum odit, odio O si de hoc odio vel stilla deplueret in istud pectus! .. Cor fatuum! cor perversum quid fecisti? unus amore tuo dignus est Jesus: unum odio tuo dignum peccatum. Et tu (nam quantum abfuit?) odisti Jesum! amasti peccatum! cor insensatum! dignum ignibus æternis cor! ... Recordor, tremens ac pavens, Domine! quo tempore, quo loco *primum*, aut *periculo* admovi, aut *dubio* me exposui, aut omnino *deliberate* graviter te offendi. Hora infelix; Locus æternis tenebris involvendus! ... Heu me! si egisses tunc mecum, uti cum Angelis: quot jam lustris in inferno habitaret anima mea! Ah! vel nuda commemoratio periculi, in quo de anima, de una, de immortalī, de mea

anima agebatur, pavore ossa concutit! Quis essem? .. & quis sum? .. Jura me coelum, ne adhuc semel me sic exponam! .. Dedisti poenitentiae tempus & gratiam misericors Deus: usus sum? Ubi sunt argumenta rigoris, quo in me vindico illatas a me injurias tibi? ubi lacrymae? ubi jejunia? ubi flagra? ubi vigiliae? ubi amor laborum, ac ærumnarum? Homo poenitens est *homo sibi irascens*: ubi ira mea contra me? Vah! ut inter se male concordant *grandis peccator*, & poenitens *delicatus*! ... Equidem *vestis Religiosa* poenitentem loquitur: sed *vita* non loquitur. Væ tibi Hypocrita! Qui es filius Adami peccatoris, cur non es imitator poenitentis? .. Irrue in me spiritus antiquorum poenitentium, qui *per rigorem heroicum* etiam minimos errores atrocibus poenis in se plectebant, maxime si *habitum* contraxerant! ... Væ mihi, si parco mihi! Nimirum incidam in manus Dei viventis, quas si *extenderit*, duplici contritione me conteret: si autem *subtraxerit*, conterent me inimici mei! in nova scelera præceps ibo. Væ mihi! æternum væ! quis mihi det, ut totus lamentum sim! ...

Colloquium.

COoperta pudore sicut diploide anima mea plange coram Deo offenso! ulula! clama: *Misereere mei Deus! tibi soli peccavi!* Peccatum meum contra me est! & nunc scio, ac video, quam malum & amarum sit reliquisse me *Dominum, Deum, meum!* scio ab exemplis Angelorum, & hominum! video in te, JESU, crucifixe pro me, & pro me
pecca-

peccatore ! causa tuorum cruciatuum meum peccatum fuit. Malum amarum, quomodo visum est mihi bonum ac dulce ? Nempe in iniquitatibus conceptus sum : hæc origo est gustus depravati. Amarities fellis atque aceti tui alium sensum fecit. Video Deum, propter peccatum in cruce mori ! ... Cessate lapsum Angelorum, miseras humani generis, inferorum supplicia commemorare. Deus moritur, ut satisfaciatur Deo pro peccato ! hoc exemplum omnibus exemplis clarius testatur, quam acerbe peccatum Deus oderit. (O Deus ! o crux ! o peccatum ! tres magnitudines, quas nemo unquam æstimet satis ! ... Magnitudo Majestatis ! ... Magnitudo malitiæ ! .. Magnitudo pœnitentiæ ! Mediam duæ extremæ declarant. Igitur magne Deus ! per crucem, in qua ad malitiæ magnitudinem abolendam pœne ad nihilum redacta est magnitudo Majestatis tuæ, per crucem oro (Sancti Dei, qui plus, quam mille cruces, semper peccatum odistis, orate mecum !) per crucem oro : a peccato mortali præterito, quod detestor ! a præsentī, quod forte latet ! a futuro, si quod periculum, occasio, tentatio imminet, libera me Domine ! ... Repete !

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS, *odium* peccati esto, *horror* & *dolor*.
 Mi Religiose ! si alicujus olim fuisti reus, eia ! totum cor se aperiat Spiritui vindictæ adversum te. *Abstine* a deliciis non solum *prohibitis*, vel *periculosīs*, sed ab *innocentibus* adeo : *Pœnitenti*
 E 3 non

non conveniunt. *Sustine* molestias tempestatis, loci, officii, etiam quas posses excutere: *peccatorem æquum est pati. Time*, ne *per teporem* indignus fias, quem Deus per singularem providentiam a relapsu custodiat. Quod si *innocentiam* in hanc diem integram conservasti: plaude tibi de Dei gratia: & *primum peccatum grave* sic fuge, ut cum Aloysio etiam *umbram* horreas. Si vero in *statu dubio* versaris, sive de commissionibus, sive de omissionibus, obsecro, *ne differas* tibi de remedio opportuno prospicere, per quod saltem *vere probabile* tibi fiat, quod satisfeceris Deo, simul spectando *præparationem animi* ad præstanda quæcunque, si scires, unde plenæ satisfactionis defectus supersit. S. Bernardum sæpe usque ad deliquium afflixit sola *nescientia*, an esset *amore* dignus. Quid? si tu scis, quod sis *odio* dignus? aut si *dubitas*, ex quo argumento vere probabili saltem solari te possis? Dormire potes? ridere? incurius vivere? Ex Kemp. l. i. c. 21.

Missa. Lectio de languore
Spiritus.

DISSERTATIO.

De Languore Spiritus.

FACILE mihi persuadeo, difficulter inveniri Religiosum, qui extracalum extraordinariæ tentationis positus sciens ac volens petulanter peccatum mortale committat: minus etiam, qui multiplicet lapsus suos, & bibat velut aquam iniquitatem: attamen quia cum Religiosi facti sumus, *homines* esse non cessavimus, homines erroribus obnoxii in intellectu, mutabiles in voluntate, expositi occasionibus, & periculis, in quibus sæpe etiam adulta virtus aut a cupiditatibus decipitur, aut a terroribus concutitur: omnino optimum consilium cepimus, cum statuimus hanc diem impendere excitando horrore de peccato, detestationique super omne aliud malum exercendæ ad obfirmandum pectus contra quascunque tentationes quantumvis graves, forte nostram constantiam oppugnaturas. Quo tristior est *luctus* de commissis: tanto erit fortior *resolutio* de non ultra committendis. Sed quid? si non de *actu* peccati sit sermo, sed de *Statu*, possumusne similiter secure arbitrari, raro inveniri Religiosum, qui diu versetur in statu peccati mortalis, aut saltem *in statu dubio*? Ah! utinam! *varus sit casus*! sed me vehementer perturbant (ut verum sincere fatear) duæ parabolæ Evangelii, una de quinque Virginibus fatuis, altera de servo pigro: itemque exemplum Episcopi Laodicæ, qui cum putaret se esse divitem, qui nullius egeat, in-

ventus a Deo minus habens , & *miser* , & *miserabilis* , & *pauper* , & *cæcus* , & *nudus* , cui collyrium suadetur , quo inungat oculos , atque seipsum , suæque salutis periculum videat , non opera sola , sed intentiones attendens , Apoc. 3. *Fatuae* symbolum animarum sunt , quæ contentæ *substantia devotionis* , de perfectione nihil anguntur : *servus piger* exhibet illos , qui a malo quidem declinant , bonum autem ut faciant , nihil laborant , nisi commodissime possint : *Episcopus* superbos illos cœnobitas ante oculos ponit , qui , quod seipsum nunquam inspiciant , Laicos præ se non aliter ac Pharisei Publicanos contemnunt , immemores , diem fore , in qua ipsos ipsæ adeo meretrices præcessuræ sunt in Regnum Dei , ipsique trepide staturi inter judicandos , qui sedere in sellis judicantium potuissent. Quid dicimus ? rarine sunt inter Religiosos ex his tribus generibus homines ? Utinam , o utinam rari ! Sed *languor Spiritus* (qui alio nomine acedia , aut tepiditas dicitur , jam olim a me & in Laicis * & in Clericis ** reprehensa) *languor spiritus* , quem in non paucis deprehendimus , cogit nos dubitare , an non sint quam plurimi , qui indigeant collyrio , ut periculum videant , in quo versantur ex hoc ipso capite , quod a suo languore dolorem non sentiant. Inungamus ergo oculos cæcutientium , & demonstremus veritatem , amaram quidem , sed salubrem , quod *languor spiritus* constituat hominem *in statu dubio* salutis suæ , & primum quidem in statu dubio *de gratia præsentē* : deinde in statu dubio *de gratia perseverantiæ*. Intellige , anima Religio-

* Vide Exterminium acediæ. ** Vide libellum de gratia vocationis Sacerdotalis.

ligiosa, ad quale præcipitium te ACEDIA admoveat :
intellige, & treme.

P A R S I.

*Languor Spiritus constituit hominem
in statu dubio de gratia præsentē.*

Languor spiritus est *fastidium*, quod anima sentit a labore, quem adhibere debet ad progressum in virtute, & studio perfectionis. Non nocet *sensus* : sed si accedit *consensus*, fit *actus* : & si actus frequentatur, nascitur *habitus* acediæ, de quo hic (non de actu) intelligi volo. Exemplum *sensus sine consensu* habemus in ipso Christo, qui ad conspectum vicinæ Passionis *cepit tædere, & pavere, & mæstus esse*, id quod deinceps etiam Sancti passim experti sunt, ut intelligeremus, *servorem* non esse partum *arbitrii*, sed *gratiæ & favoris* propitium zephyrum indulgentis navi ad persequendam inertem malaciam. Exemplum *actus*, cui accessit *consensus ad sensum*, legimus de discipulis, qui a somnolentia victi præceptum orandi a Christo impositum neglexerunt, merito propterea cum Petro increpiti : *non potuisti Simon ! una hora vigilare mecum ? De habitu* reos se Israëlita fecerunt, quos toties *tæduit itineris ac laboris* per desertum, quoties occurrit incommodum, aut commodum defuit, quod sensuales homines immoderatus appetebant, viva imago Religiosorum, identidem Ægyptum laudantium, & (quod plus

non possint) *per suspiria* respectantium. Languor spiritus igitur similiter ut languor carnis se habet , propter quem timuit Christus , ne turbæ fervore abreptæ , & jam triduum totum jejunæ *deficerent in via* , si non cibatos dimitteret. Nempe ita fit. Quandoque *fervor spiritus* carnem usque ad languorem affligit , quod in hac turba videmus. Multo sæpius autem *petulantia carnis* contra spiritum adeo acriter concupiscit , ut spiritus repugnando fessus se permittat appetitui , neque quæ sua sunt , aliter , quam languide , & ad *speciem* agat. Itaque *languere spiritu* dicitur , qui , quæ ad spiritum pertinent , *invitus* agit , ideoque *obiter* , & *ad oculum* tantum , minime illius Davidici memor : *Dico ego opera mea Regi* , non rustico , non civi , *Regi dico* !

Jam vero sincere age , Lector ! Quid existimas *de Statu hominis* , qui sic *Israëlitice* vivit : Sit , quod illum conscientia non accuset de peccato mortali *commissionis* : putasne , vere ac theologice *probabile* esse , quod coram Deo *in Statu gratiæ* sit ? Si illum audias , cum Episcopo Laodiceno triumphat. Sed si consulas rationem & fidem , quid dicunt ? *Ratio* dicit , hominem *vi professionis* obligari ad perfectius vitæ genus , quam ad quale homo de seculo obligatur : qui autem *per habitum omittit impedimentis* se opponere , & negligit *media* huc ordinata adhibere , & hoc *per habitum* , inquam : profecto dici non potest *serio* velle satisfacere obligationi ultro susceptæ cum nemo cense-ri possit velle finem , quem videmus *media* recusare : eja ! credine prudenter potest , esse illum in statu gratiæ , illum , cui *seria voluntas* deest
satis-

satisfaciendi obligationibus suis, quæ sane una cum habitu *acediæ* consistere non potest? num parum dico, cum dico, vivere hominem in *Statu dubio* saltem de *gratia præsentē*? Certe nullum in eo *gratiæ signum* notabimus. Sicut ergo in corpore, in quo neque oculi nutum, neque auris usum, neque motum cordis, aut anhelitum oris advertimus, prudenter concludimus animam abisse: aut certe dubium esse, an non abierit: ita si hominis actiones aliæ non sunt, quam quales *natura* aut *affectio vitiosa* producit: unde de præsentia Principii supernaturalis, siue *gratiæ inhabitantis* argumentabimur? Imo *fides* repugnat, dum *servum pigrum* reum inferni judicat. Conservorum alios damnavit miser: villicum iniquitatis, debitorem decem millium talentorum, servum vacantem commensationibus, & conservos percutientem merito, aiebat, cœlo ejici, & orco addici: de se propitius Judex dicebat: *nihil mali facio!* & in hac cogitatione spem salutis ponebat: quam atrociter se decepit! Peccata *omissionis* sensim scilicet haud secus ac furta minuta coalescunt: hinc pigri interitus venit. *Præceptum negotiandi* sciebat sibi esse impositum. Omisit negotiari prima die: non peccavit mortaliter. Omisit secunda, & tertia die: necdum graviter deliquisse existimo. Omisit decem, quindecim, viginti dies: enimvero dubitare incipio, quæ die exciderit gratia: certum est, denique excidisse, quia certum est perjisse. Quid vis amplius? Nondum aures tinniunt ad istud tonitru? *Servus piger non salvatur?* aut quantum distant, *servus piger, & languidus spiritu?*

Si vero hæc ita sunt, anima Religiosa! quid agis, quid moliris, quid cogitas, si hoc non agis, non moliris, non cogitas, qua ratione *ex Statu dubio* de gratia præsentē *in Statum saltem probabilem* transferre te possis? Ah! *in statu dubio* non licet vivere: non licet mori: nimis effrons audacia est animam immortalem, unicam, suam adeo temere ferali periculo infelicitis æternitatis exponere, periculo, cui *languor Spiritus*, o Religiose, te objicit, languor de tot negligentis, & omissionibus reus, quin nec in commissionibus innocens. Est enim *acedia peccatum caudatum*: & qui fastidit manna, ollis inhiat: volo dicere, qui non afficitur ad Exercitia spiritus, non modo actiones officii, puta, Concionatoris, Confessarii, Professoris &c. *sine spiritu* peragit, non raro cum gravi *divinæ gloriæ*, & *animarum* detrimento: sed præterea ad exteriora effunditur, sectatur otium, odit solitudinem, amat conversationes, gastrimargiæ servit: Deus ei venter est. Adde, quod ab *acedia* non modo *perfectio* periclitetur, sed ipsa Religionis *substantia*. Sancte servo vota, inquiunt isti, quæ vovi Domino, vivoque ex Regula: quid amplius exigas, ut sim certus de gratia? O verba elegantia! Lampadem nobiscum ferimus, ajebant fatuæ, plenam oleo: quid amplius vultis, ut paratæ simus ad sponsum excipiendum? cui bono vos præter lampades etiam vasa vobiscum fertis oleo plena? Nimirum præstat esse securas, ajunt prudentes, & præparatas in omnem casum. Si forte moram faciet sponsus, deficiet oleum in lampadibus: nos autem habebimus, unde occurramus defectui: vos quid age.

agetis? Ita! sic discurrunt, qui spiritu fervent. Qui languent vero, dormiunt in utramque aurem, modo lampas adhuc modice ardeat. Animæ incuriæ! *in Statu dubio* de gratia præsentē hęc negligentia vos constituit: & multo insuper certius *in Statu dubio* de gratia perseverantiæ. *Non sum certus, certitudine fidei, quod sim in gratia!* jam hęc cogitatio Sanctos trepidatione complet: quo animo excipienda est hęc: *opinor, me esse in gratia, quamquam non sine formidine de opposito?* Heu! *opinor!* quam facile opinio fallit? Quid igitur? si ne *opinor*, quidem? si in utramque partem hæsitans neque pro, neque contra me sententiam ferre audeo? Si *dubito?* juvate Superi, & *tam triste dubium* tollite! Frustra es: tu tolles, si a languore spiritus curari te fines. Sin minus: involveris novo dubio etiam de gratia perseverantiæ, dubio gravi, atque terribili, de quo sit

P A R S II.

*Languor Spiritus constituit hominem
in Statu dubio de gratia perseve-
rantia.*

DIxi, ipsam Religionis *substantiam* ab acedia periclitari, & repeto. Ratio assertionis est, quia languor spiritus *animi constantiam* labefactat, quam *per vota* professi sumus: certe gravi discrimini exponit, ne Deus subtrahat gratiam perseverantiæ, quæ sola coronatur. Ut convincaris,
Le-

Lector, de hac veritate, nota, uti corporis, ita spiritus duplicem languorem esse, voluntarium, & involuntarium. Corpus languet sæpe ex defectu alimenti competentis, sæpe ex copia humorum peccantium: & hic languor proprie *ægritudo* vocatur non imputabilis languenti, nisi ei saltem indirecte voluntarius fiat, eo quod alimenta, & medicinam recuset. Alias corpus etiam languet per inertiam voluntariam, cum nolumus vires intendere ad laborem, dicentes cum villico: *fodere non valeo*. Hic languor ipsissima *pigritia* est, cessationi a labore *sine modo* inhians, cujus signum est ager hominis pigri plenus urticis, ac tribulis. Similiter languet spiritus, aliquando *involuntarie*, cum nulla de cœlo solatia affluunt, aut animus cogitationibus & curis alienis distrahitur, qui *Status Status desolationis* vocatur: nec imputatur languenti, si modo faciat, quod potest: hoc est: si legat quando non potest meditari: si sæpius breviter suspiret, quando non potest diu orare: si oculos cœlo figat, inde expectans auxilium, quando non potest pugnare. *Voluntarius* autem est languor, & propriissime *acedia*, cum quis negotiis spiritualibus applicare *vires animæ*, memoriam, intellectum, voluntatem omittit, non alia de causa, quam quod fastidium sentiat, quod parum æstimet, quod ad alia festinet, quod modo non sit dispositus, neque se velit disponere: vel ut Sanchez ait, est deliberata neglectio mediorum, per quam quis Religioni fit noxius per exemplum, & ita vivit, ut Religioni expediat illum expellere, maxime si omissionibus commissiones accedant, saltem sub dubio graves, puta, paupertatis violationes, murmura, detractiones, sen-

sensualitates, & similia. Habitualiter sic constitutus ipse est, de quo hic est sermo, & quem dicimus, per hunc languorem in statu dubio de gratia perseverantiæ constitui. Serio pensandum est hoc argumenti genus, quoniam, quod scutica & calcar *in animali*, hoc *in spiritu* horridæ veritates efficiunt: *languor* pellitur.

Inter mere præscitos esse idem est, atque inter reprobos numerari. Nemo hoc negat, qui intelligit terminos. Nemo est autem inter reprobos, nisi quem DEUS præscivit *ultima gratia* non esse usurum ad salutem: adeoque moriturum vel impœnitentem de præteritis, vel defecturum in fine, novoque peccato se reum damnationis facturum. Porro DEUS, cum sit Dominus suarum gratiarum, posset si vellet, cuilibet pro ultimo articulo designare gratiam, cui prævidet connexionem esse morientis consensum: sed non vult. Cur non velit uni, velit autem alteri si quæris? *Judicia DEI abyssus multa!* Nempe nullam gratiam efficacem *qua talem* ulli hominum debet. Quando igitur alicui unam impertitur, non alteri: uni gratiam quidem, sed alteri non facit injuriam. Idem esto judicium *de ultima gratia*: sufficientem habent omnes: efficacem Electi: quin aut isti gloriari quasi de merito possint, aut reprobi conqueri quasi de injuria. *Efficacia* enim non cadit sub meritum, quia nemini promissa est: *sufficientia* autem remedii convincit, neminem sine sua culpa perire. Rem Evangelium de quinque fratribus Epulonis egregie declarat. Epulo Lazarum mitti cupit, ut prædicet fratribus. Respondet Abraham, illos habere Moysen ac Prophetas:
hanc

hanc gratiam sufficere, si velint uti. Negat Epulo, *ufuros esse*: & negat Abraham, Lazarum venturum esse: additque rationem, quia *neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent*. Pone jam casum, quod Deus præviderit contrarium, nempe, illos audituros esse Lazarum: quæro, an ideo *missio Lazari* debebatur? An illi miseri suæ damnationis culpam possent hodie in Deum conjicere? An non Deus justificatur in hoc responso: *habuistis Moysen, & Prophetas: si audissetis illos, salvi essetis*. Lazarum mittere nec debui, nec volui. Eja! non ad hanc vocem *omnis iniquitas oppilabit os suum*? Ps. 106. Profecto solius Thomæ felix audacia fuit præscribentis Salvatori *genus remedii*, per quod volebat converti, cum diceret: *nisi videro, non credam!* nemo alius sic conversus fuit. Quod si nemo gratiam *efficacem* quamcunque: & multo minus *finale* mereri potest: quærimus modo, quis illam possit sperare? Præfagium optimum *ex studio orationis* habemus. Quam non possumus *mereri* gratiam, possumus *impetrare*: quæ causa est, quod Christus toties suos ad orandum hortetur, *ne intrent in tentationem*. Idea deinde, quam de Deo Natura in nobis formavit, exhibet Dominum amantem fidelis servi, atque adeo proniorem ad singulares gratias largiendas *ferventi*, quam *languido*. Minæ denique verbi Divini ad eos maxime pertinent, qui gratiæ voci aures, cum viverent, occluserunt. *Vocavi*, dicit Dominus, & *venuistis* audire vocantem: *extendi manum meam*, ad beneficia beneficiis cumulanda, & *non fuit*, qui *aspiceret* cum grati animi affectu: *despexistis omne consilium meum*, & vix præcepta servastis: &

increpationes meas neglexistis, tanquam monita nullius momenti: *Ego quoque in interitu vestro videbo, & subsannabo, cum vobis id, quod timebatis, advenit* Prov. 1. Quid concludimus? *Pro anima tepida* sane istæ præmissæ nihil favorable loquuntur. *Languor Spiritus* non stimulat ad *orandum* pro gratia finali: non disponit *cor hominis*, ne de *congruo* quidem, ad recipiendas, non *cor Dei* ad dandas gratias efficaces: *contrarium* efficit, & per habitum gratiis non utendi *in vita*, præparat animam ad eandem negligendam *in morte*: obsecro, unde spes prudens superest de gratia finali efficacæ? Non rationi multo conformius est judicare: DEUS prævidit, hunc hominem plerumque per vitam stimulis gratiæ restitutum esse: ergo decrevit gratiam finalem negare, reprobisque adnumeravit: quam ratiocinari per conclusionem contrariam? Appello omnem intellectum bene dispositum.

Subsiste hic, Lector Religiose! & si quidem de languore spiritus suspectus es tibi, serio intende animum *in donum perseverantiæ finalis*. Demus, quod languor tuus nondum fatali fuerit, neque te in Statu dubio de *gratia præsentē* adhuc posuerit: Quæro: quam diu constabis tibi? Ignorare non potes, quam sis in horas mutabilis, & vix ab illis diversus, quos Humoristas vocamus, qui pro varia tempestate sunt varii: ex quo argumento promittis constantiam tibi, si forte Deus permiserit animum graviore tentatione pulsari, cupidine incendi, formidine concuti? Nimirum in ejusmodi casu imperabis tibi, & omnibus potentiis corporis, animique, ut intendant industriam,

R.P. Neumayr, via Comp. F ho-

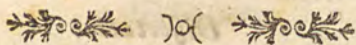
hostique resistant? Inanissima spes! Non assueverunt imperio: imo nec audient. In præcipitum ibis: & crede mihi: crede tristi experientiae: crede sacris paginis: cum coeperis ruere (nisi a primo lapsu te celeriter erigas) in profundam abyssum rues, ipsa gratia vocationis excides, & multum erit, nisi insuper a fide deficias: semper enim corruptio optimi pessima. Quod si usque in postremum morbum perseverandi gratia te comitabitur, quid tum? num gratia finalis coronam imponet? Interroga conscientiam tuam, homo languide! quid dignum cælo feceris? Vis scire, quid ego sentiam? Ajo: Morieris *sine sensu, cum multo mærore*. Primum fiet, si in Statu temporis *sine sensu* vixisti. Alterum, si primum, cum defines vivere, apprehendes, quid sit *in Statu dubio* vivere.

Conclusio.

Ah! *in Statu dubio* de gratia præsentē, & *in Statu dubio* de gratia perseverantiæ! In utroque nos *languor Spiritus*, & maledicta acedia constituit: seu quod idem est, facit, ut multi in Statu peccati mortalis vivant, plures in eodem miserrime moriantur. Detestabilis languor, per quem fit, ut Religiosus neque DEO, neque Reipublicæ, neque sibi ipsi satisfaciat: non DEO, cui se ad perfectius vitæ genus obstrinxit: non Reipublicæ, quæ ab ipso obsequia multo utiliora expectavit: non sibi ipsi, quia nec Senatorem exuit, nec Monachum induit. Viri fratres! Quid facie-

faciemus ? Pœnitentiam agamus unusquisque de suo tepore , & statuamus deinceps DEO *cum fervore* servire. Languori fervor opponitur : & sicut languor *in remissione* , ita fervor *in intensione applicationis* virium corporis , animæque statuitur , *in intensione* , inquam , quæ est effervescencia cupiditatis ad perficiendum opus susceptum cum præparatione animi ad oblistendum cuicunque obstaculo. Ita dicimus : iste ferventer studet , ferventer disputat , ferventer ludit &c. quod est idem ac dicere : applicat omnes vires , & irascitur resistenti. Irrue in nos sancte fervor , ut sic *applicemus* nos ad DEI servitium , sicut alii se applicant ad famulatum carnis , & mundi , & diaboli ! Enimvero huc ventum est , O languidi Religiosi ! ad excitandum in nobis fervorem in servitio DEI non jam exempla fratrum , non acta Sanctorum , non Christi facinora proponuntur : Sed ad *intuendos servos hujus sæculi* ablegamur , ut ab illis discamus , quid sit *vires applicare ferventer*. In *applicatione* sunt omnia : *sine illa* ne quidem Status gratiæ sive præsentis , sive futuræ , nisi *dubiose* est , & plenus angore.

MEDITATIO II.

De peccatis propriis.

P*Præludium* 1. Linteum plenum animalibus im-
mundis quadrupedibus, volatilibus, & repti-
libus cum S. Petro videre te puta. Cor tuum
vides inordinatis affectionibus plenum.

Præludium 2. Suspirium S. Augustini: *Domine! noverim te! noverim me! ut diligam te, & oderim me!*

Punctum I.

Persona offendens.

1. In Ordine ad excitandum *Odium sui* considerare aliquis seipsum potest duobus modis, nempe in esse *naturali* primum, deinde in esse *moralis*: & utrumque rursus jam *absolute*, jam *comparative*. Atque sic acquiritur *Cognitio sui*, quæ sicut *Humilitatis*, ita omnium virtutum non fucatarum est radix. NB.

2. Intuere te igitur intellectu a præjudiciis & affectionibus puro primum ut hominem: deinde ut peccatorem. . . *In esse naturali*, sive ut homo, si consideras te *absolute*, quid es aliud *quoad corpus* nisi (quod Bernardus observat) sperma foetidum, vas stercoreum, esca vermium. Ita nascimur,

mur, ita vivimus, ita morimur omnes: neque quoad hoc alia est Regum: alia Rusticorum conditio. . . Et *quoad animam* quid es, nisi purum putum nihilum? Quanta est, *creata* est: id est, producta tam ex nihilo sui, quam ex nihilo subiecti. Conclude, utrum vir Sapiens placere sibi possit *de nihilo*? Igitur *in esse naturali*, si te *absolute* consideras nulla omnino est ratio, cur tibi plaudas, quasi esses *aliquis Magnus*, uti Simon Magus sensit de se, Act. 8. *Comparative*, fateor, fieri posse, ut sis felicitior aliis: ut sis major, fieri non potest. . . . Ex eodem ligno artifex jam sculpsit Jovem, jam canem: num ideo diversum est lignum, aut illud isto *melius*? . . Idem de hominibus judica, quorum alii aliis *in esse naturali* venustiores sunt, saniores, robustiores, memoria, ingenio, iudicio, indole, organorum omnium conformatione præstantiores. *ad fortunam* quoque atque opibus, patria, parentibus, educatione, alii aliis præstant. Sed hæc ex Creatoris benevolentia ad Creationis *circumstantias* pertinent, & *feliciorem* te aliis faciunt. . . Si faciunt *superbum*, deciperis, quia gloriaris, quod ex plurimis mendicis *æque egenis* tu maiorem aliis eleemosynam acceperis. *Lætari* licet: *gloriari* non licet - - I nunc: & te *in donis naturæ* Pavonis instar circumspecte. . . *In esse morali* autem, sive ut *peccator*, *æque nihil* est, unde placeas tibi. *Absolute* te intuens, in eadem damnatione es cum totius humani generis massa damnata. *Comparative* aliquibus major, aliis par, aliis minor es *in esse gratiæ*. Si *major* es: eris sicut minor, quia per gratiam major es, non per meritum: alioquin gratia jam non est gratia. Si *par*: non habes, unde te præferas. Si

4. *Resolutio.* Imago tristis ! nunquam me talem vidi. An vere autem hæc est imago mea ? Enimvero sic oculos ! sic manus ! sic ora fero ! Meæ *cogitationes* per omnia vagæ : mea *verba*, quæ ex abundantia cordis effundo : mea *opera*, quibus omnis vita, & Spiritus deest, testantur, hoc Eclypon conformari Prototypo. Et talem ego me amo ? Non oderim potius ? Homo Deo ingratus, a quo omne bonum est : unde tu places tibi ? Etates, loca, officia numera, in quibus trivisti annos : quid fecisti dignum annalibus apud Deum ? Non tu potius optare debes, ut Deus omnem temporis præteriti memoriam deleat ? Horror ! Pudor ! Dolor ! patet cor istud vobis : occupate ! patet ! Risus ! joci ! júbila in domo luctus non habent locum. . . . Quanquam fallor ! Lacrymæ poenitentium (expertus loquitur Augustinus) dulciores sunt, quam gaudia theatrorum. Ipse luctus solatium habet, quia, qui lugent, beati dicuntur. Igitur tandem aliquando sera quidem (utinam tamen vel nunc saltem seria) incipit *lamentatio animæ poenitentis*, lamentatio gravis, & plena dolore. *Lamentare alta voce.*

5. *Obsecratio.* Domine ! opus manuum tuarum ne despicias. Eheu ! mutatus est color optimus. *Non sic*, Domine ! *non sic tu formasti me* ! Alius, multo alius prodii ex lavacro regenerationis, & in formæ gratia poene Angelis par. Nunc scœnum ut bos comedo, & in curas ventris projectus, velut si cum Nabuchodonosore inter feras relegassēs, sylvesco. Ego in terra Sanctorum ! in Paradiso voluptatis ! in consortio Angelorum ! . - Quis essem, si in sæculo viverem ? Anima ! infelix ani-

minor : habes , unde te humilies . . Et vovo melius est , ut , qui *supra te* sunt , illos attentius contempleris , quam eos , qui *infra , vel circa te* sunt . Puella rustica , quæ in suo vestitu sibi placet , confunditur , quando forte obvium Gynecæum aulicum habet . Ita tu , etsi omnia *dona gratiæ* , quæ a Deo accepisti , *donis naturæ* addas , quantillus es respectu *Sanctorum* ! quam nullus respectu *Dei* ! . . . Quid porro ? si non *in esse gratiæ* , sed *in esse peccati* aspicias te ? . . Eja *quis fuisti* ? Si vel semel peccasti graviter , habes , unde æternum plangas . . *Quis es* ? Examina , an ad Austrum , an ad Aquilonem propendeas . Forte *in statu dubio* te nunc deprehenderet mors , si repente irrueret . . . *Quis eris* ? Inclinationes superbiæ , invidiæ , luxuriæ , iræ , avaritiæ , gulæ , & inertissimæ acediæ loquuntur , *quis esses* , nisi Deus tentationes avertisset , occasiones amovisset , cautelas & auxilia præparasset . . *Augurium cope* .

3. *Reflexio*. Noscis jam tandem te ipsum , anime ! scis bona , & mala tua ? Imo nulla sunt bona *tua* : Dei sunt , sive naturæ sint , sive gratiæ . Accepisti : cur igitur glorieris , quasi non accepisses ? Similem Actori te faceres , qui in veste regia , quam a Chorago habet , tanquam *in sua* se jactat . . . Mala , *mala tua* , si potes , numera : in his gloriare : hæc *tua* sunt . Videre te puta puellam pallidam , confectam macie , lepra oblitam , contonibus male tectam , illuvie sordidam . Age ! *cujus est imago hæc* ? Tuæ animæ est , Homo Religiose ! Fige oculos in isto speculo . Propensiones tuæ , & affectiones nondum mortificatæ sic pinxerunt . .

lix anima ! *Convertere ad Dominum Deum tuum !* Reformanda imago est ad suum exemplar : & oportet *similem Altissimo* fieri ! Nunquid vero male hæc ambitio Lucifero cessit ? Male sane , quia per *vires suas* appetiit , & contra , quam Deus voluit , appetivit *independentiam* nulli creaturæ communicabilem . Ego vero non aliam similitudinem appeto , quam quæ communicata est mihi , cum sacrae undæ me tingerent : & quam tu appetendam esse dixisti per filium , dicentem nobis : *Estote perfecti , sicut Pater vester cælestis perfectus est !* Matth. 5. Siccine ! Igitur in hoc puncto versatur *Reformationis negotium* . Domine ! quis sum ego , quem tu provocas ad tantum conatum ? *canem mortuum , & pulicem unum* provocas , ut supra Seraphinos se evehat . Ignave ! hæc oportuit cogitare te , cum *erecto collo & pingui cervice* contra Omnipotentem armasti te , & dixisti : *non serviam !* Ex persona offendentis metire gravitatem offensæ , & *conatum satisfaciendi* determina . *Canis mortuus , & pulex unus* posuit in cælum os suum : & qui habitat in eo , audivit verba blasphemiae ! . . . Horrendum lumen ! anima ! anima mea ! *Convertere ad Dominum Deum !* plangé ! pectus tunde ! lamentare ! . . .

Punctum II.

Persona offensa.

1. Imo abrumpe gemitus : argumentum fletus multo amarioris suppeditat *Persona offensa*. Inobedientia tua *DEUS* offensus est, *DEUS*. Scis, quid sibi hæ quatuor literulæ velint? S. Ignatius (omissis infinitis aliis) quatuor tantum Dei perfectiones considerandas proponit, easque ipsas, quas Deus *nobiscum* communicat : peccatum autem *in nobis* extinguit, nimirum Potentiam, Sapientiam, Bonitatem, & Justitiam, sive Sanctitatem. In singulis vult, ut figas *intuitum*, ut *peccati malitiam* intimius videas *ex destructione imaginis DEI*.

2. *Potentiam* Deus exercuit in creatione Mundi, qui, ut prodiret ex nihilo, & coiret in hunc admirabilem suarum partium ordinem nullo labore, nullis operis, nullo tempore opus fuit : suffecit imperium. Dixit : *fiat!* Et factum est. Quæ Megacosmum fecit *Potentia*, similis concessa est homini in Microcosmo, sive *in seipso*. Sensus corporis, Phantasia, affectus omnes nutum rationis reverebantur *ante peccatum*; & quem statuerat Creator, *Ordinis conservatio* ab unius imperio voluntatis pendebat. . . *Sapientia Dei* ab omni oblivione, errore, & ignorantia immunis, sicut omnia *propter semetipsam* fecit : sic media ad hunc finem selectissima exquisivit : & ne *impedimenta* evertere consilium semel decretum possent,

F 5

effi-

efficaciter providit. Similis facultas in *Statu innocentiae* data est homini. Intellexit *finem*, propter quem esset : *Media*, quorsum, & quantum pro sua quodlibet natura ad finem servirent, perspexit, & habuit ad manum : *Obstacula* nulla opponebant se intus : exterius autem, ne impedimentum ponere diabolus invito posset, vires ad vincendum Deus abunde suppeditabat. . . *Bonitas Dei* in liberalitate resplenduit, per quam Creaturas suas *usque ad delicias* amavit : neque contentus bona *naturae* prodige effudisse : etiam bona *gratiae* liberaliter dedit : & bona *gloriae* magnifice promissit. Hujus indolis adeo amabilis factus est particeps primus homo, qui, si non peccasset : nunquam *meum & tuum* frigidum illud verbum Mundo innotuisset. Fuiſſet omnium hominum cor unum, & anima una : nemo seipsum magis, quam proximum dilexisset. . . . Verum, uti Deus cum omnibus perfectionibus suis imperfectus esset, nisi *Sanctus*, & justus esset (Posset enim omnibus & singulis male uti) & proinde sicut sancta est Dei Potentia, sancta Sapientia, sancta Bonitas, hoc est, summe inimica peccato : ita creatus est homo in *simili Sanctitate*, cum summa aversione a malo, & summa inclinatione ad bonum. Eja ! Non tibi hæc *Imago* placet, quam Deus sibi formavit in homine ? . . .

3. *Reflexio*. Imago elegans ! O si talem conservassem ! sed (pudenda Confessio !) quam per peccatum *Originale* infelix deleveram : & Deus misericorditer reparaverat *per baptismum* : ego per peccata *actualia* rursum sic deturpavi, erasi, destruxi, ut *meæ* cum Deo similitudini vix lineamentum

tum supersit. . . *Acedia* sic infirmavit vires *voluntatis*, ut poene trahatur ad malum: nec se, suasque propensiones vincere, nisi difficillime possit. Sæpe facio malum, quod nolo: & bonum, quod volo, non facio. Hem imago divinæ *Potentia*, cujus omnia opera erant bona valde? . . . Præterea *tenebræ* sic occupant *intellectum*, ut inter malum & bonum sæpe discrimen non videam. *Oblivio* memoriam principiorum supernaturalium eripit: *Error* malum suadet sub specie boni: *ignorantia* inopem consilii facit, *mediæque* ad finem æque, uti *impedimenta* abscondit. In cubili, quod fumus opplet, habitas anima mea, & neque quæ intus, neque quæ foris sunt, vides. Hem imago divinæ *Sapientia*, quæ omnia in numero, pondere, ac mensura disponit! . . . Insuper *Amor proprius* summum imperium tenet. In omnibus actionibus meis, quæ mea sunt, quæro, non quæ JESU Christi. Imo, quoties, quæ mea non sunt, quæsi! *honorem*, quem tu, Domine! alteri non dabis! *lucrum*, quo per votum paupertatis ultro me abdicavi! *delicias*, crepundia, nugas, quas Status meæ professionis excludit! Quot impedimenta amoris Proximi posuit amor mei! Obvium incommodum fecit, ut excusari me crederem, quo minus succurrerem indigenti! Hem imago Divinæ Bonitatis, quæ Solem suum oriri facit super bonos & malos! . . . Et scilicet *ista Sanctitas* est æmula Sanctitatis Divinæ per summum odium mali, & summum amorem boni? . . . Ah! Quantum diversus ab illo sum, qualis renatus sum in baptismo! *Non tu, Domine! non tu sic formasti me! non sic!*

4. *Resolutio.* Et vos tamen rebeli adhuc servitis Creaturæ: *Innocentis* dominio vos Creator subjecit. Factus sum *nocens*: tempus mancipatus præterit: manumissæ estis. . . . Ergo verte radios in sagittas Sol! injurias vindica, quas in oculis tuis, luce palam, intuli Factori tuo! . . . Subtrahe lumen Luna! Cadite de cœlo stellæ, quæ toties vidistis secure dormientem reum peccati gravis, tanquam si Jovem ligneum picto armatum fulmine, non Deum, *qui vivit, & regnat*, offendissem! . . . Elementa, belluæ, homines, quousque famulabimini homini pridem pœnis æternis digno? . . . Sed vestram maxime patientiam obstupefco, Diaboli. Estis hostes jurati mihi: scio. Quis igitur furorem ligat? Quis impetum frangit? . . . Vobis forsitan boni Angeli, hanc gratiam debeo? vobis autem, qui contra fratres vestros tanto zelo exarsistis, ut Dei offensi reos ne per horam quidem passi sitis vobiscum misceri, & in cœlo subsistere?

5. *Obsecratio.* Tibi, tibi uni debeo JESU mi! Tu Agnus Dei es, qui tollis peccata mundi: & *mea* tollis! heu! *mea*, quibus offendi tantillus tantum! *mea*, quibus offendi Dominum tam potentem temerarie! tam sapientem stulte! tam bonum crudissime! tam sanctum impudentissime! *mea*, quibus imaginem summi Domini ad summam ejus ignominiam in me delevi! . . . Tu tollis peccata mea: Tu pro me placas Patrem! Tu Creaturas tuas exarmasti, ne mihi nocere possent. . . . Erravi! Tu a me averfas concitasti adversum te! conceptam adversum me rabiem in te impiæ effuderunt! & ego evasi incolumis! . . . Ita *incolumis!*

columis ! Te Deum laudamus ! .. Sed non innoxius : miserere mei Deus ! .. Reus sum tuæ mortis : Deicida sum ! .. Parcat Deus ! parcant Angeli ! parcant Dæmones : Ego mihi non parcam. Vindicabo scelus, & sic vindicabo (Audite me Superi ! Audite Inferi ! Audi terra !) sic vindicabo, ut, qui delevi in me Creatoris imaginem, similis fiam Redemptori, similis Crucifixo ! Flagra, spinæ, clavi, lancea, funes, catenæ, crux, vos mihi servietis pro penicillo. Felix hora ! Cor ardet odio adversum me ! Io ! ardeat amplius !

COLLOQUIUM.

HOc sanctum odium tu ale, DEUS ! Ego fomentum æternum dabo. Recogitabo tibi omnes annos meos, & in annis menses, & in mensibus hebdomades, & in hebdomadibus dies, & in diebus horas in amarissima amaritudine animæ meæ. Heu ! quot horas, dies, hebdomades, menses, annos male perdidi ! Et quot insuper in peccatis egi ! Amara cogitatio ! ... Hæc, quoties tepescit odium mei, bilem accendat, per quam in novam contra me iram exardeam. Oderim me, ne tu me oderis ! Nolo propitius esse mihi, ut tu sis propitius ! *Miserere mei Deus !* Patiens Deus ! Laudent alii Potentiam, Sapientiam, Bonitatem : ego prædicabo *patientiam* tuam mecum : & miserationes tuas in æternum cantabo. *Tibi peccavi ! & soli tibi peccavi !* væ mihi ! si *aliis* peccassem : quis tulisset ? Tu patienter tulisti injuriam, & expectasti poenitentem. Adsum ! deprecor ! miser-

serere ! Et sit hoc testimonium Misericordiæ tuæ,
quod des mihi *amorem tui & odium mei*. . .

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS Meditationis est hoc ipsum *Odium sui*,
sine quo negat Christus nos esse posse de disci-
pulis suis. Dicitur autem Odium sui seria volun-
tas subtrahendi sibi omnia *commoda*, quæ impe-
diunt : & suscipiendi omnia *incommoda*, quæ pro-
movent profectum in spiritu, aut perfectiorem
officii, quo fungeris, executionem. Nempe ap-
petitus *animalis* jam per concupiscentiam boni,
jam per timorem mali temporalis sæpe appetitum
rationalem trahit in commissiones, aut omisso-
nes graviter peccaminosas, unde in odium Dei
incidimus. Qui malum tam grave tibi machina-
tur, quætasne, quod *amicus* sit tuus ? S. Petrus ab
amore sui (nam cuticulæ timebat) deceptus :
postquam sensit dolos Simonis hujus, flevit amare.
Neque ille fletus dialis, hebdomadalis, aut men-
struus, sed perpetuus fuit. Dolori junxit se san-
ctus furor. Decrevit femineum timorem per
masculam audaciam vindicare. Procedit in pu-
blicum : JESUM, quem negaverat, prædicat ;
in difficillimis itineribus, & laboribus infinitis vi-
res ac vitam consumit : sitis, fames, vigiliæ,
pericula, persecutiones, flagra, crux volentem
immolant Crucifixo pro se. Imitare ! & cum de
gloria Dei, aut vitando peccato agitur, nec sani-
tatem, nec famam, nec vitam *in deliberationem*
admitte. Ex Kemp. l. i. c. 22.

CONSIDERATIO.

De Pœnitentia.

Quem serium *sanctitatis* desiderium tenet, primum gradum *per pœnitentiam* conscendit. Est autem Pœnitentia *virtus*, quæ hominem inclinât ad *pœnas* de seipso sumendas propter peccata *commissa*, cum proposito nulla *committendi* de cætero, imo (quantum in nobis est) omnia etiam aut *abolendi*, aut impediendi in aliis, eo quod tantum (& nihil minus) exigat amor Dei, & horror peccati a pœnitente conceptus, qui peccata *aliena* contemplatur ut *sua*, quæ corporis sunt, siue *communitatis*, cujus ipse est membrum. Porro *exercitium* pœnitentiæ est *geminum*, *internum* aliud, quod ex compunctione cordis, & *actibus doloris* ac *luctus* conficitur: alterum *externum*, quod in frequentandis *actibus rigoris* consistit, quem *spiritus vindictæ* imperat, Zelo Zelans cum Elia pro Domino DEO exercituum. Tenentur ad ejusmodi exercitia præ aliis, qui *Statum pœnitentiæ* profitentur, hoc est, *stabile* vitæ genus cum *solemnitate* susceptum *pœnitentiæ causa*, quale quod Religiosi susceperint, loquuntur habitus, disciplina regularis, & vota: *habitus* a mollitie & vanitate abhorrens, *disciplina* inimica licentiæ, *vota* ipsis malarum affectionum radicibus directe lethalia. *Conformiter statui* ergo ut vivas, Religiose, teneris sub gravi: secus enim & *hypocrisis* reus eris, & *scandali*, vitorum, quorum quodlibet mille commissionum,

atque

atque omissionum fons est, cujus scaturigo in languore spiritus quærenda erit, quem mane damnavimus. Age! exsuscita spiritum contrarium: per illum mederis malo. Actus internos commendo hodie: externos cras laudabo. Interni sunt compunctio de peccatis propriis, & luctus de alienis. Uterque granum sinapis est, evasurum in arborem, in qua volucres cœli habitent.

§. I.

Compunctio cordis de peccatis propriis.

Compunctio dicitur a *pungendo*, quia est *sensus doloris* animum quasi pungentis de commisso peccato, alio nomine *stimulus conscientiæ* urgentis ad pœnitentiam heroicam, cujus hæc tria signa sunt, consternatio, mœror, ira.

I. *Consternatio* est attonitus horror ex inspectione vitæ male actæ, cum tumultu affectuum inter se pugnantium, quales sunt amor & odium sui, cupido, & fuga pœnæ, tristitia de offensa DEI, & gaudium de induciis, timor de difficultatibus conversionis, audacia contra mala minantia, spes veniæ, desperatio de se, ira adversum se. Saulum cogita repentino splendore circumdatum, in quo videbat se ad marginem horrendi præcipitii stare. Stupefactus ex hoc aspectu apertis oculis nihil videbat præter se, toto triduo in periculi sui, & Divinæ erga se miserationis fixa

con-

contemplatione absorptus. Si tu *omnia alia*, præter te vides, unde *consternatio* veniat? Ora, ut lux de cœlo circumfulgeat te! *Cognitio sui principium* pœnitentiæ est: utinam & frequens *exercitium* sit! tu speculum raro inspicias: quid mirum, si raro te lavas?

2. Consternationem excipit *mæror*, sive nausea nata ex jactura *boni*, quam peccando fecimus, & gravitate *mali*, quod incurrimus. *Beati, qui lugent* sic: nam *quæ secundum DEUM*, sive secundum DEI voluntatem *est tristitia*, pœnitentiæ in salutem stabilem operatur: neque alia causa est levitatis: quam in pœnitentibus notamus, quam languor mœroris, quem de peccato obiter concipiunt, & raro repetunt. Aliter David egit. *Peccatum meum contra me est semper*, inquit: non obliviscor: non avertō oculos: studiose sæpius respicio in abyssum, unde per gratiam propitii Numinis difficulter emersi: sic reviviscit dolor in dies, & spiritus pœnitentiæ roboratur. *Peccatum tuum*, Religiose, est JESUS tuus crucifixus *a te & propter te*. Ah! si, quoties Cruci osculum figis, *peccatum Deicidii* (cujus causam posuisti, effectum insuper, quantum in te erat, frustraisti, dupliciter reus) si, ajo, quoties osculum Cruci figis, *peccatum Deicidii* ponerēs *contra oculos tuos*, non tu sæpius gemeres, fleres, ejulares?

3. Imo non tu tibi vehementius irascereris, & frequentius inardesceres ad ulciscendum sacrilegum facinus? *Ira optima est irasci sibi*: ira, per
R. P. Neumayr, Via Comp. G quam

quam rarissime fit, ut vel *in causa*, vel *in modo* peccemus: ira, per quam gehennæ nunquam, iudicii aut concilii vix ac ne vix quidem reos nos facimus: imo ira, quæ a gehenna nos liberat, quam omne Concilium Sapientum laudat, quam summus Iudex etiam præmiat. O ut nunquam sol occidat, antequam irascens tibi, dicas ad te: *Racha*; homo vane! homo inanis! Quid fecisti hodie Cœlo dignum? aut insuper: *fatue*! Quid fecisti? Quem fructum habuisti in illis, in quibus nunc erubescis? Quem fructum in illis, de quibus nunc dubius hæres, an non feceris inferno digna? O Cœlum, quam utiliter quadrans horæ huic sanctæ iræ *in Examine nocturno* impenditur!

Habes actus pœnitentiæ *internos*, quorum objectum sunt *peccata propria*: cura, ut sæpe exerceas, & *diu* continues: ita contrahes pœnitentiæ habitum: & si locum in cœlo nullum jam *inter innocentes* sperare queas, saltem sedem tibi *inter pœnitentes* locabis. Vide, num nullum sit operæ pretium in his actibus frequentandis. Verum

§. II.

Luctus de peccatis alienis.

UT Compunctio *de peccatis propriis* crescat in dies in maiorem intensiorem, nihil juvabit felicius, quam luctus *de alienis*: qui enim acriter dolet de DEO a se offenso, multo dolebit acrius, si intelligat offendi DEUM præterea *ab aliis*,
&

& quidem *a suis*, & forsitan *sua culpa*. Tria argumenta vehementissimi luctus!

1. DEus non a me solo offenditur, sed *ab aliis* etiam, & O SS. Cœlites, quam a multis! Heu! quot sunt in orbe terrarum regna, quot in regnis urbes & oppida, quot in urbibus domus, quot in domibus incolæ, quibus contra jus & fas hoc convitium dicitur, quod sint rei Majestatis Divinæ? Vere totus *Mundus in maligno* est positus, omnis ætas, omnis sexus, omnis conditio hominum, ac status: ubique, omnes, quæ sua sunt, quærunt, non quæ JESU Christi, omnes a minimo usque ad maximum. *Interesse DEI* (quem dicimus nos amare) Interesse DEI tam parum nos afficit, atque Interesse Soldani, sic, quasi DEus, æque nihil ut Soldanus, ad nos pertineret. Et Religiosus, qui hanc faciem terræ toties contemplatur, nihil moveatur ex hoc aspectu? non fleat? non lamentetur? Quid luctus juvabit, ais: mederi malo non possum! Ah! si lugeres, posses & velles plus utique, quam de teipso credis modo. Orando, prædicando, scribendo quanta bona fecerunt Sancti! & tu dicis: nihil possum! Eja! forte Monasterium, quod incolis, 40. socios numerat: si 40. Xaverii essent, an nihil possent?

2. Credamus tamen, te pro Indis, pro Turcis, pro Judæis, pro exteris gentibus nihil sive ore, sive calamo posse: dic, cur insensibilis es ad offensas DEI, quæ non a quibuscunque *aliis* fiunt, sed *a tuis*? A tuis subditis, o Superior? a tuis Auditoribus, o Concionator? a tuis poenitentibus, o Confessarie? a tuis discipulis, o

Magister? ab amicis, a clientibus, a familiaribus, a domesticis, a fratribus & sororibus tuis? Horrenda res! Apostolus eum, qui suorum, & maxime domesticorum curam non habet, Apostatis adnumerat, homine infideli deterioribus: & nos intuemur oculis ne quidem nictantibus flagitia eorum, qui nostræ curæ commissi sunt! O Zelus fallax, qui subinde cor orantis accendit. Viden, ut ab igne cœlico inflammata est facies hominis? *Ecce ego!* mitte me, ait, Domine, ad homines feris ferociores, ad antropophagos in Maragnoniam, ad Cafres in Africam, ad Turcomanos, ad Mogores, ad Æthiopes: ibo, volabo, vires, sanguinem, vitam immolabo, ut vel unum profelytum faciam! O vanitas Pharisaica! nam si adeo te male habent offensæ DEI Asiaticæ aut Americanæ: cur negligis Europæas? Hic Rhodus! hic salta! hic exere industriam, intende robur, Zelum tuum stimula, hic, ubi DEus in tuo conspectu offenditur *toties*, & a tuis offenditur! Scelus regnat: & tui sunt, qui serviunt sceleri, relicto DEO: Superi! ego in te vivere spiritum pœnitentiæ credam, in quo odium peccati adeo *tranquillum* conspicio, ut nunquam vixisse, aut certe profunde admodum dormire videatur? certe vix erit, qui peccatum oderit in se, quod in suis non odit, frigidissimus Heli.

3. Scio, quid dicas. Peccari a tuis non negas: negas *tua culpa* peccari. Ego vero hoc urgeo, mi bone! quod peccari a tuis scire non posses *sine gravi dolore*, nisi falsus pœnitens esses. Quid? quod neque de innocentia tua circa peccata tuorum spondere velim. Ego enim sic existimo:

mo : In Communitate peccata pleraque esse *pluris*que communia magis aut minus , prout quisque aut per commissionem , aut per omissionem se reddit participem. Excipio parvulos , qui nondum discernunt inter dextram & sinistram suam : reliqui fere omnes parte aliqua criminum atque abusuum gravantur , qui in republica publice feruntur , aut nobis certo innotescunt de nostris. Præceptum *correctionis fraternæ* omnes , & singulos obligat. Quod si non sufficis tu ad corripiendum fratrem cum fructu : alterum præceptum urget te : *Dic Ecclesiæ !* defer hominem ad Superiores. Tu vero utrumque negligis : unde quæso , si peccat frater tuus , confidis , solidum fore solatium tuum , dicentis cum Pilato : *innocens ego sum ?* Adde obligationi fraternæ charitatis obligationes Status aut officii tui , quoties eris reus *peccati alieni* , modo per negligentiam , modo per imperitiam , modo per imprudentiam ? Superior es , & ecce , jam corrigendi *animus* deest : jam peccas *in modo*. Concionator es : & ecce , contentus dicere , nec *bona* dicis , nec *bene*. Confessarius es : & ecce , cum aliis *nimis blande* , cum aliis *nimis rigide* agis : & ita neutri emendantur. Magister es : & ecce , omnis cura *in scientiam* fertur , vix aliqua *in conscientiam* discipulorum. Officialis es qualiscunque demum : & ecce , si servus tuus , cum dicis : *veni !* venit : cum dicis : *vade !* vadit : cum dicis : *fac hoc !* facit : jam tibi *pretiosus* est servus , quin cures , utrum apud DEum , & quo sit in pretio. Vide modo , utrum multi Religiosi plectantur *innocentes* , quando tota Respublica pœnis communibus a DEO plectitur.

Intelligis igitur, nisi fallor (si amas DEum , si tuos , si te) quam multa *luctus* materia etiam in peccatis alienis se offerat. Profecto tristissima est cogitatio DEum amantis : *DEus offenditur ! atque utinam a me solo offenderetur !* Da veniam Cœlum ! nihil potest *hoc voto* videri impium magis : & tamen est *votum amantis*.

M E D I T A T I O III.

Repetitio ambarum.

Punctum unicum.

Confessio annua coram DEO.

HOc Exercitium habet duas partes , *Accusationem sui* , & *Deprecationem*. Accusatio fit de *tota vita*, ait S. Pater , recensendo peccata omnia , quæ occurrunt consideranti *ætates*, quas quis exegit , *socios* quibuscum vixit , *Regiones*, quas peragravit , *Officia*, quæ gessit , & *Negotia*, quæ suscepit. Religioso tamen, qui quot annis Exercitia repetit, sufficere potest ad excitandum spiritum Compunctionis Confessio *Annua*, quam ex *quinque punctis* Deo primum, deinde Sacerdoti faciet. 1. De Religionis Exercitiis erga Deum. 2. De custodia votorum. 3. De cura officii. 4. De modo agendi cum aliis. 5. De cura sui circa corpus & animam. Adde *Reflexionem* de usu occasionum, maxime humilitatis, patientiæ, cha-

ritatis, mortificationis, & zeli. Deprecatio fit *per tria colloquia* ad SS. & B. V. ad Christum, & ad Deum Patrem, quod exigit Ignatius, ut fervor crescat *per gradus*, & supplicans, (sic Juristæ volunt) preces suas sciat instanter, instantius, instantissime urgendas esse. Do Exemplum pro praxi.

P A R S I.

Accusatio sui.

A Nimo ad luctum, vultu ad pudorem, oculis ad fletum, corde ad gemitus comparato, accede ad Oratorium, & in Publicani Persona stans a longe, narra Deo, quis pro anno jam lapso fueris, quis non fueris, etsi esse debuisses, & potuisses. Equidem supponamus, quod hoc anno nullius peccati gravis sis reus, neque per commissionem, neque per omissionem: si tamen vel semel *per totam vitam* reus fuisti, sola recordatio criminis, non secus ac Petrum galli cantus, movebit ad lacrymas: neque audebis cœlum intueri, si recolas animo, quod meditatus es hodie, odium DEI erga peccatores demonstratum in Angelis, & in hominibus: itemque gravitatem peccati ex persona offendente, & ex persona offensa. Deinde *venialia* quoque serii doloris iustissima materia sunt, tum illa, quæ *deliberate* committuntur: tum illa, quæ *sine cura* multiplicantur. Qui deliberate, ex cupiditate, vel timore humano committit veniale peccatum: jam

est dispositus ad committendum mortale, si bonum majus, aut malum majus se phantasiæ objiciat. Certe nec valde amat, nec valde timet Deum, qui talis est: unde præsidium speret in tentatione graviore? Alter, qui non adeo deliberate quidem, & *cum electione* peccat: multiplicat autem peccata *sine cura* numeri, & habitus: primum quidem sæpe *dubius* erit, an non *stante* dubio egerit, eo quod interdum difficile sit veniale a mortali distinguere: deinde in omissionibus, & negligentia Officii summum *periculum* est, ne quis peccet mortaliter, etiam quando non advertit, quia sufficit *advertisse* (cum consensu in diuturnam omissionum continuationem) aliquando omissiones coalituras esse in peccatum mortale, etsi determinari nequeat, quæ sit ultima, fere ut fit in furtis minutis. Ipsa *Resolutio* se exponentis *tali periculo* incuriam hominis mortalem facit. Denique hæc incuria aperte contraria est *professioni vitæ Religiosæ*: & Religiosus, qui (non dico, per actum) sed qui *ex habitu* in Exercitiis Religionis tepidus, in cura votorum laxus, in custodia disciplinæ impatiens, in conversatione homo seculi, in functionibus Officii remissus, in corpore curando nimius, commodorum sectator, incommodorum osor, fugitans laboris, inimicus crucis, in usu bonarum occasionum nullus, in abnegatione sui hospes, in fovendo amore proprio totus est: qui, inquam, advertenter, & diu, & sære per hæc omnia talis est: eum ajo vivere *in Statu perpetui peccati mortalis*, eo quod *ad conatum perfectionem consequendi* ex communi sententia teneatur *sub gravi*: & quia *vi Status* quilibet tenetur Deo, Ecclesiæ,

Rei-

Reipublicæ *utilem* servitutem servire (cum alias utique Dei gloria, Ecclesiæque aut Reipublicæ bonum grave detrimentum pateretur) non est dubium, quin graviter reus sit, qui in obligationibus sui Status aut muneris *ex habitu* negligens est. Certe *perpetuitas*, seu *continuatio* talis negligentiae saltem constituit hominem *in statu negative dubio* de Statu gratiæ, in quali nemini mori licet, quia nemini licet exponere se periculo malæ mortis, quale subit, qui moritur, quin judicare possit prudenter, se esse in Statu gratiæ. Vide, mi bone! num causa tibi desit *in spiritu compunctionis* te Deo sistendi, etiamsi *de uno solo anno* accusare te velis. . .

Dic igitur humi prostratus cum Ecclesia: *Confiteor Deo omnipotenti, quia peccavi nimis!* Hic locum habet *primus modus orandi* a S. Patre dictus, quia *per accusationem sui* homo sibi veniam peccatorum exorat. Dices igitur:

Peccavi nimis! 1. In Exercitiis Religionis. Nam qualis fui in Oratione mentali? qualis in oratione vocali, & recitatione breviarii? qualis in Missæ Sacrificio, & usu Sacramentorum? qualis in precibus jaculatoriis? qualis in devotionibus arbitrariis, privatis, aut publicis? Domine! *toto anno plerumque cum exigua Reverentia externa, & attentione interna in actibus Religionis me habui!* Mea culpa! Quid? si etiam *neglexisti?* Mea culpa! Quid? si *fastidivisti* adeo? Mea maxima culpa! . . .

Peccavi nimis 2. circa vota. Domine! *Sæpe usus sum licentia præsumpta, quando probabilius opus erat expressa:* Mea culpa! *Sæpe per oculo-*
G 5
rum

rum & linguæ petulantiam contra religiosam modestiam, & gravitatem agendo ansam tentationibus, & scandalis dedi: mea culpa! Obedientiam mere externa contentus, quæ agenda erant, mere ad speciem egī: mea culpa! Quid? si re aliqua tanquam propria usus esses? si amoribus teneris, & sensualibus (nam carnales nec nominentur in nobis) locum dedisses? in murmurando Superioribus difficilem custodiam disciplinæ, & domesticæ pacis fecisses? si onera recusando, ut alii nimium onerarentur, causa fuisses? mea maxima culpa! ..

Peccavi nimis 3. in cura Officii. Domine! Officio meo plerumque functus sum obiter & sine devotione, sine diligentia: mea culpa! forte non sine detrimento tuæ gloriæ, & salutis animarum: mea culpa! Et hoc propterea, quod otium, quod nugæ, quod occupationes arbitrariæ magis arderent: mea culpa! Quid? si contra remorsum conscientiæ, cum damno tertii, cum frustratione intentionis Fundatorum, cum peccatis caudatis, qualia sequuntur ex negligentia officii Superiorum, Concionatorum, Confessariorum, Professorum &c. Mea maxima culpa! ...

Peccavi nimis 4. in conversatione. Domine! cum domesticis circa officia charitatis erga ægros, & sanos parcissimus fui: mea culpa! Erga externos in operibus misericordiæ tam corporalis, quam spiritualis etiam parcior: mea culpa! erga adversarios rixosus & convitiator: mea culpa! Quid? si pravis suspicionibus te, sinistris informationibus aut delationibus alios turbasses? si auxilium, solatium, consilium a te postulantes rejecisses cum stomacho? si malum reddidisses pro malo, aut etiam

etiam pro bono malum ? Mea maxima culpa ! ...

Peccavi nimis 5. in cura corporis & incuria animæ. Domine ! *in somno , cibo , potu , sæpe mihi plus , quam oportebat , concessi : mea culpa ! morbi tempore etiam delicias aucupabar , immemor paupertatis : mea culpa ; Incuriam pro anima arguit negligentia utriusque Examini : mea culpa ! Quid ? Si excessisses in potu usque ad crapulam ? si solatiola per prohibitas artes emendicasses a sæcularibus ? si omne studium proficiendi in spiritu abjecisses ? Mea maxima culpa ! ...*

Domine ! *vidi ego Monachos : non sum Monachus ! confiteor cum magno Antonio : non sum Religiosus ! Hominem Orationi intentum , hominem suis inclinationibus & vitiis mortuum , qui mera charitas sit , ratio Instituti postulat : Ego homo sum , quem orare piget : cui mortificatio mors est : qui præter se neminem , nisi propter se amat : O turpis confessio ! Et talem ego me video , qui talpa sum. Eheu ! qualem tu me videbis , qui scrutator es cordis , & renum ? NB.*

P A R S II.

Deprecatio.

Accusationem excipit Deprecatio , quam Sanctus noster vult per tria Colloquia fieri , ita , ut in singulis tres gratias , ut dixi , instantè , instantius , instantissime petas , nempe 1. *Sensum intensi doloris.* 2. *Vitæ novæ vehemens desiderium.*

rium. 3. Vivum horrorem *rerum & morum* Mundi. Ita precaberis primum a B. V. deinde a Christo, postremo a Deo Patre, sic ut singulis petitionibus addas *motiva*, quæ movere possint, ut audiaris, desumpta a proprietatibus *Personæ*, cui supplicas: ab indigentia *petentis*, & qualitate rei, quam petis: & ab æquitate *petitionis* obsecrationibus per merita Christi & SS. conjunctæ. Exemplum do.

Colloquium 1. *Ad B. V. & SS.* Talis vita nunquid vita fuit? & vita Religiosa? & non potius mors in oculis tuis, DEUS mi? Ah! Omnes Sancti & Sanctæ DEI intercedite pro me, ut me verus *Pœnitentiæ spiritus* totum occupet, quantus sum! ... Intercedite *Innocentes*! Felices animæ, quia nunquam expertæ malum horrendum, cui subicit hominem primum peccatum grave! Misere mini miseri! ... Intercedite *Pœnitentes*! Ex mari doloris, quod cor vestrum inundavit, guttulas amaroris aliquas communicate! ... Et tu, *Regina Cœlitum*, quæ amarissimos peccati fructus sub cruce gustasti, intercede pro me! *Fac me vere tecum flere*! Æqua est Postulatio. Peto *gratiam lacrymarum*. Non potest *Peccator pœnitens* aliquid suo statui convenientius petere. *Vinum* impetrasti in Nuptiis: ego mihi *aquam* exoro. *Aqua oculorum* est vinum Angelorum, inter quos gaudium *hodie* esse cupio super uno pœnitente, propter seriam pœnitentiam, quam constans emendatio excipiat, & perfecta *cordis versio* in odio *rerum ac morum* Mundi... Vale Munde! *Res tuæ* vanæ sunt: *mores tui* improbi. Jam olim (nempe annis ab hinc NB. NB.) *verbo* dixi: vale! sed tunc cheu! nec sæcularem exui, nec

Mo-

Monachum indui. Hodie *ipso opere* valere te jubeo: & quidquid vel in *rebus* meis, vel in *morbis* Sæculum redolet, damno, abjicio, anathematizo. Sic me adjuvent SS. Cœlites! Et tu inter Cœlites Regina potens, Mater, Domina, Patrona, Advocata! . . .

Colloquium 2. ad Christum. JESU! Fili MARIÆ! Orantis pro me Matris, & cum omni choro SS. orantis tu vultum confundes? Non confundes, scio. Scis indigentiam supplicantis. Si *dolorem* de peccatis non habeo, saltem doloris desiderium habeo. O si quid Angelorum tuorum pro me sollicitudo: si quid SS. pro me orantium merita: si quid optimæ Matris, tuæ, & meæ, preces valent: *desiderium* pauperis exaudi Domine! a Patre tuo, a Patre luminum dolorem impetra, qui me cibet pane lacrymarum, & potum in lacrymis det! Incende me etiam igne, quem venisti mittere in terram, & qui homines novos facit, atque purgatos ab omni scoria, quæ ex amore Mundi adhæsit! . . .

Colloquium 3. ad Deum Patrem. Audior! Vox sanguinis Fratris mei JESU ascendit ad te de terra, Pater æterne! Exaudi orationem, & clamor ejus ad te veniat. Triplex gratia est, quam ille pro me petit, sensus doloris de vita male acta, vehemens desiderium vitæ novæ, vivus horror rerum, ac morum Mundi. Tuæ gloriæ interest cavere, ne iste sanguis in me pereat. Si salvus ero, miserationes tuas in æternum cantabo. Si autem abjeceris me, eheu! maledicam maledicenti mihi infelix Creatura, quæ te æternum amare non poterit, & quam tu æternum amare non voles; Tristissima cogitatio! Per sanguineum sudorem,
per

per cruentam flagellationem, per spinas, per crucem, per mortem JESU! ab ira tua! a duritie cordis! a levitate animi! ab affectione ad res, & mores Mundi (qui sunt exitiales iræ tuæ effectus) libera me Domine! . . .

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS hujus annuæ Confessionis sit *Confirmatio doloris* de vita tepide acta, & odii tui ipsius in deinceps agenda. Diu, noctuque versetur tibi ante oculos illud Jobi: *Peccavi: & vere deliqui!* & *ut eram dignus, non recepi.* Concludes, deinceps esse vivendum tibi, uti vixit Adam in exilio: Nabuchodonosor redux ex sylva in aulam: Prodigus receptus in gratiam, & domum Patris. Exempla habes: contemplare. Ex Kemp. l. 3. c. 36.

NB. Si cui non placet *accusatio sui* hic descripta, formet suam *ex Calendario* per singulos menses, & in singulis accuset se de male factis, & bonis omiſſis. Occurrent *Rubricæ*, quæ genas pingent. Reliqua ut heri.

Instructio.

*De Regulis pro victu temperando
idoneis.*

Quantitas, qualitas, Modus tria sunt puncta, ad quæ attendere Religiosus debet, cum sumit cibum, aut bibit: ut omittamus de tempore dicere, utique cum extra statam horam prandii aut cœnæ, edere vel bibere gastrimargiam sapiat, maxime si computationes instituantur in privatis cubiculis, aut eiusmodi abjecta solatiola emendicentur ab externis sæpe cum temporis & ædificationis, atque auctoritatis jactura non facile reparanda.

Quantitas alia est *temperantis*, alia *abstinentis*. *Temperantis* est esse contentum cibo, potuque *neccessario*, neque superfluum appetere: *Abstinentis*, etiam de necessariis aliquid sibi ad tempus subtrahere, nempe devotionis aut pœnitentiæ causa. *Temperantia* alimentum appetit, & refectionem: *abstinentia* insuper moderatam famem. *Quantitatis* mensuram determinare, *pro fame* facile est: *pro refectione* impossibile propter varietatem ætatis, sexus, virium, temperamenti, & laborum. Suadet S. Ignatius, ut quisque seipsum tentet, & experimento discat, quæ cibi, quæ potus quantitas sibi conducatur: idque ut facilius consequatur, observet, quomodo se habeat, postquam tantum cibi, potusque sumpsit, quantum determinavit eo tempore, quo nulla fame, siti-

sitique vexabatur. Si post sumptionem *alacrior* es ad tuas functiones, quam ante, idque sæpius: tetigisti punctum mensuræ: tene cum cura: corpori & animæ consulis. Si autem post comestionem invadit *pigritia*, languorque membrorum, *de excessu* ne dubita. Inter illos te numero, qui non tam *refici* volunt, quam impleri: neque satis comedisse se credunt, nisi turgeat venter. Qui talis es, vitia, vir bone, vitia alis, & morbos, non te.

Qualitas ad temperantiam pertinet, quatenus Religiosus contentus esse debet victu *pauperibus* proprio, quin appetat cibos exquisitos, vina pretiosa, edulia delicata, aut ad delicias cocta: minime vero singulares, etiam pro diebus esurialibus. Inanès prætextus sunt de stomachi vitio: inter tam varia ciborum genera non est credibile, nocere omnia. Antiqui Christiani, & tot millia Eremitarum reclamant. Quid? quod, quos domus castigatoria habet, integros menses in pane & aqua alantur, & vivant, nec vivant modo, sed valeant etiam, & strenue laborent. Erubescere Religiose! profiteris vitam poenitentis: & murmuras contra coqui vel imperitiam, vel pigritiam: imo contra Superiorum sive incuriam, sive avaritiam. Tu, qui gaudere deberes, quoties offertur occasio exercendi, quod profiteris: tu murmuras, domumque querelis imples, & discordias seminas, quasi nihil audisses *de sepulchris concupiscentiæ*, in quibus jacent tot Israëlitaë, quibus Manna cibus nimis levis est visus, & gula in coturnices fervebat. Ignatius panem in cibis numerat omnium innocentissimis: edulia vero existimat libidini & tentationibus nutriendis servire.

Modus temperantiam juvat. Complectitur enim duas industrias. Prima est, ne quis super patinas se quasi effundat: moram saltem (si non abstinentiam) sibi imperet, cum advertit appetitum impetu ferri. Mora excessum impedit, & fovet modestiam. Secunda est, ut animæ quoque suæ detur refectio, quæ in devota attentione ad piam lectionem, aut in spiritali colloquio, aut in applicatione animi ad sanctas cogitationes de exemplis Christi & Sanctorum consistit. Inde fit, ut gustus minus afficiat sensum: adeoque sobrietas minus periclitetur. Atque hic modus maxime observandus est Religioso in mensis sæcularium, in quibus multi credunt se multum placuisse convivis, si plus aliis helluentur, plus aliis cachinnentur, plus aliis petulciant, jocentur, & parasitorum personam agant. Enimvero etiam JESUS interfuit convivis: sed semper ostendit, se præter cibos carnales alium habere cibum, ex quo jucundius pascatur. In Cana Galilææ Discipulos confirmavit: in domo Simonis Magdalenam absolvit: in domo Matthæi misericordiam laudavit: in domo Zachæi Patremfamilias convertit: in domo Mart hæ excessum apparatus reprehendit: ubique unguento pretioso perfusus odore sui exempli, atque doctrinæ domum implevit: ubique dici poterat:

Salus huic domui facta est! Nimirum quia non homo vorax, & potator vini, sed Salvator intravit. Nota tibi hoc: nota bene!

DIES TERTIA

Dies Timoris.

De pœnis Peccati.

Tessera. Domine, ne in furore tuo arguas me ! Psalm. 37.

PRæter dolorem *internum* etiam externæ pœnitentiæ amorem ut excites : *affectionemque* ad opera *pœnalia* Religioni tuæ *propria* tibi procures, hodiernæ dici cura esto. Ideo *timorem* inculco, ut, postquam feci *tristem*, etiam *cautum* faciam. Spiritum Compunctionis *timor* sustentat. Pridie fiat

Examen III.

De Regulis Castitatis.

TRES de hac virtute Regulas scripsit Ignatius, in quibus explicat, quanta esse debeat in suis : & quomodo tanta esse possit, sive ejus perfectionem, cautelas, & subsidia.

1. *Perfectio* describitur in Regula 28. ubi jubemur angelicam puritatem imitari & corporis, & mentis munditia. Audis? Mundum sit corpus a *venereis motibus* : munda mens a *pravis affectionibus*. Verum est, neutrum semper in nostra potestata.

testate est : nec nocet sensus, nisi consensus accedat : sed, ut *consensum* cohibeas, hoc pertinet ad castitatis *substantiam* : ut autem, quantum fieri potest, etiam *sensu* careas, spectat ad *perfectionem* Angelicæ æmulam. Huc Regula vult nos *eniti*. Conatui Deus favebit, si ores. Oras ? Domine ad adjuvandum me festina &c.

2. *Cautelas* recenset Regula 29. dum imperat *custodiam sensuum*, & in conversando Religiosam *modestiam*, curamque *gravitatis* commendat. Oculi, aures, & lingua nominatim inculcantur, quia portæ sunt, per quas intrant species, a quibus *teneræ* primum, deinde *sensuales*, denique *carnales* affectiones excitantur. *Oculi* jam ad quodvis objectum *vagi*, jam in uno *fixi* quot *Dauides* straverunt ? Forma blandior, imago lasciva, liber petulans, calamus delicatus quot *tragoedias* excitaverunt ? Aures apertæ *scurris*, & *adulantibus* faventes, quas non *nugas* admittunt in animum ad *perturbationem* spirituum etiam dormienti molestam ? *Lingua* garrula, effusa in *jocos*, *amores* loquens, *secreta* cordis prodens, *laudis* prodiga, *promissis* dives, *particularis* amicitiae appetens, credis, quod *innocens* sit ? Quid ? si insuper nulla est cura *modestiae*, nulla *honestatis*, nulla *gravitatis* non modo in publica conversatione, sed etiam in colloquiis solitariis ? si *anguli* quaeruntur : si *familiaritas* in *licentiam* vertitur : etiam tunc adhuc *Angelos* in carne nobiscum versari credes ? Quid ? si præterea ejusmodi in conversatione defectus in *tribunalia* sacra, in domos *secularium*, ad *externos* se effundant ? Si cum *femineo* sexu notentur ? quis de homine tam male mora-

to firmiter judicet, quod sit castitatis amator? Risum teneatis amici! Castitatis amor non est in eo, qui est modestiæ, honestatis, & gravitatis incurius. NB.

3. *Subsidium* temperantia, & devotio ferent. Utamque Regula 30. vult cum modestia, & gravitate conjungi. *Temperantia* est amica castitatis, quia uti hæc *carnis*, ita illa *gulæ* delicias temperat: & vix vincet libidinem, qui gulam non vincit, cujus subactio primum est facinus *Religiosi tyronis*. Si tu *veteranus* adhuc cibi ac potus illecebris inhias: nec domi tantum fortasse, sed etiam apud externos, nec sine existimationis jactura, te mensis, & merendis obtrudis: qua fronte promittis tibi tentationum victoriam, si Deus Asmodeo, ut te colaphizet, permittet? Sapientius *ex Regula* vives, & temperantiæ pabulum a devotione parabis. Preces *ante & post mensam*, cum sacra lectione *sub mensa*, huc, quod suum est, conferent, si recte usurpes. *Devotio* se non effundit in patinas: imperat appetui: assuefacit pugnis: petulantiam frangit: fugat diabolum: ali contenta, luxum aspernatur. Nunquam expertus es? O ure igne S. Spiritus renes &c. Confiteor &c.

MEDITATIO I.

De Morte.

Præludium 1. Falx volans cum vòce de cœlo :
Venit hora , ut metatur messis terræ. Apoc. 14.

Præludium 2. Ab improvisa , & mala morte libera me Domine !

Punctum I.

Homo Moribundus.

1. *Ecce equus pallidus : & qui sedebat super eum , nomen ei Mors.* Apoc. 6. Ita S. Joannes describit postremæ Horæ historiam. Equus pallidus ultimi morbi Mortem advehentis imago est. Primum a longe , & per passus adequitat latro. Mox subditis calcaribus (stimulus autem Mortis peccatum est , & poenitentiae dilatio) accelerat gradum. Postremo impactis calcibus ægri cubile efringens (febris crisi repente mutata) trepidantem configit. Siste hic , Lector , & *Hominem moribundum* paulo ante agonem fixo intuitu contemplare. Corpus vides aut *ex morbi languore* poene ad statum insensibilitatis redactum : aut *ab acutis doloribus* usque ad insaniam & rabiem cruciatum. In talibus circumstantiis quæ sit *animæ dispositio* , facile est divinare. Corpus , quod corrumpitur , vel *in sano* aggravat animam. *Æger* incipies

cipies *tædere* de præteritis : *pavere* de futuris : *mæstus esse* de præsentibus. Ipse Deus. Homo experiri hæc mala voluit. *Languor* vix finet mentem elevare ad Deum. *Dolores* parum aberit, quin per impatientiam in blasphemias & furorem, atque adeo in infernum præcipitent *artis patiendi* imperitum, maxime si malum auxerint imperiti Medici, crudi Ministri, onerosi Consolatores.

2. Conclude, utrum prudenter tibi mortem *lentam* præ *repentina* exoptes. Mors est pœna peccati: moriemur omnes. Qui tecum sentiunt, *lente* mori optant, ut *certius* moriantur *pœnitentes* : ut *patiendo* pœnas, quas debent, exsolvant *citius* : ut per frequentes *actus* virtutum gloriam mereantur *cumulatius*. At ego vereor, ne horum nihil fiat. *Pœnitentia* languentis languebit : *Patientia* labem patietur : *Actus virtutum* parum viriles erunt. *Sanus* experiris, quanta vi opus sit, ut animus, quando corpus est *male dispositum*, serio supra nubes se efferat, Deoque jungat. Sapientius fortasse pro morte *repentina* orares, quam pro *lenta*. Duo inde magna commoda sequerentur. Primum, quod nunquam moriturus sis *improvise* : nam qui optat *repente* mori, semper paratus est : secus utique non optaret. Alterum, quod, si *morbus* invaserit, nuntium mortis excepturus sis *impe*territe, tanquam de re quotidie expectata. Inde non erit angor *de pœnitentia*. Facilis enim erit confessio, facilis dolor de peccatis, quippe toties repetitus, quoties orasti, ut repente mori liceret. *Languor* autem a morbo erit *innoxius* : & *patientia dolorum* invicta, intelligenti, quod Deus noluerit audire *orantem* :

eo quod voluerit spectare *patientem*. Spectabit etiam: in summarum virtutum actibus se exercentem spectabit: & vel inter deliria familiaribus per quotidianas repetitiones suspiriis religiose intentum. Tanti est, a telo non improvise feriri. Ita ego judico, salvo meliore.

3. *Reflexio*. Dixi: Mors & in se, & in suis circumstantiis *Naturæ* terribilis *pæna peccati* est, anima mea! cura, ut sit *utilis pæna*. Erit utilis si non a tristi *necessitate* compulsus homo, sed a *religione* erga vitæ & mortis Dominum stimulatus, *humiliaverit* caput Deo, mortis sententiam in omnes ferenti. Miseram te! si inter victimas esses, quæ vi trahi ad aram debent! Næ tu *in ultimo actu* actum ageres: & difficillimum totius vitæ laborem *sine merito* perderes. Nunquam vidisti (quid? si ipse hortator, & dux ad patibulum fuisses?) Fures, latrones, Sodomitas, ad crucem, ad rotam, ad rogam generose, quin & hilariter properantes? Una cogitatio mitigavit horrorem naturæ: *Merui!* Quid? si tu plus peccasses, quam isti? quibus auribus cælum lamenta audiret mori nolentis? NB. NB.

4. *Resolutio*. Domine! *digna factis recipio*. Moriar *ad latus dexterum* Jesu mei. In virtute hujus hostiæ erit mors mea sacrificium *propitiatorium* mihi. Nunquam corpus meum tantis doloribus, nunquam anima mea tantis cruciatibus affligetur, sicut afflictus est Jesus meus: & ego mitius haberi velim? Absit! pronuntia sententiam Deus! Quo tempore, quo loco, quo modo me mori vis, etiam volo: volo, quidquid *amor vi-*

tæ contra moliatur. Vade retro *amor animalis* ! Ratio aliud suadet. *Ex quatuor malis* quasi ex quatuor elementis hæc vita componitur. *Opinionibus* regimur : primum malum ! hinc , quot errores ! Quoties malum bonum , bonum malum *ex communi sensu* putamus ! *Passionibus* turbamur : secundum malum ! hinc , quæ inquires ! quot mutationes animi , & tempestates ! *Inconstantia* vexat : tertium malum ! Quotidie alii sumus nos , alii illi , in quibus confidebamus. Postremo undique circumstant *miseriæ* , & salutis *pericula* : quartum malum ! Potestne vita ex his malis composita videri amabilis ? . . . O mors ! quanto es amabilior , si modo sis vitæ melioris initium ! o si ! . . . Eris autem ? . . . ut sis , eja ! cum Paulo quotidie morior. Sic vivam certe , quasi quælibet dies *dies mortis* esset pro me. Mortis *certitudo* infert *pœnitentiæ necessitatem* : Horæ *incertitudo* urget *celeritatem* , & *continuationem*. Igitur pœnitens vivam , ut pœnitens moriar. Quocunque loco aut tempore veniat mors , inveniet *pœnitentem*. Status , quem profiteor , est *pœnitentiæ Status*. Hunc Statum constituunt *neglectio* & *persecutio* corporis. Corpus post *mortem* non habet purgatorium : *in vita* habeat , ut Spiritus mitius puniatur. Nihil interest , si citius moriar , modo bene . . . *Relege* !

§. *Obsecratio*. Porro ut *bene* moriar , juvat *repente* mori. A morte *improvisa* libera me Domine ! *Repentinam* non deprecor , imo exoro mihi. Quoties Sacramentaliter confiteor , sic confiteor quasi *extremum* absolverer. Quoties ad aram , vel sacram mensam accedo , tanquam si *viaticum* daretur ,

retur, accedo. Quoties in lecto decumbo: tanquam *illa nocte* moriturus animam in manus tuas commendo. Cur mihi Mors repentina terribilis præ lenta videatur? Languor, dolor, tædium, *tria mala* lentam mortem comitantia, & animæ periculosa faciunt, ut etiam *longum purgatorium* mihi optabile sit, quippe ex quo omnis *impatientia* & *tentatio* exulat. Si tamen aliter visum est tibi, Deus salutis meæ, dispone, ut placet. Jube pati! jube diu pati! & lente mori: sed simul *patientiam* dona! Ita etiam lenta mors læta erit. . .

Punctum II.

Homo Mortuus.

1. Post mortem autem quid fiet mihi? *Homo moribundus* mori docet, antequam moriar: *Homo mortuus* docet vivere sic, ut post mortem non pœniteat vixisse. Quid est *Homo mortuus*? Est *Homo divisus*, cujus *corpus* terræ mandatur: *anima* abit in locum suum. In ipso egressu de corpore, repente tanquam *in radio fulguris* cubile obscurum subito illuminantis illa seipsam videt, atque omnem vitæ suæ historiam, merita, demerita, sententiam. Judicata est in momento, positaque in loco meritis suis competente, in cœlo, in purgatorio, aut in inferno. Hem! quam multa significant duæ voculæ: *Homo mortuus*! . .

2. Corpus abit *in tumulum*, anima *ad judicium*! gemina veritas momenti maximi, & multæ consequentiæ. Corpus, cujus cura omnes pœne

nostras curas absorbet, abit in tumulum, & putrescit: quid ei prodest *delicata nutritio*, & forte professioni paupertatis adversa? *Anima*, cujus bono (nam age! computa, si audes) vix unam aut alteram horam diei *ex quatuor supra viginti*, atque hanc ipsam heu! quam negligenter impendimus, rapitur ad iudicium auditura sententiam secundum opera sua: quid ei jam profunt *judicia hominum* tanti æstimata? *Corpus* abit in tumulum, & cessant omnia *sensuum oblectamenta*. Mors oculos effodit, aures abscidit, truncavit nares, linguam eruit, totum hominem excoriavit. Vah! quis aspectus est *mortui*, quem, dum viveret, supra Deum amabas, aut timebas! *anima* abit ad iudicium, & eodem momento incipit vivere vitam novam, vitam *animæ separatae*. Qualis vero est vita hæc? Est vita, cujus tres soli sunt actus, movere se, intelligere, & velle. Motus *activus* in anima damnata desivit: ligata est. Anima beata (nisi illam ad tempus carcer purgatorius liget) qua volet, se feret. Bonus aut malus usus *potentiæ loco motivæ* tale præmium, aut pœnam habet. Quid *intelligit* autem tunc anima? & quid *vult*, aut *non vult*? Si *in cælo* est, intelligit summum bonum: & in illius contemplatione instar oculi eleganti picturæ affixi quiescit, & oblectatur. Si detinetur *in purgatorio*, intelligit gloriæ pretium: & *dilationem* ita moleste fert, uti sponsa, quam ab amplexu sponsi lepra nondum satis absterisa retardat. Si damnata est *ad inferos*, intelligit bonum, quod perdidit, & malum, in quod incidit infelix. *Illud* vult, quin possit assequi: *hoc* fugit, quin possit effugere. Hic status est *animæ separatae*. Sic agit, & simul agendo patitur in cælo
vim

vim amoris : in purgatorio *vim desiderii* : in inferno *vim horroris*. Nunquam vires erunt ad resistendum. NB. NB.

3. *Reflexio*. Utinam tam viva hominis mortui consideratio diu noctuque mihi ante oculos oberrasset ! Homo mortuus est *homo divisus* ! Corpus *in tumulto* ! anima *in Statu separationis* ! corpus *putrefactum* ! anima *judicata* ! O Mors, quam bonum est iudicium tuum ! *Te consule*, utique cura corporis, quod corrumpitur, *minor* esse debet, quam cura animæ, quæ æternum vivet ! Utinam audissem consilium ! . . . Nullæ curæ meæ corpus a tumulto eximent : & *quid postea* ? Anima male neglecta, quo ibis ? quam expectas sententiam Iudicis ? *Compara* causas spei cum causis timoris : operæ pretium hic labor habet. Ecce anni tres, anni decem, anni viginti numerantur a Religionis ingressu : quem fructum fecisti ? An satisfecisti gravissimæ *obligationi* perfectionis studium imperanti, tu, qui putabas te rem magnam præstare, si a peccato aperte mortali te contineres ? An satisfecisti *expectationi* Dei vocantis : Ordinis te alentis ? Ecclesiæ viris sanctis indigentis ? Vocatus es in alterius demortui locum. Viro bono successisti, an malo ? Si *malo*, vocatus es, ut suppleas, quod ille neglexit : Si *bono*, vocatus es, ut tu consummes, quod ille incepit : fecisti ? *Consule conscientiam* tuam. Quanquam si etiam nihil tibi conscius es, num ideo justificatus es ? . . *Repete* !

4. *Resolutio*. Enimvero periculum interitus tam probabile nunquam sic apprehendi. Vel solæ omissiones faciunt, ut totis artibus tremam.
Sola

Sola *acedia* sufficit, ut damner: nam de fide est hæc propositio: *Servus piger non salvatur*. Quid faciam? *Amor corporis* me pigrum in tuo servitio fecit, Domine! Scio, quid faciam. Pactum faciam cum corpore meo, ut deinceps fidelius animæ serviat, dum conjuncta est illi, ne post separationem timenda sit *infelix conjunctio*. Timor nocendi corpori: timor destruendæ sanitatis heu! quanta meo in Spiritu profectui obstacula posuit! . . . Si cœmeteria ingredior, circumspicio ad pudorem. Multos enim intelligo, Domine, *præmatura morte* abreptos in illis tumultibus a bufonibus depasci, alios occisos a vitiis, a gula, a venere, ab ira: alios *ante tempus* consumptos a curis & laboribus vanis domi, militiæve sine modo susceptis: propter incommoda *pro te* exantlata omnino paucissimos! Domine! num deliberare mihi licet, de qua classe ex his ego esse velim, qua die *tuba mirum spargens sonum per sepulchra regionum coget omnes ante thronum*? Homo ignave! si hæc fuisset Sanctorum cura *diu vivere*, quot Sanctos haberet cœlum? Siles? Deus mi! moriar cito! quid tum? si in laboribus *pro te* morior, vixi satis. Quid refert, *intensive*, an *extensive* utilius tibi serviam, si utrumque non licet? Ah! Sanctorum pars multo major *in flore ætatis* mortem obierunt! Et Christus Rex Sanctorum, obsecro, quot annis vixit? . . . NB.

5. *Obsecratio*. Apage amor vitæ, Sophista nequam! Hoc sine vivo, ut Deo serviam. Si Deus vult me sibi *diu* servire, servabit incolumem vel inter summos labores, & pericula. Si autem *cito* vocare ad denarium velit, cur repugnem? Domine! da mihi animum generosum, quam cha-

ra est tibi gloria tua, quæ detrimentum a mea ignavia patitur! Bonus miles non temere quidem mortem provocat: sed, cum opus est, vitam contemnit. Desinit bonus esse, cum amore sanitatis fugit incommoda aeris, itinerum, regionum: aut amore vitæ tremit ad pericula, quibuscum magna facinora nunquam non sunt connexa. O turpis ignavia! tot millia militum ego quotidie video primam juventutem, & avitum sanguinem immolare Principibus, & in pericula, atque incommoda præcipitare vel lectu horrenda: & ego in obsequiis tibi præstandis sic metuo mortis imaginem, ut pueri spectrum ab umbra pictum? Vah! ...

Colloquium.

A *Bimprovisa, a mala morte libera me Domine! a repentina, a præmatura ut liberes, non desidero. Diu vivere, aut diu ægrotare raro legimus votum Sanctorum fuisse. Mori, stantem in acie, & pro te fractum ærumnis fortiter exantlatis mori, hoc sibi quisque optabat: hoc ego opto. Hoc votum solabitur moribundum, quia nunquam moriar improvise: hoc probabo jam mortuus, quia in Statu separationis de nulla re gaudebo magis, quam si vitam tibi immolavero. O anni male perdit, quibus vixi, ut viverem! Non ut vivam, servio tibi, Domine! sed vivo, ut serviam. Generosa veritas! tu facies, ut in pauculis, qui forte supersunt, annis intensio fervoris suppleat extensionis defectum. Deinceps mihi vivere Christus sit: Sic erit mori lucrum. Si-*
ve

ve cito moriar, sive sero: *lucrabor* felicem æternitatem. Mors *pœna peccati* est: iusta pœna: laudo sententiam. Tu, JESU mi, hoc unum averte malum a me, ne moriar *in peccato*. Eheu! etiam *hanc pœnam* merui; sed o JESU! qui es mortuus *pro peccato*, memento, quam laboriose pro me vixeris: & quam amara morte mortuus sis!

Quærens me sedisti lassus:
Redemisti crucem passus:
Tantus labor non sit cassus!

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS esto *moderatio amoris* ad sanitatem, & vitam longævam. Cogita, felicem te fore, si *ut bonus miles Christi* occumbas. Illud: *Si vis, bene est*; pertinet ad Ethnicorum gratulationes. Tu tibi gratulare, si, sive vivis, sive moreris, Domini es. Nunquam te cura sanitatis, aut timor morbi, vel mortis *a cura officii* abstrahat. *Cautelas* recte adhibes, *fugam periculi* non recte, nisi in casu, in quo *fugam ipsa ratio officii* imperat: & tu te periculo objiceris non vocatus sive *ab obedientia*, sive *a charitate*. S. Theresia scribit de se: in aggrediendo opera, ad quæ Deus impellebat, se *generose* agere non potuisse, donec mentem in hac gnome fixisset: *Quid refert, si citius moriar!* Hac resolutione firmatam deinceps & plura egisse, & firmiore sanitate usam esse. Nempe *in cura sui* sic adhibenda est *prudencia*, ut etiam *fortitudini* locus sit suus, & suum tempus. Ex Kemp, l. 1. c. 23.

DISSERTATIO.

De tentationibus Religiosorum.

ENimvero a languore Spiritus, sive *ab acedia* Religioso præcipuum imminet salutis periculum, eo quod per actus frequentatos etsi leviter tantum peccaminosos fiat *habitus*, qui ponit animam in Statu *virginis fatuæ* in Statu *servi pigri*, in Statu *Episcopi Laodicensi*, in Statu dubio *de gratia præsentis*, & adhuc magis dubio *de gratia perseverantiæ*. Sed neque *ferventes* extra teli jactum versantur, eo quod Satanas, Christo teste, ipsos etiam Apostolos cribraverit, sicut triticum: & Petrus omnes admoneat, quod ille vel ut Leo rugiens ubique circumbeat, quærens, quem devoret: nemoque *languidus*, & *inermis* unguis furentis bestię effugiat, sed soli *fortes in fide*. Itaque non tantum *Status dubius*, sed & *noxia securitas* fugienda est Religioso quantumvis *ferventi*, quia superbię partus est, existimantis, diabolum aut tantum *audacię*, ut aggredi velit, aut tantum *roboris* non habere, ut vincere possit. Fallimur! qui omnes quotidie orare jussit: *ne nos inducas in tentationem!* quin Religiosos eximeret: monuit, neminem in hac vita non esse tentatori obnoxium. Juvat ergo armare se *armatura fidei*, sive quam fides suppeditat, ut tela prævisa minus feriant, & inimicus nunquam obruat improvise. Pugnat autem modo *eminus* per objecta sensuum, modo *cominus* per ipsam naturam nostram, aut per se. *Eminus* aggressus est Davidem, & stra-

vit per Bethsabeæ aspectum : *cominus* per ipsum temperamentum , *legemque membrorum* invasis Paulum , & colaphizavit : *per se* vero Christum adeo ausus est tentare : sed illi quidem externa objecta *ad sensum* exhibere potuit : ut autem ab illis *interius* , invito Domino , affectio se moveret , efficere non potuit. Habemus itaque *tria genera tentationum* , a quibus nemo securus est , qui homo est : quia omnis homo miles. *Genera armorum* , quibus jam *defensive* , jam *offensive* contra hostem bellamus , Apostolus enumeravit , dum scutum fidei , galeam salutis , & gladium Spiritus Eph. 6. porrexit. Lubet ea propius intueri , & de singulorum usu differere.

P A R S I.

De scuto fidei.

Igitur primum genus tentationum *ex sensuum irritamentis* efficitur , quippe quorum *libertas* a Religioso *per mortificationis exercitium* nondum coercita portas aperit inimico vigilanti , qua ratione jam per oculos , jam per aures , jam per linguæ licentiam , jam per gulæ , aut tactus incontinentiam *species* repente , & pœne inadvertenter intra muros conjiciat , a quibus *phantasia* turbetur , *humores* moveantur , *ratio* decipiatur , *voluntas* sollicitetur ad deditionem. Propterea recte Magistri spiritus prima tyronum exercitamenta *in sensuum mortificatione* constituunt , voluntque ut *Incipientes* oculos humi figant , aures spinis

sc-

sepiant, linguam silentio consecrent, gustum ad leges solius necessitatis adstringant, corpus, totum ex regulis modestiæ forment. Sapienter omnino, quoniam uti in omni arte, ita in discenda quoque *arte Sanctitatis* a facilioribus faciendum est initium: nihil autem est *sensuum mortificatione* facilius, quod vel ex eo constat, quia major tyronum pars in his sui victoriis frequentandis fræno magis, quam calcaribus indigent, quale experimentum *in mortificatione passionum* vix habemus. Objecta sensuum ergo sunt illa *tela nequissimi ignea*, quæ Paulus excipi, & extinguere vult *scuto fidei*, jam cum a longe videmus adversum nos dirigi.

Optima est doctrina. Illecebræ sensuum enim vim nocendi amittunt, *cum contemnuntur*. Nam quis *pro adamante* sua omnia vendit, ut emat eum, postquam intellexit, quod *vitrum sit*? Quid autem agit *fides*? Docet, quidquid blanditur sensibus, *leve*, & *breve*, adeoque ex gemino capite contemptibile esse, *leve*, quia nullius ponderis: *breve*, quia exiguæ durationis: duæ proprietates, quæ vitrum ab adamante distinguunt. *Levitatis* causa est *vanitas*, quia non est intus nucleus, qui satiet: Bulla sunt inani specie oculis puerorum illudens: viri ne aspiciunt quidem. *Brevitatis* testimonium quotidiana *exempla* præbent: nam præter omnem expectationem jam res a nobis auferuntur, jam nos a rebus. Cur igitur cor apponimus? *cor* solidæ & æternæ beatitudinis capax, *rebus fluxis*, quæ hodie sunt, & cras non comparent? Ne ipse diabolus quidem contradicere his veritatibus potest. In ictu oculi ostendit ex mon-

R. P. Neumayr via Comp. I te

te Christo *omnia Regna mundi, & gloriam eorum*. Ridicule Sathana! nam quomodo videat homo ex uno monte omnia mundi regna, nisi facias fucum, & repræsentes in nebula? sive quasi per somnium? Gloria vero quæ demum est illa, quæ cum nebula & somnio evanescit? DEus bone! unde habent igitur, quo pascantur, tres illæ belluæ, quas intra nos alimus, & quas diabolus per hæc illicia concitat adversum nos, concupiscentia oculorum, concupiscentia carnis, & superbia vitæ? Per hæc nomina S. Joannes *tres inclinationes vitiosas* designat, quas ex radicibus evellere primus & maxime serius labor esse deberet hominis religiosi: vix aliter tamen futurus felix, nisi *ex fide* assuescas contemptui *objectorum*, circa quæ quælibet illarum versatur. *Contemptus mundi*, contemptus est apertissimum ad hunc finem instrumentum. Rem in in singulis declarabo.

Concupiscentia oculorum jugum paupertatis ægerrime patitur. Objectum illius sunt commoda & deliciæ *divitum*: itemque tædia & molestiæ *pauperum*. Diabolus ejusmodi objecta *exhibet*, aut ultro occurrentibus *utitur* ad afficiendos sensus, & phantasiam: inde sequitur *in appetitu* vel *motus concupiscentiæ*, vel *motus aversionis*: atque *iste motus* est ipsa tentatio contra paupertatem, eo quod per illum sollicitetur voluntas ad violationem voti, sive levem, sive gravem. Quod fecit DEus, ut prodigum compelleret redire ad Patrem: simius DEI diabolus facit, ut Religiosos ad sæculum revocet: jubet illos Statum præsentem cum præterito, & domum Religiosam cum paterna comparare. *Mercenarii sæculi abundant panibus:*
 &

& ego hic fame pereō! Cogitatio est multarum perturbationum ferax, si in animam inciderit nondum in mundi contemptu firmatam. Fit murmur: seminantur discordiæ: cogitatur de modis acquirendi pecuniam: incenditur orexis ad convivium sæcularium: horologia, pyxides, munuscula pretiosa, picturæ, varia ornamenta cubiculi conquiruntur cum ædificationis jactura: usus licentiæ præsumptæ extenditur usque ad præsumptionis periculum: inhiamus commodis, imò appetimus superflua: & si quis defectus in necessariis premat, intolerabili cum impatientia domum querelis implent plerumque illi præ aliis, qui in seculo vix, quod roderent, habuerunt. Tu, Lector! ad primum tentationis assultum arripe scutum fidei, & ex illius principiis dæmonem cum contemptu repelle. Dic illi: vade retro Satana! Non in solo pane vivit homo! ego habens alimenta, & quibus me tegam, his contentus sum! Quid prodest homini, si mundum universum possideat? Scio abundare, & scio penuriam pati! Paupertatem pro matre amanti promissum est centuplum, & vita æterna: quid ultra ipsa concupiscentia oculorum concupiscat? Ita vincuntur tentationes insidiantes paupertati, quæ est murus Religionis arcens incursum bestiarum de sylva.

Concupiscentia carnis inimica est voto castitatis. Versatur circa commoda, & delicias corporis. Horret laborem, molestias, dolores, morbos, mortem. Conversationes, diverticula, joci, familiaritates, amores in amoribus sunt, facile ex sensualibus degeneraturi in carnales. His objectis diabolus utitur, ut Religiosum primum a

seriis abstrahat, deinde *nugacissimis nugis* totum affigat. Inde fit, quod invenire sit nonnunquam (flens dico) etiam in numero Religiosorum *inimicos crucis Christi*, quorum *Deus venter est*, Sybaritas delicatissimi sensus, & infrunitæ licentiæ. Tu arripe *scutum fidei*, & cum contemptu rejiciens tentatorem dic ei: *vade retro Satana!* ad majora sum natus, quam ut mei corporis mancipium sim! Qui Christi sunt, carnem suam crucifixerunt! Ego stigmata Domini mei in corpore meo porto! qui non accipit crucem suam, non est Christo dignus! Homo nascitur ad laborem! Certo, ut bonus miles Christi! Militem deliciæ enervant: ex molestiis duramur! Nolite errare: Molles regnum DEI non possidebunt! Cœlum vim patitur, & arcta est via: vae, qui ridetis! Ita vincuntur tentationes oppositæ castitati, & *austeritati*, quæ castitatis est custos: facitque non a crimine modo, sed etiam a criminis suspicione immunes, id quod Religioso in primis curis esse debet, eo quod nobis quidem sit necessaria conscientia nostra, aliis autem fama nostra, quam *petulantia* prostituit.

Superbia vitæ votum obedientiæ oppugnat. Amor libertatis, & excellentiæ: odium subjectionis & vitæ occultæ sunt individui comites hujus appetitus, quem ut diabolus moveat ad rebellionem, objicit sensibus dulcedinem *vitæ irregularis*, nullisque circumstantiis loci, temporis, modi constrictæ, ut invidas. Objicit *exemptiones & privilegia* Prælatorum, ut ambias. Objicit *officii splendorem*, & occasionem captandi laudem, venerationemque a doctrinæ & eloquentiæ prærogativa, ut enitaris. Objicit Superiorum *præjudicia*,
&

& animi male tibi affecti labem, ut indigneris. Objicit totius orbis *triste silentium* de homine semper latente, & quasi sepulto, ut ad impatientiam conciteris. Sed tu arripe *scutum fidei*, & dic: *Retro satana!* Elegi enim abjectus esse in domo Domini magis, quam habitare in tabernaculis peccatorum! Nemo major aut minor est, quam DEO teste sit! Mihi pro minimo est, ut judicer ab humano die: qui me judicat, Dominus est! Melior est conditio subditorum, quam imperantium, quoniam judicium durissimum his, qui præsunt, fiet, si officii comoda plus ament, quam onera! Erunt novissimi primi, & primi novissimi! Bonum mihi, quia humiliasti me! Non quæro gloriam meam: est qui quærat, & judicet! Mihi absit gloriari, nisi in cruce Domini! Si quæro gloriam meam, gloria mea nihil est! Ita (nempe similiter *per contemptum*) vincuntur tentationes contrariæ obedientiæ, quæ est anima vitæ Religiosæ. Ubi cessat vivere obedientia, monasterium cadaver est, & foetet. Sed hæc de primo genere tentationum *per objecta sensuum* dicta sufficiant: vincuntur *contemptu*.

P A R S II.

De galea salutis.

ALterum genus tentationum, seminarium in ipsa naturæ, indolis, & temperamenti constitutione habet, in quo diabolus reperit inclinationes servientes pro ense, quocum cominus pugnet,

& percutiat animam in pugna spirituali minus expertam, & caput *galea* non munitam. Inclinationes istæ non sunt per se *vitiosæ*, uti sunt supra recensitæ, tristes reliquiæ peccati Originalis: sunt tum *naturales*, tum *acquisitæ*, quales etiam sensissemus, si Adam non peccasset. *Naturales* voco, quæ pro objecto habent bonum naturale *Individui*, & *speciei*: *acquisitæ*, quæ *ab educatione* & *assuetudine* accedunt. Sic enim *natura* ad conservandum & bene habendum Individuum; itemque ad propagandam speciem omnes inclinat: *Educatio* autem ad media pro rerum circumstantiis opportuna, proinde varia: unde alius ad musicam, alius ad studia, alius ad venationes, alius ad opificium, alius ad alia veluti per quandam violentiam rapitur. Diabolus sedulo observat hæc singula, suo quemquem hamo capturus, nisi vigilēs simus, abrepturusque *in excessum*, qui *vitium* nutrit. *Galea salutis*, sive *salutaris* est *moderatio appetitus* circa inclinationes *naturales* e. g. ad cibum, ad potum, ad somnum, ad recreationes, ad sanitatem, ad vitam, ad cognatos, ad familiares &c. itemque circa *acquisitæ* ad libros, ad lulum, ad plausum, ad certum genus occupationum, ad personam, ad locum &c. Sicut enim per *scutum fidei* inclinationes *vitiosas* *contemptu* extinguimus: ita per *moderationem affectionum* de se honestarum & innocentium, tanquam per *cautelam*, quæ propterea *galea salutis* vocatur, caput munimus, ne vulneri pateat: volo dicere, defendimur, ne *sub specie necessitatis naturæ* faveamus carni, mundique illecebris capiamur, quando dæmon uti invadit *incipientes* aperte incitando ad malum: Sic *proficientes* ex insidiis impetit, ut dum putant se

necessitati servire, mancipet *voluptati*, id quod Augustinus cum lamentis de se fatetur, ingenue narrans, quam facile fiat excessus in cibo & potu, dum *naturæ* servimus. *Fidei armatura* huic periculo cavet. Repeto *vitiosæ* affectiones repelluntur scuto, per *contemptum* ex principiis fidei: *Naturales* retundit galea, sive *moderatio*, Evangelico nomine, *abnegatio sui*, quæ in hoc unico axioma firmatur: *Nulla affectio naturalis sit irregularis*, hoc est, nulla sit, quæ non sit restricta ad certum tempus, locum, & modum. Vaga libertas comedendi, dormiendi, se recreandi &c. quando, ubi, & quamdiu lubet: continuo in excessum nos abripit, & si assueveris, in *vitium*, id quod erat demonstrandum. Magni momenti est hæc observatio: *nulla affectio naturalis sit irregularis*! & rari sunt, qui hac galea probe tecti ictus inimici sine noxa suscipiunt. Est enim *amor proprius* valde credulus, & facile fidem habet inimico, mentienti, *naturam* succumbere labori debere, nisi *appetitui* satisfacias. Unde fit, ut etiam qui sancti esse cupiunt, tamen *commode* fieri velint. Si viam ostenderis, in qua incommodis se exponere debeant, resiliunt, habetque diabolus, quod vult: & galea *abnegationis* non tectos invadens multis vulneribus afficit, saltem *per peccata omissionis*, quibus nemo magis, quam *Sancti commodi* obnoxii sunt, commodi causa jam *nihil* agentes, jam *aliud*, quam deberent. Itaque rursus inculco axioma, quod contra omnes assultus diaboli nos instar galeæ protegit: *nulla affectio naturalis sit irregularis*: nulla cui non aut *Religio*, aut *Religiosus* suos limites scripserit, contra periculam *excessus*, per quem inclinatio de se innocens in

vitium abit, id quod diabolus intendit, cum propensionibus innatis aut acquisitis in rem suam vult uti. Scimus igitur etiam secundi generis tentationum *materiam & remedium*. Materia sunt *inclinationes de se indifferentes*: remedium *galea salutis*, sive *cautela*, ne fiat excessus. In praxi sic procedes, ut a cognitione ad actionem progressio fiat, quod fiet per vigilantiam primum, deinde per resistantiam.

Vigilantiæ officium est attendere motibus internis, maxime qui repente, & per impetum assurgunt, sive cum impatientia moræ, & tumultu cordis, si forte impedimentum objicitur. Tumultus prodit auctorem, monetque, ut de galea circumspicias, ne citius prostratum te esse doleas, quam tentatum esse sentiebas. Quid naturalius, & innocentius est *fame*? tamen appetitus cibi *cum tumultu & impatientia* extra tempus, & sine modo, quo non abripit hominem? Esau pro pulmento primogenita vendidit, sero irrugiens, quod benedictione de cœlo seipsum privasset, cum immoderatæ affectioni aures atque animum daret, quin attenderet, a quo illa commoveretur. Usus est Satan as occasione, quam fames offerebat. Si Esau *invigilasset*, & affectionem ad cibum *naturalem* ita compescuisset, ut continuisset se intra limites, famemque usque ad horam prandii patienter tulisset: nunquam in contractum tam ineptum abreptus esset: nunquam mœrore animi tam insaniabili fuisset affectus: nunquam odium erga fratrem adeo ferale concepisset, ut parricidio vindicare simplicitatem statuerit. Præcepit animo sequelas has dæmon, & subdole id egit, ut inclinatio

tio *naturalis* per excessum fieret *irregularis*, & degeneraret in vitium. Quoties igitur *extra ordinem* se movet propensio quantumvis de se innocens: si accedit *inquietas cordis* impatienter *urgentis*, ut ei satisfiat, aut *irascens* impediendi: vigila! tentator imminet: galeam cape: ad pugnam te para. Negligentia in pugnando contra intempestivam inclinationem ad somnum quantam stragem inter Apostolos fecit! Monuerat de *vigilantia* Dominus, ne per somnolentiam intrarent in tentationem? Sed illi dormire actum esse rati innocentem, licitum, honestum: propensioni naturæ obsequi, quam Magistro maluerunt. Quid factum est? Abiecta galea salutis, sive *cautela neglecta*, temere jacentes aggressus est dæmon, percussoque pastore dispersit gregem. Sancti ab his exemplis ad cautelam excitati diligenter invigilarunt *motibus naturæ*, frequentique *reflexione* usi examinarunt originem, finem, modum. Si quid in his *irregulare* deprehenderunt, aut *inquietum*: saltem imperarunt *moram sibi*, donec mari rediret tranquillitas. Inter tumultus fluctuum nunquam solvabant a littore: nunquam pro se, hoc est, pro parte, ad quam *amor proprius* inclinabat, aliquid concludebant. Imo plerumque vigilantiam excipiebat non *suspensio* solum resolutionis, sed *resistentia*, sive repulsio.

Resistentia, inquam, sine qua *vigilantia* usum non habet, æque, ut galea, si caput tegeret quidem ut pileus: repellendo autem ictui non sufficeret. Ut primum *per vigilantiam* detectus est proditor, *per resistantiam* trahendus est ad supplicium. Id certe cavendum maxime, ne actus

I 5

per

per excessum admissus abeat *in consuetudinem*. Consuetudo enim mancipium te faciet tuarum affectionum, quod malum longam malorum caudam post se trahit. Quid innocentius est tabacco si usus sit *regularis*? Attamen si cessat esse medicina, qua *raro*, & *parce* utimur, atque *in dosi determinata*: degenerat in venenum, & est variorum symptomatum causa. In consuetudinario, qui pulverem sine modo profundit, nascuntur curæ de comparanda pecunia sæpe cum paupertatis detrimento: invalescit cupido pyxides materia pretiosas, forma varias coemendi, ut habeas, unde te jactes cum vanitatis infamia: vestes sine cura scædantur cum munditiei & ædificationis jactura: Memoria labem patitur, & vox inarticulata exhalatur per nares: alii quoque trahuntur in sequelam perpetuis sollicitationibus etiam sub oratione, & psalmodia frequentatis. Quid? negligi *limitatio* potest sine risu diaboli, quando tot absurda sequuntur ex uno? Urias imitandus est nobis, qui per militarem ferociam noluit domi dormire, quamquam defatigatio ex itinere invitaret, & Rexurgeret. Ita vincuntur tentationes secundi generis, in quibus nos diabolus per nos ipsos, hoc est, per inclinationes *naturales* aggreditur: vincuntur CAUTELA. Cautela, qua invigilas, ne qua sit *irregularis*, imperabit, ut *abneges temetipsum*, quod est, *caput galea salutis munire*.

P A R S III.

De gladio Spiritus.

Superest, ut etiam *gladio spiritus* uti discas contra tentationes *tertii generis*, in quibus diabolus *per se* contra nos pugnat, quod fit, cum nulla data occasione, nullo objecto externo se exhibente, repente anima turbari se sentit, & phantasiam impleri speciebus innumeris ita ad vivum repræsentantibus objecta vel fidei, vel spei, vel Religioni, vel castitati, vel charitati contraria, ut anima *per illusiones ejusmodi* conturbata existimet resisti a se non posse: imo jam tanquam fascino implicitam, aut omnino a dæmone obsessam consensisse dubiis in fide, consiliis desperationis, blasphemiiis, spurcis oblectationibus, impatientiæ, ac vindictæ, sicut sæpe animabus sanctissimis contigit, de qualibus dixit Sapiens c. 10. *Certamen forte dedit illi Deus, ut vinceret*, & scilicet victoriam referret non qualemcunque, sed gloriosam, & insignem, qualem retulit Job omnibus diaboli furiosis conatibus major, ad inimici confusionem. Quando igitur anima Religiosa sic se impetis sentit, caveat trepidare. Elevet mentem ad Deum, dicat: *Domine! ad adjuvandum me festina!* continuoque eliciat *actum contrarium*, id quod dicimus evaginare gladium spiritus, & *offensive* contra inimicum procedere. Sed juvat de quolibet genere ejusmodi tentationum singillatim differere, ut *practice* discurramus.

Itaque *dubia contra fidem* sæpe molestissime affligunt animam, siue circa articulum particularem, siue circa veritatem Catholicæ Religionis universim versentur. Occurrunt menti nihil minus quam tale quid suspicanti objectiones inextricabiles totum animum involventes caligine, & omnem spiritus dulcedinem extinguentes, ita, ut homo existimet jam se credere, nec posse, nec velle, quæ tamen paulo ante alacriter amplexus est. Quid consilii? *gladio spiritus* ferendus est inimicus, & intellectus *per actum contrarium* captivandus in obsequium fidei. Primum ergo clama cum Apostolis: *Adauge nobis fidem* Luc. 17. nimirum per dona Spiritus S. ex quibus *donum intellectus* (quod S. Thomas docet) facit mysteria quasi *intueri*, & penetrare: *Sapientia* dat *gustare*, & æstimare pro merito: *Scientia* ordinat ad ultimum finem: *consilium* speculationem accommodat praxi. Deinde, ne titubes in fide, bene apprehende Augustini doctrinam: *Non teneris capere, sed credere*, quæ loquitur Deus, cujus verba verba vitæ æternæ sunt, etsi tu objectionibus fortasse satis respondere non possis: cum utique veritas non ideo cesset esse veritas, quod oppugnari possit, defendi autem a quovis non possit. Tandem *exerce actum fidei*, vel *universalem*, si tentatio in dubio ponit ipsam Religionem Catholicam: vel *particularem*, si oppugnat articulum singularem, ut fieri solet, e. g. de prædestinatione, de peccato originali, de Eucharistia &c. Dic: *Credo, quicquid dixit Dei Filius: nil hoc verbo veritatis verius*, siue per se loquatur, siue per Ecclesiam suam, cui Spiritus S. assistentiam, ne erraret, promisit: & quam, ne nos erraremus, infallibilibus

notis

notis ab omni Synagoga distinxit. Hem ! hæc consideratio præstat, ut *firma* sit fides, & *firma prudenter* : Credimus enim id, *quod locutus est Deus* : & volumus credere, quia hoc locutum esse Deum *testatur Ecclesia* interpres verborum Dei. Ita gladio spiritus tentatoris jugulum petes, conformiter ad illud Jacobi: *resistite diabolo, & fugiet a vobis.*

Contra spem tentatur anima, quæ subitis timoribus occupatur per scrupulos de peccatis præteritis : aut pusillanimitate corripitur de constantia in bene cœptis. Inde fit, ut tenebris involvatur intellectus : voluntas autem perpetua formidine de futuris concutiatur. Sequitur fastidium in orando, fuga laboris, horror crucis : totum hominem circumdat mæror, & notas desperationis in fronte legimus. Mali radix ignorantia, & superbia est : *ignorantia*, quia *certi* de remissis peccatis vellemus esse, cum deberet *opinio* sufficere, quæ sine *formidine* esse non potest : *superbia*, quia blandimur nobis de virtutis præstantia, parumque abest, ut impeccabiles nos esse credamus : unde, cum cadimus, nimium tanquam de re insolita consternamur : & experientia nos nobis exhibente de nostra imbecillitate convicti, spem progressus ulterioris abjicimus. Non ita decet. Tu gladio spiritus accinctus *per actum contrarium*, procede obviam hosti, & dic : *In te Domine speravi : non confundar in æternum !* Deinde corrige phantasma, quod tibi DEUM in imagine tyranni depinxit. Persuade tibi, quod DEUS etiam a poenitentibus non exigit industriam humana majorem, sive pro dolore, sive pro confessione, sive pro
fatis.

satisfactione. Crede, quod peccatum mortale crimen sit, quod pro mortali tibi non imputatur, nisi post plenam advertentiam, & plenum consensum ad malitiam gravem. Scito, quod confessionis præceptum se non extendat ad peccata dubia, sive illa, de quibus te aliter, quam *sub dubio*, accusare non potes. Intellige, quod scrupuli tui, & anxietates certissime auctorem diabolum habeant, quando alius tristitiæ tuæ effectus non est, quam fastidium, ariditas, desolatio, pusillanimitas, desperatio. Tu in eo statu, quantum in te est, te pone, in quo *probabiliter* fecisse te judicare potes, quod tuum est: animo insuper præparato esse ad supplendum, si in re aliqua nondum te satisfecisse obligationi rescires: deinde macte animo! Spera in Deo, qui salvare te potest, quia omnipotens, vult, quia misericors, debet, quia fidelis, & justus est, suisque promissis, & filii meritis obstrictus: spera veniam peccatorum: spera remissionem poenarum: spera Regnum coelorum: & ex hac spe *bilariter* in famulatu Domini vive: *bilariter* morere, certus, honorari DEUM a te, si in te *bilarem servum* habeat, qui omni de se sollicitudine posita, sincere dicat: *Domine! in manibus tuis sortes meae: dispone, ut vis: etiam si damnes me, juste damnabis!* Hæc spes instar fulgurantis gladii scindit nebulam a melancholico humore menti offusam: *actus* pusillanimitati *contrarius* rem conficit.

Idem est pugnae modus in aliis tentationibus. Si *spiritus blasphemiae* invadit, age! ad hymnos & cantica verte te: aut erumpe in cantum Ambrosianum: Dic: *Te Deum laudamus!* Si *spiritus fornicæ*

nicationis cum integro lasciivarum imaginum exercitu se animo objicit : absque mora apprehende crucifixum , & devoto osculo venerare Dominum cordis tui , dicens : *Domine ! vim patior ! responde pro me ! Si spiritus aversionis , vindictæ , aut odii* infestat , & cataphractas phalanges contra proximum tuum educit in aciem : tu illos , qui tibi molesti sunt , Deo commendans , dic : *Pater ! ignosce illis , non enim sciunt , quid faciunt ! aut : Dimitte nobis , sicut & nos ! aut : O Deus ! ego amo te , & proximum meum propter te !* Ita per actum contrarium impudens inimicus confunditur , & per gladium spiritus profligatur. Christus Dominus hanc artem exemplo docuit : & per actum contrarium vicit irritamenta gulæ , jejunium continuans : per actum contrarium blanditias gloriolæ , & famam sanctitatis per media non ordinata repudians : per actum contrarium illecebras opum , & turpem conditionem cum indignatione rejiciens. Nimirum hoc est *offensive* in hostem ire , qui , cum superbus sit , ferre non potest , quod non timeatur : minus , quod insuper contemnatur sic , uti David Goliathum contempsit. Crede mihi : retrocedet imbellis , tui gladii splendore perterritus : retrocedet , neque facile redibit , quippe metuens victorem laceffere. Requiesces in pace.

Conclusio.

HAbeshic , anima Religiosa , artem bellandi bella Domini in compendio : tua interest , ut assuescas sic incedere , & usum habeas. Si *eminus* pugnat diabolus , seu per objecta sensibus re-
præ-

præsentata, per quæ fit, ut inclinationes *vitiosæ* se moveant: arripe *scutum fidei*, bonaque, & mala temporis per comparisonem cum bonis, & malis æternitatis generose contemne: *contemptu* vincis. Si aggreditur *cominus*, & per ipsius temperamenti inclinationes in varios excessus impellit: *galea salutis* munito capite, intra limites contine naturæ impetum, sive indoli proprium, sive per educationem, aut assuetudinem acquisitum: cautela opus est, ne sit irregularis: *Cautela* victorem constituit, & facit *Dominum sui* per abnegationem sui. Denique si *per seipsum* invadit, ut piscis Tobiam: apprehende branchiam monstri devorare te volentis, & *per actum contrarium* trahere in littus, ut crepet: *actus contrarius* est optimum victoriæ genus. Sic deinceps agamus. Ah! quot victorias negleximus! o vecors ignavia, & ignava vecordia! Per contemptum, per cautelas, per actus contrarios, tanquam a scuto fidei tuti, sub galea salutis securi, & gladio spiritus armati poteramus toties vincere, quoties victi sumus: æternum dedecus! Pudet me Domine! posthac mori, quam vinci malo! In tuo nomine congrediar hosti: te auspice, vel *si consistent adversum me castra, non timebit cor meum!* Psalm. 26.

MEDITATIO II.

De *Judicio.*

Præludium 1. Surgite mortui ! Venite ad judicium !

Præludium 2. Domine ! si iniquitates observaveris, quis sustinebit ?

Punctum I.

Causæ sperandi.

2. Mortem excipit Judicium, animæ separatæ primum, deinde iterum junctæ corpori in fine Sæculorum. *Ex parte Dei* non est, unde metuas tibi : justum judicium judicabit. Secure dicis ei : *In manibus tuis sortes meæ ! Ex parte tua* causæ sperandi esse possunt bona fides, bona conscientia, bona opera. NB. NB.

2. *Bona est fides tua* : Christianus es Romano-Catholicus : de fide (si sine hæsitatiene credidisti, quæ Ecclesia docet) ne quidem judicaberis. Fides tua est fides *prudens* : quid vis amplius ? *Fides prudens* Deo displicere non potest. Quidquid credis : Sic esse potest, uti tu credis : & sic revera est. *Sic potest esse* : quia *Ratio* docet, nihil credi a nobis, quod *contradictionem* involvat. *Sic revera est* : quia *testis* docet omni exceptione major, *Ecclesia Romana* tot super omnes alias signis

nis præfulgens, ut, si illa nos deciperet, merito cum Richardo queri Judici possemus: *tu nos decepisti!* Infirma fides *opinio* est, non est fides. Firma, & *prudenter firma* esse non potest, nisi quæ testimonio irrefragabili nititur. *Plaude!* *ex parte fidei* non est, quod metuas... *Bona est conscientia tua:* & nihil tibi conscius es: *iterum plaude!* Equidem in hoc non es justificatus: & testimonium conscientiae *fallax* est: unde de statu gratiæ non potes esse certus *certitudine fidei:* sed cur tibi ad solatium *certitudo moralis* non sufficiat? Revelationem optares? cui bono? Ut ferventius Deo servias, & alacrius? Id modo fac, & quiesce. *Fervor tuus* parum abest, quin *Revelationi* æquivaleat. Noli esse certior de tua sorte, quam Deus velit. Quanquam nonne Apostolus monet, ut vocationem tuam *per bona opera certam* facias? Habes bona opera? *Tertium* plaude. Signum habes non modo *gratiæ* inhabitantis, sed etiam *prædestinationis*. *Gratia* est vita animæ: an *vita* adfit, *ex operationibus vitalibus* scimus. *Prædestinatio* per gratiam *finalem* completur, quam etsi Deus nemini debeat: tamen servo pigro non negare solet, maxime si reliquis operibus, quæ Status exigit, *studium Orationis* accedat. *Mereri* gratiam finalem non possumus, quia Deus illam *pro mercede* non promisit: at impetrare possumus, & si instamus, impetrabimus certo, quia quod *labori* non promisit Dominus, *Orationi* promisit, dicens: *Petite, & accipietis!* NB. NB.

3. *Reflexio.* Igitur *quare tristis es, anima mea!* & *quare conturbas me?* In fide es dubia? Sine fide impossibile est Deo placere: necesse est igitur

igitur, ut in obsequium *alicujus fidei* intellectum captives. Ergo circumspice orbem: & siquidem de tua ambigis, selige *meliozem*. Ubi invenies? In Oriente, an in Occidente? ad Boream, an ad Austrum? labor inanis! Nuspiam occurret *ratio prudens* unam Religionem eligendi *præ alia*, si Romanam excipias. Experire! Expertus, concludes: unam esse a Deo illam, quæ una eligi *prudenter* potest, puta, ex motivo *supernaturali* cum nulla secta *communi*. Ingens solatium! Ita certus sum, quod non ædificem in arena. Grande beneficium beneficium fidei, grande *in se*, quia fundamentum salutis: grande *in suis circumstantiis*, quia datum *nescienti*, cum non possem resistere: datum *pacis tempore*, cum nulli tyranni vexant: datum *in pleno lumine*, quod omnes errores detegit! Quam felix sum! *de Fide* non judicabor... *De Conscientia* autem, Judex tremende! idemne erit sensus tuus, qui meus est? *Sincerus sum*: non mentior, Domine! *serio judico*, fecisse me, quidquid exigis a poenitente, & paratum esse ad satisfaciendum exacte, *si scirem*, adhuc superesse, quod exigas. Domine! Non tibi hic animus placet? Evanescite spectra, angustia, scrupuli! *hilarem datorem diligit Deus*: & vos tristem vultis? Non est hæc *secundum Deum* tristitia: Spectrum est! Non stat peccatum cum animo sic comparato. Aut si lateret peccatum *imputabile mihi*, heu! quanto jam tempore viverem in Statu perpetui peccati mortalis! Hoc non est credibile. Sentio in me vivere *timorem* tuum, & *amorem* nonnullum: imo & *operantur*! Non mentitur mihi conscientia mea: vivo! & vivo non *malis* operibus

intentus, sed *bonorum* studiosus: spes bona imitatur! ...

4. *Resolutio.* O Cœlum! sic exulto in ista spe, ut æque parum *de gratia*, quam *de baptismo* sim dubius. De sursum est *hoc solatium*, quippe quod me ad *meliora* impellit. Surge anime! Perge per *bona opera* adhuc certiores facere salutem tuam! O Sancta Fides! utinam nunquam fuisses in me *otiosa*! Quanta operata es in viris sanctis: quantilla in me! Nunc loquere: nunc audiam etiam *ardua* imperantem! ... *Iustus ex fide vivit*. Vivam, non ex more, non ad speciem, non ex solius Rationis instinctu: *ex fide* vivam! Ita satisfiet *Conscientiæ*, nec faciam *malum*, quod illam turbet: ita satisfiet *ocationi*, & faciam *bonum*, quod illa exigit. NB. NB.

5. *Obsecratio.* O bonum Numen! benedic bonæ voluntati, ut sit perpetua. *Nunc*, si me ad iudicium citas: Ecce ego! *gaudens* eo. At si vocabis post annum, imo si post octiduum: quis mihi spondet *constantiam*? Forte interea eveniet &c. *Forte!* o tristes vox humanæ levitatis significativa! *Sic homines sumus!* Sed per tuam gratiam sum, quod sum: Ah! per tuam gratiam *perpetuo* sim, quod sum, neque (si quid valet sanguis, quem fudisti pro me) cum veneris iudicare, velis me condemnare! *Nunc* spero bene: *causas sperandi* habeo.

Punctum II.

Causæ timendi.

1. Quid vero? num *causæ timendi* desunt? Status vitæ *præteritus*, Status *præsens*, Status *future* sunt materia Iudicii, quod te expectat. Si iniquitates in singulis observaverit Dominus: num sustinebis? *Fides bona est*: Quid tum? propter hoc ipsum vitæ *male actæ* accusatrix erit. Væ tibi Corozaim! væ tibi Capharnaum! Mitius erit Sodomæ in die Iudicii! *Conscientia bona est*: gratulor! verum quid? si hæc testis falleretur, aut falleret? Certe *Episcopum Laodicenum* Apoc. 3. fefellit. Credebat firmiter, se esse divitem, & locupletatum, qui nullius egeret: & erat miser, & miserabilis, & pauper, & cæcus, & nudus... *Opera bona sunt*: gaudeo! Sed Iudex Deus invenit in Angelis pravitatem: & in *Angelo Ephesi* reprehendit, quod reliquerit primam charitatem: in *Angelo Pergami* tolerantiam Nicolaitarum: In *Angelo Sardicensi* opera non plena: unde est securitas tibi? NB. NB.

2. Statum *præteritum* emendat pœnitentia ex fide facta, ex cuius Regulis si fiat (uti fieri debet) difficile est esse *securum*, quod nihil defuerit dolori, nihil confessioni, nihil satisfactioni. *Fructus digni* loquantur, *conversio affectuum*, & odium sui non per obvias pœnas placabile. Hæc signa si non viderit diabolus in pœnitente, quem Sacerdos absolvit in iudicio sacramentali, vix acquie-

quiescet sententiæ : appellabit ad *Revisorium*. De Statu *præsente* recte provocas ad dictamen, & testimonium Conscientiæ, modo non sit *erronea*, quæ in ratione mere apparente, & speciosa fulcitur. Quam facile homines *Passionibus* cedunt, tam facile *erronea* formantur dictamina, & subito quisque *credit* esse licitum, quod sibi licere *cupit*. Sic servus piger securus vivit ex hoc dictamine: *nihil mali facio!* Et villicus ex hoc: *Necessitas cogit!* Et servus malus de bonis Domini helluans ex hoc: *Etiā alii faciunt!* Et Judæi Dominum morti tradentes ex hoc: *Si dimittimus eum sic, venient Romani!* Hem! dictamina non a *Fide*, aut a *Ratione*, sed a *Passione* dictata, ab horrore laboris, a fuga egestatis, a cupiditate, a metu mali temporalis. Adde, quod *Passio* sæpe sic judicium præcipitet, ut *alteram partem contradictionis* ne quidem in deliberationem admittat, uti furor Judæorum nos docet, Stephanum lapidantium. Vis fidere Conscientiæ, interroga illam, qui sis, *tunc*, cum tranquilla est, & nullo præjudicio, affectu, aut errore occupata. Quidquid tamen sit de his: Status *futurus* semper incertus est: semper nescies, utrum odio an amore dignum oppressura sit mors. Nunquam plus distas ab inferno, quam a morte in peccato. Si *in circumstantiis non faventibus saluti* moreris, moreris *in peccato*, etiam si centum annos *sine peccato* vixisses. Horrida cogitatio! NB.

3. *Reflexio*. Quid ais, anime! adhuc causæ sperandi causis timendi prævalent? *Ignorantias meas ne meminervis!* orat David. Orasset, ut DEUS meminisset earum, si putasset multas ignorantias *inculpabiles* esse. Verum illa quidem de

Statu futuro sine culpa est, sed non sine terrore: illa autem de *præterito* aut *præsenti* rarissime, eoquod (inter Religiosos literis exultos præcipue) neque *ars dubitandi* deesse possit, neque *facultas inquirendi*, modo *Passio* tempus *inquisitioni* concedat. Angustiæ sunt mihi undique! *Ab occultis meis* munda me, Domine! & ab *alienis* parce servo tuo! Me miserum! Neque de Statu *præterito*, neque de *præsenti* securus sum: quid de futuro mihi spondeam?

4. *Resolutio*. Medius inter metum & spem quo vertar, nescio! Imo *medium tenere* virtutis est: *serva situm*, anima mea! & neque ad dextram, neque ad sinistram declina. Ut *cauta* sis, probat Deus: ut *anxia*, non probat. *Cautam* voco, quæ non *temere* judicat de poenitentia recte acta, sed post *Examen diligens* etiam de peccatis *occultis*, qualibus maxime obnoxius vivit, qui ex *habitu acediae* vivit. *Cautam* voco, quæ probare *serium* dolorem ex odio sui potest, neque omnem curam satisfactionis in lucrandis indulgentiis ponit ex alieno marsupio liberalis. *Cautam* voco, quæ ad *futura contingentia* mentem præparat, & quotidie de *profundis cordis* suspirat: *Ne me inducas in tentationem*! Appensus sum in *statera*: & nisi his cautelis utar, vereor, ne *inveniar minus habens*. NB. NB.

5. *Obsecratio*. O misera conditio hominis, semper in metu esse, ne projicias me aliquando a facie tua! Sic voluit Dominus: acquiesco. Bonus est metus, non qui *pufillanimum*, sed qui *cautum* facit. Confige hoc tuo timore carnes meas, Do-

mine! timeam a judiciis tuis: judicia tua abyssus multa! Abyssus abyssum invocat, abyssus miseriae abyssum Misericordiae, ne me absorbeat abyssus Justitiae. Sancti DEI vos me terretis. Sancte Job, tu verebaris omnia opera tua, sciens, quia Deus non parceret delinquenti! Sancte David! tu quocunque te verteres, in coelum, in mare, in infernum, manum Domini metuebas apprehendentis te in media fuga! S. Paule! tu in medio labore praedicationis Apostolicae timebas, ne reprobis efficereris: Orate pro me! Timorem Domini exorate, ne me nimia securitas perdat! ..

Colloquium.

REx tremendae Majestatis, qui salvandos salvas gratis: salva me, fons pietatis! Si iniquitates observaveris Domine: Domine, quis sustinebit? Causae sperandi sunt, & causae metuendi. Ita fluctuo naviculæ similis tumentes super se fluctus cum horrore spectanti. O qui plasmasti me, miserere mei! Memento, quod sicut lutum feceris me: & in pulverem reduces me: nec renuo: modo non æternum projicias! Non projicies! Causae spei meæ non penitus nullæ sunt. Projicies! cheu! Causae timoris mei potiores sunt. Igitur *vas contumeliae* ero? Imo *vas electionis* esse possum, si volo. Qualem inveniet Judex, talem faciet. Justa sententia erit, quaecunque erit. Hoc meum solatium est in dubio tam tristi. ...

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS sit *Amor pœnitentiæ*: nam si nos ipsos dijudicaremus, non utique iudicaremur. *Opera pœnalia*, ait Sanctus noster, triplicem usum habent. 1. Expiant reatum pœnæ DEO debitæ. 2. Subjiciunt carnem spiritui, & facilitatem seipsum vincendi pariunt. 3. Efficaciam orationi addunt, quæ, nisi cum jejeunio jungatur, non expellit omne dæmonium. Accedit, quod *spiritum pœnitentiæ* significant, & *odium sui* cum appetitu vindicandi in se injurias Dei. Propterea videmus ejusmodi pœnarum usum *in sustinendo*, & *abstinendo* omnibus Sanctis fuisse familiarem, præcipue in Conversionis initio, & apud Ordinum Fundatores. Si tu fructum non sentis, tibi tribue, quia peragis *sine spiritu interno*, ut Achab, non ut Manasses. Pœnitens *delicatus* non habet, unde de sua pœnitentia multum spondeat sibi. Kemp. l. i. c. 24.
Cætera pro more.

CONSIDERATIO.

De obfirmatione animi contra relapsum.

IN Religione homo vivit *purius*, cadit *varius*, surgit *velocius*: verissime dixit Bernardus: sed non ideo cadit *nunquam*: imo, nisi incedat *cautius*, etiam relabetur, & erunt *posteriora pejora prioribus*. Equidem armavimus Religiosum scuto fidei, gladio spiritus, & galea salutis: sed quid juvat, si non possit sic incedere, aut animum non habeat armis contra tentatorem utendi? Hoc agamus. Sancta *obstinatio* (contra omne genus tentationum) fructus est *pœnitentiæ internæ*, mater *externæ*, & tertius gradus ad sanctitatem, ad quam neminem unum legimus pervenisse, qui non saltem in conversionis initio crucifixit carnem suam cum concupiscentiis suis, id quod fit *per rigorem externum*, compositum *ex abstinentia* ab illecebris, & *ex sustinentia* in incommodis carnis, cui qui plus, quam necesse est, favet, *cavendo relapsui* nunquam sufficiet, neque vincendis tentationibus erit par. Veritatem maximi momenti una Sorites demonstret, huic principio insistens: *Ordine suo, non nostro arbitrio, virtus Spiritus sancti ministratur*: verba sunt S. Cypriani, docentis, gratias, sine quibus relapsus certus est, & nulla spes tentationes superandi, non dari secundum nostram inclinationem, & gustum, sed *secundum Ordinem prædestinationis* definitum a Deo, congrue ad statum,

tum, & finem, ad quem nos vocavit, & quem per has gratias intendit. Jam sic: *In Statu naturæ lapsæ vivimus in Statu militiæ contra rebellem carnem*: ergo gratia, quam Christus meruit nobis, non fert *olivam*, sed *gladium*. Itaque gratia præfenti Statui propria exigit pugnam, pugna ordinatur ad victoriam, *victoria* non obtinetur sine molestia, & labore, *molestiam* & laborem nemo suscipit, qui horret *rigorem externum*: nemo proinde utitur gladio: nemo gratiæ præfenti Statui propriæ cooperatur, qui horret *rigorem externum*. Ratio a priori est, quia sive per commissionem, sive per omissionem peccamus, peccamus ex cupiditate boni, aut ex horrore mali temporalis, uti constat *per inductionem*: sequitur, quod omnis radix sit AMOR SUI: remedium vero ODIUM SUI, sine quo omnis gratia in nobis vacua, inefficax, otiosa erit, & nunquam contra relapsum obfirmabit animum satis. Si quæris de *qualitate rigoris*, ecce! contentus sum, si te in illo genere rigoris exerceas, quem ratio habitus, disciplinæ, & professionis requirit. De singulis considera, quam ridiculum te superis & inferis facias, quando *Statum penitentiae* profiteris, & horres rigorem.

S. I.

Quid postulet habitus Religiosus.

AB habitu incipiamus. Materia, forma, color *rigoris professionem* ostentant, sine cujus exercitio hypocrita es, quippe qui videri vis sanctus, quin

ovin cures esse. Vestis enim non facit Sanctum, sed *rigor*, cujus *amorem* vestis loquitur. Væ tibi, si mendacium loquitur !

1. *Materia* Religiosæ vestis est simplex lana, ex quali DEus primis parentibus confecit tunicas, quando illos de paradiso in exilium expulit ad agendam inter spinas, & tribulos pœnitentiam condemnatos. Quoties ergo togam Ordinis induis, meminisse te Religio vult, unde natus sis, & in quam sortem. Parentes nactus es *malefactores mortis æternæ* reos : patriam *vallem lacrymarum*. Non sustinet conditio pœnitentis hominem mollibus vestitum : nec in exilio locus est luxui. Ipsi de seculo homines adeo, cum se accingunt ad pœnitentiam, vestes mutant. Itaque toga Damascena, Castoreus pileus, strophium sericum, zona bombycina, fibulæ calceorum, horologia, pyxides ex argento, omnisque mundus muliebris non sunt *Religiosi cordis* affectio. Quid enim est negotii pœnitentiæ cum vanitate ? Quid mundi contemptui cum mundo ? Saccus & cilicium Ninivitas vestivit, cum propitiare sibi Numen offensum vellent.

2. *Forma* Religiosæ vestis adaptata est verecundiæ, modestiæ, gravitati *pœnitentibus* propriæ. Fluens usque ad talos toga in lumbis nodo colligitur, ut intelligas, constringendam esse membrorum licentiam, & abusum libertatis ex Institutione luendum. Ita fieri a nobis, Laici ex veste judicant : vestis nos illis venerabiles facit, si mores respondent. Si non respondent, habemur pro Mimis. Humili Capucino assurgunt omnes :

nes : Saltanti insultant , dicentes : aut vestem , aut mores muta ! Nimirum actiones de se etiam honestæ ac innocentes indecoræ sæpe fiunt ex vestita non conveniente agenti talia : nemoque est adeo irreligiosus , ut non indignetur sedenti ad aleam in veste usitata facienti ad aram. Vestis enim est linguæ genus , docentis , qui sis , & quam personam profitearis.

3. *Color* fere omnis Religiosæ vestis est niger , aut puniceus , aut griseus , qui sunt obscuri colores , & usitati lugentibus , ideoque fere senibus familiares. Qui albo utuntur , primæ innocentiae amorem profitentur. Rubeus , viridis , flavus color in nulla , quam sciam , Religione locum invenit , quia rubeus , ut existimo , nobilem , viridis juvenem , flavus hilarem , loquitur : Religiosus autem & claritatem sanguinis , & vigorem ætatis , & excitati ingenii amœnitatem Domino consecrat , omnibus deliciis extra clausuram Monasterii generose manumissis. Cæruleo quoque Religiosi nulli utuntur : fortasse quia Ecclesiis usitatus est color , cum componuntur ad luctum , quem cupiunt non uni Ordini proprium , sed toti orbi communem esse. Quidquid sit : quod rigorem Religiosus Status profiteatur ad obfirmationem animi contra relapsum , satis vel ex vestitus ratione est manifestum. Pergamus ad alia.

§. II.

Quid disciplina domestica ?

Ratio disciplinæ acriores stimulos ad exercitium rigoris admovet, occasionesque suppeditat: complectitur enim regulas *communes* toti Ordini, *proprias* uni provinciæ, *singulares* domui, in qua quis degit. Religiosus continuandæ pœnitentiæ cupidus a nulla se eximit: a nulla exemptionem admittit: vel si admittere debuit, cessante causa, sine mora revertitur ad *onera communia*, perpetuus osor singularitatum, & privilegiorum.

3. *A Regula communi* dispensationem petere, est hominis improvidi: *admittere*, imprudentis. Improvidi, quia non prospicit, quantum sit *lucrum cessans* in communione Sanctorum, a qua seipsum quis separat, & quasi excommunicat, maxime si reatum culpæ admittit sub - aut obreptitiæ exemptionem extorquendo: Imprudentis autem, quia reatum pœnæ, quem alii jugum ferendo delent, ipse secum in purgatorium defert. Dicere: etiam alii, imo major pars dispensationem desiderat e.g. in jejuniis ordinis, in Choro de nocte frequentando, pro instituendò longiore itinere ad ferias jucundius agendas &c. non est sapientis. Neque enim attendere oportet, quæ sit Pars major, sed quæ sanior. *Pars sanior* autem horret privilegia tanquam vulnera legum: bonumque Ordinis plus amat, quam suum, maxime quando ejusmodi li-

cen-

centiæ a Superioribus pœne invitis per armatas preces extorquentur : aut invidiæ, murmuris, discordiarum sunt causa.

2. *Consuetudines Provinciæ, & Rescripta Provincialia* æque obligant *Provinciam*, ac regulæ *Ordinem* : sunt enim *interpretatio authentica* regulæ, & ad casus particulares *legitima applicatio*. Hominis contumacis & capiti hic sermo est : Profeor vitam *regulis* conformem : quid ad me *rescripta* ? Ridiculus es ! nam cum vovisti obedientiam Superioribus, nunquid potestatem præcipiendi agnovisti *illimitatam*, modo nihil postulerent *contrarium* regulæ, aut supra regulam ? Unde igitur potestas est tibi recusandi rescripta *præter* regulam facta ? Quis Fundatorum potuit pro omni gente, loco, tempore regulam scribere, cui nihil unquam demi, aut addi debeat ?

3. Accedunt *consuetudines domus*, quas introducere experientia docuit, optima Magistra disciplinæ pro circumstantiis loci variandæ, per spiritum discretionis, cujus est locum a loco discernere, atque ex singularibus causis singulares *cautelæ* adhibere, singularibus *impedimentis* occurrere, singularia *remedia* præscribere : imo & *usum* ac executionem urgere, ex qua consuetudo nascatur : aut contra, extirpare *abusum* introductum, ut fit, a Senioribus, & a præcedentibus Superioribus per ignaviam dissimulatum. Et tu murmuras, si Superior jure suo utatur ? Nescis, infelix, quot & quam severis modis Deus in Israëlitis libidinem murmurandi puniverit ? Si sapias, per observantiam disciplinæ rigorem pœnitentiæ, ad quam teneris, *cum devotione* exequeris : devotio suavem faciet, murmur intolerabilem.

§. III.

Quid Professio votorum?

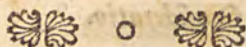
Adde observantiam *votorum*: illa complet rigorem, quo continuanda est poenitentia, si cavere tibi a relapsu velis, sive in antiqua peccata, sive in nova. Et

1. Votum *paupertatis* obstringit ad sustinendas molestias pauperibus ordinarie ferendas in victu, vestitu, lecto, cubili. Voluntarie te obstrinxisti voto: liberum erat vovere, aut non vovere: sed *paupertatis effectus* ferre jam non est liberum, neque licet *pro arbitrio* obviare, aut mederi molestiis. Non licet fodere *pro mercede*, etsi valeres: non licet mendicare, etsi non erubesceres, nisi ex facultate Præpositi. *Superfluis* commodis carere teneris semper: *jucundis* plerumque: *necessariis* sæpe.

2. Votum *castitatis* jubet *abstinere* a deliciis sensuum, etiam licitis, saltem si voti substantiam salvam esse non contentus, ad perfectionem aspiras, ad quam pertinet, non solum fugere occasiones, quæ *in consensum* trahunt venereæ voluptatis, sed illas etiam, quæ movent *sensum*: aut clarius: non illas modo, quæ inficiunt *animum*, sed illas quoque, quæ corpus *afficiunt*, quamquam animo repugnante. Hoc enim est æmulari castitatem *Angelicam* & corporis, & animi munditiæ, pro mensura gratiæ, quam Dominus unicuique communicat pro dono continentie sincere *oranti*, pericula tam sensus, quam consensus veneri serio

aversanti, remedia per actus sensuum licentiæ contrarios *rigide* adhibenti. Oratio, fuga, & pugna fugant omne genus dæmoniorum, modo plus te, quam diabolus timeas, oderisque.

3. Votum *obedientiæ* rigoris summam complet si *abnegatio sui*, siue propriæ voluntatis perfecta est, siue *cæca* (extra casum, in quo quis *obediendo* incurreret proximum peccandi periculum) ita, ut obediens neque *causam* præcepti indaget, neque de *effectibus* disputet, neque de *modo exequendi* angatur, neque *glossam* audiat, neque *Epikya*, nisi evidens necessitas cogat, utatur. Cur præcepit nobis Deus? Quid comedemus? Quis revolvat lapidem? non sunt quæstiones obedire *amantis*. Vir obediens cum audit: veni! vade! fac hoc! non expectat secundum mandatum: nulla interposita mora, litera etiam imperfecta relicta, velut si vocem de *cælo* audivisset, venit, vadit, facit, quod jubetur. In solo casu *collisionis*, quando duo præcepta impossibilia concurrunt, licita est deliberatio, utri parendum sit, & locum habet interrogatio Mariana: *Quomodo fiet istud?* Quæ de operibus pœnalibus cuilibet Ordini usitatis dici possent, prudens sileo, quia *currentibus* calcar addere non est prudentis: *languentibus* autem, si ad excutiendum torporem dicta non sufficiunt, frustra loquerer. Abjiciant habitum: valedicant regulæ: solvi a votis petant: sibi & Ordini melius consulent. Quid enim Religioni cum Phariseis est, qui dicunt, quod non faciunt, *habituque* mentiuntur, profitentes, quod non sunt.

MEDITATIO III.

De Inferno.

Preludium 1. Ejulatus Epulonis in cruciatibus ignis.

Preludium. 2. Erue ab inferno animam meam? Psalm. 24.

Punctum I.

Descensus in infernum cum affectibus humanis.

1. S. Pater vult fieri hanc Meditationem *per applicationem Sensuum*. Itaque 1. *vide* globos flammarum denso fumo involutos, & instar rubei fulguris ad horrorem oculorum intermicantes. 2. *Audi* stridorem dentium, inutiles ejulatus, feramenta, & blasphemos fremitus desperantium, cum vana sine viribus ira. 3. *Odorare* mephitim corporum in stagno sulphureo ex foetente sudore tabescentium. 4. *Gusta* ex phiala iræ Dei venenum aspidum, quod intoxicat viscera cum horrendis torminibus. 5. *Tange* carbonem, & sensu percipe ignis inferni vim ustivam omnia membra depopulantem, atque in ipsas ossium medullas furentem. Frustra maleferiati homines de igne metaphorico se solantur. Ignis metaphoricus

cus corpus tam parum urit , ac ignis pictus. *Locus* corporeus est: *Patiens* corporeus: consequens est, ut & *agens* corporeum sit, etsi agat simul in spiritus, miris, sed veris modis. NB. NB.

2. Quam horrendum est incidere in manus Dei vindicis ! Finge videre te hominem nudum projectum in rubum ardentem, qui non comburitur. Ignis totum corpus involvit, & spinæ ubique perforant. Hæc est imago hominis damnati. Pœna una, una die continuata miserabilem faceret: qualem faciet tanta *multitudo* pœnarum: & *continuatio* sine interruptione ? sine fine?..

3. *Reflexio* Age, Religiose, *cujus est imago hæc?* Quid? si tua esset? Ecce! quos tu vides ardere, omnes aliquis ex male ordinatis affectibus (quibuscum tu adhuc luctaris) in hunc locum tormentorum præcipitavit. Alium *cupido* boni, alium *metus* mali temporalis: plerosque *acedia* perdidit. Interroga infelices, in qua *occasione*, in quo *officio*, in quo *periculo* quilibet tyrannidi sui affectus succumbens perierit? Intellige, an non similis occasio, simile officium, simile periculum trahere te in similem casum posset? Tenta teipsum: & quo animo sis ad ejusmodi eventus, scrutare. Ardet *Saul*: Dignitas regalis *occasio* interitus fuit: non esset de numero damnatorum, si non fuisset de numero Regum. Ardet *Joas*: conversatio cum impiis Proceribus impium fecit: hinc *occasio* perversionis venit, & ruinæ. Ardet *Pilatus*: Officium damnavit virum: Deicida non esset, si nunquam fuisset Judex. Ardet *Epulo*: Prosperitas miserum fecit, *periculosa* prosperitas. Ardet *Sennacherib*:

rib: Adversitas in rabiem rapuit, *periculosa* adversitas. Non intelligis, quam nulla sit salutis securitas, nisi a mortificatione *affectuum*? NB.

4. *Resolutio*. Intelligo: & quod male me habet, sentio, quod, si etiam *mortificati* sint, tamen non sint *mortui*: adhuc igniculus vivit, excitaturus æternum incendium, si in pabulum incidat. O tristis humanæ vitæ conditio! ad ultimum usque vitæ halitum pugnandum est. Concupiscentia *carnis*, concupiscentia *oculorum*, & *superbia* vitæ nobiscum nascuntur: *In pueritia* per Anti-Evangelicas de bono & malo apprehensiones aluntur: *In juventute* per morum licentiam roborantur: *In ætate virili* per nimias curas rerum pereuntium: *In senectute* per supinam ignaviam negliguntur. Tibi sint laudes, Domine! Pœne puerum recepisti in domum tuam: ibi primas apprehensiones correxi, & didici Mundum contemnere: ibi juvenili licentiæ frænum disciplina Religiosa iniecit: ibi virile robur negotiis propriæ & alienæ salutis Obedientia consecravit: ibi ipsum Senium, si agere nihil potest, *propter te* patietur. Quod in te fuit: constituisti me in Statu, in quo *juvenis* mori non timeam: *senex* gaudeam. Nilominus adhuc vivit *homo vetus*: mortificatus fuit, mortuus non fuit. *Timeo me*, Domine! *Me timeo*! Nuspiam aliunde periculum inferni majus mihi imminet, nisi a me. *Me timeo*: meam cupiditatem in occasionibus, meam timiditatem in periculis, meam acediam in officiis! Detexi radices mali: eradicabo. *Me timeo*: contra me me armabo. NB. NB.

5. *Obsecratio.* O qui terribilis es in consiliis super filios hominum, miserere mei: & saluum me fac! Memento, quod charitate perpetua dilexeris me, neque communi dilectione tantum, sed *singulari*, per quam vocasti me ad Ordinem Religiosum, ubi homo bonus vivit purius, cadit rarius, surgit velocius, incedit cautius, irroratur frequentius, moritur confidentius, purgatur citius, præmiatur copiosius! Quid? Tanta gratia mecum sit in perditionem? *Cogitationes meæ* conturbant me: illæ produnt latens virus in corde, de quo exeunt. Quam variæ surgunt! Quam distrahunt animum! Quam importunne se ingerunt! *Inclinationem cordis* isti motus loquuntur: & inclinatio ista me avellet a te, mi DEUS, etiam post tot annos vitæ Religiosæ, nisi tu occasiones, officia, pericula, in quibus periclitari me vides, benigne avertas. Igitur a spiritu fornicationis, ab ira, ab odio, ab omni mala voluntate libera me Domine! ...

Punctum II.

Reditus ex inferno cum correctione affectuum.

1. Enimvero liberabit te Dominus, sed non *sine te*. Descendisti vivus in infernum, ne descendas post mortem: Vide, utrum *emendatior* redeas. Vidisti, quod quisquis damnatus est, damnet *viciosum affectum*, propter quem damnatus est: & tu expositus es periculo pari. Intelligis, quid faceret

ceret damnatus, si redire in vitam liceret. Scilicet totis viribus in correctionem perniciosi affectus incumberet. Quid tu facies? *Septem vitia capitalia* septem affectus sunt, qui tecum fuerunt *in descensu*: cura, ut *post reditum* corrigas. Corrigendi summam necessitatem infernus imponit. Aut poenitendum, aut ardendum. NB.

2. Si rediret ad vitam damnatus Phariseus, nunquid damnaret *superbiam*, per quam insultavit Publicano? damnaret hypocrisin? ultro scelera omnia orbi confiteretur? Epulo nunquid detestaretur suam *avaritiam* & duritiem, sibi que sortem Lazari sponte eligeret? Cain quam amaris lacrymis deploraret *invidiam*, quæ charitatem extinxit? Holofernes præ *gulæ* odio tota vita a vino abstineret: Filii Heli de *luxuria* in cinere, & cilicio poenitentiam agerent: Saul *iram* suam & odium *in se verteret*: servus piger damnata *acedia* talentum refoderet, & labori se daret. Nemo unus rediret *cum iisdem affectionibus*, per quas damnati fuerunt. Nempe *Experientia* docuisset sapere. Sed actum est: nemo redibit ex illis, quos semel apprehendit ignis æternus. Tibi datum est redire: Vide, quid tantum beneficium postulet. Judica, num majus beneficium faciat, qui ab inferno te eruit, postquam incidisti: an, qui, ne incideres, cavit. . . .

3. *Reflexio*. Domine! tu cavisti. Nisi Dominus custodisset me, paulo minus in inferno habitaret anima mea, ureretur, ejularet, blasphemaret. Vidi *locum tormentorum*, vidi oculis fidei: satis est. Nisi sapio ex hac visione: neque
ab

ab ipsa experientia saperem. Attamen quoties jam inspexi hos ignes : nec correxi me tamen ? Nimirum inspexi quasi nihil pertinentes ad *me*. Dixi : ardeat per me infernus , modo *pro me* non ardeat ! O cœlum ! Non jam hæc ipsa *incuria* inferno est digna ? Sentio me esse hominem , & uterque appetitus concupiscibilis æque , ac irascibilis in quot excessus me rapiunt ! Non sint graves excessus : sit ita ! Quid deest , quo minus sint graves ? Nempe tentatio gravior. Si in similibus circumstantiis cum Lucifero , cum Adamo , cum Juda , cum Petro , cum Davide fuisset , similiter ut illi peccassem. Tibi debeo , Domine ! quidquid feci boni : & quidquid mali non feci. *Nisi Dominus custodisset me !* Hoc ego Canticum æternum cantabo. . . .

4. *Resolutio.* Custodies autem deinceps etiam ? Heu ! vereor , ne fatigaverim patientiam Domini , postquam per tot annos *studium mortificationis* , quod Religiosæ Professioni proprium esse deberet , adeo tepide , & negligenter adhibui , ut *hominis mortificati* nomen nequaquam merear. Omnis *vitiøsæ* affectionis radix aut vitiosa *cupido* est , aut vitiosus *timor*. Uterque pro vario objecto varium nomen sortitur. Cupido vani honoris , & timor innoxii dedecoris appellatur *superbia* : cupido inordinata pecuniæ , & timor indigentia est *avaritia* : cupido , ut tibi , & timor , ne alteri bene sit , est *invidia* : cupido cibi & potus , & horror abstinentiæ est *gula* : cupido ad usum Veneris , & metus impedimenti est *luxuria* : cupido vindictæ , & horror veniæ est *ira* : Amor otii , & fuga laboris est *acedia*. Ecce ! *Cupido* imaginarii boni

boni, & *metus* imaginarii mali in omnes excessus influunt. Nisi resistas, quæ erit spes perseverantiæ pro quocunque eventu? Fuga, & Pugna juvant: hoc est geminum Exercitium mortificationis. *Fugere* oportet, ne incidam in tentationem: *pugnare*, si incidero. Qui damnati sunt: omnes *in alterutro* defecerunt. O salubris doctrina pro me! NB. NB.

5. *Obsecratio.* Domine! gratias habeo pro patientia! si deinceps mortificandis affectionibus *vitiosis* non invigilavero ferventius: obsecro! *Tu me mortifica!* tu *contraria contrariis* cura: & superbum plecte *humiliationibus*, avarum *infortuniis*, invidum *persecutionibus*, gulosum & mollem *morbis*, iracundum *odiis*, pigrum *stimulis conscientiæ*, & *molesto remorsu*. Sancti DEI, quorum nemo, nisi *per viam mortificationis*, hoc est, per gradus *octo beatitudinum* Cælum intravit: exorate a Domino mihi similem spiritum, qui me inferno eripiat! Ignem æternum timeo! Ah! ignem æternum timeo, & infelicissimum statum damnatorum, inter quos si ego fuero, cheu! Creatura *expers amoris* ero, Creatura, quæ Deum suum æternum amare non poterit: & quam Deus suus æternum amare non volet! Creatura infelix!..

Colloquium.

JESU! esto mihi JESUS! Salvator esto! Malum nimis atrox est, nunquam amare te, nunquam a te amari. Miserere! *Erue* penitus *ab inferno animam meam*, & libera me a *vitiosis affectibus*,
a qui-

a quibus periculum imminet ! *In iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me Mater mea* Scis, quæ inclinatio ad malum, & quæ *aversio* ex hac origine in me tum ab *Adamo* defluxerit : tum a *temperamento Parentum* mihi communicata fuerit. Scis, quam *multo labore* frangendis naturæ corruptæ motibus jam tanto tempore institerim. Scis, quam *pæne nihil* profecerim : expellam furca : tamen usque redibit. *Miserere*, & fortibus gratiis juva secum ipso luctantem. Nisi tu custodieris hanc civitatem, frustra vigilo : nisi tu ædificaveris domum, in vanum laboro !

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS, *Metus & vigilantia*. Cogita : forte reus inferni fui : forte adhuc sum : forte ero ! Undique causæ timendi sunt : causæ *fugæ*, causæ *pugnæ*. Propterea S. Borgia metum inferni præmisit in itineribus ad hospitia, ut sibi bonum diversorium pararet : cogitabat inferni reo omne hospitium bonum esse. Et S. Theresia, postquam sedem in inferno sibi paratam vidit, nisi a Conversatione periculosa abstinuisset : fatetur se concepisse ingentem contemptum tam bonorum, quam malorum *temporalium*. Cogitabat, nulla *cupidine* digna esse bona, quæ causâ tanti mali esse possent : & nullo *metu* mala, quæ cum malis æternis in comparisonem venire non possent. Bene, & sapienter, nam & in Martyribus metum malorum *minorum* hic metus *mali majoris* vicit. Ex Kemp. l. 1. c. 25. Cætera pro more.

REFLEXIO.

Ad Fructus primæ Hebdomadæ.

FRUCTUS primæ Hebdomadæ est *Spiritus compunctionis*, & purgatio affectionum *vitiosarum*, cujus parentes sunt cognitio *peccati*, & cognitio *sui*. Effectus autem dolor, pudor, timor. Signum *comparatio animi*, qualis filii prodigi erat 1. *in servitute*, quæ *turpis* quidem, & *gravis* erat (nam quis, cui, in quo, & pro qua mercede serviebat?) *utilis* tamen, quia nunquam alias rediisset ad Patrem. Unde prodest habere aliquando *austum Deum*, maxime in loco vel officio, quod ultro elegimus, uti prodigus fecit. *Scientia media* nobis deest, quo minus intelligamus, quæ mala evenissent nobis, nisi Deus nostras intentiones turbasset. 2. *In Reditu*, cum vicit pudorem, & spe bona erectus in viam se dedit. Omnis conversio *victoria* constat alicujus affectionis, vel difficultatis. 3. *In amplexu paterno*, ubi quis doloris sensus de offenso tam bono Patre fuerit, explicari non potest. Suspira! & in locum, ac chorum *pœnitentium* aspira. Dic: Valet Innocentes! dolor est, ingens dolor, quod locum inter vos non inveniam. Salvete Pœnitentes! inter vos stationem requiro. JESU! Quid vis, ut patiar pro audacia *in agendo*, pro acedia mea *in omittendo*? *Morbos*? Ure! seca! modo æternum parcas! *Infortunia*? Infelix sit omnis labor, omnis conatus meus, modo reconcilier tibi! *Injurias*? Peripsema Mundo sim: Superioribus in obli-

oblivione: fratribus in ludibrio: modo tu non pro-
 jicias me a facie tua! *Graves labores?* Nihil re-
 cuso, modo placeam tibi, *Celerem mortem?* Ec-
 ce me! tolle! tolle, vel si per ignem de cœlo
 morte in oculis Mundi funesta tollas, modo ad te!
Longum Purgatorium? Urar usque ad extremi Ju-
 dicii diem, modo tandem jungar tibi! Interea
 sacrifico tibi spiritum contribulatum tribulatione
 amara: Cor contritum & humiliatum, DEUS,
 non despicias! ... *Ita finies primam hebdomadam,*
& si videbitur, propositum corrigendi defectus
particularis firmabis per votum pœnale, *ex cujus*
obligatione toties certam pœnam subibis, quoties
illum defectum admittes e. g. quoties irasceris, gar-
 ries, otiaberis &c.

Instructio.

De Scrupulis.

Sicut timor peccati & inferni bonus est, si est
 medius: ita nocet, si est anxius, & in scrup-
 ulos degenerat. Sic constituto Ignatius Regu-
 las scripsit, ex quibus morbum & noscas, & pel-
 las, si principiis obfistens cito adhibeas.

Est autem scrupulus *inanis metus*, ne pecca-
 veris, aut ne pecces: unde duæ sunt scrupuli
 species: unus movet se *post actionem*, scrupulus
 ad tempus utilis, ut anima diligentius purgetur:
 alter *ante actionem*, non tam scrupulus, quam ju-
 dicium erroneum, per quod fit, ut sæpe pecces,
 ubi peccatum non est, id quod semper fugien-
 dum

dum est. Utinam hoc punctum tandem aliquando serio meditentur Rigorismi Doctores, & Probabilismi inimici. Dolenda res! Doctrina servire deberet ad hunc finem, ut finem accipiat peccatum, vel certe minuatür numerus *formaliter* peccantium: & sunt, qui omnes ingenii vires intendunt, ut peccata *mortalia* sine modo multiplicent, conscientias suis sententiis ita implicantes, ut jugum Christianismi multo gravius premat, quam Judaismus gravaverat, id quod Apostoli jam in primo Concilio reprehenderunt: & postea Paulus arguit, in faciem resistens Petro etsi Superiori suo, non verbo quidem rigorismum docenti, sed exemplo tantum Judaizanti. Utinam attendant boni viri, quantum toti Ecclesiæ noceant, cum non in divinis modo, sed etiam in humanis præceptis per quamvis transgressionem peccari graviter, & toties quoties peccari asserunt, non ex fine legis, aut modo & continuatione transgressionis, ut oporteret, sed ex gravitate materiæ (quam ipsi ex suo *videri* determinant) metientes peccati magnitudinem. Rident Acatolici non discernentes doctrinas hominum ab articulis Fidel, cum vident, Judæos quidem a Phariseis cæsos flagellis esse, Christianos vero ab his Doctoribus cædi scorpionibus, atque ita in angustias redigi, ut, qui *liberioris* conscientiæ sunt, ad defectiōnem ab Ecclesia per oneris impatientiam sollicitentur: qui *tenerioris*, in perpetuis angoribus vivant, non sine periculo desperationis. Non cogitant incurii, sive quam horrendus locus sit locus tormentorum: sive quam bonus sit Dominus Dominorum, quem nobis adeo austerum pingunt, & sævum, ut poene non sit optabile illi servire. Qui

tam rigide cum aliis agunt, utinam metuerent ipsi peccare, cum doctrinam tradunt Divinæ gloriæ, & *veræ de Deo ideæ* tam contrariam, bonoque animarum tam perniciosam, præsertim cum probabilismi Magistros infamant *pro laxis*, scriptisque virulentis persequuntur, quin sentiant conscientiæ suæ morsum, & Deum vindicem tam inconsultæ calumniæ pertimescant. Tu Religiose, lege (& leges libenter, etiam si Rigorista sis) quæ alibi de existentia, interpretatione, & cessatione legis scripsi : * intelliges, me viam *mediam* ire, per quam ambulans homo neque ad sinistram, neque ad dextram declinat. Modo verò audi consilium, quod omnibus scrupulis medeatur.

Si scrupulus, sive ambiguitas angit te de *præterito*, ne peccaveris : inspicere legem, circa quam dubium versatur, an complectatur præceptum affirmativum, an negativum, & an objectum illius capiat parvitatem materiæ. *In affirmativo* negative *dubius*, an præcepto satisfecerit, adhuc tenetur lege. Sic dubius, an confessus sit peccatum *certo* mortale, debet confiteri, quia debito certo non satisficit per solutionem dubiam, & lex est in possessione. *In negativo* negative dubius, an legem transgressus sit sciens, ac volens, hoc est, cum pleno consensu, & plena advertentia, non debet confiteri, quia libertas est in possessione, & agitur de obligatione, cujus existentia probari non potest. *In utrolibet*, si datur parvitas materiæ, neutiquam de illa judicandum est *ex opinione Doctorum*, quæ certe ex hoc ipso capite,

* In viro Apostolico p. 1. c. 1. de cura conscientiæ, & p. 3. c. 2. de officio Judicis.

re, quia *opinio* est, *regula morum*, quæ obliget, esse non potest: sed ex cauda, aut modo transgressionis: *ex cauda*, an Deo aut proximo grave detrimentum fiat per omissiones *in affirmativis*: aut per commissiones *in negativis*: *ex modo*, quando transgressiones sunt continuæ, cum scandalo, contumacia, vel contemptu conjunctæ. *In dubio*, quando actio vel omissio *ratione materiæ* sit grave peccatum, ad cujuslibet conscientiam pertinet ex *circumstantiis* judicare. Sentio cum S. Thoma, nimis difficile esse determinare in casu particulari, an quis peccarit vel peccet mortaliter, quia quam facilis error est in judicando de plenitudine advertentiæ, & consensus: tam facile erramus decidendo aliquid de gravitate materiæ, quando hæc omissio vel commissio *in individuo* versatur circa actum, qui capit magis & minus. Unde cautiore Theologi ne quidem *in materia furti* audent, (etsi furtum *lege naturæ* vetetur) aliquid universim decidere, determinareque quantitatem *absolute*, quam auferens fur peccet mortaliter, toties, quoties aufert: & mihi certum est, neminem, ac ne Pontificem quidem, unquam ausurum esse determinare, quot omissiones præcise requirantur in Judice, aut quot irreverentiæ in filio, ut coalescant in crimen lethale. Ista ad taxam divini Judicis pertinent, non humani, multo minus ad opinionem Doctoris privati &c. Nemo tenetur suos mores, & Statum conscientiæ componere ad aliorum *videri*, qui ut opinor, cum audeant *ex suo cerebro* certis actibus, & omissionibus determinare pœnam æternam, dicentes: *unum Sanctum* omittere in Canone: in formula consecrationis negligere vocem *enim*: Matutinum non recitare *ante*

Mis-

Missam &c. sunt peccata mortalia, proxime credo, etiam poenas purgatorii taxabunt, & unum ad decem, alium ad 20. 30. 100. annorum supplicium condemnabunt. Quo progredieris humana temeritas ! Quod Deus nos scire noluit, tu audes docere ? Sed hæc de scrupulis circa acta, jam de aliis circa agenda.

Quando ambiguitas turbat *de futuro*, ne pecces, sive omissionis, sive commissionis peccato : *stante dubio* non licet agere : necesse est interrogare. Attamen ab interrogato acceptare responsum non teneris : nam quis obligat ? Aut quis, quo minus alium quoque interroges, prohibet ? Si vero Auctores sibimet contrarii sint, & tu discernere nequeas, uter eorum de existentia, de sensu, aut de cessatione legis verius judicet, rationesque pro & contra in pugna sint : liber es : age, quod vis : secure agis, ridesque terricula-
menta Doctorum, officium Judicum ambientium, quod soli Ecclesiæ, & illius Capiti competit : *secure*, inquam, agis, etiam cum sententia rigidior in praxi est tutior, & notabiliter probabilior : & ratio est, quia *in verbo Dei* nulla existit lex (*consilium* enim non ligat) sequendi sententiam *probabiliorem* in collisione *cum vere probabili* : quando autem nulla lex ligat, *tuto* utor libertate. Adde, quod ne ipsi quidem rigorismi Doctores semper *intrepide* asserere audeant, suam sententiam esse certo *probabiliorem* opposita e. g. quod *confiteri* necesse sit peccata dubia. Quamquam enim, cum de valore Sacramenti agitur, sequi necesse sit *tutior* : negabimus tamen suppositum, quod ad *valorem* requiratur *confessio ma-*
teria-

foli tenemur assurgere. Inquisitio ad scholas pertinet, decisio ad Ecclesiam: ab Ecclesia interpretatio *authentica* venit, quæ quamdiu abest, licitus est usus *Epiikiæ*, quam Rigorismus frustra prohibet in Tutiorismi favorem. Bonus Dominus non damnat servum tenacem libertatis suæ in iis, in quibus dubius est sensus præcepti, modo obediat in certis, & dicat sincere: *Domine, in cujus conspectu sto: hoc ago, quia puto licere, non acturus, si scirem contrarium.* Satis est: & hoc est agere *contra scrupulum*, quod vult Ignatius, & omnes Ascetæ suadent. Voluntas sic comparata non potest stare cum affectione ad peccatum mortale, imo ne quidem ad veniale

DIES QUARTA.

Dies Fervoris.

De Imitatione Christi.

Tessera. Dixi: nunc coepi!

Fervor consistit in intensione virium, quam ad Christi imitationem afferimus. *Exercitium fervoris* igitur hodie complectitur *singularem applicationem* memoriæ, intellectus, & voluntatis ad Christi imaginem. Porro hodie incipit *secunda hebdomada* Meditatione *fundamentali*, quæ est applicatio Meditationis *de fine hominis*. In illa *finem* sequi decrevimus, & impedimenta amovere: hic *modum* finem consequendi statuimus consistentem in imitatione Christi i. in virtutibus *quotidianis*

R. P. Neumayr, via Comp.

M

seu

terialiter integra, neque sufficiat *formaliter* talis, quippe in qua per dolorem universalem absolvimur *indirecte* etiam a peccatis *occultis*. Quousque disputabimus autem? Si audiendi sunt Rigoristæ, aut vivendum erit *ex Regulis Tutiorismi*, qui est carnificina conscientiarum: aut suspendenda erit omnis resolutio, quoties dubia est *licentia* actionis, eo quod vix unquam *certo* definiri possit major unius sententiæ probabilitas super aliam, sive ex auctoritate iudices, sive ex ratione: aut denique *dubitanti* concessum erit se determinare, ut libet, quod erat demonstrandum. Ah! Nulla est consequentia doctrinæ, obligationem doctrinæ *de moribus* metiri *ex majore probabilitate*: & obligationem doctrinæ *de fide* determinare *ex certitudine* omne prudens dubium excludente. Qui *probabilior* judicat esse fidem Catholicam, quam suam: nondum tenetur Ecclesiæ Romanæ se adjungere, donec perveniat ad certitudinem, & evanuerit omnis formido prudens de opposito * & qui *probabiliter* judicat se non peccasse mortaliter, si *probabilius* peccavit graviter, jam tenetur confiteri, quin liceat expectare, dum vincatur: obsecro! num ista cohærent? Tu Religiose, utere libertate, qua liberavit nos Christus a iugo, quod homines inhumani imponerent, si ferremus. Ipse Legislatur est: si ligare nos vult, dubium de legis existentia, sensu, & obligatione dissolvitur, non per os scholarum, sed Ecclesiæ, cui soli

* Vide prop. 14. ab Innoc. XI. damnatam? Assensus fidei supernaturalis, & utilis ad salutem stat cum notitia solum probabili revelationis: imo cum formidine, qua quis formidet, ne non locutus sit DEUS.

seu, quarum frequens occasio est, 2. in heroicis, quæ sunt materia hebdomadæ tertiæ. Hujus diei scopus est *decretum* imitandi Christum *in genere*, atque adeo inclinationes *naturales*, sive ad bonum naturæ seu vegetativæ, seu animalis, seu rationalis propendentes, & aversiones contrarias saltem *moderandi*, quod fit per usum virtutum quotidianarum. Etiam Christus habuit *quasi passiones*, (S. Thomas vocat Pro-Passiones) hoc est, inclinationes, sed 1. non vitiosas, seu ad objectum prohibitum tendentes, quale est uxor aliena, cibus vetitus, ager alterius &c. 2. Oriundas non a Phantasia (tanquam a principio) sed a Ratione. 3. Turbantes solum appetitum, quin Ratio turbaretur. Passio enim est *motus appetitus sensitivi*, quales sic in belluis, sicut & in nobis ipsis *domare* possumus, si ad vitium inclinant: *moderari* autem debemus, si mere ad naturæ conservationem ordinentur, uti sunt appetitus cibi, potus, somni, famæ, scientiæ, sanitatis, vitæ. *Indefiniti essent* hi motus, si Regulæ non scriberentur. His notatis, meditamur hodie tota die *de Regno Christi*, & urgemus in nobis hanc resolutionem genericam: *Volo imitari Christum*. Tres Meditationes tres stimuli sunt. 1mus: Imitari Christum *decet*, quia est noster Rex. 2dus: *juvat*, quia ipsius regimen est regimen amoris. 3 tius: *necesse est*, quia sicut necesse est servire Deo, sic necesse est formam servi, quam Christus exhibet, exprimere, *in affectu* semper, *in effectu*, cum vocat Deus. Pridie fit

Examen IV.

De Regulis Obedientiæ.

DEcalogus regularum omnem de obedientia materiam exhaurit. Nam cui, cur, in quibus & quomodo sit obediendum, explicat Regula 31. Novem aliæ *Media* exponunt profectum in hac virtute juvantia: & duæ quidem *intellectum*: tres proximæ *voluntatem* disponunt: reliquæ *Exercitium quotidianum* determinant.

1. Ad quæstionem *cui*? Respondetur, obediendum est Superiori cuicunque tanquam Christo. Si quæris: *Cur*? Respondeo, ut conformemur primæ & summæ Regulæ omnis bonæ voluntatis & judicii. Ais: *in quibus*? R. in omnibus, etsi difficilia sint, & sensualitati repugnantia, excepto solo peccato. Vin' scire: *Quomodo*? R. 1. *interius*, cum reverentia & amore *erga jubentem* Christi nomine: & cum abnegatione propriæ voluntatis ac judicii *circa rem imperatam*. Deinde 2. *exterius* integre, prompte, fortiter, cum debita humilitate, sine excusatione, sine obmurmuratione. Eja! an obedientia tua est talis? Si non est talis: crede mihi, alterutrum deest, aut *bona intentio*, aut *fiducia erga Deum*. Quæris, quæ tua sunt: vel diffidis Providentiæ, quasi tibi melius prospicere posses extra hanc viam. In te Domine, speravi &c.

2. Ut *intellectus* se subjiciat, duo juvant. Primum Regula 32. habet, ut *Providentiæ divinæ*

innixus, liberam de te dispositionem Superiori relinquo, postquam, quæ illum scire oportet, satis edocuisti, ne iis quidem, quæ ad propriam conscientiam pertinent, occultatis. Hac notitia imbutus Superior equidem errare potest in disponendo de te, sive ex imprudentia, sive ex passione: sed non potest errare *cum damno tuo*, eo quod ad Deum pertineat providere, ne quis *cum dispensatio animæ suæ* obediat. Alterum Regula 33. docet, ut obedias *in Spiritu amoris* tanquam Deo. Perfecto si quoties Superioris vocem audis, crederes, te Christum audire: vocem non expectares: nuntus sufficeret. Assuesce. Domine! ecce ego! vocasti enim me! &c.

3. *Voluntati* promptitudinem Regula 34. imperat tam celerem, ut literam quoque imperfectam relinquo: constantiam 35. tam invictam, ut nullam contra excusationem admittas: simplicitatem tam cæcam 36. ut cadaveri te similem velit, aut baculo in manu senis. Næ tu magnus Sanctus es, bone vir, si has in tua obedientia doctes inveneris. Domine! quid me vis? &c.

4. *Exercitia obedientiæ* quotidiana determinat Regula 37. in susceptione poenitentiarum vel pro defectu inculpabili impositarum. 38. in obsequiis coquo præstandis, & obedientia exhibenda etiam officialibus Superiori subordinatis. 39. in litteris nec scribendis, nec accipiendis, nisi probante Superiore. 40. & 41. in reddenda ratione conscientiæ, manifestandisque etiam bonis operibus, cum voto, ut a Superioris directione totus quantus dependeas. Quo animo es? Nonne Deo subiecta erit anima mea? &c.

5. Adde *relíquas regulas*, quarum 42. & 43. jubet nos esse conformes *in judiciis* sine contentionibus in disputando victoriæ causa : & unos *in affectionibus* sine studio partium maxime, cum bella inter Principes Christianos fervere. 44. & 45. prohibent & nimis otari, & nimis occupari, minime in rebus ab Instituto alienis : Otium enim extinguit, negotia opprimunt spiritum. 46. 47. & 48. scriptæ sunt *sanis*, commendantque valetudinis curam cum moderamine : 49. & 50. demum pertinent ad *ægros*, quibus obedientia tanquam virtus propria pro Statu illorum commendatur. Eja ! Qua die deerit occasio obedientiam probandi ? Probasti ? Vir obediens loquetur victorias : loquere tuas &c. Confiteor. &c.

MEDITATIO I.

De Regno Christi.

Praeludium 1 Christus in gloria, cum inscriptione in femore : Rex Regum !
Apoc. 19.

Praeludium 2 Regem, cui omnia vivunt, venite, adoremus !

Punctum I.

Regnum Christi est in hoc Mundo.

1. Christus est Rex, non solum, *qua Deus*, sed etiam *qua homo*. Sic enim in Scriptura frequen-

quenter appellatur modo *Rex Judæorum*: modo *Rex Gentium*, Matth. 27. & Psalm. 46. Pilato ipse dicit: *Rex sum ego!* Joan. 18. & Psalm. 2. *Ego autem constitutus sum Rex!* Denique Matth. 28 declaratrem aperte, dicens: *data est mihi omnis potestas in cælo & in terra!* & mox potestatem exercet, imperando: *prædicate!* promittendo: *qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit!* Minando: *qui non crediderit, condemnabitur!* Hem! Jurisdictio *universalis* ad nullum tempus aut locum restricta, minime ad personam. Nemo exemptus est: ipse est Rex Regum, & Regnum ejus *Ecclesia*, uti Gregorius testis est: *sæpe in parabolis Regnum Cælorum præsentis temporis Ecclesia dicitur.* De hac Luc. 19. notatu digna narratio est. *Homo nobilis* (sunt verba Christi de se) *abiit in regionem longinquam* (de cælo in terram) *accipere sibi regnum* (in terra) *& reverti* (in cælum) uti & factum est, constitutis ad id Apostolis, ut singuli post Christi mortem pro Regni ejus dilatactione laborarent. Dixerunt autem multæ gentes, & maxime Judæi: *nolumus hunc regnare super nos!* Nihilominus ad finem temporum accepto regno fiet, ut redeat, & tunc dicet: *Inimicos meos illos, qui noluerunt me regnare super se, adducite huc, & interficite ante me!* Nihil pro regia potestate Christi, & pro regno ejus potest clarius dici. Fremant Gentes! *Meditati sunt inania?* Dominus irridebit eos, Psalm. 2. Et Regni ejus non erit finis! Luc. 1. Regnum (hostibus tandem omnibus internectione deletis!) post mundi Interitum æternum erit. NB. NB.

2. Porro si res ita se habet (uti dubitare non licet) sicut Ecclesia ita & regnum Christi est *in hoc Mundo,*
&

& quidem regnum *semper visibile*. Fundamenta regni enim ipse posuit *in carne visibili* de cœlo descendens. Reversus in cœlum regni sui administrationem & dilatationem commisit hominibus *per media visibilia*, puta, per prædicationes & Sacramenta efficiendam. Rediturus de cœlo possessionem Regni rursum suscipiet *in carne visibili*. Videbunt enim, in quem transfixerunt: & plangent omnes peccatores terræ! Ratio manifesta est: qui enim sepulchrum suum gloriosum esse etiam *coram impiis* voluit: quomodo credi potest, *invisibile*, hoc est, *sine gloria*, imo ad suum dedecus voluisse Regnum suum *occultum* esse? Aut omne Regnum Christi *in hoc mundo* negetur, necesse est: aut admittatur esse semper visibile, ac gloriosum. In Regis opprobrium dicitur, si dicitur: Regnum ab inimicis redactum esse in tantas angustias, ut per aliquot Secula nullum illius apparuerit vestigium. Esse *visibilem* est nota Ecclesiæ. NB.

3. *Reflexio*. O me felicem, quod hujus Regni sim pars nonnulla! *In hoc mundo* principium felicitatis est, esse *particulam Regni Christi*. Neque sum de plebe, aut miles gregarius: Religiosus *inter Officiales* Officium habet: & promotus est, ut regni amplificationi utilem operam adhibeat. Hoc vocationis meæ negotium est: quantus ingredior! At heu me! Quot video viros nobiles pro modico lucello, pro dubia spe, pro inani gloriola, opes suas, vires suas, sanitatem suam, sanguinem suum, florem ætatis suæ per atroces labores, & horrenda pericula immolare Regi suo, & qua confusione cooperior! Nam qua in re ego servivi ad incrementum Ecclesiæ, ad gentium con-

versionem, ad extirpationem hæresum, & peccatorum? Quid orando? quid prædicando? quid scribendo? quid laborando? quid patiendo effeci? *Cogita! ... Recogita!*

4. *Resolutio.* Jam per baptismum adscriptus sum Regno Christi *in hoc mundo*: inde subditus sum D. N. J. C. Civis, Miles, juramento adstrictus ad constantiam in fide, & custodiam legum. Renovo Sacramentum, & iterum *abvenuntio Satanæ, & omnibus pompis ejus!* Iterum homagium feci, cum me Religioni addixi. Non pœnitet. Renovo vota: & iterum in conspectu totius Curiaë coelestis *paupertatem, castitatem, & obedientiam perpetuam voveo!* Christus regnat! Christus imperat! *Miles Christi sum: civis Ecclesiæ Christi: subditus regni ejus!* In his titulis glorior! de his mihi gratulor! Miseri sunt, qui dicunt: Non habemus Regem, nisi Cæsarem! ...

5. *Obsecratio.* Infelices! *Date, quæ sunt Cæsaris, Cæsari*: probat Christus. Sed & Christo, quæ Christi sunt, date; Attamen quis serviet duobus Regibus, duobus Dominis? Rex Regum Christus est: Christo obediendum est, non Cæsari, si Cæsar imperat contraria Christo: & serviendum Regi propter Christum, non Christo propter Regem. *Jesus Nazareus Rex!* hæc inscriptio Præsepis & crucis est. Scripsit Cœlestis Pater! & quod scripsit, scripsit: *erit æternum Rex.* Omnes potentiaë meæ, Memoria, Intellectus, Voluntas, venite, adoremus. O ut sit hic omnium hominum sensus! Per temetipsum, o JESU! & per sanctum nomen tuum obtestor te, ut tollas de Regno tuo omnia scandala! Utere me ad hoc ministerium! non solum non recuso, sed ambio hunc

hunc laborem, per quem huc aliquid confero, ut Regnum tuum, quod est *in hoc Mundo*, regnum sit *omnia regna Mundi* complectens. Venite populi omnes! Regem, cui omnia vivunt, venite, adoremus! Nihil timete possessionibus vestris! Cujus regnum *in hoc mundo* est, non ideo est *de hoc mundo*....

Punctum II.

Regnum Christi non est de hoc Mundo.

1. Reges, qui *de hoc Mundo* sunt, volunt possidere aliquam partem globi terraquei, in qua dominium suum exerceant, & extra quam non habent, quod imperent. Inde etiam nomen habent: aliusque Rex Hispaniæ, alius Galliæ, alius Angliæ nominatur. Regnum ergo *de hoc Mundo* est aliqua particula globi terraquei *intra certos fines* conclusa. NB.

2. Tale minime est Regnum Christi *in hoc mundo*. Christus enim non appetit possessionem *terrarum*, sed *animarum*. Frustra Herodes regno suo metuit ex Christi adventu. Ah! *Non eripit mortalia, qui regna dat caelestia*. Juber tributum dare Cætari: præcipit obedire Regi: imperat cuique tribuere, quod debemus, cui honorem, honorem, cui vectigal, vectigal, cuique suum. *Pro se* non quærit *nostra*, non agrum, non domum, non equum, non asinum, sed *nos*. Jus Regis a Samuele descriptum Christus non arrogat sibi 1. Reg. 8. Rex *cordium* est. *Nativitas & mors*

testes sunt hujus voluntatis. Natus est nudus, nudus mortuus: sic nasci, sic mori voluit, *qui voluit amari*. In chartis pictis Reges distinguuntur per signa, & alius *a nola*, alius *a filiqua*, alius *a virente folio* nomen habet, ut varii Regentum genii designentur. Reges enim, quorum regnum est *de hoc mundo*, sunt, qui cum Sardanapalo omnem suam felicitatem *in nolis*, hoc est in nugis & stultitiis ponunt, omne tempus vitæ suæ in ludicris occupationibus male perdentes. Sunt, qui cum Roboamo Majestatis substantiam in crudelitate constituunt, ita subditorum bona omnia cupide sibi vindicantes, ut vix satis *filiquarum* relinquant, unde se saturent. Sunt, qui cum Nabuchodonosore venerationem sibi unice a splendore aulæ, a divite apparatu, a pompa famulitii velut a *foliis* accersunt, quæ hodie virent, & cras marcescunt. Non sic Christus. Rex *cordium* est: propterea regnum ejus *inmundo* quidem, sed non *de mundo* est. NB.

3. *Reflexio*. Non *de mundo* est Ecclesia, quia Ecclesia non est *tractus terrarum* dominio unius subjacentium, sed *Societas hominum in doctrina fidei eadem sentientium*, a Christo collecta. Quæ illa sit, seu quam Christus fundaverit, non alius: non cognosces facilius, quam ex una hac nota, quod sola Romana, & quæ cum Romana communicarunt, *perpetuo visibiles* fuerint. Quantum pro me solatium! securus de *fide* sum. De vita autem, & *modo vitæ*, quis sensus est? In Regno Christi vivo: sint laudes Deo! Attamen estne Christus pro Rege mihi? Si Rex est Christus: ubi est reverentia Regis? ubi fidelitas? ubi obedientia? Ex *principiis fidei* reverentiam debeo, cum supplico illi:

illi: fidelitatem, cum pugno: obediētiā, cum laboro pro illo. Dico enim opera mea Regi: qua fronte? si æque luride ago, ac si Rustico, aut Civi dicarem?

4. *Resolutio.* Scio radicem mali. Adhuc tota animalis anima in me est: & spiritus quidem promptus est ad omnem subjectionem: caro autem infirma, & sui studiosa. Erratum est. In Regno Christi hic ordo statutus est: *omnia propter Electos, Electi propter Christum, Christus propter Deum.* Propter reprobos Deus nihil fecit, quia ipse reprobos non fecit: ipsi fecerunt se: propter Electos ergo facta sunt, quæ fecit: Electi autem facti sunt per Christum, & propter, sive ad gloriam Christi, quoniam in his est Christi triumphus: Christus vero propter Deum est, quippe sine quo Deus gloriam *theandricam*, hoc est, *se dignam* ad extra non haberet. Hic ordo mihi placet. Spero, esse me inter Electos: ergo omnia alia *propter me* sunt: interest, ut utar *pro me*, & non in damnum meum. Ergo ego sum *propter Christum*: ne in me pereat sanguis ejus: ut intentiones ejus pro ratione vocationis meæ exequar: ut adimpleam, quæ defunt passionum ejus. Sic bene! propterea sum. NB. NB.

5. *Obsecratio.* Sic me DEUS adjuvet! meum est cooperari *ex hoc ordine* intentionibus DEI. O DEUS, Pater luminum, quanto solatio hoc lumen perfundit animum! *Electi propter Christum!* pridem hoc audiui: hodie intellexi. O qui Christum propter teipsum fecisti, propter Christum
da

da mihi, ut Cooperator sim Christo in conservatione, & dilatatione Regni Christi, quod, sicut de mundo non est, ita unice ad reformationem mundi intentum est. Eja! *Adveniat Regnum tuum*, JESU mi! confundantur inimici tui! tu solus impera! Usquequo patientiam habes? Quanquam quis ego sum, qui de reformatione Mundi loquor, & taceo de mea?..

Colloquium.

Domine! descende de cœlo, & gratioſo me fulmine, ut Saulum, feri! Sic ero *vas electionis*, & instrumentum utile ad bonum regni tui. *Rex es tu!* Regi homagium dico: servus tuus sum ego, & filius ancillæ tuæ, servus devotus *per vota*, filius ancillæ, *Religionis* a te fundatæ in firmamentum regni tui. Regnum tuum est *in hoc mundo*, Ecclesia tua, semper visibilis, semper victrix, semper gloriosa, vel propter hoc ipsum, quod non sit de *hoc mundo*, neque frustum terræ pro se appetat, sed unice cupiat possidere animas, tibi que acquirere. Hujus regni per tuam gratiam ego sum subditus: civis & miles sum, *civis* vocatus ad cooperandum pro regni felicitate: *miles* ad bellandum contra regni inimicos. Exemplum *utriusque Officii* in Rege video: Regem sequar!

Ad-

Adnotatio Fructuum.

FRuctus Meditationis esto *fervens Resolutio* imitandi Christum *sine exceptione*, circa omnia, quæ ad regnum ejus sive conservandum, sive propagandum, *pro modo vocationis*, servire possunt. S. Ignatius in principio conversionis ad aram B. V. suspendit arma, quibus usus erat pro Rege terreno: & per quæ non pro Regno Christi pugnaverat, sed pro regno Principis sui, sapienter existimans, melius esse, servire Domino, qui nunquam est moriturus. *Vade, & fac similiter.* Suspende conatus, quos suscepisti pro mundo, pro lucro, pro gloriola humana: *Regni Christi* una sit cura. Pro hac cura assuesce *ex habitu virtutis* vivere, dico *ex habitu*, ne tibi nimium placeas, si quandoque *actum* virtutis exerceas: dico *ex habitu*, & sæpius repetam. Ex Kemp.

I . I . c . I . Cætera pro more.

Lectio de ordine diurno.

DIS.

DISSERTATIO.

De ordine diurno.

Purgato jam animo a peccatis, & ab affectionibus peccaminosis: insuperque obfirmato contra relapsum, & contra tentationes armato: necesse est, ut anima Religiosa a fuga mali ad faciendum bonum se vertat *spiritui vocationis* conforme. Exempla virtutum *quotidianarum* vita Christi exhibet, & nempe illius infantia, adolescentia, juvenus, ætasque virilis: tua interest, Lector, ut illa tibi familiaria sint, & tu, quoties se offert occasio, expeditus ad imitandum. Non eris autem (crede mihi) non eris expeditus, nisi assueveris *ordini diurno* tum ei, quem regula præscribit: tum ei, quem quisque sibi pro arbitrio statuit. Propterea *bonum ordinis diurni* jam alibi * demonstravi, ubi ostendi, per ordinem & negotiis, & meritis consuli: *negotiis*, quia cuilibet tribuitur tempus suum, & competens: *meritis*, quia nihil fit *ex impetu*, sed per seriem a ratione, & fide imperatam, & quidem *cum methodo* constante *ex adverbis*, per quæ bona etiam *benefiant*, ut exposui in fine libelli: *Idea cultus Mariani*. Ut tamen Religiosus doctrinæ Instituto suo tam propriæ (*profitemur enim vitam ordinatam*) æstimationem dignam concipiat, juvat iis, quæ alias dixi, addere dissertationem de actionibus horarum & de horis actionum. *Actiones horarum* sunt triplicis generis, & aliæ ad animam, aliæ ad corpus,

* In libello de gratia vocationis Sacerdotalis.

pus, aliæ ad negotia pertinent. *Horæ actionum* præ cæteris observandæ, sunt hora surgendi, hora decumbendi, & hora orandi. Videamus, quid in singulis peccari possit, & cum quanto detrimento peccetur. JESUS Exemplar sit, quod *in amore ordinis* observemus. Adeo ille tenax horarum fuit, quas constituit Pater, ut pœne iratus Matri ante tempus miraculum poscenti dixerit: *Nondum venit hora mea!* Judæis quoque etsi mortis avidus diu se non tradiderit, *quia nondum venerat hora ejus!* Tunc autem sine contradictione se tradidit, cum dicere potuit: *hæc est hora!*

P A R S I.

De actionibus horarum.

HORAS numeramus quatuor supra viginti. Illarum alias vir sapiens assignat animæ, alias corpori, negotiis alias, jam plures, jam pauciores, non tamen *ex arbitrio*, sed prout *circumstantiæ* exigunt, *Ordinarie* determinatus est numerus, & quatuor horæ dantur animæ, decem corpori, negotiis similiter decem, quæ divisio profecto nemini gravis esse potest, minime Religioso, pretium animæ intimius æstimanti, & odium corporis etiam profitenti. Quodsi *in casu extraordinario* corpori, aut animæ, aut negotiis plus minusve tribuendum videatur, uti e. g. si corpus ægrotet, aut relaxatione longiore indigeat: itemque si anima solitudini octiduanæ se impendat:

aut

aut negotia adeo premant, ut sit in mora periculum: haud dubie Prudentia imperat mutationem, sic tamen, ut eadem suadeat, cessante causa illi generi actionum tot horas adjicere, quot fuerunt subtractæ. Extra hunc casum numerus semel coram DEO ex regulis rationis & fidei electus cum cura servetur.

Quatuor horas assignavimus *animæ*. Paucae sunt: sed intellige de actionibus *immediate* animam perficientibus, id quod reliquæ actiones *mediate* tantum bona intentione, & methodo efficiunt, quo modo omnia animæ cooperantur in bonum, quæcunque per horas viginti quatuor fiunt. Sed quatuor horæ *animæ* singulariter propriæ sunt hora Meditationis, hora orationis vocalis, hora Missæ, & hora pro devotionibus liberis & gemino Examine. *Hora Meditationis* longa esse non potest amanti DEUM, & artis meditandi perito. * Exercitium *memoriæ* in singulis punctis breve est, breviterque aut sensum textus *dogmatici* (quis sit, quis non sit) aut circumstantias textus *historici*, vel *parabolici* (quæ sint, quæ non sint) exponit. Exercitium *intellectus* in probando, in amplificando, aut in concludendo versatur, & fere *ex partibus chræ* consistit. Exercitium *voluntatis* tria tempora, & in his reflexionem, resolutionem, & obsecrationes complectitur cum affectibus & colloquiis ad seipsum, ad Deum, ad Sanctos. Quid? non occupatus es satis per quadrantem in uno puncto? Si porro procedis eadem methodo ad secundum, & tertium: quis dicat se esse aridum in intellectu, aut desolatum in voluntate? Sile! neque

* Vide in viro Apostolico.

que tuam sterilitatem materiæ, aut naturæ ad distractiones propensæ, aut dæmoni, aut Deo: sed neglectioni hujus methodi adscribe. *Utere praxi*: & erit brevior hora, quam putes. *Hora orationis vocalis* illa est, quam breviario extra chororum impendimus, utinam bene! *Hora*, inquam: nam qui sunt, qui jactant se, quod intra tres horæ quadrantes has preces absolvant? Num Religiosi sunt, quibus virtus Religionis in tantillo pretio est, ut in Exercitio illius tempus a se male collocari existiment? Certe si utiliter & jucunde occupari se crederent, vim devotionis non in *festinando* ponerent. Bone Deus! obtunduntur aures, & scandalum patimur, cum audimus cantantes in choro per properandi desiderium confusum strepitum anserum verius, quam sicut oporteret, hymnos Angelorum imitari: & nos extra chororum, sive bini simus, sive singuli, ita voces præcipitamus, ut pronuntiatio articulata (quæ hominem distinguit a pecude) ad omnes alios fines data fuisse videatur, quam ad loquendum cum Deo! Deus, ais, tamen intelligit me! Bonum hoc: secus væ tibi! crederet enim Deus non verba laudem suam complexa a te proferri, sed verba blasphemiarum, verba derisionis, verba jocosa. Quis enim sic unquam irreverenter loquitur, cum Dominum deprecatur, orat, laudat? Age! offer *in scriptis* libellum supplicem Principi, plenum mendis, foedum a lituris, cancellationibus, & sine lege formatis characteribus sic deturpatum, ut gallinæ potius labor, quam hominis, videatur: non hæc est viva tuæ orationis vocalis imago? non iram magis, quam miserationem mereris? Impunem credis te pro tanta irreverentia

fore? Et pro tam gravi culpa, ut forte preces omitti Deus minus ægre ferret, quam ita frigide fieri, maxime cum ad emendationem erroris remedium facile in promptu sit, puta, *affectio ad orandum*? *Affectio* excitetur ab *æstimatione orationis*, ex qua omnis benedictio in alias occupationes promanat: *a jucunditate*, ex varietate affectuum, quos jam hymni cient, jam psalmi, jam preces, si attente recitentur: *ex fructu*, quem anima refert ex perfectionibus divinis ad intra, & ad extra, quæ in psalmis laudantur. Unum est necessarium, ut non poeniteat te uno quadrante diutius sic occupari, quam illi, qui luride orant. *Hora pro Missa, & Examine gemino* (puta, *pro particulari* ante prandium, & *pro generali* post coenam nisi utroque tempore utrumque velis conjungere, ut fit apud nos) consideranti pretium *actionis*, & utilitatem *agentis* gravis esse non potest. *Gravitas* in gestibus, *ardor* in verbis, *affectus* in mente tres proprietates sunt Missæ celebrationi ita solemnes, ut sine his adminiculis subsistere devotio nullatenus possit. * Qui vero devote celebrat, hoc est, qui leges rituum sine cura festinandi observat: verba cum animi elevatione pronuntiat: affectus initio, medio, & fini Missæ conformat: profecto horæ dimidium (non computata præparatione & gratiarum actione) pro actione tam divina cum gaudio impendit. Porro quadrans *pro Examine particulari* citius etiam, quam voles, in clepsydra defluet, similiter ut *pro generali*, si ex praxi infra proponenda instituas. Cuilibet *cura sui* prima esse curarum debet in salutis negotio, & studio proficiendi in perfectione

* Vide p. 1. viri Apostolici.

ne spiritui vocationis respondente. Superest *hora pro devotionibus liberis*, * inter quas numero lectionem asceticam, corollam Marianam, visitationes Venerabilis Sacramenti, & quæ sunt alia pia Exercitia sponte electa, aut pro casu extraordinario suscepta in testimonium, quod ab *oratione* omnia speres: & quod *in oratione* omne bonum invenias: ideoque, quantum in te est, & vocationis ratio sinit, velis semper orare, & nunquam deficere, quod solent, quibus tempus vacuum est, si vere, ac serio orationi affecti sint: unde fit, ut, quoties possunt, nunc corpori, nunc aliis negotiis horam studiose subtrahant, & orationi adjiciant. Felix anima, cujus talis est sensus: sensum Sanctorum habet! Infelix, cui brevium *de ea* gemitum exprimit! Nescio, cujus spiritus sit, cui longa oratio longa est.

Progredimur ad horas *Corpori* assignatas. Decem concessimus. Enimvero liberales fuimus. Septem enim abundant pro somno: duæ relictæ sunt refectio: una recreationi Religiosæ. Quid habes, quod queraris? Cogita, quanti sint, quibuscum Religiosus circa vitæ incommoda, quibus affligi se putat, vel in comparisonem venire possit. Milites in castris, captivi in carceribus, ægri in hospitalibus, itinerantes terra, marique, denique pauperes, quibus nec domus, nec lectus nec cibus est: eja! quantum dormiunt? Quomodo reficiuntur? Unde recreantur? Divina Bonitas aliter tibi providit: & tu murmures, uti Israelitæ Manna pro levissimo cibo contemnentes, & molestiarum itineris pertæsi? Ingrate! Saltem ad Sanctos te verte, qui circumeunt in melotis, in pel-

* ibidem.

libus caprinis, angustiati &c. Prophetas, Apostolos, Martyres contemplare: quæ tu pateris incommoda illis similia? Disce ab his exemplis, quanti facere debeas querelas corporis tui contra decretum tam moderati rigoris, qui cum permissione decem horarum componitur.

Superfunt decem aliæ horæ reservatæ *negotiis* tum ab Ordine præscriptis, tum ultro susceptis. Illorum prima sit cura: & si illa omnes decem horas exigant pro se, omnes impende, ut *cum excellentia* fiant. Si autem breviori tempore æque excellenter agi possint: quæ reliquæ sunt horæ, dentur lectioni, scriptioni, lustrationi librorum, exercitio corporali, operibus charitatis, denique, hospitalitati, & Eutrapeliæ: sed non otio, non ludo, non computationibus, non garrulitati, minime omnium conventiculis amicitiae particularis, aut inutilibus visitationibus sæcularium, de quibus nunquam *idem* adeundus est, nisi *raro*, & *non diu*. Per frequentiam contemptibilis, per moram molestus eris.

Habemus ergo *actiones horarum*, & scimus, quid intra tempus 24. horarum a Religioso quotidie fieri debeat. Cuique suum sit tempus, & quatuor horæ animæ, decem corpori, decem aliæ negotiis dentur, intellige, *ordinarie*, sive nisi circumstantiæ *ex alicujus virtutis* (non ex amoris proprii) imperio aliud requirant. Loquamur jam etiam *de horis actionum*.

P A R S II.

De horis actionum.

Nimirum ut Ordini consulatur, non sufficit scire, *quot horæ* tribuendæ sint actioni, sed determinanda est insuper quæstio, quæ horæ cuilibet aptius assignentur. Seligo præ reliquis tres, & determino horam surgendi, horam decumbendi, & horam orandi. Fixæ sint hæ: vix erit difficultas ordinem servandi in reliquis.

Hora surgendi statuta in omni Ordine Religioso servatur. Tu noli esse *singularis*, ut *extra casum singularem* nihil interesse tua existimes, si sæpius somnum protrahas. Interest, ut appetitus somni naturalis non sit *irregularis*, non minus quam appetitus cibi aut potus. Interest, ut potius vivas *ex Regula*, quam Ordo scripsit, quam ex illa, quam lubedo determinat. Interest, ut vox Excitatoris ita sonet in auribus tuis, uti vox tubæ mortuos revocantis ad vitam. Æquitas postulat, ut nunc alacriter surgas ad laborem, si tunc desideras hilariter festinare ad gloriam. Interest, ut per primam victoriam testeris Domino seriam voluntatem diem consecrandi ipsius famulatui, cui addicens operam dices cum Samuele: *Ecce adsum!* *vocaſti enim me.* Aut cum Saulo: *Domine, quid me vis facere?* Interest denique, ut prima diei actio conformis sit legi obedientiæ, per cujus Exercitium deinceps per diem plures *vir obediens loquetur victorias* in observantia ordinis diurni

contentas. Grave est caput ! Non habeo me bene ! non potui dormire per noctem ! sero cubitum ivi ! Horula nihil obest negotiis reliquis &c. Excusationes acediæ sunt pulvillos consuentis amoris proprio. *Tu ejice ancillam, & filium ejus* : horaque statuta surge celeriter, constanter, devote. *

Hora decumbendi similiter sacra esto, nisi pre-mens necessitas vigilias imperet longiores. Ita valetudo, disciplina, ratio exigunt. *Valetudo*, eo quod defectus somni gravius debilitet hominem, quam fames ac sitis: doceatque experientia, quod vires prostratas suavis sopor felicius reparet, quam quælibet medicina. *Disciplina*, nam qui serius decumbunt, ordinarie etiam serius surgunt, quam alii, ex quo fit, ut Meditatio periclitetur, & universus ordo diei patiatur. *Ratio*, quia si ve-ores tam sero, si ve *studeas* in multam noctem, peccas. Distulisti preces horarias in nonam, aut decimam nocturnam: si semel, aut iterum fecisti ab impedimento non præviso retentus, excuso: si autem contraxisti consuetudinem, per omnia sacra te obtestor, ut viriliter te opponas abusui, & primum quidem nunquam totum breviarium *uno balitu* recites: deinde tempora singulis horis determines e. g. Matutino & Laudibus horam quartam pridie: Horis minoribus tempus post sacrum: Vesperis & Completorio horam post meridiem. Ita divisus labor non parit fastidium: non urget festinationem: non turbat ordinem: adjuvat autem devotionem, & animæ *tempus pie respirandi* relinquit, secus atque noctambulonibus fit,

* Vide Ideam cultus Mariani in fine.

fit, de quorum oratione parum absun, ut dicam : sic orare, & orationem omittere coram Deo æquivalent. Quid? quod dubitem etiam, an non malit Deus nullis precibus, quam talibus coli. Qui vero pro suis vigiliis *studendi* necessitatem prætexunt, recordentur illud Sapientis: *omnia tempus habent*. Si statæ horæ pro negotiis servantur, singulis bene consultum erit. Fures temporis diurni domo pelle, volo dicere: fuge garrulitatem cum domesticis, conversationes inutiles cum externis, vitium ludendi, lectionem librorum nullius frugis, otium, & recreationes extra ordinem: ita nunquam non sufficiet studiis lux solis: nunquam opus erit expallescere ad lampadem, nisi quando noctes nimis sunt longæ. Quodsi vere occupationum moles huc adigit, ut noctem in subsidium voces: Sapientius ages, si maturius surgas, quam si serius decumbas. Illud tibi per omnes Superiores licebit, eo quod aurora Musis amica sit: hoc nemo prudens probabit: imo ne dissimulabit quidem (nisi pro casu singulari) eo quod hæ vigiliæ plus de malo, quam de bono participant.

Hora orandi (intelligo orationem mentalem) similiter Religioso communis esse debet cum fratribus suis. Nisi enim prima hora diei huic Exercitio impendatur, experientia teste, Meditatio aut nulla fiet, aut luride fiet, eo quod animus jam aliis negotiis involutus difficulter in se redeat, serioque vires suas applicet *ad scholam affectuum*. Vix est, qui *preces vocales* cum sensu devotionis recitat, nisi prius aliqua horæ minuta ad colligendam a distractionibus mentem, elevandamque in cœlum: itemque ad componendum

* ibidem.

corpus pro reverentia hujus generis actionibus debita cum cura adhibuerit, quanquam ipse conceptus verborum jam ab alio suggestus animum juvet: Pauciores etiam sunt, qui hunc laborem suscipiant cum gustu, ut per intervalla labores suos *brevissimis suspiriis* misceant: qua vi erit opus, solidam horam imperare sibi ad Deo soli vacandum eo tempore, quo animus alienis cogitationibus implicitus jam ad alia omnia vacat, & suus non est? Quod si Meditationem omittis, aut negligenter peragis, diem perdidisti, mi bone! & derelinquet te virtus tua, quia oblitus es comedere panem tuum, & hoc *per fastidium*, cui qui non resistit, robur non habet sive ad declinandum a malo, si gravior tentatio invadat: sive ad faciendum bonum, si aliqua victoria sui sit opus. Ut Musis, ita Gratiis amica est aurora: neque Manna, nisi mane, colligitur.

Horis tribus ita constitutis jam non erit difficultas reliquas adstringere, suo quamlibet operi. Horæ matutinæ (nisi aliud obedientia, vel charitas, vel necessitas postulent) dentur laboribus capitis, & vespertinæ similiter: Pomeridianæ vero occupationibus arbitrariis post brevem somnum, si opus sit, assumendis. Negant aliqui, se a prandio usque ad horam quartam dispositos esse ad res serias serio agendas. Quid impedit? concoctio, ajunt, a qua vapores in caput ascendunt, & cerebrum gravant. Prætextus acedix! Gemina responsio elidat excusationem Religioso indignam. Prima est: post brevem somnum occupationes *arbitrariæ* huic tempori conveniunt, levioris momenti, & vix alicujus intensionis, eæque varix:
nam

nam varietas delectat. Ejusmodi sunt lustrare argumenta librorum, epistolas scribere, ad ægros invisere, inservire hospitibus, conversari cum mortuis &c. denique nunc lege, nunc ora, nunc pro pietate labora, si quid artis didicisti. Altera est: Experientia docet, fallere phantasiam, dum fingit, nos non posse omnino, quod non tam facile possumus. Fateor: difficulter a prandio aggre-
dimur negotium serium: sed tu *vince teipsum!* & saltem tentare *incipere*. Senties, primum a fastidio te *pæne per vim* abstrahi: Sed tu perge minimum per quadrantem laborare, jam laborabis *facilius*: & demum cum gaudio etiam: præcipue si a facilioribus ad difficiliora procedas, incipiens a lectione, & ad scriptionem progrediens, postquam spiritus a lectione excitati se strenue movent. *Industriis* nimirum opus est, quibus quisque se, & sui amorem fallat. Probatum est.

Conclusio.

Quis det, ut Religiosus quisque, qui hanc dissertationem legit, *damnata nimia cura sanitatis*, & *vitæ longioris*, qua stante spiritus *vocationis* sine spiritu est, ad vitam sic ex ordine agendam se generose resolvat, observatis cum cura *actionibus horarum & horis actionum*? næ ille & *sanctitati*, quam profitetur, & *sanitati*, quam tam anxie amat, multo sapientius consuleret. Vita male ordinata utrique nocet, quia *actiones sine ordine* testes sunt, contra quas excipi nihil potest, quod *Passiones sint sine fræno*: nam homo, quod lubet, agit, non quod decet: unde neque

N 5

homo

homo interior compositus est, neque *exterior*: ille a tumultu affectuum agitatur, hic a licentia rapitur, similiter ut in urbe contingit, in qua *subordinationi* locus non datur. Et quid fit? occupationes necessariae ad oculum fiunt: toti sumus in arbitrariis, nisi omnino in otio simus, quod est pulvinar diaboli, & nutritrix omnium vitiorum, quæ etiam inter Religiosos invalescunt, si otium locum habet, in quem suos ad ludendum, ad potandum, ad garriendum invitet. Faciles hospites sunt, quotquot *bono Ordini* addicti non sunt. Itaque ama ordinem, si amas te.

MEDITATIO II.

De Regimine Christi.

Præludium 1 Christus prædicans legem amoris.

Præludium 2 Verba vitæ æternæ habes!
Joan. 6. Veni S. Spiritus. NB. Lege cum pausis, & devote lege.

Punctum I.

Lex Amoris.

1. Regnum Christi est in hoc mundo, non de hoc mundo, vere tamen *Regnum*, cujus ipse est Rex, & Legislatores, eo quod sine legibus Regnum con-

consistere non possit. Quid fecit? Constituit, ut *prima lex* esset *Lex amoris*: DILIGES! Hoc est primum, & maximum mandatum: mandatum, quod ponere nemo potest, nisi qui *cordis* sit Dominus. Unde Reges nostri *mereri* quidem amorem possunt: sed *præcipere* non possunt. Neque hoc quisquam Regum huc usque ausus est tentare, cum sciant omnes, ridiculos se fore, si *per edictum publicum* se amari juberent. Solus Christus hoc fecit.

2. Et sapienter fecit, quia solus est *Dominus cordium*: & *Lex amoris* fundamentum est optimi regiminis. Nam *ex Lege amoris*, si observetur, sequitur *Amor Legis*: & ex amore Legis *observatio* Legis, ex qua pendet Regiminis felicitas. *Lex amoris* voces sunt varii sensus. Significare possunt *legem amandi Legislatorem*: vel *legem amantis* suos *subditos*: vel *legem cupientis amari a subditis*. *Lex Christi* in omni sensu *Lex amoris* est. Est *lex amandi Legislatorem*: hoc enim est compendium Legum: *Ama, & fac, quod vis*. Est *Lex amantis* suos *subditos*: quidquid enim præcepit Legifer noster, nusquam suum interesse, ubique bonum nostrum intendit. Est *lex amari cupientis*, quia prior ipse servavit, quin Jota unum, aut unus apex præteriret. Ivit *per omnem viam*, qua nobis eundum est, per viam infantiae, pueritiae, adolescentiae, & ætatis virilis. Suscepit *omnem laborem*, qui nobis præscriptus est, laborem capitis in precando, manuum in officina, pedum in itineribus, linguæ in prædicando. *Contra omne hostium genus* processit in pugnam, *contra mundum* contemnendo honores, *contra carnem* sectando in-

incommoda, *contra diabolum* retro abigendo. Expertus est *omne genus malorum*, paupertatem, dolores, injurias. Nullam exemptionem admisit, nullum privilegium prætendit, de nulla Episkia cogitavit. Quid vis amplius, ut Lex Christi *Lex amoris*, & Regimen Christi *Regimen Amoris* vocetur? Non quales sunt *leges*, tale est *regimen*, si conforme est *Legibus*? ..

3. *Reflexio*. Ecce! hoc est, quod S. Ignatius de *interna lege charitatis*, quam Spiritus S. in cordibus solet scribere, me monet. Non præmii spes, aut poenæ metus debet movere me, ut regulas servem: *Lex amoris* stimulus sit primus, & maximus: *Lex amandi* Legislatorem, *Lex amantis* suos subditos, *Lex amari cupientis* a suis subditis. Video nunc, unde Lex nova, & vetus differant. Lex vetus *Lex timoris* fuit: propterea inter tonitrua, & fulmina promulgabatur: nec Prophetæ Deum prædicabant fere, nisi sub nomine *Dei Exercituum præsentium malorum* agmina proxime immissuri, a quibus Rei de terra tollerentur. Nos jubemur *mala futura* nuntiare, quorum hæc summa est calamitas, quod sint *amoris privatio*. Deum autem exhibere nobis debemus vel *infantem* in præsepio, vel *morientem* in patibulo, hoc est, *amantem*. Me miserum! Et *lex amoris* mihi gravis videtur.

4. *Resolutio*. Lex amoris est lex inclinans ad obedientiam *sine vi coactiva*: nam amor coactus chimæra est. Cur igitur ego *coactiones* expecto? Nempe, quia *non amo*, & legem primam ac maximam non servo. Tristis Confessio! *Interea lex charitatis* extincta si est, quæ alia sufficiet, ne
vi-

vivam exlex? Renovetur Scriptura, & characteres deleti formentur *de novo* in corde meo! Placeat modus Regiminis. Domine! Oculus tuus sufficiet mihi, ut bonus sim, etsi nullus oculus alius mihi invigilet. *Ex habitu* virtutis vivam. Amo enim: amo iterum: & deinceps non amplius amare desinam. Bonum est, *sub lege amoris* vivere....

5. *Obsecratio.* JESU Rex meus, & Legislator! Quid mihi opus est multis legibus? si legem amoris servo, omnes servabo: si illam negligo, nullam curabo. Novi me. *Promissa* non movent admodum, quia de bono *absente* sunt, & non facile comprehensibili. *Minae* non terrent admodum, quia de malo sunt, quod valde *remotum* puto, & non difficulter vitabile. Hem! Fons teporis, & inconstantiae. Si maluissem *ex lege amoris* vivere, quantus essem! Misereatur te mei, Domine! & quoniam amari cupis, amare doce!

Punctum II.

Amor Legis.

1. *Lex amoris* est fundamentum Regiminis Christi: *Amor legis* est effectus. *Ama, & fac, quod vis*: nihil enim voles contra ullam legem, quam diu *legem amoris* servas. Nam lex, quae amatur, servatur: amor facilem & jucundam facit, utcunque non amanti difficilis sit, & molesta. *Lex a ligando* dicitur: & *ligari* semper Liber.

bertati molestum est. Attamen *si amas ligantem te*, catenæ ferreæ videbuntur torques aureæ. NB. NB.

2. Quid mirum? Amor excitat *inclinationem affectu plenam*, per quem cupis satisfacere voluntati Dilecti manifestatæ per legem: & ultro te offers ad vincula, si ille gaudet te videre in vinculis. Ita *amor libertatis* vincitur ab amore *maiore*, quo Dilectum persequimur: difficultates autem & *molestiæ legis* evanescent in amoris præsentia. Expertus est hanc vim amoris ipse Legislator, cui non modo *præ amoris magnitudine* erga Patrem, & nos *pauci facti sunt dies* laboris sui: sed etiam torrens tormentorum *calix* videbatur uno halitu ebibendus. NB. NB.

3. *Reflexio*. Tu contrarium experiris. Quæ causa est? *Defectus amoris* se prodit. Ex communi Theologorum sententia Christus a Patre *præceptum rigorosum* accepit moriendi, & morte crucis moriendi. Jonas præcepto prædicandi subtrahere se voluit: Christus se sine omni repugnantia præcepto moriendi subiecit: unde hæc differentia? Nempe *ab amore*. Amor Legislatoris peperit amorem legis, etsi arduæ, & extreme difficilis. Anima mea! quæ tibi de amore Christi blandiris: proba teipsam ita, & ex amore obedientiæ & regularum *amorem Domini* proba. Affectus sine effectu non habet vim argumenti.

4. *Resolutio*. Probatio *profundi sensus*! Præcepti rigorosi Christo dati quæ fuit sententia? Ah! Magne DEUS! si præceptum ejusmodi imponeres hominibus, neminemque admitteres in cœlum,
nisi

nisi qui tanto pretio emisset, quanto filius emit, quis salvaretur? Si necesse foret sic nasci, sic educari, sic laborare, sic sudare, sic egere, sic jejunare, sic flagellari, sic spinis perfodi, sic illudi, sic damnari, sic mori, o Superi! o Superi! quot vel inter vos invenire esset, qui probationi amoris tam difficilis non succumberent? Deus *amoris*! Deus *amans*! Deus *amari cupiens*! trepidat animus ad hanc sui provocationem. Etenim *affectu* promptus sum ad omne genus tentationis, spe fretus auxilii, quod nemini negas, quem probas. Sed *in effectu* qualis inveniar, si vel centesima pars ærumnarum me premeret, quæ Christum pressit: tu scis, quid esset futurum. . . . Ego quid aliud possum, quam contestari cœlo & terræ, quod amem te, & propter te amem leges tuas! . . .

5. *Obsecratio.* O bonæ leges, quas amor fecit! vestris me choris infero Sancti, & Sanctæ Dei! vos experti estis *amoris vim* in laboribus plurimis, in plagis supra modum! Amor Legislatoris fecit amorem legis, ut constaretis vobis usque ad vitæ finem. Quis mihi det, ut æmuler inter vos charismata meliora? Per gloriam, per quam gloriosi estis, obsecro, impetrate mihi heroico amoris sufficiens cor! Cor, quod *Legislatores* æque, ac *legem* amet, & per amorem legis amorem Legislatoris constanter probet. . . *Repete.*

Colloquium.

O Verbum DEI ! tu verba vitæ æternæ habes in regimine Regni tui ! Vivent, qui audiunt, & custodiunt illa : æternum vivent. Verba amoris sunt : & modus Regiminis *in lege amoris* fundatur, quæ, si observatur, amorem legis producit. Satis jam hæc perspecta est veritas mihi. Rege me ex hac regula. Quid circumspicio, & sollicitus sum de aliis legibus, ex quarum custodia Beatus fiam ? Una sufficit, sine qua nullæ sufficiunt. Una te facit Regem cordis mei ! Una me facit *Subditum* fidelem, bonum civem, & bonum militem tibi ! Sufficit ! . . .

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS sit Resolutio vivendi *ex habitu* amoris ita, ut lex *amandi* Legislatorem sit regula omnium actionum mearum, & influat in observantiam omnium legum, & regularum, quas sedulo colam *ex impulsu spiritus interni*, neutiquam expectando *stimulos externos* a timore, a spe, a respectu humano, a vigilantia Superiorum &c. Exemplum Bergmanni nostri, innocentissimi Scholastici etiam veteranis Religiosis imitandi valet, cum morti proximus Crucifixum, Rosarium, & librum regularum arcte complectens diceret : *cum his libenter morior !* Quidni ? postquam cum his libenter vixerat ? Ex Kemp. l. 2, c. 7. Cætera pro more.

CONSIDERATIO.

De Ufu Habituum infusorum.

EX via purgativa in illuminativam transgressi, jamque seria *versione cordis* supposita, & imitatione Christi cum observantia boni Ordinis decreta, assuescere debemus *vitaē supernaturali*, quippe per quam solam cessabit vivere in nobis filius prodigus, stolidus epulo, servus piger: itemque Phariseus hypocrita, ignavus Mercenarius, vanus Philosophus: vivet in nobis Christus: in oculis nostris, in auribus, in lingua, in gestibus, in corde, & affectionibus vivet. Voco autem vitam *supernaturalem* illam, quam vivit anima in Statu gratiæ habitualis ex influxu *Habituum infusorum* Fidei, Spei, & Charitatis, qui quidem non dant *facilius* posse agere actus virtutum, sicut habitus *acquisiti* dant: dant autem *simpliciter* posse vivere *meritorie*, sive sunt quasi *anima animæ*, & principium actionum supernaturalium, sine quo vires animæ proportionem non haberent ad agendum *cum merito*: fere sicut anima bruti proportionem non habet ad agendum rationaliter. Semper enim *actus* supponunt *principium agendi* conforme *naturæ actuum*. Dolendum, quod sæpe etiam inter Religiosos rarus sit *usus* horum Habituum infusorum. Demus, esse illos *in gratia*, & in Statu elevationis: quid tum? Si *principium actionum* non adhibent ad agendum: nimirum talentum Domini in sudario defodiunt. Non sunt

mali homines, sit ita: sunt insuper viri honesti, & boni Oeconomi, boni Magistri, boni Concionatores, gaudeo: sed non ideo sunt *boni Religiosi*: imo vix a Philosophis se distinguunt, quippe quorum multi vixerunt ex habitu virtutum moralium, non sine multiplice victoria sui etiam heroica: cui bono? Laudantur, ubi non sunt: cruciantur, ubi sunt. Actus virtutis naturalis *acquisita* nempe, quantamcunque laudem ab hominibus habeat, apud Deum non est in pretio: Actum *infusæ* æstimat, quippe dignificatum a gratia infusa, quæ hominem sic inter filios Dei *adoptivos* ponit, sicut unio hypostatica *naturalem* fecit, ex quo principio omnes actiones Christi *theandricæ* sunt. Hæc considerantem necesse est excitari ad usum Habituum infusorum, qui semper animæ communicantur, cum gratia sanctificans infunditur: sunt tamen separabiles *inter se*, potestque cessare Charitas, quin cesset Spes, aut cesset Fides. Consistit vero *usus Habituum* (sic dictorum, quia animam *habilem* faciunt ad actus supernaturales eliciendos) consistit, inquam, in imperio voluntatis ad agendum ex motivis Fidei, Spei, Charitatis. Præxin accipe.

§. I.

De Habitu Fidei.

Fides est donum Dei, ac lumen, quo illustratus homo firmiter assentitur omnibus, quæ Deus sive *immediate* per se, sive *mediate* per Ecclesiam suam

suam locutus est. Verbum Dei enim *scriptum* interpretatur Ecclesia: *Traditum* determinat: utrumque *infallibiliter*, non ex sua natura, sed per assistentiam Spiritus Sancti sancte promissam, & omnino necessariam, eo quod Ecclesiæ *fallibili* nemo teneatur *firmiter* credere: imo *prudenter* ne quidem possit, cum ex fallibilitate Ecclesiæ tanquam ex præmissa evidens conclusio sit, Religionis *electionem* esse arbitrariam, totumque negotium reduci ad unum *videri*. Circumferremur *ab omni vento doctrinæ*: neque ulli *Reformationi* tuto fidere possemus, quia de qualibet rediret quæstio, utrum *Reformatores* falli, aut fallere non potuerint? Quæ confusio! Et confusionis Auctor sit Deus? Absit! injuriam Divinæ Providentiæ facit, qui ita credit. Repugnat sana ratio, nisi præjudicia infantia turbent. O donum fidei, insigne donum! utinam respondisset donantis voto *usus doni*! Et quis est usus? *Scrutamini Scripturas*! respondet Servator: Joan. 5. Et o utinam hoc Domini consilium saltem Religiosis ita cordi esset, uti Christianis primæ Ecclesiæ fuit, quibus præter Biblia vix alius liber in pretio erat, & *præter Scripturificam* Theologia plane nulla, uti PP. volumina abunde testantur. Nimirum intelligebant, nullum esse posse homini Christiano studium amœnius, nullum utilius.

1. Nullum *amœnius*. Ita sensit S. Carolus Borromæus, qui cum urgeretur a suis, ut hortum sibi compararet, in quo relaxare animum curis gravem pro libitu posset: voce digna Præsule tantæ Sanctitatis & Sapientiæ respondit: *Hortus Episcopi est sacra Scriptura*, quasi diceret: Episcopo nulla relaxatio animi amœnior videri debet præ
 O 2 per-

perscrutatione Scripturæ. Ex varietate & ordine constituitur amœnitas horti. In Scriptura quanta occurrit *varietas* in historiis, sive mores & acta *Personarum*, sive admirabilem mutationem *eventuum* intueamur? Quanta deinde in dogmatibus pro qualibet diversitate ætatis, sexus, conditionis, fortunæ, & Status? *Ordo* vero quam est jucundus tum *capitum* in singulis libris, tum *librorum* in toto volumine! Omitto *de distinctione sensuum* dicere in literalem, & mysticum: iterumque mystici in allegoricum, tropologicum: & anagogicum. Infinitæ elegantix sunt.

2. Nullum *utilius*. Lege Scripturam (non tamen utique, sicut plerique breviarium recitant) lege *scrutando*, ita ut nulla dies sine linea fluat: lege ita, ut textus capitis, quod legis, familiaris fiat, facileque recurat, cum *occasio* postulat: lege *devote*, & applica (sicut Paulus monet) cum res exigit, jam ad *docendum* ignorantes infide, aut moribus: jam ad *arguendum* errantes in principijs, aut conclusionibus: jam ad *corripiendum* improbos in commissionibus, & omissionibus: jam ad *erudiendum* probos in agendo, & patiundo. Desine sectari nitedulas in alijs libris scintillantes: *Scriptura* lucerna est lucens in loco caliginoso, & *declaratio* sermonum Dei illuminat, Ps. 118. atque *præctice* quidem, ita ut vere *ex fide* vivas.

§. II.

De Habitu Spei.

Spes est virtus divinitus infusa, per quam Dei promissis fidimus, & futuræ vitæ bona firmiter expectamus. *Ufus Spei* consistit in *expectando*: nam simile est Regnum cœlorum hominibus *expectantibus*. Væ illis, qui nihil possunt expectare, quales Israëlita fuerunt, qui per impatientiam expectationis, quando rediturus erat Moyses monte ex consortio Domini, perdiderunt sustinentiam, & Deo vitulum substituerunt, cui homagium ferrent! Quid agis inepte? *in vere* tu metis triticum: *in vere* poma colligis: *in vere* vindemias: desipis utique! *Autumnus* expecta: Tunc venientes veniemus cum exultatione portantes manipulos nostros: Tunc, postquam portavimus pondus dñei, & æstum, recipiet quisque suum denarium. Ut expectes alacrius, sæpe argumenta spei ad pondus Sanctuarii pondera.

1. Deus potest salvare me! Quid enim non potest Omnipotens? Insurgat adversum me caro, mundus, diabolus cum toto inferorum exercitu: non timebit cor meum, quoniam Deus mecum est. A Juditha occiditur Holofernes: a clangore sternuntur mœnia Jerichuntis: Goliath succumbit Davidi. Plurane exigis exempla potentiae, five *symbola* mirabilium, quæ in anima sunt Dei auxilio nixa?

2. Deus *scit* salvare me! Quid enim nescit Sapientia? Omnia cooperantur in bonum Electi: ipsum venenum fit medicina, lapidesque vertuntur

tur in filios Abrahamæ. Reflecte oculos in tuæ vitæ historiam. Nihil dubito, quin inventurus sis vias mirabiles, per quas duxit te Deus provido consilio, quo non putabas. Josephum ex cisterna in solium extulit, ut Ægyptum salvaret, & fratres aleret: quis poterat suspicari talem theatri mutationem? Adora choragum Deum: dignum se spectaculum dedit.

3. Deus *vult* salvare me! Vult *Pater*: in hunc finem creavit me: Vult *Filius*: ex hac causa redemit me: Vult *Spiritus Sanctus*: propterea sanctificavit me: cujus erit culpa, si peream? Meum est, libero arbitrio bene uti, hoc est, *gratiæ* non modo non ponere obicem, sed etiam cooperari. Gratias *necessarias* Deus tenetur dare ex pacto cum Christo: *opportunas* debet dare *oranti* ex fidelitate promissi indefiniti: *petite & accipietis*! Ergo Domine! singulariter in *Spe* constituisti me: O vita dulcis, *vita in Spe*.

S. III.

De Habitu Charitatis.

Charitas habitualis est virtus infusa, quæ nos habiles facit ad Deum amore supernaturali amandum super omnia *appretiative* pro omni casu, *affective* autem magis aut minus pro varia dispositione sive corporis, sive animi. *Usus* habitus consistit in exercitio amoris actuum, quorum alii *eliciti*, alii *imperati* dicuntur.

1. *Eliciti* versantur circa nostros affectus, quos
amori sacramus *gaudendo* de bonis Dei ad *intra*
& *desiderando* ei bona, quibus adhuc caret Deus
ad *extra*. Similiter tristando, irascendo, timen-
do de malis Dei, sive de offensis, & cultus negle-
ctu. Ita actus externi virtutis *Religionis*, puta,
oratio vocalis, usus Sacramentorum, sacrificium
Missæ, lectio sacra, Processiones, & visitatio Ve-
nerabilis animantur, vix alias immunes futuri ab
illa reprehensione: Hic populus labiis me hono-
rat: cor autem eorum longe est a me!

2. *Imperatorum* objectum sunt actus virtu-
tum *moralium*, & in specie *indifferentes*, qui non
aliunde facilius, quam ab *amoris imperio* superna-
turalizantur. Actus animæ vegetativæ, sensitivæ,
& rationalis huc pertinent. Heu! quot, & a quan-
tis fiunt actus summæ prudentiæ, Justitiæ, tem-
perantiæ, fortitudinis! Steriles actus, quia non ab
amore Dei, aut a fide saltem, vel spe, sed ab
honestate sibi intrinseca imperantur! Nam nonne
& Ethnici hoc faciunt? Tu ama: & fac, quod
vis: quidquid facies, semen gloriæ erit. Atque
hæc est ratio vivendi *supernaturaliter*, quia vivi-
mus ex fide, cum spe, propter Charitatem, con-
tinuo memores, quod Deus ubique *spectator* no-
ster sit, ut docet fides: *Adjutor*, ut monet spes:
Remunerator, quod facit Charitas: Fides, Spes,
Charitas, tria hæc: major autem horum est Cha-
ritas.

MEDITATIO. III.

De Moribus Christi.

Praeludium 1. Christus vocans Apostolum Petrum ad Martyrium, omisso Joanne. Joan. ult.

Praeludium 2. Trahe me, post te curremus. Cant. 1.

Punctum I.

Christum imitandi Necessitas.

1. *Sequere me!* verba Christi sunt non ad Petrum tantum, sed ad omnes homines. Cum enim Rex sit universorum: cum regnum ejus sit *in hoc mundo*, quanquam non *de hoc mundo*, eo quod non dominium *terrarum* ambiat, sed *cordium*: cum propterea regiminis sui fundamentum esse voluerit *legem amoris*, quæ produceret *amorem legis*: voluit in se formam servi exprimere, ut viam, quæ longa erat per leges, & præcepta, abbreviaret per exempla. *Mores* igitur Regis nostri contemplari debemus, o quam diversos a moribus Regum Mundi! Venit *accipere sibi regnum*, & in hunc finem conducere Milites. Conditiones sunt singularissimæ. Spondet, se in victu, vestitu, lecto sua commoda minime curaturum esse, nec a milite gregario differre velle. Spondet, nul-

lam

lam se exemptionem quæsiturum a communibus vigiliis, laboribus, periculis. Spondet, certam secum pugnanti fore victoriam, & eandem coronam. Quis non sequatur tam amabilem Ducem? NB.

2. Verum, velis, nolis, sequendum est, aut pereundum. Sic enim Scriptura docet. *Qui sequitur me, non ambulat in tenebris* ait Servator Joan. 8. Non pari emphasi diceret: *Qui me non sequitur, ambulat in tenebris*, quia vel nullum sequitur, atque adeo suo arbitrio vivit: vel alium a Christo sequitur: & sic cæcus cæco ducatum præstat. Adde, quod ipse via, veritas, & vita sit, via per exempla, veritas in doctrina, vita per merita. Sicut igitur, ut *meritorum* particeps fias, necessarium est amplecti doctrinæ *veritatem*: ita oportet ire exemplorum *viam*: semen secus *viam* fructum non facit. Postremo creatus es ad *imaginem DEI*: Prototypon est Deus-Homo: tuum est *ex fine Creationis* curare, ut sis Ectypon Prototypo simile, ita ut lineamenta saltem pleraque in te videat Pater, & dicat: *Hic est Filius meus*! Diversa ab hac si offeratur Imago, dicet cum stomacho: *Nescio te*! NB. NB.

3. *Reflexio*. Momentosa veritas! Quo tempore cogitavi de te! O homines inanes! per quas ambages vagamur, cum *via regia* ante oculos sit! Christe JESU! Tu idem Rex, Dux, & via es mea: qua prudentia alios calles quæro, qui me ad beatitudinem ducant? Volvo libros: consulo Doctores: inspicio exempla magnorum virorum: *Subsidia* sunt, incerta tamen, & erreri obnoxia. Intueor Christum, quid fecerit, quid non fecerit, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando fecerit: errare *imitando* non possum: & si indi-

viduum actionis cum mea vocatione non congruit: certe *genus* aut *species* congruent, ut excusari non possim. Ille factus ex funiculis flagello vendentes & ementes de templo ejecit: mihi saltem verbo licebit irreverentiam in locis Deo sacris commissam castigare. Ille suis pedes lavit: ego obsequia charitatis etiam humilia non debeo detrectare, vel si Superior sim. Ille inter plausus & juba a sella insidens civitatem ingreditur: meum est inter medias acclamationes demisse me gerere, nec modestiæ oblivisci. Superi! in quod fastigium jam ascendissem, si hanc viam ivissem! Et tamen Regula jubebat *frequentem vitæ Christi meditationem* præscribens!

4. *Resolutio.* O me incurium! Quoties de Meditationis materia sollicitus fui, quasi *dicta & facta* Christi non essent Fons inexhaustibilis, unde aqua viva perpetuo fluit ad animæ votum! Non ita deinceps erit. Valete libri, in quibus se mihi Christus non exhibet! *Liber generationis* D. N. J. C. sufficit mihi pro pane quotidiano animæ meæ. *Comedam* hoc volumen: ita *formabitur* Christus in me.... Eheu! sunt adhuc homines, quibus illud serpentis: *Eritis sicut Dii!* in memoria, & voto est. Imitari *Deum* est animus: itaque cupiunt adorari: nemo illis curvat genu profunde satis. Offerre victimam debes: si vacuus venias, non admitteris in conspectum. Fulgurant, & tonant, ut timeantur. Habent suas Creaturas, quas produxerunt ex nihilo, & de luto formarunt. Infamia est, Luciferi æmula. *Deum hominem* imitemur: illum, qui dixit: *Qui non accipit crucem suam, & sequitur me, non est me dignus!* Matth. 22. NB. NB.

5. *Obsecratio.* Domine ! *sequar te, quocunque ieris !* Luc. 9. Jam olim vocasti me de seculo ad Religionem : & ecce ! relictis omnibus rebus ac spebus secutus sum vocantem. Nec poenitet. Imo gaudeo de gratia : gratulor mihi de sorte bona : gratias ago pro favore singulari ! Non cum vestitu deaurato , aut purpureo hanc vestem mutabo : non prototius Mundi imperio meam obedientiam dabo. Quid vero erit mihi ? Egone cum Petro mercedem sperem ? *In effectu* reliqui omnia : verum est. Quid autem factum est *in affectu* ? Quid ? si secularem exui : & Monachum non indui ? Si reliqui mundum , & tamen non secutus sum Christum ? Domine ! Moveat te illa charitas , qua elegisti me de mundo , moveat te , ut beneficium perficias , hoc est , ut ad sequelam perfectam me trahas. Tu semper clamas : *Sequere me !* Ego clamori clamorem reddo : *Trabe me !* O ut clamor meus ad te veniat ! ..

Punctum II.

Imitandi Christum Facilitas.

1. Si Christus exigeret imitationem sui *in Sapientia* , quæ ex doctrina & prophetiis emicuit : aut *in potentia* , quæ prodigia fecit : equidem excusationi locus foret. Nunc autem , cum dicit : *Discite a me, quia mitis sum, & humilis corde !* quid opponemus ? *Divinitas* invisibilis est , & propterea inimitabilis. *Humanitatem* ergo suam nobis instar speculi exhibet ad usum quotidianum

pri-

primum, deinde ad extraordinarios casus etiam, ut nunquam desit facilitas & occasio *in dubiis* consulendi, quid in ejusmodi circumstantiis Christus fecerit, vel fecisset: & quo modo, quo modo non: itemque *ex quo spiritu*. Nam Joannes Baptista imitator Christi fuit, etsi vitæ ipsius ratio prorsus *singularis*, Christi autem *communis* fuerit. Nimirum uterque ab eodem spiritu agebatur: & variæ erant *operationes*, idem autem *principium*. NB.

2. Patet ex his, quam facile sit imitari Christum. *Inspice, & fac!* Quid? quod in usu speculi facis. 1. Applicas oculos. 2. Observas *nævos*. 3. Eluis. Ecce! hæc tria imitationem Christi constituunt: quid est difficile? *Intueri* vitam Christi obvius labor est. Evangelium quotidie legimus. Imagines ubique prostant. Festi dies memoriam renovant. *Assuesce* de Christo sæpe cogitare *cum affectu*: hic primus ad imitationem est gradus. . . Observare *nævos* adhuc est facilius: nam ex sola *comparatione* tui cum Christo conficitur. Compara igitur modo tuam cum Christi memoria, tuum cum Christi intellectu, tuam cum Christi voluntate, & affectibus. Modo attende ad *mores*, hoc est, ad actiones Christi naturales, civiles, Religiosas, sive quæ sunt ad seipsum, ad proximum, ad Deum. Modo *tria verba* contemplare, ex quibus tota Christi vota componitur & sunt: Orare, laborare, pati. Crede mihi: movebit se pudor, & tu secundum ad imitationem gradum fecisti. . . Tertius in eluendis *nævus* consistit, & reformando E&typo ad Prototypi formam. Hæc res industriam exigat, sed non aliam, quam quæ

quæ in hoc occupatur, ut ad Christum attendas, non ad *alios*, non ad *alia*. NB. NB.

3. *Reflexio*. Bona observatio! nam cui bono me distraho, & alios, aliaque, quam Christum observo? Anima vaga! *Quid ad te* turba ante, & retro euntium viam latam? Christus est via. *Quid ad te* opes Salomonis, pompa Assueri, deliciae Sardanapali? Ethnicis hæc falsa bona ne invide! Christus est veritas. *Quid ad te* curæ erga plurima? Unum est necessarium: Christus est vita. *Tu me sequere*, inquit Dominus: non dicit: tu admirare me! adora me! confitere me! necessaria sunt ista: sed non sufficiunt. *Sequere! sequere!*

4. *Resolutio*. Eja! vivam ego, jam non ego; vivat Christus in me! in oculis meis, in lingua, in tota compositione corporis, in cogitationibus mentis, in affectionibus animi! Quicumque baptizati estis (& multo magis, qui consecrati estis: qui Religionem professi estis) *Christum induistis*, ait Apostolus Gal. 3. Tali vestimento indutos multa dedecent, quæ in alia veste vestitis nemo reprehenderet. *Qui dicit se in Christo manere per fidem, debet, sicut ipse ambulavit* per viam virtutum, & *ille ambulare* per semitam eandem 1. Joan. 2. O quis mihi det, ut semper sic ambularem! Hodie exosculor vestigia Salvatoris, Insistere fixum est, etiam si eundum sit in Calvariam! Attamen! sic homines sumus!

5. *Obsecratio*. Quoties hoc proposui: & adhuc subsisto a longe! O qui respexisti Petrum oculo misericordie, aspectu cor penetrante, miserere levitatis, per quam toties a via, quam tu ibas,
re-

resilii! *In monte Thabor* bonum est tecum esse: ibi heroes sumus. *Ad montem Calvariae* sequimur a longe: & quando tu propius accedis, stamus, respicimus, revertimur. O turpis vecordia! JESU! Quid frustra te fatigas clamando: *Sequere me!* Nisi me trahis, sicut ovem ramo trahimus, nihil fiet. *Trabe me!* Iterum obsecro: *Trabe me!* ..

Colloquium.

Post te curremus ego, & omnia, quæ intra me sunt, *si trabis.* Spiritus promptus est! En, o Rex supreme, ac Domine universorum, tua ego, licet indignissimus, fretus gratia, & ope, me tibi penitus offero, meaque omnia tuæ subjicio voluntati attestans coram infinita bonitate tua, nec non in conspectu gloriosæ Virginis Matris tuæ, totiusque Curiae cœlestis, hunc esse animum meum, hoc desiderium, hoc certissimum decretum, ut (dummodo in majorem laudis tuæ, & obsequii mei proventum cedat) quam possim, proxime te sequar, & imiter in ferendis injuriis, & adversis omnibus, cum vera tum spiritus, tum etiam rerum paupertate, sicut sanctissimæ tuæ Majestati placuit ad tale me vitæ institutum eligere, & recipere. *Verba sunt S. P. Ignatii.*

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS, *generalis Resolutio* Christum imitandi conformiter ad genus vocationis, qua vocaverit. *Persona, Leges, & Mores* placent. Quod faciunt Pictores, faciam, & identidem respiciam Prototypon. *Persona* est vere regia: & ego sum portio regni ejus. *Leges* in lege amoris fundantur, quo Legislator est summe dignus. *Mores* humani sunt & imitabiles *in agendo* per electionem, *in patiendo* per necessitatem. Cum datur *electio*, eligam, quod Christus elegisset *genus* aut *modum* actionis: cum premit *necessitas*, faciam ex necessitate virtutem, quam Christus fecisset. Antithesis inter nos & Christum Petro Fabro, itemque Bobadillæ inter primos ex Sociis S. Ignatii sæpe in usu fuit, cum vellent pios affectus movere. Christus, dicebant, in summa inopia: & tu in copia rerum! Christus in fame, ac siti, & tu inter epulas! Christus nudus, & tu commode vestitus! Christus in doloribus, & tu in deliciis! Bona est Praxis. Ex Kemp, l. 2. c. 5. Cætera pro more.

Instructio.

*Regulæ de discretione spirituum
priores.*

IN fine vitæ purgativæ has regulas S. Ignatius tradi vult iis, qui nondum ex reflexionibus in animi sui mutationes factis jam in intellectu, jam in voluntate, jam in phantasia, & humoribus, didicerunt Statum consolationis a Statu desolationis distinguere, minus utriusque Auctores discernere. Angelus bonus semper ad latus est: Angelus malus circuit, quærens, quem devoret. Uterque variorum motuum, & suggestionum est auctor.

Mores *mali Angeli* Ignatius in tribus imaginibus exhibet, in imagine belliducis, amasii, & mulieris rixosæ. *Belliducem* agit, quia diligenter explorat, ex qua parte homo debilior sit: ex hac aggreditur. Proinde si nescis, ex quo vitio magis pericliteris, sufficiet observare, in qua materia diabolus te infestet frequentius, sive per quas cupiditates, aut terrores. Si enim sæpe impetus rapit ad lucrum per fas & nefas faciendum, avarus es: si ad carnis & sensuum illecebras, luxuriosus es: si ad titulos, & honores, superbus es: iterumque si stimulat ad vindictam, iracundus: si ad tristitiam de bono alterius, invidus: si ad fugam laboris, acediosus es. Ecce! ita salutem ex inimico feres: nosces teipsum. *Amasii* personam assumit, quando phantasiâ foedis imaginibus implet, commiscet humores, invitat lenociniis ad omnem licentiam: simulque id enixe curat, ut lateat.

lateat. Hic tu tibi invigila, ne horreas alienum conſilium, maxime ſi *periculum* tolli a te non poſſit, & ab alio debeat. Locus, officium, ſocii non ſunt in tua poteſtate, ut mutes: loquendum eſt, niſi ſero poenitens lamentari velis: vix mihi, quia taceui! *Mulier rixofa*, ſi maritum habeat timidum, nunquam erit pax domi: in mancipatu vivet infelix, & ex nutu uxoris in difficillimis, atque viliffimis miniſteriis occupabitur. Ipſe per ignaviam in culpa eſt. Jurganti feminæ conſtante vultu ſilentium imperet: tacebit, & tergum vertet. Ita dæmon quam *imbecillis*, tam *pervicax* eſt, terribilis timido, contemptibilis magnanimo. Mores *boni Angeli* contra ita compoſiti ſunt, ut prudentis *Magiſtri*, qui diſcipuli errores reprehendit, ne abeant in conſuetudinem: ut providi *Medici*, qui non ceſſat urgere ægrum ad morbi confeſſionem, donec omnium ſymptomatum fiat conſcius: ut amans *Pater* filio audaci ſeverus, timido blandus. Ita ſcimus utriusque *Spiritus mores*: jam de modo agendi agemus.

Modus agendi utriusque ita ſimilis eſt, ut ex modo ſolo vix motus auctorem cognoſcas: ex *objecto*, & *ſubjecto* feliciter concludes. Uterque hominem movere *incipit* cum impetu, & repente: uterque motum *proſequitur* cum cordis inquietudine, & mutatione: uterque *in fine* relinquit veſtigium ſui. *In ſubjecto* uterque conſiderat Statum præſentem, conſolationis ſit, an deſolationis: *in objecto* conſolationis aut deſolationis materiam. Status *conſolationis* eſt Status pacis, & tranquillitatis a nulla cupidine, nulloque *terrore* turbidus. Talis eſt eorum, qui innocentes, & recti ſunt,

R. P. Neumayr, *Via Comp.* P ut

ut Eva. Pacem turbaturus Diabolus excitavit repente cupidinem pomi : inde secutum est bellum cogitationum : ad finem lapsus , & pudor. Similiter innocentes & recti erant Ananias ac Sapphira : turbavit Satanæ per terrorem de periculo paupertatis : vicit ? perdidit. Est autem etiam falsa pax impii, in suis malis insensibilis, & læta somnia somniantis. Ita Balaam , ita Dives Evangelicus constituti fuerunt : sed Angelus bonus illum per asinam terruit : hunc per vocem de cœlo lapsum : *Stulte ! quæ parasti , cujus erunt ?* In Statu *desolationis*, qualis erat Caini, Saulis, Antiochi hominum impiorum : similiter in Statu tristitiæ hominum piorum, Angeli mali proprium est illos in consilia desperationis præcipitare : his solatia sensuum obtrudere , per quæ ex lapidibus panes fiant. Angelus bonus vero per cytharam Davidis spiritum Domini malum expellit : fideique , spei , & charitatis motibus animum impiorum ad dulcem poenitentiam , piorum ad magnanimam tolerantiam reducit , cujus rei exemplum hinc in filio prodigo , inde in Apostolis pro Christo cæsis habemus. Quid multa ? Uterque spiritus per suas suggestiones in anima fieri *Mutationem* desiderat ex consolationis sive bonæ, sive malæ Statu in Statum desolationis sive bonæ , sive malæ ;
aut contra. Nostrum est indagare originem.

DIES QUINTA.

Dies Devotionis.

De Vita Christi.

Tessera. Præbe JESU mi, cor tuum
mihi! Prov. 23.

A Resolutione generali itur ad particularia *vi-
tæ Christi* Exempla, quam propterea in tres
partes divido, de infantia, de adolescentia, de
ætate virili.

EXAMEN.

De Regulis Charitatis fraternæ.

IN communitate vivit Religiosus : nihil igitur est
magis necessarium charitate fraterna. Quam bo-
num est, & jucundum habitare fratres in unum :
tam tristis & perniciosus est convictus discordium.
Nemo nescit, quam male sit corpori, cujus mem-
bra se invicem juvare nolunt, aut omnino se mu-
tuo persequuntur. Inferni imaginem in tali mo-
nasterio habes : Cœli autem in eo, in quo chari-
tas regnat. Regni leges genericas, específicas, &
individuales habeto. Observa, an serves.

1. *Regulae genericæ.* Omnes (sine discrimine) corde, ore, opere, ut fratres, amantor. *Corde*, omnibus idem bonum volendo, quod quisque vult sibi. Si gaudes cum gaudente, & fles cum flente: tunc Cor tuum est rectum cum fratre tuo: non item *si contra* . . . *Ore*, de omnibus honorifice loquendo. Si revereris *præsentem*, & laudas *absentem*, vel certe excusas errata, & intentionem saltem, si opus non potes: tunc os tuum meditatum est sapientiam, & lingua tua iudicium loquitur. Secus homo insipiens es, & *sine iudicio*, quippe qui pacem turbas, & discordias seminas, si vel unus susurro sit domi . . . *Opere*, omnibus præstando quodcunque obsequium, quod præstari honeste potest, & sine detrimento *boni majoris*. Si manus & pedes habes expeditos ad fratris preces, vel necessitates, etiam cum tuo *incommodo*, & tempore *importuno*: io! vivit charitas! si autem *immobilis es*, ubi est anima? Si amat, sit, ubi amat. O charitas &c.

2. *Regulae specificæ* ad diversas classes fratrum ejusdem Ordinis pertinent. Prima classis est veterandorum. *Veterani* juniores non spernunt. Illi sunt viri bene meriti: isti erunt. Juventur, ut esse possint, consilio, adhortatione, subsidiis. *Impatientia* cum uno, & *particularis affectio* erga alterum utrique nocet . . . Altera classis est Juniorum. *Juniores* veteranis assurgunt. In famulatu Dei consenuerunt: merentur reverentiam. Quam turpe est juvenem cum sene, etsi male moratus foret, iurgari, exprobrare ei vitia sua, defectus etiam *naturales* deridere, uti petulantia pueri erga Elisæum fecerunt! . . . Classis ter-

tia

tia est *fratrum Laicorum*, qui sicut Sacerdoti destinatos omnibus modis revereri, illisque ad omne obsequium præsto esse debent: ita decet vel maxime, ut a nobis non sicut *servi*, sed sicut *fratres*, quales sunt, *humaniter* habeantur. Sunt Laici! Quid tum? Num propterea non sunt *Religiosi*? Non sunt ejusdem nobiscum corporis membra? Non sæpe, si charitatis & patientiæ studiosi sunt, plus quam Sacerdotes apud DEum gratiosi? Quis igitur es tu, qui liberos Christi pro mancipiis tractas? Homule &c.

3. *Regulæ individuales* ad individua pertinent, seu ad singulares personas, quæ non semper nobiscum convivunt, ut sunt externi, peregrini, & ægri. *Externis*, sive qui alterius a nostra Nationis sunt, affectio Religiosæ charitatis, non minus ac popularibus nostris, debetur. Procul hinc sit vox barbara: *non sunt pisces pro Lombardis!* Commune *Cælum* est nostra patria, & incolæ *Orbis* sumus. Spiritus *Nationalis* in Religiosa domo ferocius tumultuatur, quam Lemures: Exorcizetur! Secus si fiat, quoties inter se Principes, toties etiam Religiosi bellabunt: & quis nescit, inter arma silere leges? disciplinam corrumpere? Cujas es tu? ... *Peregrini* privilegiis hospitalitatis liberaliter fruuntur! Est Evangelica virtus, in cujus exercitio (ut nunc fit) non crederemus, male tempus cum hospitibus perdi, si fide viva crederemus Christum Dominum *in persona servi* hospitio excipi... *Ægri* summa cura curantur. Quilibet pro viribus juvet, ut corpori sanitas, menti solatium, restituatur. Opera misericordiæ corporalia æque, ac spiritualia exercen-

di apud ægros occasio est, si charitas vivit, & amor proprius se non opponit. Tu tene regulam: *Quodcunque volueritis, ut faciant vobis homines, & vos facite illis!* Est aurea regula. O charitas! &c. confiteor &c.

MEDITATIO I.

De Infantia Christi.

Præludeum 1. Christus in sinu Matris.

Præludeum 2. Quis mihi det, ut deosculer te! Cant. 8.

Punctum I.

Humilitas Incarnati.

1. *Videbit omnis caro salutare DEI!* ita vox clamantis Deum in carne oculis carnis annuntiavit. Grande Mysterium! *Ascendam*, dicebat Lucifer, & *similis Altissimo ero!* DEI Filius autem, cum homines grandes & parvi, albi & nigri, nobiles & plebei *alia omnia cogitarent*, nihil de æternis solliciti dixit: *Descendam: & similis infimo ero!* Descendit: *Et Verbum Caro factum est!* NB. NB.

2. DEUS infans! Omnipotens infirmus! Imensus in utero Virginis! Mysterium est, cujus vel suspicio nec Angelis incidere potuit, maxime in tanta inæqualitate naturæ humanæ, & Personæ Di-

Divinæ, inter quas Nuptiæ fiebant. Vere humiliavit, imo exinanivit semetipsum Filius DEI, & hæc est *substantia* Mysterii, quod in Cœlo jucundius admirabimur. . . . Nunc *circumstantias* humiliationis juvat intueri, & duas præ aliis: *quando* & *cur* Incarnatum sit Verbum. Ex suppositione, quod Filius DEI & *potuerit*, & *voluerit* incarnari: nunquid (si fuisset in Divino Consilio Assessor) dixissemus, *executionem* faciendam esse *ante peccatum*? nam ex parte mundi, *ante peccatum* tota terra fuisset Paradisus, innocentiae sedes: ex parte Christi, fuisset exceptus cum omni reverentia, cultus omni honore, honoratus omni obedientia. Aliter visum est Sapientiæ Divinæ. Venit *post peccatum*, hoc est, cum mundus *ignorantia* rerum cœlestium involutus, & totus pœne infinitis *sceleribus* inquinatus erat. Venit *post peccatum*, cum prævidit, se a suis receptum non iri: & quod plus est, venit *propter peccatum*, hoc est, satisfaciendi causa pro peccato, sive laborandi, patiendi, moriendi causa, quia negatio subjectionis *ad legem* exigit pro satisfactione subjectionem *ad omne imperium*. NB NB.

3. *Reflexio*. Ut tibi tanta humiliatio placet? *Verbum Caro factum est* post, & propter peccatum *alienum*: quid me facere decet post, & propter peccatum *proprium*? Credebam, solius Dæmonis esse superbire etiam *post peccatum*: Et quis scit, an non ego insuper gloriatus sim *propter peccatum*? Heu! Quando discemus Humilitatem virtutem *superbiæ* nostræ tam difficilem, & *miſeriæ* nostræ tam necessariam, si a Deo Infante non discimus!

4. *Resolutio.* Discenda est tamen: nam lata sententia est: nisi efficiamur, sicut parvulus iste, non intrabimus in regnum cœlorum. Stabulum schola est! transeamus in Bethlehem, & videamus, quid *Verbum in carne* loquatur. Videamus! ajo: nam oculis, non auribus loquitur. O loquere Domine! quis mihi det, ut intelligam te, & profunde penetrem doctrinam, a qua mihi *humiliationes* ex tuo exemplo amabiles fiant? *Post peccatum* non habeo, unde me efferam, homo jam in scala patibuli collocatus, & *ex gratia* a pœna mortis absolutus: *propter peccatum* habeo, unde in omni humiliatione me mihi exprobrem, & dicam: *digna factis recipio!* ..

5. *Obsecratio.* JESU humilis corde (non ore tantum, aut opere: est enim, qui nequiter se humiliat) doce me vere esse humilem! Si Adam non peccasset, forte tu non descendisses ad nos, quia humilitatem non invenisses. Nunc *post peccatum* vidisti tibi humiliationes deesse non posse: & *propter peccatum* illas in te suscepisti: o felix culpa! sine qua tantum exemplum non haberemus! Ut profit mihi exemplum hoc, da mihi, Domine JESU! *aversionem* cordis ab applausu & honoribus Mundi: & *affectionem* cordis ad contemptum & injurias Mundi. O cor felix, quia *simile* Cordi JESU! NB. NB.

Punctum II.

Paupertas Nati.

1. DEUS *Incarnatus*, *Mysterium admirabile!*
 DEUS *Natus*: *Mysterium amabile!* Exinanivit semetipsum Dominus formam servi accipiens: neque tanta humiliatione sui contentus, formam servi divitis (quales sunt Primates regnorum) accepit: sed cum esset dives, propter nos egenus factus est. Invenietis *infantem*, ait Angelus ad Pastores: ecce paupertas *in victu*! totum mendicare infans a Matre debuit. Invenietis *pannis involutum*: ecce paupertas *in vestitu*! ex paucis panniculis tota suppellex constitit. Invenietis positum *in praesepio*: ecce paupertas *in lecto*, & *habitatione*! lectus foenum ac stramen, domus olidum stabulum ventis & nivibus pervium fuit. Atque hæc paupertas, sicut *universalis*, seu circa res omnes homini necessarias, ita *continua* fuit, seu per totam vitam protracta. Nam *pueritiam* Christus egit in Ægypto *exul*: in *adolescencia* aluit se labore *manuum* in officina fabrilis: in *ætate virili*, cum totam Judæam *pedes* prædicando percurreret, vixit *ex eleemosynis*: denique mortuus est pro lecto in cruce, in summa nuditate, in extrema siti. Neque necessario, sed *consulto* sic natus est pauper, sic vixit, sic mortuus est. NB. NB.

2. Scis, cur? Nempe Deus non est homo factus, ut modum doceret, quo ille felix fieret *in terra*, sed quo beatum se faceret *in calo*. Pau-
 P s per

per *in re* fuit, ut disceres pauper esse saltem *in affectu*. Tantæ in ipsa paupertate divitiæ latent: cœlum emunt: ipsorum (spiritu pauperum) est regnum Cœlorum. *Hoc vobis signum*, ajunt Angeli, hoc præsepe, hi panni, hoc stabulum, quia natus est vobis hodie *Salvator*. Siccine? Paupertas signum est *Salvatoris*: quidni erit etiam signum *salvandi*: haud dubie, si paupertas est *voluntaria*, qualis Christi fuit, non *coacta*, qualis est pauperum impatientium, & Statu, in quo a Deo positi sunt, male contentorum. Talis paupertas mater est plurium sæpe vitiorum, quam sunt ipsæ divitiæ. NB.

3. *Reflexio*. Ego Religiosus sum, qui paupertatem vovit, hoc scio. An *voluntarie* pauper sim, num etiam scio? Aliud querelæ loquuntur, & murmura, si quid de rebus necessariis desit: aliud emendicata domi, & foris pro cibo & potu sensualia solatia: aliud impatientia incommodorum in cubiculo, in itineribus, in morbis. Profecto hæc *signa* sunt divitis, non pauperis, *quoad affectionem*. O me infelicem! Igitur *Statum paupertatis* ultro elegi: & fructibus paupertatis ultro me privo! In re reliqui *omnia*: in affectu reliqui *nihil*! quid erit mihi? *Nihil erit*! & ne solatium quidem, quo illi sustentantur, qui in penuria rerum omnium *ab exemplo Christi* se animant. NB. NB.

4. *Resolutio*. Adoro te pauperrime JESU! & renovo votum paupertatis perpetuæ. Abdico me omni dominio, & *proprietate*: dimitto *superflua*: & cum res requireret, propter te etiam *necessariis* libenter carebo. Non appeto *commoda*
di-

divitiarum: *incommoda* egestatis non timeo. Procul absit a me, ut *amor* illorum, aut horum *timor* a cura gloriæ tuæ retineat. Sancti habentes alimenta, & quibus tegebantur, contenti erant: ex micis de mensa divitum, ex herbis & radicibus, ex melle sylvestri, & locustis vivebant: & ego deliciis inhiem? Illi profecerunt ex tuo exemplo, mi JESU! pro me frustra egenus factus es! ..

5. *Obsecratio.* Heu frustra! hoc vero absit malum a me! Si Laicis utendum est hoc mundo, quasi non uterentur: quid sentiendum est de Religioso? *Gloria in altissimis DEO*, qui me vocavit similem fieri imagini filii sui! Vere dicere cum illo possum: *non habeo, ubi caput reclinem!* Meum & tuum exulant in hac domo: omnia communia sunt. Vivo ex patrimonio Christi: *ex elemosyna* vivo. Si quando parce vivendum est, vivo ex *Regula professionis*. Regula felix! nam omnium malorum radix est cupiditas. Per stabulum, per præsepe, per fœnum & paleas, per pannos tuos te obsecro, JESU mi! sit mihi de paupertate *sensus*, qui fuit tibi! ..

Punctum III.

Mortificatio Circumcisi.

1. *Mysterium admirabile* Incarnatio: *amabile* Nativitas: *terribile* Circumcisio est D. N. J. C. quia considerari non potest sine sacro horrore. *Qui circumciditur*, est infans quidem, sed Rationis usu

usu jam pollens, & tenerrimi sensus. *Instrumentum* est culter lapideus, a quo vulnus uti lentius, ita acerbius infligebatur. *Significatio* est pudenda, nam signum erat, quod inter peccatores, & subjectos legi numeraretur. Nihil ex his considerationibus movit Christum, ut se a lege eximeret. NB. NB.

2. Conclude, quam generosa fuerit *Mortificatio* in isto actu, mortificatio, ajo, non inclinationis aut averfionis *vitiosæ*, quali Christus semper caruit, quia nunquam affectionem *ad obiectum prohibitum* habuit: sed *naturalis*, quales natura humana Christi non exclusit, sed Divinæ ordinationi subjecit. Nomen JESU non admisit, nisi *post circumcisionem*: ut confunderet eos, qui *magna nomina* ambiunt, quin curent mereri: imo *nomi.ibus* addunt *prænomina* & *cognomina*: vanitas! sine *circumcisione* nullum mereberis. Sine circumcisione nec Jesus potest esse *Jesus*, nec tu *Jesu*. Libertas *sensuum* exterius, & libertas *affectuum* interius faciunt, ut ne quidem Christianus sim, & hoc non post octo dies, sed post octo, octodecim, & plures annos Religionis! gravis confusio. NB. NB.

3. *Reflexio*. Vir est *multæ mortificationis*! hæc fuit olim magnorum virorum laus. Quid ego participo? A teneris annis (postquam consummati sunt dies octo) peracta est circumcisio: exercenda est mortificatio. Quid si vix nomen innotuisset mihi? Quid si *in externa* (quæ in austeritate vitæ consistit, puta, in nuditate, in cilicio, in jejniis) omnia posuisssem? Quid si neglexissem *internam*, cui externa mere *ut medium* servire deberet? Error crassissimus, & ei similis, quo quis olim

olim bovem immolasset Domino, quin cor suum consecrasset! . . .

4. *Resolutio*. In nomine JESU omne genu flectatur! genu *cælestium*: decet enim, etiam *devotionis* Exercitia sic moderari, ut non impendant Exercitia *actionis*. Genu *terrestrium*: decet enim, ut cupiditates *naturales* subordinentur *supernaturalibus*, neque transcendant littoris terminos, quos *imitatio Christi* præfixit. Genu *infernorum*: decet enim, ut inclinationes *vitiosæ* opprimantur, cum contra legem DEI se movent. Hæc est vera adoratio Nominis JESU, adoratio in spiritu, & veritate. . . .

5. *Obsecratio*. JESU! Esto mihi JESUS! Salvator esto! SS. mum Nomen cruentis litteris exaratum Tessera belli esto, quod mihi ipse inferam. Circumcisio corporis cessavit: circumcisio cordis est inter præcipua Christianismi exercitamenta. Huic exercitio ut omnem operam impendam, opus est animo generoso. Sanguis, quem tu fudisti, animet me: ita usque ad sanguinem, imo usque ad mortem resistam *affectibus*, qui sunt tuis contrarii. . . .

Colloquium.

TER video te, bone JESU! fudisse sanguinem. A cultro Matris, aut S. Josephi, a tristitia, per quam turbasti teipsum in horto, & a sævitia carnificum. Intellego, totidem esse modos vincendi me ipsum. Superiores me *humiliant*? Ego me ipsum per amorem paupertatis *commoditatibus* exuo: Inimici *mortificant*. Sic bene: & quomodo melius possum imitari *infantiam* tuam? & si asse-

que-

querer Exempla *infantiae tuae*, quantus *vir* essem!
 Et ero, si erit cor meum cordi tuo, & affectiones
 meae affectionibus tuis similes. Ergo JESU mi!
præbe Cor tuum mihi! Cor tuum! ..

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS *Renovatio voti Castitatis* cum abdicatio-
 ne omnium Corporis commoditatum, quas non
 exigit necessitas. Christus *cito* incepit pro nobis
 agere, & pati: & *nunquam* desit: sic oportet nos
 facere, sine procrastinatione, & levitate. Ven.
 Balthasar Alvarez noster dicebat: JESUS semper ig-
 nominiam, paupertatem, & dolorem comites ha-
 buit: in hoc comitatu si esse nolo, *non sum de*
Societate JESU! Nota tibi hoc! & tamen
 hæc tantum *infantis* est virtus....

Ex Kemp. l. c. 7. Cætera pro
 more.

DISSERTATIO.

De perversis Axiomatibus.

AB imitatione Christi decreta in genere progreditur exercitans ad decernendam imitationem Christi in specie, in vita privata primum, deinde in publica. Virtutes *vitæ privatae* sunt materiae hodiernæ, & ejus generis, ut exercendarum occasio sit fere quotidiana. Vidimus *in infante* humilitatem incarnati, paupertatem nati, mortificationem circumcisi: videbimus *in adolescente* amorem orationis, sapientiæ, & obedientiæ: *in juvene* autem, & *viro* amorem solitudinis, jejunii, laboris, & nimirum officii, virtutes Religioso Statui maxime proprias, sed paucis familiares *propter perversa axiomata*, quæ ab inveteratis dierum malorum transfunduntur in juniores, & per funestam traditionem usque in finem temporum invenient defensores, quos qui audiunt, virtutum, quas enumeravi, cultores ex animo esse non possunt. Tria ex omnibus mihi pro confutatione selegi, quia magis universalia sunt, & scaturigines aliorum. Primum est: *Naturam expellas furca, tamen usque redibit.* Alterum: *alii similiter vivunt.* Tertium: *Teneor tendere ad perfectionem, sed non teneor esse perfectus.* Examinemus singulorum caput & caudam, ut monstra horrorem pariant.

P A R S I.

De primo Axiomate.

Naturam expellas furca: tamen usque redibit!
 Quid sibi vult hoc axioma? Excusare volunt lepidi homines ignaviam suam, si pro ignavis (hoc est, ut ascetice loquar) *pro minus mortificatis* habeantur: videri volunt, se idem cum Paulo sentire, nempe aliam legem membrorum, aliam mentis: volunt, ut credamus eos facere malum, quod nolunt: omittere autem bonum, quod volunt, non quod talia libere velint, sed quod inclinationibus & affectionibus propriis temperamento non sine difficili pugna resistent: & post repetitas etiam victorias iterum resistere debeant. Verum dicunt, quia baptismus, qui culpam originalem sustulit, non sustulit simul effectus culpæ. Adhuc phantasia illudit intellectui: adhuc appetitus concupiscibilis & irascibilis tyrannidem contra voluntatem affectant plus aut minus, pro diversa constitutione temperiei, & indolis. Itaque militia est vita hominis, & omnis homo miles: attamen ita miles, ut vincere possit, quoties vult: neque unquam vincatur, nisi volens. Propterea inexcusabilis es, o homo omnis, qui tuam segnitiam *ex repugnantia naturæ* excusas. Axiomati tuo aliud axioma oppone: *non nocet sensus, modo non accedat consensus!* intelliges, a tuo arbitrio pendere victoriam.

Motus primo primi vocantur, quos ante deliberationem rationis sentimus. Non nocet hic
 sen-

sensus : sed hostis adventum nuntiat , ut ad arma evocet nihil de pugna somniantem , sicut fere facit , qui pulsat ostium , aut campanam trahit. Quis pulsat ? interrogas : & ad te pertinet , admittere respondentem , vel non admittere. Si ingratus est hospes , dicis : *nemo est domi !* eja ! Quid nocuit tibi *audisse pulsum* inimici , aut vocem adeo ? Similiter si cibus infertur , in quem prurit appetitio a fame excita : tu autem audis veneno infectum , & abjicis : quale damnum *pruritus* attulit ? Exemplum habes , unde *de primis motibus* amoris , odii , gaudii , tristitiæ , desiderii , horroris , spei , audaciæ , timoris , iræ , & desperationis ratiocineris. Etiam si quando *sensus affectionis* per horas duret , non nocet sensus , donec accedat assensus in commissionem aut omissionem peccaminosam. Omnes Sancti experti sunt se subjacere ejusmodi motibus subitaneis fere ad eum modum , quo miles etiam veteranus concutitur , cum præter expectationem explosum tormentum bellicum repente auram , & aures horrido sono percutit. Sentit concussionem vir strenuus , sed non consentit in fugam , quam horror suadet. Similiter Paulum vexabat quandoque tantum fastidium laborum , ut tæderet etiam vivere. Sensus hic tædii fuit , & sæpe diuturnus sensus , sed sine consensu in cessationem : protestatur enim ipse , dicens : *vivo ego jam non ego , vivit vero in me Christus !* Quid ? quod ne sensus libidinis quidem Apostolo nocuerit , propterea quod diceret Dominus : *sufficit tibi gratia mea* , ne consensus accedat : sensus adeo non nocet tibi , ut etiam profit , ne multitudo revelationum extollat te. Viden' , quam sine causa contra naturæ mo-

tus, & motuum variationes queraris. Oppugnare potes: expugnare non potes, quandoquidem Apathia Stoicorum in hac vita Status est hominum supra lunam, si qui habitant ibi.

Accedit (juvat enim excusationis infirmitatem *ad sensum* demonstrare) accedit, quod diligentibus Deum omnia cooperentur in bonum, & isti motus, si inclinent ad vitium, serviant animæ primum ad humiliationum exercitium, quoniam per illos *in cognitione sui* firmatur, quando intelligit, quo raperetur, nisi teneretur a gratia, quæ solis est instar, ex cujus discessu aër suis tenebris involvitur, etsi centum annis illuminatus. Deinde sunt Ministri, & instrumenta virtutis, modo mutes *objectum*, & instar virgæ curvæ tantum affectiones tuas inclines ad bonum, quantum illæ te inclinant ad malum. Deus & natura nihil faciunt frustra, minus ad malum finem. Humor erga temperies & motus habent & ipsi finem, cui serviant pro gloria Dei, atque hominis bono. Si se movent ad malum *invito te*: signum est, quod nondum cicurati sint affectus tui, pendeantque magis ex phantasæ, quam ex rationis imperio. Tuum est autem, ut Ordinem a Deo constitutum, & a peccato Adami in te turbatum restituas, faciasque, ut passionibus rationi, ratio vero Deo subiectæ sint, virtutique famulentur, quæ languet, nisi ab affectibus, tanquam per spiritus vitales, animetur. Amat Magdalena, etiam conversa, sed amoris objectum mutavit: Jesum, non amatos amat. Irascitur Moyses, & vindicat, non suam tamen, sed Dei injuriam. Dolet David, sed de peccato, non de filii ex peccato nato mor-

morte dolet. Gaudet parens prodigi, sed de conversione filii, non de promotione gaudet. Quod de ira dicitur, de quolibet affectu dici puta: *Irasimini: & nolite peccare* sive in causa iræ, sive in modo. Sic ira famulabitur virtuti, non dominabitur. Nota bene hoc arcanum asceticum, anima Religiosa! Et jam nihil te rebellis natura, nihil commotiones affectuum conturbabunt.

P A R S II.

De altero Axiomate.

PRimum axioma *pusillanimitatem*, alterum *licentiam* parit. *Alii similiter vivunt!* hoc est ignaviæ solatium. *Societas* pudorem, & metum tollit. Cessat enim esse turpe, quod est commune: & credimus fieri bene, quod multi faciunt. Sed fallit *sensus communis*, postquam veritas dixit, paucos *Electos* esse, sive quod idem est, paucos nobis posse ad imitationem proponi. *Alii similiter vivunt!* Qui alii? Fundator Ordinis tui, vir bone! Fundator tuus an sic vixit, ut tu? Primi illi, a quibus Ordo incrementum accepit, forte vixerunt, ut tu? Aut illi certe, qui digni visi sunt, quorum ad memoriam suspenderentur imagines, conscriberentur vitæ, annales nominibus signarentur? Non sic existimo: crederes, opinor, tu ipse te contumeliam dicere, si viris tantis tale convitium diceres, quod vixerint, sicut tu: aut tu vivas, ut ipsi vixerunt. De illis loqueris, qui tecum vivunt, quod vivant similiter.

Audio. Quæro autem : de multis an de paucis hoc dicis? Si de multis : profecto spiritus tui Ordinis necesse est , ut proxime expiret , quoniam in te vix igniculus micat. Si de paucis : euge ! Quomodo inter tam multos carbones vivos tu non ignescis ! quid enim est multos *similiter* vivere , ut vivis tu , quam , multos nec secularem exuisse , nec Monachum induisse : adeo nec *opiniones* , nec *mores* , nec *affectiones* cum veste mutatæ sunt. Omnia seculum spirant. Sapientius hoc axioma huic dictamini opponeres : *Communia* , non *communiter* ! vel *non aliud* , sed *aliter* ! Neque enim Ordo postulat , ut in laboribus & negotiis te occupes ab Instituto alienis : age *communia* : postulat autem , ne agas obiter , atque ad speciem tantum , quod solent plerique : age *non communiter* : cum excellentia age.

Alii similiter vivunt ! vis dicere : similes alunt *opiniones* : similes *mores* præferunt : similes nutriunt *affectiones*. Age ! tune laudas hæc talia in aliis , an velles correctæ ? Utique *in tuo Ordine* correctæ velles , quæ toties reprehendis in Religiosis *Ordinis a tuo diversi*. Certe laudare non potes : quæ in fratre etiam tuo reprehendis , *cum te offendit*. Enimvero cum iratus es , arguis a tergo , & in faciem de opinionibus , de moribus , de affectionibus alienis a regula : Appellas hominem *arrogantem* , qui de se magnificentius sentiat , quam verius : *contumacem* , qui suo iudicio sic fidat , ut nunquam velit errasse : *vanum* , qui a fumo pascatur , & in Laicorum domibus muscas aucupetur : Objicis licentiam *oris* , inconditos *gestus* , rusticos *sales* , impetus *gulæ* , improbos conatus , &

artificia: Exprobras amicitias particulares, garrulitatem, otium, cruditatem erga Superiores, neglectiorem partium, contemptum inferiorum &c. Frater mi! *nonne in quo judicas alterum, teipsum condemnas?* Quare ergo vis similiter vivere? Si, cum Religioni te obstrinxisti, promissisti aliorum opiniones, mores, affectiones deinceps tibi pro regula fore tuarum opinionum, morum, affectionum: permitto, ut similiter vivas. Si autem jurasti ad dictamina Evangelii, & statuta Ordinis: non patior, ut a teipso deficias. Quicumque secuti fuerint *banc regulam* pax super illos! Qui secus, maledictio de cœlo super illos: Deus pluet super capita eorum bellum: semper inquieti turbidi, tristes, *male contenti* erunt.

Dices fortasse: aliorum opiniones, mores, affectiones sunt optimus *interpretes regularum*, quia ex his coalescit consuetudo, & quilibet *ex usu* vivit. Ajo, distinguendum esse diligenter usum *ab abusu*, quod non difficulter ab illo fiet, qui *dissimulationem* Superiorum, & approbationem inter se non confundit. Fieri potest, ut Superiores ad aliquos in disciplina defectus conniveant, sive *ex metu mali majoris*, quando abusus jam inoleverunt: sive *ex incuria*, cum rem domesticam, aut sua commoda plus curant, quam domum: sive *ex ignavo metu*, cum non audent se opponere principiis mali: sed fieri non potest, ut Regulæ, quarum esse custodes debent, cessent esse Regulæ, ad quarum normam se Professi obstringunt. Propterea cum Reformatio Ordinis suscipitur, ad Regulam primævam suscipitur, non ad exemplum sive Doctorum, sive Sanctorum, sive totius communi-

munitatis. Docti non semper sancti sunt: neque Sancti Impeccabiles: neque communitas incorruptibilis. Non igitur *tolerantia* Superiorum, sed *Ordinatio* regulam interpretatur authenticæ: *ordinationi* secure obtemperas. Alii, nempe *melioris votæ Religiosi*, similiter vivunt.

P A R S III.

De tertio Axiomate.

De tertio axiomate quid dicam? *Teneor tendere ad perfectionem, sed non teneor perfectus esse!* Intelligis, quod dicis, vir bone? *Perfectio* attendenda est secundum charitatem, ait S. Thomas 2. 2. q. 184. a. 1. in c. quia perfectionem habet, qui ultimum finem habet: finis enim est perfectio rei. Finis autem est charitas, quippe quæ DEO nos unit. *Perfectus* igitur est, qui ab affectu suo abiecit omnia charitati *contraria*. Talis esse debet, quisquis vult salvus fieri: proinde quilibet tenetur non tendere solum ad perfectionem, sed esse perfectus, intellige, secundum decorem filiæ Regis *ab intus*. Aliter loquendum est *de Statu perfectionis*: potest enim aliquis esse in Statu perfectionis, quin sit *perfectus*, ut sunt mali Episcopi: & potest aliquis esse perfectus, quin sit *in statu perfectionis*, ut sunt boni Laici. Status enim perfectionis est stabile vitæ genus *cum aliqua solemnitate* susceptum, *virum perfectum supponens*, qualem Episcopatus supponit, Religio autem facit. Falsum est igitur, quod non tenearis esse perfectus:

ctus: nam etsi non tenearis *vi Status*, teneris tamen *vi præcepti* primi, & maximi, a cuius obligatione nemo unus eximitur. Ajo: *vi Status* non teneris, & ratio est, quia Status Religiosus est *stabile vitæ genus* secundum statuta cuius propria, *cum aliqua solemnitate* per publicam professionem susceptum, & *desiderium perfectionis*, cuius in Religione plura sunt media, & pauciora impedimenta, quam in quovis alio Statu, supponens. Atque hinc patet, quam inepta sit excusatio inertia a Statu petita. *Lex* obligat, ut sis perfectus: Status suppeditat media: & qui obligatur ad media, nonne pariter obligatur ad finem, & vicissim? Inter ipsa media autem nonne obligas te ipsum ad illa potius, quæ Status suppeditat, quam ad aliena a Statu? Evax! quid igitur præsidii habes ab hoc axioma, quod Status Religiosus non sit Status perfectionis, sed Status tendentiæ ad perfectionem, ad quam teneris aliunde?

Inane solatium, & muliebris pulvillus sub cubito acediae! teneris omnino, teneris perfectus esse, quanquam non tenearis ad summum gradum, qui est *tertius humilitatis*, prout a S. Ignatio describitur. Teneris ad appretiationem DEI *practicam* super omnia, quanquam non ad affectionem summe intensam. Teneris sic *tuas affectiones* componere, ut nulla sit charitati *contraria* pro quocunque eventu, quanquam non sic, ut nulla unquam sit *contradictoria*: volo dicere, teneris ita componere, non ut nullam amplius sentias contrariam, sed ut nulli consentias primum peccando *mortaliter*, deinde peccando *venialiter*, tertio eligendo *minus gratum* DEO præ magis grato, sive præferendo, quod lubet, ei, unde fieres

Christo similior. Expende hanc doctrinam cum cura: postea concludere, in quo gradu possis tuto consistere, præcipue si intelligis, quod ne in primo quidem gradu satis firmiter *pro quocunque eventu* stes.

Adde, quod contradictoria loquaris, cum dicis: *Teneor tendere ad perfectionem, sed non teneor perfectus esse.* Vir bone, quid aliud dicis, quam: *Teneor Romam tendere, non teneor Romam venire?* Itane? Ergo tu teneris semper *in via* esse, nunquam *in termino*? Obsecro, non tibi ridiculus Legistator videtur, qui tibi tale præceptum imposuit? Vide, quam te ipsum decipias, dum te implicas pedicis per eundem conatum, per quem te explicare contendis. *Media* sub electionem cadunt, *finis* nunquam, intellige, *ultimus finis*, qui est unio creaturæ cum Creatore *per amorem*, quanquam hæc ipsa unio capiat magis & minus, possitque minus aut magis perfecta esse: *gradus* enim non mutant *essentiam*. Quodsi igitur axioma tuum hoc velit, quod non tenearis esse perfectus *in summo gradu*, permitto id tibi, quia nullum ad hoc præceptum stringit: sed amabo! quam sordide tu cum DEO agis? Si ille eadem mensura mensus esset tibi, ubi esses? Aut num forte tenebatur DEUS creare te? num tanto pretio redimere? num tot donis naturæ, fortunæ, gratiæ ditare? num deinceps tenebitur tibi tempus poenitentiae concedere? gratias efficaces largiri? graviores tentationes, & lapsus impedire? perseverantiam finalem impertiri? Homo improvide! ingrate! crude! næ tu avare cum Deo agis? Si sapias, posthac non quæres, quid *debeat*, sed quid *deceat* a te fieri: ne-

neque ad quid *tenearis*, sed ad quid a DEO *inviteris*. Hæc via est regia ad perfectionem in gradu summo : hanc ingredi.

Conclusio.

Habes, bone Lector ! unde judices axiomata hominum *ignavorum*, qui pravæ naturæ servire malunt, quam dominari, ne pugnare debeant : hominum *effraniem*, qui pro regula vitæ vitam Antichristi habent, inimici crucis : hominum *sciorum*, qui de perfectione garriunt, quin intelligant, quod loquuntur. Tu si sapis, alia tibi dictamina *ex moribus Christi* formabis, qui solus nostrum Prototypum est. O si te sisteres sæpius ad hanc imaginem, & Christi opiniones, affectiones, mores cum tuis comparares : næ tu cum salubri pudore deprehenderes, quam diversum sit Ectypum. Sic, diceres : sic oculos, sic, Christe, manus, sic ora ferebas, sic, non sicut ego, sed sicut ratio personæ & officii postulabat. O speculum non fallax ! inte video, quam vagus sim in cogitando, quam levis in operando, quam incautus in loquendo ! Oculi tui semper erant cœlo affixi : manibus tuis, quæ placita erant Patri, faciebas semper : Os tuum non quærebat gloriam, nisi ejus, qui misit te. Sic oculos, sic, Christe, manus, sic ora ferebas : heu ! ego non sic ! Oculi mei in finibus terræ : manus meæ pollutæ : lingua mea universitas iniquitatis. Talem perversa axiomata efformarunt, maledicta axiomata ! Posthac ex dictaminibus Christi *per octo beatitudines* vivam.

MEDITATIO.

De Adolescentia Christi.

Præludium 1. Christus inter Doctores in templo.

Præludium. 2. Vestigia tua sequatur pes meus! Job. 23.

Punctum I.

Amor Orationis.

1. Cum esset JESUS annorum duodecim, legimus eum prima vice *secundum consuetudinem* adorandi causa venisse in templum, quo exemplo haud dubie docere nos voluit, quanti faceret *Orationis Exercitium*, tum omne, tum præcipue *publicum*, & a more pie recepto introductum, ad modum a Paulo Phil. 4. explicatum, ut in omni oratione, & obsecratione cum gratiarum actione *petitiones* nostræ innotescant apud Deum, ubi *triplex precum genus* notatur. Nam cum omnis precatio *petitio* sit: Apostolus vult, ut omni petitioni, præcipue *publicæ* pretium accedat *ab Oratione* humiliter supplicantis, *ab obsecratione* ferventer instantis, & a *gratiarum actione* beneficia jam accepta æstimantis. NB.

2. Considera, qua cura JESUS has tres *publicæ* comprecationis proprietates observaverit. In omni genere precum per omnem vitam se exercuit,

cuit , ut nos ad orationis amorem incitaret. Oravit *mente* , & in hac oratione legimus eum sæpius pernoctasse. Oravit *voce* , & orare discipulos ita docuit , ut Oratio Dominica omnem orationis *materiam* , & optimam *formam* complectatur. Oravit *per aspirationes* , quas nos *preces jaculatorias* dicimus , & quarum exempla passim in *agente* & *patiente* JESU se offerunt. Verum , quod notes , velim , hoc est , quod hoc omne genus precum solitus sit JESUS (saltem cum publice faceret) cum *oratione* , cum *obsecratione* , cum *gratiarum actione* conjungere.

3. *Reflexio*. Utilissima observatio , & vera ! Preces præmissæ suscitationi Lazari , & factæ post Coenam testes sunt. Ego disco ex hoc exemplo , unde sit orantis frigus , & quo medio sit pellendum. Petitio infelix est , quia nulla est *oratio* , quippe sæpe immemoris , quod orem ; nulla *obsecratio* , quippe festinantis ad finem : nulla *gratiarum actio* , quippe de acceptis ne quidem cogitantis. Quid mirum , si nulli pii motus languentem animum excitant ? si cum vix cœpi precari , aqua hæret , & affectus obmutescit ? NB. NB.

4. *Resolutio*. Hodie artem *bene* orandi docet me JESUS Puer , nec bene solum , sed & *sapide* orandi. Posthac , anima mea , orationem , quam huc usque fastidlebas , amabis : gustabis enim , quam suavis sit Dominus , si preces privatas & publicas orationi , obsecrationi , & gratiarum actioni conjunges. Sicut in reliqua vita oravit JESUS , ita sine dubio duodennis oravit in templo , quod visitavit *secundum consuetudinem* introductam hoc fine , ut populus *publice pro publicis* necessi-

sita.

statibus *humiliter* oraret: conjunctis viribus *fer-
venter* obsecraret: ad augendam fiduciam de im-
petrandis novis beneficiis, *sedulo* pro veteribus
gratias ageret. Enimvero hoc est orare *secundum
consuetudinem* Christi, & non *ex arida consuetu-
dine*, quæ mecum adolevit. Inepte! Quid ista
consuetudo te juvet? Quod Psalmista imprecatus
est alteri malum pessimum, tu tibi fecisti! Ora-
tio tua facta est tibi *in peccatum*. Psalm. 180.

5. *Obsecratio*. O Consuetudo infelix! nam
si Oratio peccatum est, quod erit peccati Reme-
dium? *Petitio mea* innotescat apud te, Domine!
Oro supplex, stratus humi, & meo pulveri invo-
lutus, quanto miserior, tanto dignior miseratione:
dona mihi *spiritum precum*! Filium intuere,
non modo *mecum*, sed etiam *pro me* orantem!
Obsecro! non te iste aspectus moveat, Patrem as-
pectus Filii, orantis pro me? Cur tergiverseris
enim? Concessisti etiam non oranti multo majora
beneficia: *gratias ago*! Creasti! Redemisti! San-
ctificasti! Et quis numeret alia innumera? adde
tot, ac tantis etiam hoc beneficium: *da spiritum
precum*! Tuæ gloriæ causa desidero tam suave do-
num: gloriosum est enim Domino *sapide* oraria ser-
vis. *Da spiritum precum*! ..

Punctum II.

Amor Sapientiæ.

1. *Amor Orationis* primum *vestigium* fuit, quod *in via viri* in adolescentia sua observavimus. Alterum se offert *Amor Sapientiæ*. Perditum puerum JESUM inveniunt Parentes *sedentem in medio Doctorum audientem, & interrogantem*. Non dubito, quin præter alias causas facti *pro hac ætate* tam insoliti etiam hæc fuerit, quod docere nos voluerit, quanti facienda sit *Sapientia*, & quam honorandi *Sapientes*. Hinc assidet illis: neque tantum assidet, *quasi otiosus*: sed audit, *quasi discipulus*: neque tantum audit, sed interrogat etiam, *quasi cupidus proficiendi*. NB.

2. Non poterat *Officium docentium* singularius honorari. Et vero merentur honorari tam Doctores *Scholæ*, quam Doctores *Ecclesiæ*. Optandum ut, qui funguntur officio saltem ipsi officium *æstiment*, & ad illud vere *afficiantur*! Doctores omnes non corpori, sed animæ suorum perficiendæ operam adhibent, curantque directè vel indirectè, ut non modo pani, sed etiam cœlo lucrando utilia addiscant Scholares, cum una cum litteris artes & scientias doceantur non minus emendandæ voluntati, quam illustrando intellectui opportunas. Atque hæc est prima hujus officii prærogativa super alia genera officiorum Reipublicæ necessaria, quod patet comparanti officium *Regentum*, & officium *Civium*, quorum neutri, si officium *Docentium* male habet, boni

boni erunt. In specie *Doctores Scholæ* alii litteras *pueritiam* docent : alii artes liberales *adolescencia* inculcant : alii scientias sublimiores *Juventuti* impertiuntur : ita *in omnes ætates* benefica est docentium industria. Attamen a scholis quam plurimos excludit jam conditio sexus , jam voluntas parentum , jam tristis egestas , jam Reipublicæ necessitas , jam ipsa hominis incapacitas , aut renitentia : unde fit, ut *Doctores scholastici*, etsi velint , tamen non possint *omnibus* se indulgere. Faciunt hoc *Doctores Ecclesiæ* tam ex cathedris , quam in tribunalibus sacris. Hi ne quidem excommunicatos excludunt: hi omnes gratis docent : & quod caput est, *directe*, quod unum est est necessarium , docent , soli bono æterno suorum Auditorum intenti : & per hoc ipsum etiam bono communi temporali servientes. Nam tollite per triennium conciones , experiemur , quales futuri sint Cives. NB.

3. *Reflexio.* Viden', cur Officium docentium sic honoraverit Christus. Et *quomodo* honoravit ? Invenerunt *audientem*, & *interrogantem*. Tu quid facis ? Scio , *contemptum tui* intolerabilem interpretaris, si forte *Doctor* es : & vel discipuli non attendant explicanti in schola : vel Auditores rari se sistant dicenti in Ecclesia : vel neutri tuum tripodem consulant in dubiis. *In audiendo* igitur , & *in interrogando* consistit honor, quem debemus docenti. Tu , si es *inter discentes*, quomodo *exemplum Christi* repræsentas in te ? Si es *inter docentes*, quo animo fers contemptum tui ? & quo applausum ? Tune officio tuo honores, an Officium tibi ? Non invides Collegis ? Non ut discipu-

ſcipuli Joannis pro Joanne contra Chriſtum æmulis: NB, NB.

4. *Reſolutio.* Ah! amor ſapientiæ, quem Chriſtus docet, *alia ſenſa* inſpirat animis. Adoro divinam Providentiam, quæ homines voluit doceri per homines: & quæ meipſum voluit docere per tales Doctores, & non per alios. Laudetur JESUS Chriſtus, & ſanctiſſimum ipſius Exemplum! Sequar: *audiam*, & *interrogabo*, quoties opus erit, cum reverentia omnes, qui deſtinati pro me ſunt ex divino conſilio. Honorandum Officium eſt, etiam cum Officialis male exequitur. Ego, ſi mihi impoſueris, Domine! ita fungar, ſive in Schola, ſive in Eccleſia, ut quantum in me eſt, *in materia & forma* doctrinæ dignus honore videar, bene gnarus, *clamando* nec doceri homines, nec moveri: Inter-eſſe, *quid* clamem, & *quo modo*. De te dicebant: *Nunquam ſic locutus eſt homo, velut hic homo!* Præclara laus! Intelligo: nunquam tam *clare*, tam *ſolide*, tam potenter locutus eſt homo, ſicut hic homo: hunc imitari me juvat, non alium...

5. *Obſecratio.* Paulo ante rogavi te, Domine, ut des mihi *ſpiritum precum*: nunc obſecro, ut addas *donum Sapientiæ*. Ille facit me *bene loqui tecum*: hoc dabit poſſe *bene loqui de te*. O donum pretioſum, ex cujus uſu, quæ didici, docebo feliciter! Laus tibi, Domine! pro Magiſtris, de quibus mihi benevole providiſti! Parentibus vitam debeo, Magiſtris bonam vitam. Si adoleviſſem ſine Magiſtro, qualis eſſem? Arbor Sylveſtris a nemine culta me mihi exhibet. Gratia ſint tibi maximæ: mihi confuſio, quod ne quidem ſub tali cura profecerim. O ſi junior eſſem! ſi inci-

pe-

pere de novo liceret : quanto sapientius uterer occasione crescendi tecum , sicut ætate , ita sapientia , & gratia apud DEUM , & homines ! Redimam tempus perditum : & quam malus discipulus fui , tam bonus Doctor ero , sive in Schola , sive in Ecclesia , . . .

Punctum III.

Amor Obedientiæ.

1. Ecce tertium *vestigium* Dei hominis , vestigium obedientiæ : *Erat subditus illis*. Nota , erat subditus non Deo soli , sed etiam *illis* , etiam hominibus , obediens Deo *propter homines* , hominibus *propter Deum*. Mansit in templo insciis parentibus , ut obediret Deo *propter hominem* sua oratione , & exemplo juvandum : *in his , quæ Patris mei sunt , oportet me esse*. Rediit ex Templo in Nazareth , ut obediret hominibus *propter Deum* , ex cujus beneplacito fabрили opificio optimos vitæ annos dicavit , intentus , attentusque , non *quid* ageret , sed *cur* , & *quo modo* laboraret. *Nonne hic est Faber ?* Marc. 6.

2. Stupendum consilium , quod omnes inobedientium excusationes elidit. *Non possum præcepta Dei servare !* Homo vecors ! Dei Filius servavit infinities difficiliora , quin se eximeret : & tu privilegium cupias ? *Ad majora sum natus , quam ut in officio humili ætatem teram !* Superbe ! Dei Filius multos annos in officina Fabri delituit , expectans horam , qua vocaretur in lucem publicam &

& tu impatienter quereris, tua talenta sepeliri? *Alii promoventur: & ego negligor! Ambitiose!* si Superiores te negligunt, ipsi viderint: Tu te non neglige. Dei Filius, cujus Pater pœne oblitus fuisse videtur, honorem & pretium opificio *dedit*: non ab opificio *accepit*: Tu contra gloriam *ab officio* postules, quam ferre deberes? *Superior meus vir est nullius discretionis, & obnoxius multis affectionibus!* Temerarie! Dei Filius obedivit licitoribus: Tu de viro religioso queraris? *Imperatur multa despotice, & ex passione: obruor imperiis, monitis, increpationibus!* Delicate! Dei Filius inimicorum voluntati se tradidit: Tu amicos recuses? Denique *subesse, regi, ex nutu alterius agere, scribere, loqui, habitare, comedere, molestum est!* Crude! Dei Filius per viam obedientiæ usque ad mortem ambulavit: tu commodiorem tibi inquiras! ..

3. *Reflexio.* Obedire Deo *propter homines*, obedire hominibus *propter Deum*, enimvero hæc, hæc est Summa meæ vocationis! Nobile compendium abnegationis meiipsius, a qua omnis perfectio venit! Quantum erravi *judicio*, si credidi, præesse esse beatius, quam subesse! Quantum *voluntate*, si putavi, jucundius esse vivere ex suo arbitrio, quam ex alieno! Sensus amoris proprii, *ad ultimum finem* non attenti est iste: sensus carnis, non sensus spiritus: corrigatur. Dei Filius aliter judicavit: aliter voluit: non sufficit ista Correctio? NB.

4. *Resolutio.* Sufficit, Domine! sufficit: agnosco errorem. Melius est sequi, quam præcedere. Quid mihi cum præcedentia, quando novissimi primi erunt? Obedientiam vovi: votum re-

novo : *Obediam* Deo propter homines , & propter eorum salutem ! *Obediam* hominibus propter Deum & propter D. N. J. C. qui mihi se præbuit Obedientiæ exemplar ! Repugnabit *voluntas* : assuescat freno , & equitempatiatur. Obstrepet *Judicium* : doceatur , quod errare *imperans* possit : *obediens* non possit , nisi imperetur peccatum. Semper *obedire* est de bono meliore. Secus si esset , JESUS obedientiam suadere verbo , docere exemplo non potuisset. NB. NB.

5. *Obsecratio*. O Doctor optime ! Quis mihi dabit , ut sim discipulus docilis ? Heu ! Obedientiam non operis tantum , sed voluntatis & judicii exigit Princeps a subdito , Dux a milite : & Religiosus grave jugum existimet , quod ultro ipse sibi amore tui imposuit , JESU mi ! ut se Patri tuo holocaustum faceret in odorem suavitatis ? Ego gratias ago , quod acceptaveris ! beneficium æstimo : gratia utar. Tu audi supplicem , & voluntati *alacritatem* , Judicio *submissionm* imperitare , sine quibus hæc victima placere non potest. *Facere voluntatem Patris tui* cibus tuus fuit , semper *sapidus* , semper *salubris* , quidquid vellet. Tanti est , *bonum obedientiæ* intelligere. Da mihi hunc intellectum : & loquar victorias ! ...

Colloquium.

V*estigia tua sequatur pes meus ! JESU mi ! o beata vestigia !* Amor orationis , Amor sapientiæ , Amor obedientiæ ! Vere hæc fuit *via viri in adolescentia sua*. O Superi ! si ego sic adolevissem ! verum mecum cum ætate crevit *acedia* , & tædium

rerum spiritualium ! crevit *curiositas* , & *cupido* scientiæ rerum inutilium ! crevit *amor proprius* , & cum illo *amor voluntatis propriæ* , & *Judicii proprii*. Heu ! quam a longe te sequor ! scilicet quia pes meus declinavit a vestigiis tuis. Olim (memini) summa Novitii cura fuit orando animum pascere : in scientia Sanctorum proficere : in exercitio obedientiæ excellere. *Junior fui* : etenim *senui* , & utinam *senectus* mea similis esset adolescentiæ tuæ ! Nunc *Senex fatuus* cessavi vivere secundum dies pristinos , & *vias alias* ivi ! Erratum est ! Redeo in *tua vestigia* ! Nemo me deinceps seducet ab hac *via* , in qua *veritas* ambulat , quæ ducit ad *vitam* ! ...

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS sit *Affectio* ad has tres virtutes , quæ excitanda est , quoties opus fuerit , *meditando* de bonis orationis , sapientiæ , & obedientiæ. Suavius sic amavit *Orationem* , ut maluisset omnis scientiæ suæ , quam unius horæ Meditationi destinatæ jacturam facere. S. Ignatius Scholastico *Scientiæ* plus , quam *Sapientiæ* cupido apparens dixit : *Minus Scientiæ , plus virtutis*. Alius quispian nostrum quoties seu voce , seu campanula vocabatur aliquorsum , consuevit dicere : *Libenter* ! Ita *obedientiam* voluntatis & *judicii* sibi characteristicam fecit. Quam facile medium ! Ex Kemp. l. 3. c. 26.
Cætera pro more.

CONSIDERATIO.

De Virtutibus Cardinalibus.

UT vim nocendi *perversa axiomata* amittant, non est efficacius remedium, præsertim in animo, qui usui *habituum infusorum* assuevit, quam *pia affectio* ad virtutes Cardinales, sic dictas, quia in illis tanquam cardinibus tota honestas humanæ vitæ versatur, eo quod nullus fiat actus honestus, atque *laudabilis* (ne civiliter quidem) nisi fiat *prudenter*, fiat *juste*, fiat *temperate*, fiat *fortiter*. Operæpretium erit singulas penitus contemplari, ut a virtutibus universalibus, hoc est, in omnem virtutis speciem influentibus ex ordine ad habitus particulares particulari industria acquisitas progressio fiat.

§. I.

De Habitu Prudentiæ.

PRudentia est habitus directivus omnis virtutis ad ultimum finem per idonea media, in qua directione ne erret, ipsa a *fide* dirigitur. Tres actus sunt prudenter agentis.

1. *Consilium*, quod opponitur *præcipitantiæ*, per quam fit, ut neque finem proximum ultimo subordinemus: neque media *meliora* præ minus bonis seligamus. *Fili! sine consilio nihil facias, & post factum non penitebit.* Festina lente! alias
age-

ageris potius, quam agas, ut bruta solent, quibus non est aliud principium agendi, quam appetitus a phantasia excitatus. Porro *Consilium* ineundum est *cum Deo* primum, id quod humanæ naturæ adeo proprium est, ut Gentiles etiam nisi post consultum oraculum vix rem magni momenti decreverint. Deinde *secum ipso*: neque enim donum sanæ Rationis sudario involvi, & defodi debet. Deliberationis *materia* redigatur in *contradictoria*, inter quæ *medium* non datur: postea examen propositionis tam affirmativæ, quam negativæ instituitur ex rei natura, speciebus, ac partibus: ex inductione & exemplis: ex effectibus & sequelis. Ita sine dubio deprehendes, utrum resolutio sit *fini ultimo* rite subordinata, maxime si insuper audias consilium *viri prudentis*. Tibi ne fidas! Amor tui deceptor est. Quem nulla præjudicia, vel affectus tenent, liberius judicat.

2. *Judicium* inter media non *obvium quodvis* eligit, sed discernit *per principia Fidei*, quod ex pluribus ad finis consecutionem sit certius, efficacius, securius. Negligenti hanc discretionem labor male succedet: sequeturque poenitentia, tædium, pusillanimitas, desperatio. Utenti, sistet se *copia mediorum* pro utrolibet eventu, felice, & infelice: & præter, aut contra expectationem nihil eveniet. Comitantur enim *judicium circumscriptio* circumstantiarum, quis, quid, ubi &c. & *Providentia* casuum variorum, aut impedimento- rum, quæ *probabiliter* opponi consilio possent.

3. *Executio* accedere *celeriter* debet, ne dum Romæ deliberatur, Saguntum pereat. Sæpe in mora periculum est, ne, cum voles, non possis

perficere, quod nolebas, cum poteras: sæpius *ex mora* inconstantia nascitur, a qua tibi *nota levitatis* adhærebit cum auctoritatis jactura. Ferrum, dum calet, cude! Voluntas hominis *est ambulatoria*: nisi hodie, quod agis, peragas: cras alibi figet pedem. Ais: non lubet hodie: nec sum dispositus: Respondeo: fac, ut lubeat, & te dispone. Aggredere fortiter, & alacriter incipe! Dimidium facti, qui bene cœpit, habet.

§. II.

De Habitu Fortitudinis.

Sine fortitudine nulla virtus sibi constat: nulla *virilis* est. Innititur vero non suis viribus, sed *Spei in Deo*, ne in ostentationem degeneret. Est autem viri fortis

1. *Grandia agere*, & occasiones captare actus heroicis exercendi, quorum unus *habitus* sæpe parit, & centum remissis æquivalet. Vir fortis in omni virtute magis inclinat in excessum, quam in defectum, frænoque magis indiget, quam calcar. Nulla excusatio facile auditur a timore suggesta, ne arcus nimis intensus frangatur. Sive vivimus, ait, sive morimur, *Domini sumus*. Operemur, dum dies est: venit nox, in qua operari nemo potest. Itaque *particula boni doni* nos nulla prætereat! Laboremus! Hora undecima est. Intensio laboris supplere potest extensionem temporis, quo alii laboraverunt.

2. *Gravia pati*. Plures in agendo magnifici sunt, quam in patiendo. Scilicet quia *grandia age-*
re

re res est sæpe gloriosa, semper arbitrii libertati conformis: sed *pati* res est obscura, & inclinationibus naturæ omnibus, maximeque propriæ voluntati contraria: unde plures primi, quam secundi generis Heroës reperiēs. Vir fortis autem in utraque fortuna est similis sui, spectaculum Deo, & hominibus jucundum, quale Stephanus inter lapides dedit. Maçte animo! cedent mala, si tu non cedis. Supra quam possis, non finit Deus tentari te. Qui Deo fidunt, ultro cum Ignatio provocant bestias adversum se: & cum Laurentio tyrannorum vanas sine viribus iras rident, quia cum occiderint corpus, non habent ultra, quod faciant.

§. III.

De Habitu Justitiæ.

Justitia est voluntas perpetua cuilibet tribuendi jus suum. Illius exercitium imperat Charitas omni virtuti, prohibetque, ne ulla in actum exeat in circumstantiis, in quibus pateretur jus tertii. Et si enim virtutes omnes sorores sint mutuo inter se amore devinctæ: actus tamen illarum nonnunquam colliduntur, fiuntque vitiosi, si repugnent Justitiæ, uti e. g. fit, cum actum misericordiæ exerceo ex bono alieno, actum Religionis invito Superiore, actum abstinentiæ repugnante sanitate. Species Justitiæ quatuor numerantur, & sunt.

1. Justitia *commutativa*, per quam teneor alteri satisfacere ex jure riguroso ad æqualitatem, nisi ultro remittat totum, vel partem. Deo, o bone! non potes pro injuria satisfacere ad æquali-

tatem: Dei Filius hoc onus suscepit in se, sub conditione tamen, ut, si particeps fieri velis tantæ gratiæ, fructus *dignos* poenitentiaë facias. Itaque pro mensura peccatorum sit modus plagarum: & quantum usus es deliciis illicitis, tantum jam a licitis abstine.

2. Justitia *distributiva*, per quam distribuuntur officia, præmia, onera juxta proportionem meritorum, ac virium. Similis proportio servanda est inter corpus & animam. Optandum, ut saltem *æqualiter* curaremus commoda, vitaremus autem incommoda animæ, sicut corporis. Quid non agimus? Quid non patimur, ut corpori bene sit? Animæ licet crepare.

3. Justitia *legalis*, per quam pars se accomodat toti, bonumque *commune* curatur per observantiam legum, seu vitam *regularem*. Amas Ordinem tuum? Non potes nocere pejus, quam si *disciplina* sis osor, & Religiosus exlex. Eradica tam noxium germen. Scis, quæ sit *radix incuriæ*? Scandalum est, quod *accipis* ex aliorum exemplis ac verbis. Scis, quis sit *fructus*? Scandalum est, quod *das* per exempla & verba tua. Sic amas vocationem? Sic Dei gloriam? Sic animas? sic consulis Religionis characteri?

4. Justitia *vindicativa*, per quam æqualem poenam exigimus. O si quantum sæpe irascimur aliis, discipulis in schola, poenitentibus in sacro tribunali, fratribus domi: tantum puniremus nos ipsos! Quoties aspicias *Crucifixum*, clamat charitas: tu fecisti! reus es mortis: crucifige te! tu vero surdum te esse fingis, & parcis reo. Non parceres, nisi tu esses. Nempe te amas: Deum non amas. Attamen, *qui amat animam suam, perdet*

det eam: non contremiscis? Si sapias, hoc tuum decretum sit: *nunquam peccabo impune.*

§. IV.

De Habitu temperantiæ.

Justitiæ nihil se opponit ferocius, obstinatusque quam appetitus concupiscibilis, sive vitiosus amor sui, nisi temperantia frænum injiciat, sicut iterum imperat *charitas*: & amor Dei, tantum crescit, quantum amor sui decrescit. Religiosus, qui amat Deum, meminit, suæ vocationis negotium non esse, curare, ut *commode* vivat, sed ut *sancte*. Itaque sortem *canis venatici* sibi seligit, contentus, si arida ossa habeat, quæ rodatur: Sortem *catelli Melitensis*, qui cupediis alitur, nemini invidet, indignum se reputans, cui aut Deus aut homines blandiantur. Sunt autem actus temperantiæ

1. *Abstinerere* a voluptatibus illicitis, etiam *venialiter* malis, quantacunque tentatio sit. Nam quidquid indulgemus sensui, auferimus spiritui, qui cum reus est admixtæ sensualitatis, jam non audet cum Deo *familiariter* agere, aut cum fiducia colloqui, sciens, Deum aversari homines, qui caro sunt, nec permanere in illis Spiritum Divinum, qui carnis *Patroni* sunt, & faventes sensualitati sententias defendunt. Quid sit? anima nullum in conversatione cum Deo inveniens solatium, denique fastidit Deum, & tota carni adhæret.

2. *Temperare* sibi in licitis, imo in necessariis adeo, ita ut tempus somni, ratio victus, &

modus recreationum , genus , duratio , frequentia non ex alia regula , quam ex indigentia naturæ , & decentia Status determinantur , sic nempe uti usus medicinæ , qui *rarus* & *parcus* est. Infernus tibi debetur : vir bone ! Et tu vis , ut Deus te *ad delicias* amet ? Sine , ut innocentes pro filiis tractet : tibi , homini disciplinæ impatienti , profugo ex domo Patris , prodigo in regione longinqua sufficiat , si inter mercenarios admissio liceat pro filiquis pane velci. Eja ! sic *assuece* prudenter , fortiter , iuste , temperate vivere : & jam non solum *supernaturaliter* ex impulsu virtutum *theologicarum* , quæ agis , ages , sed & ex regulis virtutum *moralium* actiones omnes formabis , id quod est *ex habitu virtutis* vivere , sive ita *facile* exercere actus virtutis , ut *difficiles* accendant actus vitii contrarii. Vita *ex habitu virtutis* o vita felix ! pretiosa ! jucunda vita !

MEDITATIO III.

*De Juventute, & Ætate virili
Christi.*

Preludium 1. JESUS in deserto, & inde
ad officium prædicationis egrediens.

Preludium 2. Domine! ad quem ibimus?
Verba Vitæ æternæ habes! Joan. 6.

Punctum I.

Amor Solitudinis

1. *Ductus est JESUS in desertum a spiritu,* non utique ab alio, quam qui descenderat super Caput baptizati, a Spiritu sancto, a *Spiritu pœnitentiæ*, sive impellente ad exercitium pœnitentiæ, quod ex longo jejunio patet, & ex argumento Concionum post jejunium. Prædicavit enim pœnitentiam, eo quod appropinquasset Regnum Cœlorum. Certum est, Christum ad officium prædicationis nulla indiguisse præparatione. Fecit ergo ad nostram instructionem, quod fecit: docuitque, curandam esse perfectionem *propriam* ante *alienam*, & ei fini servire solitudinem, atque jejunium.

2. De solitudine manifesta est veritas. Quid enim? Sine dubio dissipatio animi in multa objecta dissipat *curam sui*, cui nihil magis opponitur, quam

quam turba *hominum*, & turba *negotiorum*. Experientia id docet in hominibus negotiosis. Adeo occupantur *cum aliis* & *pro aliis*, ut sui videantur esse immemores. Ipsam curam corporis & vitæ negligunt, de cibo & somno incurii cum sanitatis periculo, modo hominibus placeant. Inter hos tumultus quis credat aures Deo patere ad cor loquenti? Alius sensus Sanctorum fuit, quorum neminem unum memores, qui non fuerit solitudinis cultor, postquam ipsa Sanctiras, antequam prodiret in pugnam contra vitia orbi imperantia, habitare cum bestiis, quam cum hominibus maluit, sciens, in turba hominum turbam negotiorum deesse non posse. NB.

3. *Reflexio*. Vide modo, Religiose, cujus spiritus sis, qui *fugam Sæculi* profiteris: & nihil avidius captas, quam occasionem *cum Sæcularibus* conversandi. Cur? *ut profis*? Loquela tua manifestum te facit. Nam quot animas convertisti in conversationibus tuis? *Officii causa*? omnia tempus habent. Officiosissimi quique molesti sunt, si aut nimis *sæpe*, aut nimis *diu* ad eundem invisant. *Ad hypocondriæ levamen*? Noli mentiri omne mendacium. Hypocondria te vexat? fallis, & falleris. Morbus tuus non est corporis malum, cui Medici motum, potum, & conversationem pro medicina præscribunt: est morbus animi, est fastidium solitudinis, & ipsissima acedia. *Ordo diurnus* deest, & occupationum *varietas*. Certe cum aliquid temporis post ordinaria negotia superest, occupare te aut non scis, aut non vis. NB.

4. *Resolutio.* Vere me mihi reprehendis, Anime! nam confiteor DEO meo, ita esse, ut tu dixisti. *Amor latendi* deest: hem! *Origo melancholice*. Si *Solitudinem amarem*: nunquam *tæderet* me esse solum, maxime, quia minime solus sum, cum maxime solus sum. Tunc tu maxime mecum es, Domine DEUS! & loqueris ad cor mihi, modo velim attendere. Ah! *non habet amaritudinem conversatio tua, nec tedium convictus tuus, sed lætitiā, & gaudium*, Sap. 8. Decretum est igitur, cubiculo non exire deinceps, nisi aut *obedientia*, aut *charitas*, aut *officium* aut *necessitas* postulet. Ardua resolutio! Quid obmurmuras? JESU! *Quoties inter homines fui, minor homo redii!* minus humilis, minus devotus, minus sobrius, minus patiens, minus modestus, ac serius! & adhuc conversari cum hominibus gaudeo? Phantasia me fallit. Si persuasero mihi, *jucundam solitudinem esse, molestam conversationem*: salva est res! vitio inveni remedium. NB.

5. *Obsecratio.* Verum ut *jucunda* solitudo sit mihi, qui efficiam? Ad te me confero, optime JESU! totis sæpe diebus ac noctibus *Solitarium* in Sacramento Altaris cum profundissima reverentia adoro. O vere mirabile Sacramentum amoris! *Solitarius* expectas, ut, quisquis *tædio solitudinis* corripitur, venire ad te possit. Admittis nos ad audientiam, quoties volumus, nos Religiosos præcipue, quibuscum habitas domi suæ. O homo Religiose, quid quereris? Hominem non habeo, qui invisat ad me! Ecce! nihil opus est porta egredi: *Filius hominis* in templo expectat te! Illi narra res animi tui: cum illo *disputa* de dubiis tuis: illi *explica* affectus tuos! Hem! materia
Collo-

Colloquiorum (*). JESU ! Amor tuus optimum remedium contra tedium solitudinis præbet : utar sedulo ! *Visitatio Venerabilis* languentis spiritus torporem pellet toties , quoties colloquar , modo *JESUM amem*. Quem enim unquam tæduit cum tenerè amato loqui , maxime , si me tenere redamat ? Imo qui tales sunt , nunquam colloquuntur jucundius , quam *cum sunt soli*. Occupa me igitur , sancte Amor ! Ita cum Bernardo cantabo : O beata Solitudo ! Sola mea beatitudo ! .. Quid autem fecit JESUS in solitudine ? Esuriit ! Ecce

Punctum II.

Amor Jejunii.

1. *Esuriit* ! Verbum breve , sed sensu grave. Esuriit , qui pascit omnia , *exercitium jejunii* commendare exemplo volens iis , qui præparare se volunt ad futuras *tentationes* , & ad *labores* officii pro DEI gloria suscipiendi. Discimus , ut ardua negotia successum optatum habeant , non solam orationem , etiam longam , sufficere ordinarie , nisi *conjunctam cum jejunio* , quæ fuit communis persuasio omnium virorum Sanctimonia celebrium , quorum *universalis & constans* praxis traditionem loquitur docentem nos , *ita DEO placuisse*. NB.

2. Ratio a priori est , quia jejunium est actus abstinentiæ in cibo , tum quoad *qualitatem* , tum maxime quoad *quantitatem* , imperatus jam *ob-*
obe-

(*) Videri potest de his Colloquiis *Vir Apostolicus*
L. 1. c. 2. §. 4.

obedientia, ut est jejunium Ecclesiasticum, hebdomadale, menstruum, annuum: jam a *pœnitentia*, ut est jejunium Religiosorum Statum pœnitentiæ professorum: jam a *devotione*, ut est Jejunium Sanctorum, ultro se macerantium, maximecum sancto otio indulgent, aut singulares gratias impetrare desiderant, aut ad opus magnæ consequentiæ se præparant. Actus ab ejusmodi virtute imperatus, quam sit DEO acceptus, quis nescit? *Obedientiam* præ Sacrificio amat: *de pœnitentia* festum cum Angelis celebrat: *devotio* omnium bonarum actionum est anima...

3. *Reflexio*. Enimvero habes, unde erubescas, anima mea! quando jejunia Ecclesiæ, aut Ordinis tui plane invita observas, voluntate, & intellectu reluctans, dispensationi inhians, difficultates exaggerans. Atqui ego Domine! *vi Status* profiteor obedientiam: profiteor pœnitentiam: profiteor devotionem: & *odi jejunium*! Nonne professio mea *mendax* est? *Obedientiæ* labem per stomachi a cibis esurialibus abhorrentis imbecillitatem excuso. Mendacium est! *Quantitas* fortasse nocet: *Qualitas* parce comesta nunquam. Si *parcius* comedo, fames me torquet, ais. Ain', quid tum? nunquid enim hic est finis jejunii, ut fames? nunquid ut caro affligatur, *pœnitentia* postulat? nunquid & Christus esuriit? Quæ est *devotio* tua? Delicatus vivat servus, quam Dominus? Jejunium ineptum me ad studia, & functiones Officii facit. Mendacium est! moderata fames alacriorem reddit animam, & corpus, ad omne Exercitium. Plenus venter neque studet, neque cantat, neque orat libenter. Ipse exterior sæpe...

4. *Resolutio.* Pudenda Confessio Religiosi veterani de gula post tot annos nondum devicta se accusantis, de vicio ne quidem inter Novitios ferendo, de affectione belluina, qua post appetitum vitæ Veneris nulla est fœdior: nulla in homine asceta abjectior: nulla, per quam citius apud seculi homines vilescimus, scientes, nostrum esse, vivere *in omni verbo, quod procedit de ore Dei*: carnis autem desideria flocci facere, *solo pane* contentos, aut etiam pane libenter carituros, si possumus ex antiquorum exemplo de herbis, de radicibus, de oriza, de pisib, de obviis leguminibus ali. Humiliemus in jejunio animas nostras Deo! Deus Domine omnium! Vindex metuende inobedientiæ primi hominis contra abstinentiæ præceptum! Protestor! ego a lege jejunii nunquam volo esse eximius. Voluntate plena, & submisso Judicio *obedio* præcepto lætus, & non, sicut hypocritæ, tristis: non quod in jejunio deliclas quæram, sed quod gaudeam occasionem agendæ *pœnitentiæ* offerri mihi. O felix pœnitentia, per quam ex Christi gratia *medium* habeo, unde satisfaciam rigori divinæ Justitiæ, dum sum in via. Eja! irruat super me spiritus pœnitentiæ: & spiritum *devotionis* secum ferat! Ita præceptis jejuniis superaddam *devotionalia*, a quibus virtus accedat *spiritui precum*, quoniam bona est oratio cum jejunio. *Beati, qui esuriunt!* . . .

5. *Obsecratio.* Nempe qui esuriunt per corporale jejunium ex obedientia, ex pœnitentia, ex devotione: fieri non potest, ut non esuriant *justitiâ* per esuriem animæ, cupientes saturari de micis cadentibus a mensa cœlesti in hanc vallem lachrymarum, Et vero *satur*

turantur deliciis animæ, qui delicias corporis respiciunt. *Saturabuntur* memento hujus verbi, Redemptor mi! Est verbum tuum, verbum, quod transire non potest sine effectu suo. Quam igitur verax es, tam firmiter spero, fore, ut saturetur desiderium meum, quo feror ad imitandum te imitatione congrua Statui! Sta verbo, Domine! Verbum sufficit, ut esuriens impleatur bonis, & accipiat escam in tempore opportuno, vel Angelis, si opus sit, ministrantibus. . . . Et quis est effectus jejunii?

Punctum III.

Amor Laboris, & Officii.

I. *Venit JESU in Galilæam prædicans!* Solitudo, & esuries alacrem *ad labores Officii* fecit, cujus *necessitatem* ab obedientia impositam, *utilitatem* ex effectibus metiendam, *honestatem* ex amore erga Patrem æstimandam meditatus fuerat in deserto, ut *affectionem* ad onera annexa (a quibus Caro nostra abhorret, solis commodis inhians) excitaret. Et vero toto tempore prædicationis JESUS quanta corporis & animi contentione *Officio* functus est! quot itinera pedes confecit! quoties pondus & æstus dierum tulit! quoties sitivit, & famuit uno cibo contentus, quod Patris voluntatem fecisset! qua intensione vocis & laterum ad populum dixit! quam opiniones hominum seu laudantium, seu vituperantium flocci habuit! quam fortiter adversarios, ab officii executione impedire volentes fregit! quam strenue pericula contempsit, & injurias *suas* tulit, *divinas* vindicavit,

etiam flagello armatus! quanta corporibus beneficia præstitit, ut animas lucraretur! ..

2. Enimvero hoc est vere ad curas Officii *affici*. Nobilis *affectio*! (*) nam & Paulus nos docet, *bonum opus* desiderare eum, qui *Episcopatum* desiderat, scilicet si in Episcopatu non commoda, non eminentiam, non opes, sed *opus*, & laborem desiderat, intrinsecum Episcopatui. Qui vero alia omnia, quam opus desiderat: certum est, alia omnia curaturum *præter solum opus*, cui quia non *afficitur*, curabit illud *ad speciem*, aut non nisi *per alios*, contra ac Bernardus præscribit, docens, Parochos & Episcopos curam animarum tractare *per se* debere, curam autem Oeconomiam *per alios*. Cur contrarium fieri passim videmus? *Affectio* deest, illa *affectio*, qua plerique magis *ad commoda* ferimur, quam *ad onera*. NB.

3. *Reflexio*. Infelix Religiose! Si tu similiter *affectus* es! Eja! Circumspice *Officia* tui Ordinis. Quæ amas? Quæ fugis? cur amas alia? alia fugis? Quisquis es, Superior, Concionator, Procurator, Operarius, Magister, Confessarius, dic: *Quomodo intraſti*? Et, si DEUS te hodie avocet, *quomodo exhibis* de cura officii? Momentosa est quæstio. Singula *commodum* & *onus* habent: si tu in singulis *commodum* affectas, & *onus* horres: vereor, ne multarum gravioris noxæ omissionum reus sis: quin & scandalorum. Interroga te: quid dicis *de teipſo*? & quem te *homines* dicunt? NB.

4. *Resolutio*. O pia affectio *ad Officium*, quam sedulum facis *Officiale*! Hæc mihi igitur cura deinceps *de primis* erit, excitare *affectionem* ad functiones Officio proprias. Et quidni afficiar,
etiam

* Vide grat. vocat. Sacerd. in consil. Diei 2dæ.

etiam cum *sensus* repugnat, vel *acedia* infestat? Fateor, Domine! vix aliud vitium periculosius mihi insidiatur, quam *acedia*. Quoties neglecti Officii reus sum, per *acediam* reus sum: reus autem *acediæ* fio, quia deest *Affectio*. O motus perversi cordis! Quid volumus, si non volumus, quod vis tu? Et quid vis tu, si non vis, ut faciam, quod officium postulat, cui applicasti me tu? Tua voluntas autem o quam deberet esse jucunda mihi! Et ego aliis deliciis inhiem? Qui *omne gaudium* existimare debeo, si in varias tentationes incidero, & *tribulationibus* in tuo famulatu involvar: quam turpiter victas manus do *fastidio*, quod in executione officii toties molestiam facit! Non delectat modo laborare: *fac, ut delectet!* Hoc mihi *axioma* deinceps contra omne tædium pro seuto erit. . . .

5. *Obsecratio. Fac, ut delectet!* Quo modo faciam vero, nisi excitantis gratiæ virtus torporem excutiat? Bone JESU! cujus vita, mea est disciplina, da mihi, obsecro, de spiritu tuo *piam*, quam peto, *affectionem* ad ipsas etiam molestias, & incommoda Officii! Apostoli Christi, quibus ostendit Dominus, quanta vos pati oporteat pro suo nomine, orate pro me, ne deficiam ab excelsis cogitationibus vestris! quam me pudet mei, cum *lego* vitas Patrum meorum, aut vultus eorum in imaginibus *video!* viri cum his gigantibus comparati, pueri sunt: Quid erunt pueri? NB.

Colloquium.

Domine! Coopertus ignominia, & mihi ipsi displicens sisto me tibi, & oro te, dic, *ut lapides isti panes fiant!* Tres fere sunt lapides offensionis, in quibus Religiosi offendunt pedes suos, & tædio in suæ vitæ ratione corripuntur, solitudo, tenuis victus, & labores Officii. Dic, *ut lapides isti panes fiant*, lapidi panes, qui orexin & affectionem excitent! Quanquam nunquid *in solo pane* vivit homo: & non *in omni verbo*, quod procedit de ore Dei? Sine dubio, Domine! nam verba vitæ æternæ habes. Sapor *ad sensum* delicias habet animabus selectis familiares: mihi sufficiet sapor *ex fide*, quæ me docet solitudinem, esuriem, & laborem tibi placere. Verba hæc *vita* sunt, medicina languoris: verba *vita æternæ* sunt, quia semen gaudii sine fine. Fides suppleat defectum *sensus*: & nunquam fastidiet spiritus, quæ carni molesta sunt. Servi Christi sumus, non servi carnis... Ex Kemp. l. 2. 9. Cætera pro more.

Adnotatio Fructuum, & Reflexio in 2dam Hebdomadam.

Fructus Meditationis, & totius secundæ Hebdomadæ proprius est *Moderatio affectionum naturalium*, cujus Mater est Imitatio Christi *in vita quotidiana*. Effectus *fervor in desiderando*, & *devotio in agendo*. Signa 1. sancta affectio *ad solitudinem*, & *amor latendi*. Ita in cubiculum recesserunt libenter

ter omnes Sancti, ipsique Apostoli *alternas vices* prædicationi, & orationi dederunt, gnari, vim prædicationi *ab oratione* venire. 2. Affectio *ad jejunium*: nam ut moderatio speranda sit, flectenda est virga curva in partem contrariam. Ex decem primis Patribus S. Ignatii sociis nullus fuit, quinon sub initium vitæ novæ per sex saltem dies continuos ab omni cibo, & potu abstinuit. Ita jejunium corporum parat animas ad ausus heroicos. 3. Affectio *ad labores officii*, sine qua officio nemo diu recte fungetur. Ledesinæ de Statu vitæ deliberanti apparens B. V. interrogavit: *Visne Filio meo servire usque ad defatigationem?* Volo! Domina! volo! respondit Juvenis, cui MARIA: *Ergo ingredi Societatem JESU!* Quasi dixisset: *Si affectio ad laborem in te vivit: ecce offert se occasio.* Utere. Nimirum *Ratio vocationis* genus laboris determinat: in hunc incumbat.

Instructio.

De tribus Modis orandi.

Modos orandi tres S. Ignatius a Directore doceri vult *ad variationem*, & multiplicem finem: nam primus servit ad Examina, 2. ad Meditationes, 3. pro precibus jaculatoriis. Vix *sapide* orabit, nisi qui his modis assueverit. *Primus* enim *in inspectione sui* consistit circa decalogum, quinque sensus, potentias animæ &c. & in oratione mentali *pro reflexionibus*, & sui accusatione servit. *Secundus* ruminationem obvii textus com-

plectitur in singulis vocibus subsistendo, & intuen-
do rei significatæ naturam, partes, causas: unde
fit, ut urgere *affectum* possis in colloquiis medita-
tionis, in visitatione Venerabilis, in omni occa-
sione. *Tertius* non tam ruminat textum, quam suspi-
rat, & pausat, ut Musici, vocibus textus adden-
do epitheta, vel aliqua repetendo ad emphasin,
vel mutando per casus & tempora, quæ praxis
utilissima est pro moribundis juvandis, quibus hac
methodo preces alias notæ per gratam novitatem
fiunt acceptæ. Exempla alibi legeris, vel legere
poteris. * Hic in eorum gratiam, quibus *Examen*
generale quotidianum sterile & insipidum videtur,
septem formulas adnecto ex omnibus modis oran-
di compositas in singulos dies. Utere.

Examen primum die Solis.

Pater ! Sanctificetur nomen tuum.

G*ratiarum actio.* Pater mi ! vere Pater, quia
Creator, qui me de nihilo in hanc lucem
protraxit ! Dixisti : fiat homo ! & factus est homo
de humo : *ingens Bonum !* Cur autem voluisti, ut
homo sim ? utique ut servus tuus sim : ut *a me* ,
& *in me* sanctificetur nomen tuum : *magnus honor !*
Creatus sum *a te* , non ab Angelo : creatus *prop-*
ter te , non propter Angelum ? tu, tu idem Al-
pha, & Omega es mihi : duplex in uno beneficio
be-

* Pro primo modo in Grat. Voc. Sac- Examina: pro
secundo in colloquiis omnium Meditationum. Pro tertio
in viro Apost. ad finem.

beneficium est. Eja! benedic anima mea Domino, & omnia, *omnia*, quæ intra me sunt, clament assidue: Sanctus! Sanctus! Sanctus Dominus DEUS, Creator meus! Sanctificetur!

Inspectio sui. Ita quidem oportebat laudare te semper, DEUS mi! corde, ore, opere: oportebat sic quotidie vivere, quasi quotidie vel inciperem vivere, vel desinerem. Verum, age anima mea! ingredi te. Quid hodie voluisti *corde* pro gloria DEI? Non in mille alias curas evagatum est istud cor, etiam cum orando DEO unice intentum esse debebat? nullus me *timor* turbavit, ne hominibus displicerem? nullus *amor* rei, aut personæ creatæ in malum impulit? Cor meum, unum es: unite te debes: & quoties divisi te! Mea culpa!... Et quid *ore* protuli, Domine quod honori tui Nominis subserviret? Nulla se offerebat te tuendi, te laudandi occasio? Nulla dixi verba in tuam injuriam? verba *querula* de te, & de Præpositis mihi, in quibus tu mihi colendus eras? *jabunda* de me, & reculis meis, quasi esset boni aliquid, quod non accepi? *ignominiosa* proximo sive a tergo, sive in faciem ad deturpationem imaginis tuæ? DEUS mi! si me *mutum* creasses, nunquam hæc lingua peccasset tibi. Nunc! Mea culpa!... Quid autem feci *opere*, quod tu laudares? Mane quam alacriter me ad laborem accinxi, cui me Fides, Ratio, Officium destinant? *Sub meridiem* qua moderatione indulgi corpori, quod indulges? *a prandio* quibus negotiis sacravi horas? Non diem male perdidit, male, nihil, aliud, quam debebam, agendo? Mea maxima culpa!...

Dolor. Pater sancte! Quam ego sum filius degener a tua sanctitate! Pudet me mei propter te! vae mihi, si tibi servus *nequam* audio, aut etiam servus *piger* tantum: vae mihi! Pereat hora, in qua mihi, vel alteri, non tibi servivi! Ne ego peream, memento, quaeso, quod sicut lutum feceris me fragilem, imbecillem, miserum! miserere mei! Ita ego sanctificabo nomen Misericordiae tuae in aeternum!

Examen secundum die Lunæ.

Pater! Adveniat regnum tuum!

*G*ratiarum actio. Sursum cor, anima mea! non habes hic manentem civitatem: futuram inquire. In spem regni creasti me Domine, & o in spem quanti regni! Caelum est hereditas mea, coelum! o pondus vocis! . . . Ut sordet terra, dum coelo comparo. *Rex Pater*, quam magna est domus tua, & ingens locus possessionis tuae, quam praeparasti diligentibus te! Ah! quid est homo, quod memor es ejus? Minuisti eum paulo minus ab Angelis: imo eandem cum Angelis beatitudinem mihi destinasti! Benedicam te, Pater mi! Optime Pater! in omni tempore: semper laus tua in ore meo!

Inspectio sui. Quid fiet autem, si per culpam meam a regno tam felice exul aeternum ero? tristissima cogitatio! At non ero exul. Tuum, Pater Oraculum est: *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata!* implevi conditionem: servavi omnia:

& jus ad Cœlum, quod per baptismi gratiam contulisti mihi, nunquam peccando perdididi! O felix anima, cui animus innocens tam lætam exclamationem suggessit! Ego vero quomodo de vita innocenter acta gratuler mihi, quando ne diem quidem sine peccatis ago? Adeste *tabulæ sanctæ Legis*: Quid lego? Lego: *non habebis Deos alienos coram me!* Quid? Nihilne hodie pluris, quam DEI gratiam æstimavi? Forte perinde fuit, amicus Deus, an inimicus sit mihi? Non ex amore vel timore creaturæ Creatorem offendi? Non placere homini ferventius studui, quam DEO servire? Verene *unum* credo Deum? in uno spero? *unum* diligo, & *toto corde* diligo? Unde probabo? ... Lego: *Non assumes nomen Domini DEI tui in vanum*: Quid? nulla murmurantis vox excidit mihi? nullum cum juramento mendacium? *vota* autem, & *proposita* mea an curæ fuerunt? ... Lego: *Memento, ut diem Sabbati sanctifices!* Ah omnis dies mihi debet esse Domini-ca: nulla sacra superbo Soli, aut mutabili Lunæ, aut furioso Marti, aut fallaci Mercurio, aut ambitioso Jovi, aut impudenti Veneri, aut ignavo Saturno. Cui hodie vixi? Partem saltem aliquam temporis divino Cultui consecravi? Quam? Quomodo? ... Lego: *Honora Patrem tuum!* Honoravi ego Præpositos mihi? Obedivi hilariter, etiam discolis, tanquam Domino? Obedivi propter DEum, an etiam contra DEum? Vitium murmurandi Israelitis toties fatale quam est longe a me? ... Lego: *Non occides, non mæchaberis, non furtum facies, non falsum testimonium dices!* Quid? Nemini sive per me, sive per alios damnum intuli in bonis corporis? animæ? fortunæ?

famæ? Jus suum postulantibus an satisfeci? misericordiam, consilium, solatium petentes quo vultu? quibus verbis excepi? qua ope adjuvi: Et tandem quid egi hodie hodie Cœlo dignum? Quid pro DEO? pro meipso? pro proximo? ...

Dolor. Ah! Vere peccavi in Cælum, Pater mi! quando pro Cœlo tam segniter laboravi! Heu! Punctum est terra, pro cujus particula igne, ferroque inter se certant filii hominum, quin denique plus vindicare sibi possint, quam pugillum pulveris, quo cadaver tegatur: & ego pro cœlo lucrando vix pedem a terra levo! Jugum suave, suave sunt tuæ leges, Domine! & ego invitus, tristis, sæpe recalcitrans servio Domino dignissimo, ut omnes gentes serviant ei, vel si nullam mercedem promitteret! Indignum me cœlo feci! sed qui latronem exaudisti, mihi quoque spem dedisti! Adveniet regnum tuum mihi, & dices morienti: *Hodie mecum eris!* Hac spe animatus amplector *legem amoris* utroque brachio: ut teneam, tu mihi dona *amorem legis!* ..

Examen tertium die Martis.

Pater! Fiat voluntas tua!

G*ratiarum actio.* Eja felix sum, quia servio in terris Domino, cui etiam in cœlis servitur, Domino, qui mori non potest. Elegisti me DEus ex millibus, & quinque talenta plane dedisti mihi, ut negotiarer: talenta, per quorum bonum
usum

usum quantam sibi laudem a te Sancti tui meruerunt! Magnificate Dominum mecum Divi Patroni mei, quia, ut vobis, sic mihi quoque fecit magna, qui potens est!

Inspectio sui. Quid autem ego feci? Defodi talenta mea in terrenis me occupans? an alia superlucratus fui? Quis usus *memoriae* fuit? an Deo affixi? DEus me videt: O bona cogitatio nemo me videt: O noxia cogitatio! Utri vacavi? Cui bono *intellectum* accepi? Nobile talentum aut tumulare in otio, aut in nugas expendere peccatum est: quid erit impendere ad malas artes, & margaritam porcis objicere? Quæ est materia? quæ forma? quod tempus studiorum mihi? ... In quos affectus se *voluntas* effudit? Libertas talentum est omnibus pretiosius, quippe sine quo nullum actionibus nostris pretium foret: ad quas sum usus? & qua intentione? ... Vires, & sanitas quam grande talentum sint, ægri æstiment. Ego si æger essem, quererem, quod lecto affixus inutilem vitam vivam: quid igitur sanus præsto, quod *mundo* profit, & DEus laudet? ... *Tempus* denique, tempus quam utile talentum sit, heu! sero nimis damnati intelligunt: egone impendo? Quis ordo actionum est? quantum animæ do? quantum negotiis? non arbitraria necessariis præfero? Non maiorem diæ partem deliciæ superfluæ, somnus, motus, potus, conversatio rapiunt? An, ut nuger, vivo?

Dolor. O SS. Cœlites, quam diversa est vitæ ratio mea, & vestra? In cœlo voluntas tua mi DEus! fit alacriter, exacte, constanter: ego
(fa-

(fatebor enim) sic servio tibi negligenter, ac tepide, ut servum mei similem in meo famulatu diu ferre non possem. Irrue densa nox, & pigrum hoc animal Cœlo tege! Imo collucete sydera, quotquot estis: in medium cœlum eo, ibique cooperatus pudore sicut diploide in oculis Angelorum, ad omnem DEI nutum intentorum: in oculis Sanctorum mirabilibus Heroicæ obedientiæ exemplis celebrium: in oculis Ancillæ Domini, cujus ego me esse filium jacto heu! nimium a Matris moribus degener: confiteor DEO omnipotenti, quia peccavi nimis! servum *inutilem* si projicis a facie tua, *justus* es, Domine! Sed ego te obsecro, ut *misericors* esse malis! culpam, non pœnam deprecor: plecte, ut vis: modo æternum parcas. Fiat voluntas tua *de me*, quia facta non est ame: modo æternum parcas!

Examen quartum die Mercurii.

Pater! Panem quotidianum da!

G*ratiarum actio.* Quanti: quam boni filii, o bone Pater! vix filiquas habent, unde solentur famem: & ego abundo panibus: imo epulor quotidie splendide! Nihil ad commoditatem deest, minus ad necessitatem: imo ad delicias amor! Habitatio, lectus, vestitus, victus ad delicias suppetunt, si me cum egentibus comparo. Aperisti tuam manum, manum liberalem, & imples me benedictione de rore cœli pariter, ac de pinguedine terræ. Exosculor manum Patris osculo filiali:

ali: ago gratias amabili Providentiæ, quæ me voluit a cura panis esse liberum, ut expeditius unicuræ cœli vacarem!

Inspectio sui. Num vaco autem? An non ipsæ deliciæ sensuum, quibus fruor, a cœlo in terras trahunt spiritum cœlo natum? *Oculi* mei! si cæcitate percussisset vos DEUS, quam essetis innocentes! nunc quo estis evagati? Quid vidi hodie? Quid legi? . . . *Aures* meæ, si surdus natus essem, quam nihil per vos peccassem! Nunc quos audi-vi? & quid? . . . *Lingua* mea, si loquendi, & gustandi facultatem negasset DEUS: quid haberes, unde te accusares? nunc quam multa facienda est confessio de malis verbis? quam frequens de excessibus in cibo? in potu? in quantitate? in qualitate? in modo sumendi? . . . *Manus* meæ si paralyticum me fecisset DEUS, quam innocentes essetis? nunc quæ sunt vestræ actiones, scriptiones, labores: & cui bono? *Pedes* mei, si vos ligaret podagra, nunquid vel passum faceretis extra viam? Nunc quo ivi? & non ivi? . .

Dolor. Vah! homo ingratus, quoties abusus es beneficiis contra benefactorem! DEUS, misericors DEUS! propitius esto (ita per teipsum te obsecro) propitius esto peccatori poenitenti, deprecanti! Video, quam mala sit arbor, quæ ex ipso labore cultoris fit pejor! Peccavi Domino! Peccavi, & vere deliqui: & ut eram dignus, non recepi! Indignus sum pane, quem comedo, & aqua, quam bibo: dignus, ut fame ac siti inteream: tu tamen adhuc me usque ad delicias amas! Laudent alij Potentiam, Sapientiam, Justitiam

stitiam tuam : ego Patientiam laudo ! O patiens DEUS ! Peccavi : & quid accidit mihi triste , sicut tot aliis accidit ? Ecce ! velut si non peccassem , ita adhuc vivo , valeo , abundo . Hæc patientia tua vincit pertinaciam meam : dixi , nunc cœpi : novam vitam vivam ! ut prosequar strenue , ciba me Domine pane lacrymarum , & potum da mihi in lacrymis !

Examen quintum die Jovis.

Pater ! dimitte nobis debita nostra !

G*ratiarum actio.* Confiteor Cœlo & terræ : nisi Dominus custodisset me , paulo minus in inferno habitasset anima mea : ibi ureretur , strideret , blasphemaret ! Et a quo tempore ? Ab illo infelicissimo momento utique , in quo primum peccatum grave per stultissimam temeritatem commisi : & me in ipso hoc horrendi præcipitii margine collocavi . Misericordiæ Domini debeo , quia non sum consumptus : misericordias Domini in æternum cantabo .

Inspectio sui. Verum tanti beneficii quis fructus fuit ? Scilicet ut peccarim audacius ! & per omne peccati genus peccarim ! Aut age ! non usque hodie etiam *superbia* se movet , & inanis gloriolæ sensus ? Quid jactantia loquitur ? Quid se excusandi pruritus ? cur nunquam errasse me fateor : imo errores defendo ? . . . Unde *invidia* , & licentia alios accusandi & reprehendendi cum

Pha.

Pharisaica mordacitate, quasi non sim, sicut cæteri? Unde *gulæ* & *luxuriæ* motus? In cibo non debebam esse aut nimis avidus, aut nimis delicatus: in potu serviendum necessitati fuit, non voluptati: oculi nunquam debebant figi in forma periculosa: aures nunquam patere scurrilibus jocis: lingua nunquam in blanditias effundi: an vigilavi? Et nihil ausæ sunt manus? Nihil cor sensit? ... *Avaritia* autem num est mortua tota? Cur igitur non miseror miseros? Unde ardet ludendi, lucrandique cupiditas? Unde doli, fraudes, querelæ, ira, contentiones, gaudium de lucro, mæror de jactura, provocationes ad ponendam summam supra vires, & Statum se movent? ... *Ira* vero an nunquam succumbo? Animi inquires, tumultus, rancor; oris audacia DEO, hominibusque injuria: Vultus, totiusque corporis motus male compositi produnt utique, quam parum sim Dominus mei! ... *Acedia* denique nisi adhuc intra me stabularetur, cur adeo languida esset applicatio virium ad Exercitia devotionis? Cur in rebus animæ torperem ad obviæ difficultatis obtutum? Cur invitus orare incipio? invitus, & fastidiens pergo? præcipiti autem celeritate festino ad finem? ..

Dolor. Bone Deus! Quot capitum hydra cor istud obtinet! Insuper quoties unum recido, aliud in nova damna repullulat! Hic fructus peccati est, in quo concepit me Mater mea. Imo (nam cur Evam accuso?) hic effectus est meæ desidiæ, quod inferre vim mihi non audeam. Hinc oritur illa perpetua vicissitudo, qua sibi assidue succedunt eorundem peccatorum repetitio & confessio, confessio

sessio & repetitio. Væ igitur mihi, si tu, mi DEUS, esses similis mei! Ego contra me vel semel peccanti difficulter dimitto culpam: iterum peccanti difficillime: tertium repetenti non amplius: si tu sic egisses mecum, ubi essem? Sed Deus miserationum tu es, qui non septies modo, sed septuagies septies peccanti dimittis. Egone vero hac tua bonitate abutar ad audaciam, malusque esse pergam, quia tam diu bonus es tu? Absit! imo hæc tua Bonitas animum uti ad spem, sic ad dolorem excitat. Iterum peccavi: iterum rediens, ecce delicta mea paveſco tremens: & ante te erubesco dolens! Non peto, ut parcas nunc: sed cum veneris judicare, tunc, o tunc noli, noli me condemnare: sed dimitte mihi debita mea, sicut & ego hodie *amore tui* dimitto debitoribus meis!

Examen sextum die Veneris.

Pater! ne nos inducas in tentationem!

G*Ratiarum actio.* Qualis essem, Redemptor mi! nisi tu vicisses diabolum, & avertisses a me tentationes graviores, & illa peccandi pericula, in quibus tot alii perierunt? Ah! Cain, Pharaos, Judas, unus ex tuis crucifixoribus essem. Quod non sim, amabili tuæ Providentiæ debeo, quæ me voluit ex Catholicis parentibus nasci: de probis & sollicitis præceptoribus prospexit: conscientiam arbitros meæ salutis studiosos dedit: ne laberer, tot inspirationibus cavit: ne deficerem, tam mul-
tis

tis solatiis fovit : prætereaque post lapsum poenitentiae tempus , occasionem , gratiam benignissime obtulit. Tanta mihi bona ex tuis vulneribus crucifixe Jesu fluxerunt.

Inspectio sui. Quid autem interrogo , qualis essem ? In hac cruce , tanquam in speculo , video , qualis sim. Video *Caput* spinis coronatum ad horrorem. Ego , nisi illis , qui me rosis coronant , submitto caput ? Non sum proprii judicii tenax , adversus bonamonia contumax ? mihi soli sapiens ? ... Video *oculos* innatantes sanguineis lacrymis. Ego pro tot peccatis num unam fudi ? Siccus intueor offensas DEI : de nugis fleo ! .. Video *aures* obtusas blasphemantium fannis , apertas supplicanti latroni. Ego quibus aperio aures ? Nonne adulantibus mihi ? Quibus claudio ? nempe bene monentibus , opemve , aut consilium postulantibus cum nonnulla mea molestia ? .. Video *linguam* siti aridam , non tamen mutam ad pios sermones. Ego quam patior sitim ? Loquela mea manifestat , quid sitiam. Qui , & de quo sunt mei sermones ? .. Video *pedes* , *manusque* confixas clavis. Ego libere vagor : ago , quod libet : eo , quo libet : non ex impetu vivo potius , quam ex regulis fixis ? Ordo diei quid narrat ? ... Video *cor* vulnere immuni hians , quod *amor* intulit. Ego quid amo , & quem ? an hæc est mihi cura potissima , ut Jesum amem , & Jesus me ? ... Video *Corpus* omne conscissum flagris , a verberibus lividum : *furor* fecit. Ego in quem sævio ? Cui irascor ? utinam mihi tandem ! Nemo de me pejus , quam ego merui. . .

Dolor. Superi! cujusest imago hæc? Filii DEI est, qui propter me voluit tentari per omnia, absque peccato: & huic ego imagini conformare me debeo, si volo salvari. Quanta difformitas est! Christus factus est Patri obediens usque ad mortem: ego ad tempus credo, & in tempore tentationis recedo, semper varius, inconstans, levis, quia semper ignavus. Pater ignosce! non enim scivi, quid facerem! Imo hæc excusatio Judæis servit, mihi non servit. Scivi enim, fateor: scivi, quid facerem: sed serpens decepit me, amore boni caduci: metu mali momentanei in crimen trahens. Et tu, o JESU! crimen meum in cruce luis! Juste DEUS! ecce ego in flagella paratus sum: in me stringantur: digna factis recipio. Hic autem quid mali gessit? Bene omnia fecit, nisi malum sit mori pro malis. Morere ergo, JESU mi! morere pro me! Moreris pro malo homine, ut bonus fiat! Et vero pœnitet, fuisse malum: bonus ero. Ut sim constanter, ne me inducas, obsecro, in tentationem! Scis, quam sim pronus in lapsum: nisi me tenes, perii. Ah! quærens me sedisti lassus: redemisti crucem passus: tantus labor non sit cassus!

Examen septimum die Sabbati.

Pater! libera nos a malo!

G*Ratiarum actio.* Homo natus de muliere repletur multis miseriis: attamen ex his, quam multæ premunt alios, quam pauca me! Tibi hoc debeo, amabilis Deus! Tu, tu ab innumeris malis me aut liberaisti aut præservasti: Tu, per Angelum meum, qui mihi semper vigil ad latus hæret: Tu per SS. Patronos meos, quibus propter modicum cultum in quantis curis sum! Tu per sanctissimam Matrem tuam, quæ mihi quoque semper & Mater, & Domina, & Patrona, & Advocata est: tu per tuam ipsius misericordiam, quæ neminem tentari patitur supra id, quod potest. Eja! ossa mea, cantemus Domino, quoniam confirmata est super nos misericordia ejus! Nisi quia Dominus erat mecum, forsitan pertransisset anima mea aquam intolerabilem: adjutorium meum in nomine Domini: sit nomen Domini benedictum.

Inspectio sui. Igitur a tot corporis & animæ malis liber: neque ut alii, gravibus molestiis aut ærumnis impeditus, debebam tibi, Domine ter Optime, Maxime, servire alacriter. Debebam *alacriter* orare ad te. Oratio præcipuum exercitium est, per quod profitemur, quod DEUS sis. Quas feci preces mane? Quomodo in Missa me habui? Quomodo per diem? qua animi attentione? qua compositione corporis? An usus sum pausis cum

T 2

suspi-

suspirio ad affectum inflammandum idoneo? . . Debebam *alacriter* laborare pro te : natus sum, & vocatus sum ad laborem : non reluctans accessi? Non obiter egi festinans ad finem? Non occupationes arbitrarias præceptis prætuli? Non post laborem nimio affectu in quietem, & relaxationem sum raptus? . . . Debebam *alacriter* pati pro te: omnis enim afflictio a te venit, & ad te ducit: quo animo tuli? Non obvium incommodum ab æstu, a frigore, a siti, a fame me terruit? Quæ patientia toleravi opposcentes se rebus, aut spebus meis? Quo sensu jacturam tuli loci, officii, personæ amatæ? Quomodo tentationibus restiti, & desolationes tuli? . .

Dolor. Hem *tria verba*, Orare, Laborare, Pati virum perfectum facerent, si unum *adverbium* adderem : *Alacriter*, Homo tetricè! Domino Dominorum servis, & tædet servire? Spectator est Deus, adjutor est, remunerator est : & tu languens? Intelligo opprobrium, Deus mi! & poenitet pudendi teporis. Da veniam deprecanti! *Hilarem* posthac servum habebis, Here! non solum cum orare jubebis, aut laborare, sed & si jusseris pati. Non enim *nulla mala* pati volo : si liberas me *a malo*, per quod vides me malum fore, satis est, abunde satis.

Habes, Lector Religiose, praxin *vitæ reflexæ*, qua nihil est sive in via purgativa, sive in illuminativa, sive in unitiva ad perfectum utilius, quod & Sanctorum exempla docent in frequenti usu Examinis se diligenter exercentium ; & exempla
arti-

artificum in omni genere, in re militari, in re
œconomica, in re medica *ex reflexionibus* præci-
pue in artis exercitio feliciū. Habes præterea,
unde per quotidie aliam, aliamque inspectionem pro-
ficias in cognitione tui ipsius, intelligasque, quan-
tum deficias, proficiasque. Habes insuper, un-
de renoves ex die in diem præcipuorum Dei bene-
fictorum memoriam, qui grati animi actus miri-
fice benefactoris liberalitatem sustentat. Habes
denique exercitium doloris in dies varium, ex
petitionibus orationis Dominicæ petittum, ut ad hoc
exemplum conformes te in aliis textibus per secun-
dum modum orandi tractandis ad devotionis in-
crementum, cui hic modus præcipue servit, &
nunquam magis, quam quo tempore desolati, atque
aridi sumus. Qui plura exempla vellent, tot habent,
quot in libellis meis ad finem meditationum colloquia
sunt. Præ aliis servient ex triduo sacro Psalmus
Miserere, & Litanix Lauretanæ: & ex viro Apo-
stolico actus pro moribundis, itemque expli-
catio uberior de familiaritate, & modis
colloquendi cum Deo.

DIES SEXTA.

*Dies Electionis.**Tessera: Fiat voluntas tua! Matth. 6.*

De obstaculis vitæ melioris.

ECce initium hebdomadæ tertiæ, cujus scopus est *conversio affectuum*. Sic enim imus *per gradus*: & 1. vitiosos corrigimus, 2. naturales moderamus, 3. supernaturales inserimus, quod fit *per conversionem affectionum naturalium* in partem contrariam, ita ut jam amemus, quod odimus, & aversemur, quod amavimus, puta, *in præparatione animi* semper: *in praxi* autem NB. toties, quoties id *DEI gloria*, aut *profectus animæ* exigit. Ita demum homo internus perfecte disponitur ad *viæ unitivæ* ingressum. *In illuminativa* ab imitatione Christi *in virtutibus quotidianis*, siue quarum frequens occasio est, progredimur ad imitationem *in virtutibus heroicis*, ad quas præparandus est animus *in casus fortuitos*, quos non licet prospicere. Quoniam vero actus heroicus triplex est (quod alibi declaravi (*)) unus *ex materia*, alter *ex modo agendi*, tertius *ex circumstantiis actionis*: solius autem primi rarius offertur occasio, quæ pro secundo & tertio quotidie est obvia: constituit S. Ignatius, ut *integra Exercitia* suscipienti *ad ingressum tertiæ hebdomadæ* statua-

(*) in Triduo sacro pro Nobilibus ad finem.

tuatur *Dies Electionis* de Statu , vel de via , in qua quis propius insistere Christi vestigiis debeat : *de Statu* , si nondum stabile vitæ genus elegisset Exercitans : *de via autem* , eaque vel *perpetua* , vel saltem *annua* , si de Statu deliberandi facultas jam non est integra. Equidem Religiosi est excellere *in virtute Characteristica ui Ordinis* (hæc enim est *via* , quam elegit , cum *Statum* elegit) sed quia etiam *in Statu* variæ viæ sunt , quæ ad eam , quam dixi , excellentiam ducunt : *Electioni* etiam apud Religiosum est locus , ne *per diversa* vagetur , aut *per alia media* , quam quæ DEUS determinavit , ad perfectionem sibi propriam tendat. Ajunt alii : via Obedientiæ est via Religiosi : quid alia electione est opus ? Audio. Verum quia obedire tantum *propter Deum* , nunquam autem *contra Deum* debemus : Religiosus , qui *aliam viam* jubetur ire , quam per singulares impulsus Deus velit , tenetur in reddenda ratione Conscientiæ suæ monere Superiorem de suis impulsibus , animo tamen indifferente , & qui , quidquid Superior admonitus statuatur , acquiescat. Secus si facias , & *ex metu reverentiali* de via Dei , ad quam vocari te sentis , Præpositum non edoceas : tu videris , quomodo rationem redditurus sis Deo sive de *talentis* male sepultis , sive de *impedimentis* virtutis nunquam amotis , sive de *periculis* adeo , quibus per ejusmodi puerile silentium ipsa non raro animæ salus exponitur. Adde , quod Electioni sit locus in Religioso etiam ex aliis causis , de quibus infra. Tu si se opponet diabolus per difficultates , & terriculamenta , cave , ne per ignaviam cedas. Si cedis , actum est de progressu : & quanquam forte non deseras vexillum Christi , nihil tamen

formidabilem te facies militantibus sub vexillo diaboli. His bene perpensis meditamur hac die de *Electione*, ut, postquam statuimus *ex habitu virtutis* vivere, imitando Christum in virtutibus *quotidianis*, statuamus jam etiam imitari *in arduis*, animo contra molestias, difficultates, & adversa quæcunque heroice *obfirmato*. Erit proinde

EXAMEN.

De Regulis Modestiae & Conversationis.

Modestiam nostram notam esse vult Apostolus omnibus hominibus: proinde vult eam esse virtutem, a qua conversatio cum externis præcipue reguletur. Nempe quia a modestia *Religiosi* auctoritas, & *Religionis* existimatio pendent. *Auctoritas Religiosi*, quia horologii bonitas ex indice cognoscitur: *Existimatio Religionis*, quia ex conversatione incolarum arguimus de disciplina claustrali. Porro hæc duo si pereunt, quantum perit! *Religiosus* erit deinceps vir inutilis, quia nemo de salute sua agit cum homine, quem non æstimat: *Religio perdet* Candidatos, quia nemo filium, quem amat, credit monasterio non disciplinato. Cæterum in virtute modestiæ trinum perfectum constituunt Humilitas, Maturitas, & Affabilitas.

1. *Humilitas* verbis & signis prodit, quam de se modeste, de aliis honeste sentiat. Nihil odiosius

fius est *Thrasone*, qui ut miles gl'oriosus sine modo se jactat: nihil molestius *Homine*, qui carpit omnia; laudat nihil. *Laudare se*, aut *sua* nunquam laudabile est, nisi cum *defensive* agere cogimur contra obrectatorem: aut gloriæ divinæ interest, non nesciri, qui simus. Exemplum S. Pauli ad Corinthios ita docet. *Carpere alios*, & nil probare, nisi quod nostra opera aut consilio effectum est, semper turpe est, & hominis illiberalis, ac plerumque Superbi, alienum fastum calcantis fastu majore. Acerbæ crises, malignæ interpretationes, insultationes in faciem, & latratus, sunt tantum vitia. Tu quis es? &c.

2. *Maturitas* nugacitati opponitur inimicæ modestiæ. Quis æquis oculis videat Sacerdotem, Religiosum, Concionatorem in publico Theatro Mimum agere? in frequentia convivarum scurriles jocos serere? sonantibus cachinnis, aut insanis clamoribus instar bacchantium longe lateque tumultum spargere? poculis usque ad crapulam certare cum Laicis, & de victoria triumphum canere? Denique arridere sæminis, & pro vexationis ac ludibrii argumento illarum devotiones, mores, confessarios histrionice traducere? Bone DEUS! Quis ex tali conversatione in spiritu proficiat? unde impleatur domus ex odore unguenti? Quam intramus, Seculares expectant exemplum & verbum bonum, ex quo te ab ipsis distinguas: & quoties expectatio fallitur? Expectatio tam justa! tam universalis! tam honorifica tibi, & DEO! Nescis, quia spectaculum factus es &c.

3. Neque tamen ideo *Affabilitas* a conversatione excluditur, imo exigimus ejus præsentiam, ut rusticitatem excludat. Christi hæc indoles fuit, austeritatem virtutis temperare per affabilitatem, a qua tantum abest, honestas delicias averfari, ut in loco & tempore etiam adjuvet, sicut ex aquæ in vinum conversione pro nuptiis constat. Hæc amabilitas rapuit oculos in admirationem: *manifestavit gloriam suam!* & animos in imitationem: *Crediderunt in eum discipuli ejus.* Nimirum semper virtus in medio consistit. Prudentis est, pro circumstantiarum ratione *Medium* determinare, ne aut excedat, aut deficiat. Qui excedit *per scurritatem*, despicitur: qui deficit ab affabilitate *per austeritatem*, horretur. Omne tulit punctum, qui in conversando miscuit utile dulci: & initium quidem sermonis permittit Laicis: medium autem & finem sibi vendicat, usus occasione negotiandi, vel certe ædificandi. Domine, labia &c. Confiteor &c.

MEDITATIO I.

De duobus Vexillis.

Praeludium 1. Duo campi, Babylonicus, ubi Lucifer: & Hierosolymitanus, ubi Christus suum vexillum explicat.

Praeludium 2. Vade retro Satana! *Scriptum* est: Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies. Matth. 4.

Punctum I.

Spiritus Luciferi.

1. S. Ignatius Luciferum nobis pingit Babylo-
ni assidentem in Cathedra ignea, & fumosa: fi-
gura horribilem, & terribili vultu: innumeros
dæmones mittentem in omnem orbem terrarum:
monentemque, ut injectis laqueis trahant homines
primum in amorem opum, atque pecuniæ: postea
in honoris mundani ambitionem: demum in su-
perbiæ barathrum: aut (quod pronum est in ho-
minibus ad hæc vitia inclinatis) in male ordina-
tum, & ad prohibita remedia præcipitem horrorem
paupertatis, horrorem abjectionis, horrorem con-
temptus, & injuriarum. NB.

2. *Pro discretionem spirituum* hæc est imago pi-
cta: exhibetque tentationum tum materiam, tum
for-

formam. . *Amor proprius* fons est omnium affectionum malarum: Amoris proprii autem radix *superbia*: non enim te *amares*, nisi tibi *placeres*. Diabolus intelligit hoc animi vitium: utitur in rem suam: & ex pecunia, ex officiis, ex laudibus nostris (aut a contrario ex incommodis, ex convitiis, ex ignominiiis) captat tentationum *materiam*, circa quam contempto Fidei, ac Rationis imperio rebelles affectiones *tumultuantur*, animam excordem trahentes in enormes excessus, uti furentes Judæi *trepidantem Pilatum* traxerunt, quæ est ipsissima *forma* tentationum diaboli. NB. Nihil ille pacate agit, maxime si obstaculum ponitur. *Tumultuatur*. Tumultus initium, medium, & finis Auctorem producit. Hæc tria quoties perturbari animum *aliquo affectu* sentis, examina. *Initium* ordinarie deprehendes, ab aliqua seu phantastica seu spiritali *apprehensione* venisse: *Phantasia* enim a dæmone per se ipsum aut per objectum externum excitata bonum aut malum temporale objicit *appetitui sensitivo*: interdum fictum: semper supra modum auctum: aut *Ratio* a præjudiciis modo, modo a falsis principiis circumventa bonum vel malum falsum pro vero exhibet *appetitui Rationali*. Ita tumultus in nobis exoritur, & *bellum cogitationum* se invicem impugnantium, aut defendentium. Progressus, sive *Medium* tentationis diabolicæ manifestat diabolum, si pro bono acquirendo, vel malo avertendo proponitur medium aut illicitum, aut saltem suspectum. *In fine* autem, sive ex cauda cognoscitur serpens, quando ex consensu in suggestionem aut malum apertum sequitur, aut malum sub specie boni, aut certe impedimentum boni majoris. Quando igitur

tur in suggestione hæc tria se bene habent, Initium, Medium, & Finis: diabolus partem non habet. NB.

3. *Reflexio.* Gratia DEO provido, qui cavit amanter, ne stygius sycophanta decipere suis præstigiis quenkum possit, *nisi volentem*. Transformet se in Angelum lucis: semper cornua, aut pedes caprini, aut vox tumultuans, aut fumus prodeat: Gratia Deo provido! Mihi vero, quæ excusatio proderit, si credidi suggestionibus pravis? Dicebam tibi (nam memini, DEUS mi!) dicebam cum Matre mea: *Serpens decepit me!* O folia ficus turpitudinem meam male tegentia! Ah! *volens* deceptus sum! Malui *per impetum* agere, quam probare spiritus, utrum ex DEO sint. Suspectum fuit suggestionis initium, suspectum medium, suspectus finis: inter tot suspensiones debebam consensum saltem suspendere, & instituere *Examen*. Cessi eheu! *Tumultui* passionum, & sic cum Pilato reum me Deicidii feci! . . Propterea

4. *Resolutio.* Scelerate Lucifer! hostis jurate DEI & hominum! Ego me tibi inimicum perpetuum coram tota cœlesti curia hodie declaro, statuoque firmiter, me tibi semper, ac per omnia adversaturum: nihilque dicturum, facturum, aut permissurum, quod tu dici, fieri, aut a me permitti velis. Habebis me hostem, dum vivo, perpetuum: neque in me solo, sed in omnibus te persequar, quos tu tibi adiutores adscivisti: quin & in nomine D. N. J. C. ejiciam te ex animabus, quas sub tyrannico jugo tenes iniquissimus possessor! Ah! quam dolco, vel semel obedivisse me tibi!

bolis terrori ero : fugiunt crucem : quocunque ferar , terga vertent. Ita ulciscar me de fraudibus , & minis , quibus imprudentem ad se traxerunt. Per quinque fontes gratiæ, quorum origo a cruce est, obtestor te , ut me recipias in gratiam : & præliari sub tuo vexillo jubeas. Te Duce, compensabo, quæ neglexi , Miles delicatus ! Bella Domini bellabo ferociter , quocunque labore constet. Non erit pax impiis a me , & ne induciæ quidem ! Persequar inimicos Domini , quorum *ego primus sum* ! Me primum persequar.

Punctum II.

Spiritus Christi.

1. Magno promissor hiatus ! Christus quidem occidet Antichristum *spiritu oris sui* 2. Theff. 2. Tu vero cujus spiritus es ? Sit ita : forte cessavit in te spirare *Spiritus Luciferi* : DEO gratias ! At num ideo jam spirat in te *Spiritus Christi* ? S. Ignatius Christum exhibet in amœno campo juxta Hierosolymam , humili loco quidem , sed forma speciosum , & aspectu amabilem. Mittit & ipse suos in universum mundum prædicare Evangelium, id est, *bonum nuntium* nuntiare iis , qui assuefecerint animum ad affectiones affectionibus Mundi *contrarias* , puta , ad amorem paupertatis , & humiliationis , & humilitatis contra amorem opum , honorum , & superbiæ. NB.

2. Viden', quod Spiritus Christi sit *Spiritus contradictionis* ? Hinc accipe contra tentationes
re-

tibi! quam doleo, tam languide me contra te sub vexillo Ducis mei pugnasse! Sed nunc tandem vindicabo opprobrium, & *ut bonus miles Christi* procedam cum Davide adversum superbum gigantem, neque illum plus formidabo, quam *canem mortuum*! .. Sic me DEUS adjuvet!

4 *Obscratio*. Nunquid autem hæc eadem *abrenuntiatio* jam a te facta est, cum baptizabaris? iterum facta, cum annumeratus es Novitiis tui Ordinis? iterum, cum per professionem solemnem Ordini te adstrinxisti? Facta est enimvero, mi JESU! sed servata non est: & ego per multiplex transfugium me reum patibuli feci, *ex quo tu pendes*. Horrendum spectaculum! JESU Crucifixe! Objectum *horroris* dicam, an *amoris mei*? *Horroris*, quia hoc est peccatum meum, quod contra me est semper! *Amoris*, quia hoc est facinus tuum, facinus mortui pro me, quia mori voluisti! & mori *pro me peccatore*. In castris Luciferi tunc militavi furens, cum Deicidii me reum feci! Heu Deicidii! Quanta est vocis emphasis! Et vere Deicida sum? vere sane, quoniam qui vere causa causæ est: vere etiam est causa causati. Quare ergo, quando peccavi, non obscuravit se Sol? non scissum est velum templi? non ruptæ sunt petrae? Oportebat mundi machinam dissolvi, & totam naturam pati, quando Auctor naturæ a meo scelere affligebatur! JESU Crucifixe! O grande mysterium fidei! JESU Crucifixe *propter hominem*! O insigne argumentum spei! JESU Crucifixe *ab homine*! O nobile incitamentum charitatis! suscipe transfugam, relicto vexillo Luciferi, reversum ad te! Confige me tibi: ita explabo transfugium! Confixus tibi, diaboli

remedia. *Dic, ut lapides isti panes fiant! ne fameas! Non in solo pane vivit homo: fames corporis impinguat animam. Mitte te deorsum! tollent te Angeli, & illæso pede in terra statutum homines pro Sancto colent. Non tentabis Dominum! neque per actiones singulares rapere oculos in te curabis, nisi DEUS vocaverit. Hæc omnia tibi dabo! Totus mundus adoret te! Dominum Deum tuum adorabis! Soli DEO gloria! Audisti utrumque Spiritum sua lingua loqui: ex loquela discernes, & ex modo loquendi. Quando omnia, puta, initium, medium, & finis locutionis, bene se habent, Christus locutus est: si quid deficit, diabolus. Malum ex quolibet defectu. Inspiratio, quæ a Christo est, non habet *initium* aphantasia, aut a Ratione *naturali*: urget etiam *contra inclinationes naturæ*. *Medium* non arripit, aut suadet suspectum, vel dubium: sed neque horret difficile, & molestum. *Finis* semper est *major DEI gloria*: aut si illa *par* foret, *major similitudo cum Christo*. Profecto animus sic dispositus requiritur *ad Electionem*, ex qua pendet æternitas. NB.*

3. *Reflexio*. Enim vero sic eligere aliud est, quam ex impetu agere. Quam serenus, quam liber est animus nulli lucro, nulli vanitati agglutinat, & a spiritu superbiæ alienus! Sed bone DEUS! Quis in illis, quæ sub electionem cadunt, *ex his regulis* agit? ubique *pes superbiæ* Psalm. 35. vestigium imprimit: ubique *gloriolæ* aut *commodi* prima ratio habetur. Domine! sive vivimus, sive morimur: tui sumus: tibi gloria, nobis confusio: Ita æquum & justum est. Maledicta superbia:

perbia ! quid mihi jam tecum est ? Delusisti me satis : & ridiculum fecisti Cœlitibus stoliditatem merito subsannantibus , quod homo de humo in sua sibi origine placeat , quam habet cum vermibus , & scarabæis communem. Dic homule ! *Quid habes , quod non accepisti ?* Si plus accepisse te putas , quam alii acceperunt : equidem *gaudere* licet : sed *gloriari* , absit , nisi in infirmitatibus . . .

4. *Resolutio.* Ita : *gaudere* licet. Nam quis me cæcum esse velit , ne videam , multas hominum Myriades numerari , qui minus , prope infinities minus bonorum a cœlo acceperint , quam ego ? ingratus sim , nisi agnoscam , nisi gratias agam , nisi , cum res exiger , prædicem etiam : modo non sic glorier , *quasi non acceperim.* Stultitia gravis ! Laus enim *danti* debetur , non *accipienti* , qui , ut ipsi præ alio daretur , non aliud meritum attulit præter majorem indigentiam. Domine ! *qui corda vides omnium* , quare non retraxisti manum jam exporrectam ad dandum mihi , quem prævidebas insidiatorem fore gloriæ tuæ ? aut quare non subtrahis , quæ dedisti ? Vah ! quam gravi ignominia prostaret nuda cornicula ! Aliud jam me docet Spiritus JESU mei ! JESU tu mitis es , & *humilis corde* ! Est enim , qui nequiter se humiliat ore , & gestu : Tu vis , ut sim *humilis corde* ! O ut sim discipulus docilis ! Heu ! tanto tempore in schola Christi sum : & non cognovi Christum , quis sit ! Novi Christum in gloria : & dixi cum Petro (etiam nesciens , quid dicerem) *Domine ! bonum est nos hic esse !* sed nimirum videns JESUM in ignominia , cum eodem negavi eum , forte adeo cum juramento , *quia non novi hominem ! . . .*

5. *Obsecratio.* Grave mendacium ! JESU ! quibus oculis respexisti Apostolum , me respice ! Liquefcit per oculos cor fletu amaro ! *JESUM* negavi , ne sequi deberem ! Ipso opere dixi : *non novi hominem.* Quid si ipse dicat mihi in illa die : *Nescio te ! Absit ! Non erit mihi hoc ! Novi hominem !* JESUS mitis est homo , & humilis corde , quam diu de cruce pendet . Cum autem crux fulgebit in nubibus , tunc vae illis , qui erubuerint vexillum ejus ! Ego ne incidam in manus DEI viventis , conjicio me in brachia DEI morientis ! Amplector crucem ! Absit ! absit deinceps gloriari nisi in cruce , & quidem in cruce JESU , hoc est , in egestate , in contumeliis , in injuriis *propter JESUM* : in his gloriabor ! Et quis me separabit a Cruce hac ? ...

Colloquium.

Nemo separabit : non tribulatio , non angustia , non fames , non nuditas , non periculum , non persecutio , non gladius ! Mater dolorosa , tecum perdurabo sub cruce ! Movet se compassio *tenera* ad standum sub cruce tecum : & movet se compassio *generosa* , ut aspirem ad crucem tecum . Per te sit propitius JESUS Crucifixus , ut mihi hic sensus perpetuus sit . In hoc signo vincam inimicos Crucis . Vade retro Satana ! Sub Christi vexillo milito . JESU Salvator ! Accepta Sacramentum , quod renovo , & juva propositum : *bonus miles* ero , qui per generosa facinora perfidiae ignominiam eluet . Dux meus ! Exemplum tuum egenti , contempto , afflicto solatium feret . Nihil horum ve-
reor ,

reor, dummodo consummem cursum meum *in via*, quam tu designas. Pater cœlestis! Ecce hic JESUS crucifixus pro me est Filius tuus dilectus: Ipsum audi exorantem mihi *fortes gratias*, quæ me juvent ad debellandas partes adversas tibi, etsi labor sanguine & vita staret. Te Dominum, te DEUM adorabo, & tibi soli serviam, *soli tibi...*

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS Meditationis sit affectio ad *humilitatem*, cujus principium est duplex cognitio profunda, & practica: *Nilil sum!* ergo indignus omni honore. *Peccator sum!* ergo dignus omni contemptu, non modo *absolute*, sed etiam *respective*: nam *vera eminentia* super alios est eminentia *in gratia*, quam *nescis*, an habeas: Eminentia autem, quam forte habes, non est æstimabilis in oculis DEI, qui non *talenta*, sed *usum* attendit. Intelligis modo, quo sensu S. Franciscus se *maximum peccatorem* vocaverit? Nempe *in se aspexit* mala sua, *in aliis* bona Dei. Vade, & tu fac *similiter*, non contra. Kemp. l. 3. c. 7. Cætera pro more.

DISSERTATIO.

De Tumultu Curarum.

Cura dicitur *a cor urendo*, & est sollicitudo animi de bono obtinendo, aut malo avertendo, cum *anxietate* conjuncta propter incertum eventum laboriosi conatus. Differt *a providentia*, quæ est *pars prudentiæ*, & circa futura contingentia versatur, animum ad casus *probabiles* tranquille, atque sine cordis inquietudine præparans. Incuria igitur *per defectum*, cura *per excessum* prudentiæ Christianæ opponitur: providentia *in medio* ambulat. Excessum produnt effectus sollicitudinis, quales sunt insomnia, extenuatio corporis, oblivio animæ, suffocatio divini verbi, diffidentia erga DEum. Sic Bellidux, quem imminentis cladis suspicio occupat, dormire non potest: Mercator, qui de marinis tempestatibus audit, navi suæ metuens macie conficitur, & ante diem senescit: Martha circa multiplex ministerium distracta, etiam cum Christum pascit, pascendæ animæ immemor est: Fames panem quærentium, *de quærendo primum regno DEI* aures audiendi non habet: Israelitæ corde corruunt, cum audiunt de robore filiorum Enac, nihil de viribus DEI sibi assistentis cogitantes. Versantur autem curæ *circa tria tempora*, & alias dies *hesterna* excitat, alias *hodierna*, alias *crastina*, contra ac Christus vult, admonens nos: *sufficit dies malitia sua*, quasi diceret: sufficit, si de die in diem curetis curanda: tumultus fit, si plurium dierum curæ convenient.

Sic

Sic Mater junioris Tobiae per inutiles curas se cruciavit, mille infortunia sibi de filio inepte praeficiens: Sic Moyses per molem curarum se consumpsisset, nisi ad consilium soceri laborem regiminis divisisset in plures: Sic plurimi praepusillanimitate deficiunt, dicentes: *quid manducabimus?* aut: *quis revolvat nobis lapidem?* aut: *quid loquemur ante Reges, & Praesides?* Mirum! Quam haec, ac similes curae profectum Religiosi in virtute sufflaminent, & alacritatem sub vexillo Christi militandi prosternant, nisi quis tumultum coercendi auctoritate polleat, & artem didicerit. Scribam regulas pro quolibet genere: tu redige in praxin, Lector! solatium feres.

P A R S I.

De Curis besternis.

Curas *besternas* voco illas, quae circa eventus *praeteritos* versantur, & per dubia, per suspensiones, per rumusculos cordis quietem turbant. *Audietis praelia*, ait Servator, & *opiniones praeliorum*: ipsaeque opiniones jam sufficient ad cruciatum: *initia sunt dolorum*. Et vere sunt, qui saepe ex levibus causis gravissima infortunia suspicantur, statimque mærori se dant, dicentes cum Jacobo: *fera pessima devoravit Joseph!* nec citius evigilaturi tanquam de gravi somno, quam certis nuntiis se deceptos esse intelligant. Amicus, quam velles, lentior est in respondendo ad litteras tuas: continuo trepidas, & ægrum decumbere tibi persuades.

suades. Statuta die non redit a nundinis auriga re-
vehendis mercibus a te destinatus: credis in præ-
dones incidisse, neque admittis solatium. Audis,
hostilem exercitum prope abesse a finibus regionis,
in qua vineæ tuæ florent: non dubitas, quin sint
vastatæ, ruinamque deploras amare. Hæc talia
inter sæculi homines sæpe contingere, non nescis,
Religiose: quæro, si consolaris afflictum, quid di-
cis? Si sapias, dices, quod Tobias uxori dixit de
filio anxii. Tob. 5. noli flere: salvus reverte-
tur.

Virum novi, cui diuturnum iter faciendum
erat noctu per difficiles, angustas, & præcipi-
tes vias. Somnum appetebat natura: pellebat cu-
ra, & metus lapsus per pendentes scopulos in pro-
fundum torrentem. Statuit corrigere importunam
formidinem, dixitque sibi: Cui bono tu vigilas?
& tua cura quid prodest? turbare *somnum* potest:
impedire *lapsum* non potest. Commenda te DEO,
& dormi! Dixit, placideque dormivit. Idem,
opinor, tu dices Laico *de besterna die* sollicito. Mo-
nebis, inutilem curam esse, quæ *de præteritis* est.
Vel verus est rumor, vel falsus? inquires: si *falsus*,
sine causa te crucias: si *verus*, tua anxietas non
mutabit eventum, quando quod factum est, fie-
ri infectum non potest. Commendemus rem DEO,
qui, quod optimum est, ordinabit. Ita tu aliis:
& cur non tibi, quando videmus, etiam per ja-
nuas Monasteriorum curas ingredi, cellasque ex-
spectrorum introductione turbari? Dilemma idem
serviet pro quovis casu, quem tu contigisse existi-
mas: inutilis cura est, quæ *cruciare* te potest,
juvare non potest.

Optimum consilium est acquiescere Divinae Providentiæ, & cum Jobo solari se dicendo: *Dominus dedit: Dominus abstulit: sit nomen Domini benedictum!* Beata tranquillitas, quæ a cogitatione tam heroica venit! *Dominus*, in cujus potestate omnia sunt posita, *Dominus dedit*, ut hætenus omnia tibi evenirent ad votum: nunc tristitia nuntiantur, & labores tuos dicitur grando vastasse: inimici tui dicuntur causam contra te evicisse: conversos a te ajunt ad haram rediisse: libros tuos audivimus Romæ confixos esse: fama tua fertur etiam inter amicos vapulare: *Dominus abstulit*, sine cujus voluntate capillus de capite tuo non peribit, *Dominus abstulit* delicias tuas, ut sciret, an in faciem benedixeris illi: *Sit nomen Domini benedictum!* Potenter, Sapienter, Sancte decrevit, quidquid decrevit! fiat voluntas tua, DEUS, sicut in cælo *de me*, sic & in terra *a me*: semper fiat! Quid tibi videtur, Lector! Non sapientius constitutus est animus his sensis assuetus, quam illi, quorum corda, ad primum nuntium mali, curæ exedant per totum hominem tumultuantes? S. Ignatius, ut ad eventus futuros animum præpararet, sæpe sibi fingeat *præteritos*, & inter eos interitum fundatæ a se Societatis ponebat, & probabat se, quo sensu tam tristem ruinam tanto operis tantis laboribus a se erecti esset laturus: judicavitque, horæ quadrantem suffecturum, ut a prima consternatione se colligeret, mentique tranquillitatem imperaret, ventis exesse jussis, fluctibusque compositis. Habes, quem imiteris, cum curæ *besternæ* angunt.

P A R S II.

De Curis hodiernis.

H*Odiernis* per aliam industriam consules. *Nos rebus, non res nobis debemus accommodare*, docet idem Ignatius. Qui scopulum cursui suæ navis obstantem videt, non expectat, donec scopulus de via cedat: prætervehitur, & ipse cedit: stultus est, qui vult, ut scopulus se accommodet ipsi, non ipse se scopulo. Verum hujus stultitiæ quam multi rei sunt! Omnes sane, quotquot *curarum mole* ita se obruunt, ut spirare vix possint. *Soli* omnia volunt agere, quasi omnibus officii *soli* sufficerent: & si dicat illis Jethro aliquis: *stulto labore consumeris!* irascuntur, minime dociles, ut Moyses fuit, qui continuo ad consilium foci curas suas cum septuaginta viris communicavit, bene gnarus, divisa onera commodius ferri. Expectant homines contumaces, donec experientia doceantur, se homines esse, quorum *sphæra activitatis* suos limites habeat. Cum repente succumbent, futuri deinceps ad omnem serium laborem inutiles, tum gement cumlachrymis: *utinam credidissem!* Inutilis gemitus, quia serus. Occupari *nimum*, & occupari *nimis parum* æque noxium est, quia qui *nimis parum* occupatur, otio marcet: & qui *nimum*, in servitute Pharaonica sub oneribus fatiscit. Sufficit laboribus corpus: sit! At animus a curis exeditur, & *devotio* non minus *in turba negotiorum* periclitatur, quam *in turba hominum*.

Devotio, inquam, illud balsamum nostri spiritus sensim sine sensu expirat, saltem nisi inter tot negotia ita *te rebus accommodare* didiceris, ut *unio cordis cum DEO* non interrumpatur. Sed quotusquisque sic animo comparatus est, ut a multis, variisque curis, quales occupant hominem multum occupatum, non distrahatur? ut DEO præsenti *per memoriam ubique* inhæreat? ut insuper *per affectum semper* inhæreat, DEum jam invocando, jam deprecando, jam laudando, jam amando, prout ipsa, quæ tractamus, negotia suggerunt? Nemo credit, quam inimicæ huic Exercitio (quod tamen studioso perfectionis inter primaria esse debet) sint curæ coacervatæ, atque invicem prementes. Nam Martha propter hoc ipsum, quia sollicita est *erga plurima*, turbatur, eo quod tempus se citius effluerit, aut quod per festinationem operis perfectio non ad votum successerit: qui turbatur autem, jam non est ad devotionis Exercitium dispositus: mens serena, & aqua quieta exigitur, ut possis in fundo splendorem cœli perspicue intueri. Curæ, dum fluctus cient, aspectum prohibent, qui delectet.

Itaque quid valeant humeri, quid ferre recusent, sedulo discutiendum est, & sit hoc primum hujus diei, quæ dies Electionis est, negotium, decernere, quantum temporis dandum sit negotiis necessariis, quantum arbitrariis, & quibus. *Maria optimam partem elegit*, quia tempus *a laboribus officii & Status* vacuum contemplationi impendit, parata tamen adjuvare sororem, si Dominus imperaret. Documentum insigne, ex quo instrui-mur, tempus omne impendendum esse curis officio annexis, ut illo *cum excellentia* possimus fungi:

horas, si quæ sint, reliquas dandas esse orationi: nisi aliam occupationem DEO gratiorem, aut bono animarum utiliore fore putemus, quam in rem regulæ bonæ Electionis hodie adhibendæ erunt. Ita nunquam *turba curarum* turbabit animam: *tranquille* absolventur labores *necessarii*, cum hora postulabit: & *arbitrarii*, cum rerum circumstantiæ sinent.

P A R S III.

De Curis pro Crastino.

VERUM neque *besternæ* curæ, neque *hodiernæ* ita noxiæ animabus sunt, easque ab amplexu vexilli Christi avertunt, sicut *pro crastino*, quippe quarum radix *diffidentia* est de auxilio DEI, si curis omnibus in ipsum coniectis, uni ipsius famulatu in tertia classe hominum, & in tertio gradu humilitatis (quod hodie agimus) nos dedicare statuamus. Vellem! ajunt, vellem! sed *quid manducabimus!* si hodie a Luthero ad Papam transeo, cras panem non habeo, ait aliquis: & *quis revolvat lapidem?* si hodie ejicio ex ædibus ancillam, infamis fio, alius ait: & *si trabar ad Præsidem, quid loquar?* nisi pejero, de vita periclitor, ait tertius: & tu, Religiose, quid dicis talibus, quos tales curæ de crastino angunt? Dices utique, hunc esse primum gradum humilitatis, five subjectionis & obedientiæ erga DEum, omnibus necessitate medii necessarium ad salutem, ut malimus mori fame, contumeliis affici, per car-

nificis

nificis enssem vita exui, quam per peccatum mortale ab ejusmodi tribulationibus liberari, haud secus ac miles sub poena suspendii obligatur ad fidem Regi suo juratam, ita ut non liceat ei deserto vexillo suo sub vexillum hostis transire, etiam si ipsum omne genus periculorum circumstet. Bone vir! si tale responsum tu homini laico reddis, vide, quid DEus merito expectet a te. Non eandem animi præparationem, quam concipis ex metu peccati gravis, exigit a te etiam horror peccati levis? imo amor Christi etiam pro casu, in quo gloria DEI par foret?

Ecce! in promptu remedium est, quod te ab omnibus curis liberet, præparatio animi ad omne genus malorum hujus vitæ. Sed quoniam non est facile hanc animi præparationem (maxime cum extra necessitatem peccandi graviter positi sumus) a quolibet obtinere: quo artificio debellabimus omnes curas *de crastino*, quando futura contingentia in timidias mentes tam stupendam vim habent, ut raro etiam Sanctos invenias, quos nunquam tales curæ infestent? scilicet (repeto, quia refert, hoc principio animas bene imbui) repeto: Sancti *sensum* habent, *consensum* non habent, qui solus nocet. Sancti, ut primum advertunt cor *cura de futuris* pulsari: continuo intelligunt, se *per diffidentiam in Deum* tentari, tanquam DEO esset minor cura de ipsis, quam sibi. Quid faciunt? Eliciunt actum contrarium, dicunt: *habebimus, quod manducemus!* Erit, *qui revolvat lapidem!* Dabitur nobis in illa hora, *quid loquamur!* Ita DEus promisit fidelis, verax, potens, & qui scit, quod his omnibus indigeamus, & *propter ipsum* quidem, quo-

quoniam ipsius causa, & ex reverentia erga vexillum ejus in talia pericula nos conjecimus. Quid putas: non efficax hoc remedium est adversus curas de futuro?

Adde alterum de tribus pueris babyloniciis decantatum. Dicebant: DEUS noster potest nos liberare a camino ignis ardentis: & addiderunt: *si tamen noluerit*, scito Rex, quia statuam auream non adoramus. Vides, quam generosus sit animus, quem nullæ curæ de futuris perturbant. Cum sentis moveri curas, utere vir Puerorum exemplo, dic: DEUS meus potest me alere, etiam si sine viatico ad Sinas mittar: potest me defendere contra quasvis calumnias, etiam si consistent adversum me castra: potest sanitatem & vitam tueri mihi etiam si in medias mortes irruam: si tamen nolit, scito Cœlum! scito inferne! sciat orbis terrarum! non ero iterum transfuga a vexillo Christi ad vexillum diaboli. Eja! cujus rei cura anxiosa in tali corde inveniat locum? Si juvat Deus, gratias agit: Si non juvat, etiam acquiescit: unde, obsecro, turbari potest? Maxime si insuper (qui tertius humilitatis gradus est) ejusmodi mala animus non modo non horreat, sed prensset propter similitudinem cum Christo? O felix anima, quæ gaudet cum Christo pati, & adhuc felicior, cui datur pati propter Christum.

Conclusio.

ERgo jacta in Deum curam tuam, quod David Ps.
54. monet, curam omnem, hesternam, hodiernam,
& quæ de crastino est. Prima *inutilis* est, & si-
milis curæ, qua quis angitur, quod non possit sta-
turæ suæ adjicere cubitum unum. Altera *impru-*
dens est, qualis illorum fuit, qui voluerunt ædi-
ficare, priusquam sumptus haberent, qui neces-
sarii fuissent, ut possent consummare. Tertia est
gentilium, Deos colentium, qui circa futura con-
tingentia nec possunt providere, nec volunt: qui-
bus proinde merito diffidunt. Viden', ut *omnis*
cura anxia sapientem hominem, magisque sapien-
tem Christianum, sapientem autem Religiosum
maxime dedeceat. Itaque tu cura, ut exequaris,
quæ Dei sunt, præcepta, consilia, hortamenta:
& Deus curabit, quæ tua sunt. *Dei causa* nemo
fit miser. Faciet enim Deus, vel ut imminentes
miseriæ velut impendentes capiti nubes repente dis-
sipentur: vel ut prementes æquo animo, & for-
ti feras. Ex utroque capite felix, non miser eris.
Tanti est *Deo confidere*, ita tanti, ut, quando in
circumstantiis positus es, in quibus nulla est auxi-
lii spes in causis secundis, nequaquam tentetur
Deus, si te vertas ad causam primam, & expe-
ctes miraculum. Hoc est enim, quod Christus
vult, cum dicit: *Amen dico vobis: si habueritis*
fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic:
transi hinc illuc! & transibit: & nihil impossibile
erit vobis, Matth. 17. Iterumque: *Si habueritis*
fidem sicut granum synapis, dicetis huic arbori mo-

ro : *Eradicare , & transplantare in mare ! & obediet vobis*, Luc. 17. Fides similis grano sinapis est fiducia nata *ex fide* in Dei potentiam, humilis quidem, & parva *ex diffidentia in se*, sed acris, vivax, & fervens *ab instinctu interno*, quem Deus *oranti* impertitur in circumstantiis, in quibus gloria sui Nominis promissi executionem requirit. Non sunt compossibiles curæ cum tali fiducia : Unde enim sit anxius, cui datum est patrare miracula ?

MEDITATIO

De Præparatione animi ad Electionem.

Praeludium 1. Tres ægri varie comparati. Omnes sanari cupiunt: sed primus recusat omnem medicinam: alter recusat non omnes, sed illas solum, quas natura nauscat: tertius etiam, quas nauseat, appetit præ aliis, si Medicus suadeat.

Praeludium 2. Domine! quod dedisti velle, da perficere; & ad te etiam rebelles compelle propitius voluntates.

Punctum I.

Tres classes hominum.

1. Tria fere sunt vitia voluntatis humanæ circa electionem & usum mediorum salutis ac perfectionis: estque alia voluntas *pigra*, alia *restricta*, alia *infirmā*. Quæ *pigra* est, facile procrastinat, donec tempus non erit amplius. Quæ *restricta*, facile excipit, & excusat: neque ad omnia media animum componit æqualiter. Quæ *infirmā*, facile reilit, & ab obvia difficultate exterrita, manum retrahit ab aratro, quod apprehenderat. Qui in tertia classe hominum, quos in primo præludio exhibui, locum desiderat, necesse est, ut his omnibus vitiis voluntatis bellum moveat. NB. NB.

2. Et est operæ pretium bellare, quoniam alias *nihil*, certe nihil *benè* fiet. Contrariæ virtutes juvant omne negotium, & erit nullius exitus felix, nisi *circa media ad finem* voluntas sit *prompta* sine dilatione, *absoluta* sine exceptione, *heroica* sine trepidatione. Ita 3tiæ classis æger dispositus est, quia *serio* vult sanus fieri. Disce discrimen ex prædicatis inter *voluntatem* & *velleitatem*: velleitas neminem perfectum fecit, imo ne salvum quidem. Vellem *post annum*! vellem, si *alio modo*, quam tali possem! vellem, nisi hoc & illud *obstaret*: vota sunt, quibus plenus infernus est. Omnes, qui ibi ardent, ardent, quia vel non satis *cito*, vel non satis *serio*, vel non satis *constanter* Deo servierunt. . . .

3. Re-

3. *Reflexio*. I nunc , & tibi in piis desideriiis place. O Cœlum ! Si 3tiæ classis homo fuisset , quis jam essem ? Essem , qui pridem esse debuisset : essem *homo* obediens rationi : essem *Christianus* obediens fidei : essem *Religiosus* obediens regulis : & in quibuscunque circumstantiis exacte obediens : atque adeo sanctus homo , sanctus *Christianus* , sanctus *Religiosus*. Quam beatus essem ! Quoties , Domine ! dicebam tibi : *volo sanctus esse* , & *magnus* , & *cito* ! sed velle illud *velleitas* fuit , non voluntas. Cum se obtulit exequendi occasio , *distuli* , & illa præteriit : *excepi* , & factum est nihil : *trepidavi* , & mansi , qui fui ! Sciebam tamen *per usum occasionum* omne genus Sanctorum formari. Ex occasione tyrannidis fiunt Martyres : ex occasione hæresum Doctores : ex occasione Missionum Apostoli : ex occasione lapsuum Pœnitentes : ex occasione calamitatum fortes , misericordes , zelotes. Fata *temporum* , in quibus hucusque vixisti : conditio *locorum* , & personarum , quibus convixisti : Ratio *officiorum* , quibus functus es : Eja ! si *examen* instituis , quot *occasiones* suppeditarunt , ex quarum usu poteras esse *sanctus* per orationem , *magnus* per charitatem , *cito* per mortificationem ? NB. NB.

4. *Resolutio*. Magne Deus ! in quas turbas animam meam hæc *Reflexio* conjicit ! O malæ *velleitates* ? In vobis mihi placui infelix : & *pios motus* nonnunquam ad Oratorii mei scabellum me concutientes non pro stimulis virtutum , sed pro virtutibus habui cordis mei possessionem tenentibus. Vanitatem ineptæ complacentiæ *occasiones* prodiderunt a te oblatae , a me neglectæ. Alius hodie

hodie sensus est. Procrastinatio ! Excusatio ! Trepidatio ! Absurda nomina ! Virtus amica vobis *non* virtutis habere fortassis potest : *rem* non potest. Stat, *solidæ virtuti* tandem operam dare, & quoniam virtus est *habitus*, qui ex *actibus* frequentatis componitur, stat toties, quoties se offert *occafio*, occasione uti celeriter, alacriter, fortiter. stat tandem ! heu ! *tandem* ! tamen vel *tandem* grandis *Resolutio* est, quæ nescio, utrum transitura sit *in executionem durantem*. Novi meam ignaviam !

5. *Obsecratio*. At vero etiam tuam clementiam novi, mi JESU ! Ipsa, quacum luctor, miseria moveat te, Domine ! ad misericordiam. *Exemplum* dedisti mihi, ut, sicut tu fecisti, in usu *occafionum* orandi, agendi, & patiendi : ita & ego faciam sine dilatione, sine exceptione, sine trepidatione. Justa expectatio est. Tu exemplo adde *auxilium* : sic fiet, quod expectas. Nam nisi tu custodieris civitatem, frustra vigilo ! nisi tu ædificaveris domum, frustra laboro. Domum *Spiritus* ædificat, *Caro destruit* : Unus ædificans, alter destruens, quid prodest illis, nisi labor ? Civitatem custodit *Ratio*, prodit *Sensus* : nunquam securus sum a bello civili. Itaque levavi oculos meos in montem Calvariæ inde veniet *auxilium* mihi... O veniat ! . . .

Punctum II.

Tres gradus Humilitatis.

1. Enimvero veniet *auxilium*, si modo præparato animo sis tertiæ classi Hominum te aggregandi.

R.P. Neumayr, via Comp.

X

Non

Non aggregabis te autem, nisi *ad tertium gradum* Humilitatis aspires. Humilitas a S. Ignatio accipitur *pro subjectione* ad voluntatem divinam, cui se opponit superbia, omnis peccati radix, quia nemo peccat, nisi *boni causa*, quo *dignum se putat*. Hujus subjectionis tres gradus sunt. *Primus*: voluntas, quæ mavult omnibus his bonis carere, quam de illis *per grave peccatum* participari. *Alter*: voluntas resoluta ad jacturam omnium ejusmodi bonorum, si retineri sine peccato etiam *mere veniali* non possint. *Tertius*: voluntas præ his bonis eligendi insuper *mala opposita*, & hoc toties, quoties sine detrimento Divinæ gloriæ fieri potest: imo etiam quando gloria DEI, id est, *clara cum laude notitia DEI par foret*: & *mere de majore cum Christo similitudine* ageretur. NB. NB.

2. Quis non videt, quod qui ad tertium hunc gradum se non disponit: nunquam in tertia classe hominum habiturus sit locum? Certe *in primo gradu* subsistere est *animi vilis*, qui non ambit humiliationem, sed *mere acceptat*, atque ne hoc quidem, nisi in circumstantiis, in quibus periclitatur æternitas, e. g. cum vincendus est pudor in confessione. *Ad alterum* progressum esse est aliquid: sed nondum est esse animo *ab honoribus alieno*, licet intelligas, hanc affectionem esse impedimentum perfectionis. Major est aversio a peccato etiam levi, quam ab humiliatione, hoc laudo. Sed nondum adest *affectio ad humiliationem*, hoc non laudo: nam hinc fit, ut *extra circumstantias connexionis cum peccato* non sis promptus ad omne consilium DEI: voluntas pigra, restricta, infirma est. Viden', quantum abis a tertia classe? *Ad*
ter

tertium gradum eniti debes, & humiliactiones atque contemptum non modo *ferre libenter*, ita ut facias ex necessitate virtutem: sed etiam *amare*, & præferre honoribus, *quoties Deus consulit*: hoc est, quoties fieri potest sine detrimento gloriæ divinæ, sive quoties honor DEI per utrumque medium *æqualiter* obtinetur. *Omnes affectus domuit*, qui huc se promovit: *nullos*, qui citius substitit, NB. NB.

3. *Reflexio.* JESU! tu me exemplo trahere debuisti. Tu Patris honori *æque* consuluisse, & *pari progressu* illum mundo manifestasse, si venisses fulgens gloria, opibus pollens, deliciis affluens. Maluisti tamen paupertatem, dolorem, & contemptum esse comites tibi, ut doceres nos, quæ sit *tutior via*. Erubescere infelix anima! JESUS, ut esset similior tibi, voluit egere, contemni, pati: Tu refugis similis Christo fieri? Tu cum Judæis *Messiam gloriosum* plus amas, quam *humilem*? Vah! quantum absum a tertio gradu, qui de primo sum dubius! Adhuc *totus Adam* in me vivit, superbus ille Adam, qui, cum audisset: *Eritis, sicut Dii*, ambulavit statim in mirabilibus supra se, merito derisus a Domino per horrendum sarcasmum: *Ecce, quasi unus ex vobis*! Gen. 3. NB. NB.

4. *Resolutio.* O SS.ma Trinitas! Unus ex vobis factus est *quasi Adam*, ut ejectum a vobis Adamum in paradysum reduceret: Quæ dignatio? *Primus Adam* de terra terrenus, quid mirum! si bona terræ comedit cum gustu? cum in honore esset, non intellexit honorari se, dum obedire Do-

mino Coeli jubebatur. Comparatus est jumentis insipientibus suarum inclinationum mancipium. *Secundus Adam* de Cœlo ecœlestis aliter me sapere docet. Non *bona*, sed *mala terræ* ipse sibi elegit, ipse Sapientia increata, quæ errare non potest. Si sapiens electio fuit: quare ego non imitor? Age anime! spinas & tribulos sapientius tibi decerpis, quam poma, & rosas, quibus reprobi inhiant. Non est difficile persuadere voluntati, ut plus afficiatur ad injurias, ad dolores, ad egestatem, quam ad abundantiam, ad commodam, ad gloriam. *Pro circumstantiis*, in quibus periculum peccati mortalis urget, velim, nolim, necesse est, ut me inclinem ad illa præ his: quidni etiam *extra has circumstantias* me inclinem similiter? ...

§. *Obsecratio*. Ita faciam, similiter ut tu fecisti, JESU mi! nec alia de causa fecisti, quam ut esses similior mihi. O mihi omnia, JESUS! Sit mihi tecum cor unum, & una anima! Amem, quod horruisti! horream, quod amavi! imo amem, quod tu amasti! horream, quod tu horruisti: ita cor meum erit simile cordi tuo, & ego *vir secundum cor tuum*. O nobile cor! communica mihi sensa tua, sublimia illa sensa, per quæ omnia bona & mala sensuum heroice contempsisti! Sensa pretiosa! Exosculor vulnus cordis, per quod illa introspicere licuit! Quis dabit, ut mea sint? Tu dabis, si te oro per sanguinem illum, qui fluxit ex illo vulnere, quod furor infixit. Oro! rogo! obsecro! Sit sanguis tuus super me! ..

Colloquium.

ITa, qui dedisti velle, dabis perficere: & ad te rebellem etiam propitius compelles voluntatem. Infelix ego homo *in velleitatibus meis*! Voluntas pigra, restricta, infirma quid aliud, nisi velleitates produceret, in quibus, dum mihi placui, displicui tibi, Deus cordis mei, quippe qui adorari vis non *in spiritu* tantum, sed etiam *in veritate*. Redite *in velleitatibus* male perditī anni, menses, hebdomadæ, dies, horæ! Redite, obsecro! Stat, tertiæ classi hominum me deinceps associare: & quoniam, quod non pridem in hoc numero sim, affectio ad honores ac commoda, aut certe horror contemptus & ærumnarum me impedivit: stat, tua Domine, opitulante gratia, fortiter opugnare meipsum, neque cessare a prælio, donec in tertium gradum humilitatis eluctatus Rationi ac Fidei tam pertinaciter rebelles affectus expugnave- ro. Domine! Quid me vis? Ostende mihi, quan- ta oporteat me pro nomine tuo pati! Vas ele- ctionis sim tibi! *Instrumentum electum*, quod in tuo unius obsequio atteratur! ..

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS, Resolutio vertendi affectus cordis *in partem contrariam*: in specie, Inclinatio vo- luntatis *ad amorem confusionis*, non illius quidem, quæ culpam sequitur, sed quæ Christi causa nos excipit: *optando*, ut veniat: *gaudendo*, si venerit:

studiose etiam *quærendo*, puta, *pro casu*, in quo *pro gloria DEI* mea confusio, & mea gloria *æqualiter* serviunt: confusio autem similiorem me Christo facit. S. Ignatius protervi pueri petulantibus cachinnis se deridendum daturus ultro substitit, monentique socio, ut se impudentiæ subtraheret, respondit: *Sine modo! non privemus puerum gaudio præter spem sibi oblato.* Ex Kemp. l. 3. c. 8. Cætera pro more.

CONSIDERATIO.

De actibus Devotionis erga Deum.

HAbitus nascuntur *ex actibus*, quos habitus *infusi* nobilitant, *acquisiti* facilitant. Actuum autem alii circa Deum, alii circa nos ipsos, alii circa proximum versantur, & efficiunt, ut pie, sobrie, ac iuste vivamus in hoc sæculo, totusque homo exterior æque, atque interior sit Dei. *Circa Deum* actus Devotionis versantur. *Devotio* est *promptitudo animi* ad agendum, & patiendum, quod Deo placet, & *quo modo* Deo placet: in specie in materia *Religionis*, sive cultus divini. Devotionem Fides, Spes, Charitas animant mentem elevando ad cœlum: Prudentia dirigit quoad finem & media: Fortitudo sustinet contra impedimenta: Justitia designat tempus, & locum, ne tua Religio præjudicet Juri tertii: temperantia modum præscribit, & limites, ne dulcedo animæ corpori, aut negotiis noceat. Exercitamenta alia sunt cordis, alia oris, alia operis: singulis immo-

re-

remur. Intelligemus, devotionis subsidio *tumultum curarum* tolli, & hominem in *Electionis negotio*, cui hæc dies est sacra, mire juvari.

§. I.

De Devotione Cordis.

DEvotionem cordis exercemus *meditando*. Sine meditatione languet memoria, intellectus, voluntas, tota anima. Verum ne ipsa Meditatio langueat, necesse est, ut bona sit

1. *Materia Meditationis*. Sit igitur *præparata*, non obvia. Experientiam appello, num bene succedat Meditatio ex textu aperiendi librum casu se offerente. Scimus, aliquos Sanctorum sic repente conversos esse: sed miracula gratiæ non sunt *Exempla*. Tu nunquam omitte præparare te pridie & noli esse, quasi homo, qui tentat Deum. Præpara autem omnes potentias: *Memoriam* suggerendo textum sive historicum, sive dogmaticum: *Intellectum* applicando vel ad sensum *in textu*, vel ad conclusionem *ex textu*: *Voluntatem* figendo in affectu textui congruo. *In textu* pensantur singulæ voces, quid velint, aut non velint, & explicatur sensus obscurus per clariorem textum, aut per contextum, aut per circumstantias historiæ, aut per explicationem doctrinæ a contrario, vel a simili. *Ex textu* ducta conclusio de doctrinæ veritate, gravitate, aut prætio firmatur per argumenta a Fide, Spe, & Charitate petita. *Fides* enim

enim testimonia, & exempla suppeditat: *Spes* a necessario, utili, & facili urget: *Charitas* bonum honestum ac jucundum exaggerat. *Affectus* sequetur sponte, & aletur a *reflexione* in vitam præteritam, aut mores contrarios, unde sequitur confusio, accusatio, deprecatio: a *resolutione* pro tempore futuro cum rejectione objectionum, prævisione difficultatum, oblatione sui, & cum mixtione variorum affectuum ad urgendum affectum intentum idoneorum, puta, amoris, odii, timoris, audaciæ, spei, desperationis &c. uti exempla hujus libelli passim exhibent: ab *obsecratione* denique, quæ pro hora præsentē cum petitione, oratione, & gratiarum actione fit ad Sanctos, ad Christum, ad Deum sic, uti heri ex Paulo meditati sumus. Imo tres quæstiones: Quid facere, fugere, ferre debui? Quid feci? fugi? tuli Quid faciam, fugiam, feram? Aurifodinæ sunt, unde summi affectus eruuntur. Quid existimas? non tibi felicius succederet Meditatio, si ad materiam sic præparatam accederes?

2. *Forma Meditationis*. Curandum, ut bonum sit Initium, Medium, & finis. *Initium* non fiat ex impetu. Sta paulisper ad Oratorium, & pondera pondus actionis, quam es acturus. Deus vocat ad audientiam: compone corpus: collige animum: Deo loqueris: & de negotio æternitatis loqueris. *Finis* non fiat ex abrupto: nunquam colloquium, quod vocamus, omitte: in Epilogo Orator bonus triumphat. *In medio*, si hæret *intellectus*, legendo te juva, sed lente, cum pausis, sine cura festinandi, & cum reflexione ad te legendo. Si aret *voluntas*, age, quasi non te, sed
alium

alium excitaſ ad propositum. Sic enim homines sumus. Fervemus pro correctione aliorum, etiam quando pro nobis frigemus. Si hoc medium non medetur ariditati, suadeo, ut textui idoneo per secundum modum orandi S. Ignatio familiarem (de quo suo loco) expendendo per singula verba te applices. A novis sarmentis semper illustrior flamma se effert, & denique lingua quantumvis humilia exsiccat, incendit, in carbones convertit, multo tempore nutrituros calorem. Industriæ juvant.

§. II.

De Devotione oris.

ORatio *vocalis* magni æstimanda est *ex fructibus* primum, quorum septem species in oratione Dominica recensentur: deinde *ex sua natura*, per quam, ut vere *oratio* dici possit, animari debet a fide, ac spe, itemque a charitate saltem *initiali*, sive a desiderio charitatis: atque insuper cum exercitio prudentiæ, justitiæ, temperantiæ, fortitudinisque conjungi. Non placet cœlo oratio *imprudens*, qualis fuit filiorum Zebedæi: non oratio cum proximi contemptu conjuncta, & tertio *injuriosa*, qualis fuit Pharisei: non oratio *intemperans*, nec divinæ voluntati conformis, qualis fuit Antiochi: non oratio *hæsitans*, & in utramque partem nutans, qualis fuit Moysis petram percutientis pro aqua: minime omnium oratio verba ex præcepto, aut arida consuetudine præcipitantium,

cantium, & hoc unum agentium, ut videri possint satisfecisse usui, qualis est plerorumque Horas canonicas recitantium. Vah! quæ vanitas! Sic lubet seipsum decipere, & onus breviarii ferre non modo sine fructu, sed cum novo reatu non parvæ culpæ, & gravis poenæ! num sapimus? Quando cessamus peccare, si ipsa oratio fiat nobis in peccatum? Ne fiat, sequentes industriæ plurimum juvant. Omnes ad duo genera revoco.

1. Remove devotionis *impedimenta*. Quinque numero. Primum est, exigua ad orationem vocalem *affectio*, nata ab exigua æstimatione. Æstimabis, si *obedientiæ* erga Ecclesiam pretium, si *personæ*, quam illius nomine agis, characterem, si ipsius orationis vim atque excellentiam paulo ante descriptam serio expendas. Alterum *culpa mordens*, per quam fit, ut accedere *cum fiducia* non audeas ad thronum gratiæ. Quid faciendum? Justus in principio sermonis accusator est sui, & stans a longe, pectusque plangens dicit cum Publicano: *Deus, propitius esto, mihi, peccatori!* Singulæ voces cor Dei nos amantis pulsant. Tertium, *sensus agens*. Tu locum elige, ubi nec oculis, nec auribus, nec linguæ divagandi occasio se obtrudit. Indirecte saltem *voluntariæ* distractiones sunt in loco inquieto orantis: ipsæ nos exculationes accusant. Quartum, *cura punens*. In promptu remedium habes. Cura Ordinem: & curasti omnia, quia omnia habent *tempus suum*, tempus *sufficiens*, si casus *extra ordinem* excipias, qui rari sunt. Quintum tandem, *applicatio negligens*, & scilicet nulla sive in initio, sive in medio *elevatio mentis*, nulla *collectio animi*, nulla *compositio corporis*. Facilis

lis correctio est. *Ora, ut possis orare*: Sic erit bonum initium. In medio ipsa *materia distractionum* fiat *materia orationis*: & si e. g. præter voluntatem te turbat cogitatio de œconomia, de schola, de studiis &c. aut de amicis, de inimicis, de sanitate &c. tu preces offer pro ratione Psalmorum pro œconomia, pro schola, pro amico &c. Vide, utrum consilium tam salubre rejicere prudenter possis.

2. Adhibe devotionis *adjumenta*. Præter remedia (quæ modo dedi, & per quæ facimus cum tentatione proventum, salutemque ex inimicis nostris) alia suppetunt subsidia, devotionem excitantia, & excitatam alentia. Primum sit reverentia *cordis*, per pausas suspirantis, quoties se vagari adverterit. *Aspectus cœli*, intuitus Crucifixi, osculum piæ imaginis sopitum ignem resuscitat. Secundum reverentia *oris*, quæ in articulata, & gravi pronuntiatione consistit: imo interdum (qui est tertius orandi modus S. Ignatio familiaris) interdum, sine cura festinandi (absolves enim satis cito, si satis bene) etiam *ad momentum* subsistit e. g. ad Gloria Patri, ad initium novæ horæ, ad versum præ quam alii *affectui* idoneum. Quam sapida oratio sit sic orantis, non percipit, nisi qui experitur. Tertium, reverentia situs. Variare situm juvat in cubiculo quoque, uti Rubricæ pro choro volunt, & ipse Christus fecit, quem legimus modo stantem orasse, modo sedentem, modo genibus flexis, modo toto corpore prostratum, sed nunquam *ambulantem*, forte quia ambulatio difficilius cum attentione componitur. Quid vis amplius? num impossibilia, aut inutilia suadeo? Sed pergamus.

§. III.

De Devotione operis.

Opera nostra perfecta sunt, non cum *exacte* fiunt; & ad regulam *externam*: sed cum accedit *intentio*, & devotio *interna*. Promptitudo enim agendi & patiendi pro Deo non facilius per aliud medium obtinetur, conservatur, aut alitur, quam per usum *precum jaculatoriarum*, quarum fontes jam olim (*) detexi: & in hac promptitudine *Devotio operis* consistit. Ratio est, quia ejusmodi precum usus

1. *Vitia comprimit*. Qui enim assuevit his suspiriis, cum DEO ambulare assuevit, semperque recordatur DEI præsentis, recordatione non sterili, quæ in sola memoria hæreat: sed actiuosa, & vivace, quæ in voluntate *ascensiones* disponit, per quas in ipsum Cor DEI penetramus, ipsumque amplectimur. *In hoc amplexu* (qui propter frequentiam harum precum vix non perpetuus est) quomodo fieri potest, ut vitiosa cupido, aut vitiosus timor pectus occupet? Quid cupiam contra DEum, quem teneo? quid timeam præter DEum, qui tenet me? Si autem radices omnium vitiorum *cupido*, & *timor* exaruerunt, obsecro, unde reliqua vitia pullulabunt? Profecto qui per hanc praxin se DEO devovit, semper devotus erit.

2. *Mentem elevat*. Alii ambulant demisso capite, imo plerique serpunt humi, ex pulvere,
de

* In Viro Apostolico ad finem.

de quo nati sunt, raro evolventes se, quin & ex luto se alentes, non sic assuefacti precibus jaculatoriis. Vivunt uniti DEO, licet in ænigmate tantum, & per speculum videndo. Ex effectibus *Intellectus* argumentatur de causis: *voluntas* vero perniciosissimo volatu, relictis *secundis* evolat ad *causam primam*, & in fortuitis adorat Providentiam, in prosperis laudat Bonitatem, in adversis reveretur Justitiam. Equidem *breves* sunt istæ preces: vere tamé *per suam essentiam* oratio sunt, sive elevatio mentis in DEum: nec brevitatis efficaciam obstat. Quod enim deest *diuturnitati* orationis, supplet *intensio*, quam brevitatis juvat: & compensat *attentio* propter ipsam brevitatem distractionibus, quæ velut muscæ morientes suavitatem unguenti corrumpunt, nihil obnoxia. Assuesce *frequentia*, & omne punctum tulisti. *Interruptiones* non obsunt: neque imputantur ad culpam, nisi fiant per actiones cum elevatione mentis ad DEum impossibiles, & nulla sanctiore intentione affectas. Ipsa frequentia constituit *continuationem moralem*, & implemus consilium Domini: *oportet semper orare, & non deficere*, Luc. 18.

3. *Virtutem largitur.* Quis dubitet? Non semper occasio se offert omne genus virtutis exercendi *exterius*: sed actus *internos* elicere omni momento possumus. Cum igitur virtus, quæcunque illa sit, ex *actibus frequentatis* resultet: facile intelligimus, non esse faciliorem ad virtutem viam, quam, quæ *per preces jaculatorias* ducit. Itaque sapienter Ascetæ, cum pro *Examine particulari* Exercitium singularis virtutis præscribunt, ab actibus *internis* jubent fieri initium, iisque *per gradus*.
Pa.

Patientiæ virtus exemplum præbeat. Gradus sunt, mala præsentia ferre *patienter*, quod est incipientium: *libenter*, quod proficientium: *avide*, quod perfectorum. Pro primo gradu præscribent suspirium Davidis quot horis repetendum: *Iram Domini portabo, quoniam peccavi ei!* aut alterum: *Obmutui, & non aperui os meum, quoniam tu fecisti!* Pro secundo illud Jobi: *Dominus dedit, Dominus abstulit: sit nomen Domini benedictum!* Aut illud Christi: *transeat a me calix iste! verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu!* Pro tertio illud Xaverii: *Amplius, Domine, amolius!* Vel divi Andreæ: *Salve O bona Crux diu desiderata!* vel iterum Salvatoris obviam euntis licitoribus: *Quem quæritis? Ego sum!* Quis non videt, quantum ad patientiam acquirendam momentum hæc exercitatio ferat? Vince languorem, si vir es, Lector! & actibus devotionis erga DEum, tam cordis, quam oris, ac operis, te serio applica! Non datur brevior via ad DEum.

MEDITATIO III.

De Actu Electionis.

Præludium 1. Obtutu in fide fixo intueri Christum vocantem sub vexillum ad abnegationem affectionis ad opes, & honores, quibus cum Religiosus *in re* jam valedixerit: superest, ut etiam valedicat *in affectu*, imo affectum vertat in aversionem, & odium, quod fit per resolutionem ad tertium gradum humilitatis, per quem mens statuitur *in æquilibrio*, quale exigit prudens deliberatio, & secuta Electio.

Præludium 2. Dixisti Christo: *Trabe me!* Ecce venit hora, & jam est, ut demonstres, an seria sit voluntas sequendi vocantem ad ardua. Dic: Loquere Domine! audit servus tuus.

Punctum I.

Electiois Materia.

1. Materia Electionis est triplex, Status, Habitus, Actus. *Status*, qui sub electionem cadunt, sunt Secularis, Clericalis, & Religiosus. *Habitus*, seu modus *in suo Statu* vivendi habitualis versatur circa res animæ, corporis, & negotiorum. *Actus*, de quali est quæstio, non potest esse actus *vitiosus*, aut mere naturalis, sed est actus *virtutis Christianæ*, vel si mavis, *usus occasionis* non facile reducturæ, cum resolutione heroica. NB.

2. *Circa*

2. *Circa Statum* in Religioso jam non est facultas eligendi, nisi (qui casus rarissimus est, & vix de aliquo Sancto, si S. Antonium Paduanum excipias, legendus) si quis putet se vocari ab Ordine laxiore ad strictiorem : aut ex monasterio ad dignitatem Ecclesiasticam evehatur, & deliberare *de acceptance* sinatur. Idem dicendum de acceptando, vel dimittendo *officio*. NB.

3. *Circa Habitum* deliberatio in hoc versatur, an non mutanda sint aliqua *in modo vitæ*, seu *in ordine diurno*. Quid addendum, demendum, variandum pro singulis horis videatur. An res *animæ* recte agantur : & Missa, Chorus, oratio mentalis, preces vocales, pia suspiria, lectio sacra, operapœnalia tempus, locum, & modum idoneum habeant? An *corpori* in somno, in cibo, in potu, in diverticulis, in vestitu & habitatione neque nimium, neque nimis parum concedatur? An *Negotiis præceptis* plus temporis & curarum impendatur, quam *arbitrariis*? aut an non aliqua sint *dimittenda*, vel alia *accersenda*? Occupationes nimiae, & nimis paucae æque sunt noxiæ. In medio virtus. NB. NB.

4. *Circa Actum*, qui cadit sub electionem, debet is esse talis, ut, cum illius *occasio* est, *neglectio* vituperabilis sit, quoties actus ille non est impeditivus *boni majoris*. In dubio deliberationi est locus, aut consultationi cum viro prudente, qui tria discutiet 1. An sit actus *peccati*? 2. An sit actus virtutis, cujus *omissioni* non *sensus* quidem, sed *Ratio* se opponit? 3. An sit actus virtutis *melior* ipse, quam non ipse, hoc est *melior omissione*?

ne : aut melior actu *opposito* , & hic & nunc incompossibili. Dicitur autem melior, *pro quo* plura motiva pugnant, quam pro opposito, vel pro omissione : & *contra quem* non pugnat damnum animæ, corporis, aut famæ. Hæc si rite discussa sint, tuto eligitur *actus heroicus* privatim pro arbitrio : publice vero non sine licentia Superioris , si tamen petendæ facultas fuerit. NB. NB.

5. Occurret copia ejusmodi actuum excutienti octo *beatitudines* , quibus affici idem est, atque habere affectiones *supernaturales* , qui sunt *tertiæ hebdomadæ* fructus. Anima Religiosa subsistat hic, & disquirat, circa quam materiam ex tribus *electio* fieri possit, si non in Statu, an non in officio ? an non in vitæ methodo, & negotiis ? an non in usu occasionis, quæ forte *resolutionem* requirit heroicam e. g. eundi ad Indos, fundandi Congregationem de charitate proximi, abolendi abusus &c. *contra quæcunque obstacula*. Dicat DEO : Domine DEUS, da servo tuo intelligere, quid me velis ! Dubius fluctuo, hoc an illud agendum sit mihi ? agendum an omittendum ? Ita Apostoli orarunt, cum Mathiam eligerent : ita Josaphat, cum ad prælium procederet : ita David, cum Saulem fugeret. Verum oratione præmissa, adhibendæ sunt etiam *vires naturæ*, & *modus eligendi* usurpandus, qui sequitur. NB.

Punctum II.

Modus eligendi.

1. Modus eligendi triplex a S. Ignatio designatur. Primus, qui rarissimus est, fit *per raptum*,
R. P. Neumayr, Via Comp. Y cum

cum quis *impetu* in unam partem contradictionis abripitur, ita ut ne quidem facultas deliberandi superfit, qualis fortasse fuit actus Raziæ seipsum interimentis. Secundus, *per impulsum*, quo voluntas vehementer inclinatur in aliquam resolutionem, quin se exhibeant graves rationes *ex parte intellectus*. Tertius *per Ratiocinium*, quo quis rationes pro & contra expendit, rationes, tam quæ convincere possunt *intellectum* de rei veritate, quam quæ trahere solent *voluntatem* de rei necessitate, utilitate, honestate, & facilitate. Atque hic modus *securissimus* est, & adhibendus etiam ad examen primi atque secundi. NB.

2. Ut *tertius modus* recte applicetur, observandæ sunt tres regulæ. *Prima est*: Etsi singularem a Deo impulsus non sentias: tamen resolutio quælibet, siue actus *melior ipse, quam non ipse*, seu quem posses vovere, per se est eligibilis: ajo: per se, siue abstrahendo a circumstantiis, & effectis *per accidens* connexis. *Secunda*: Sapienter re ipsa *eligitur*, quando circumstantiæ, & consequentia non sunt Deo contraria: esto, nulla sit propensio *sensus*, imo summa repugnantia. Ratio est, quia Dei voluntas satis manifesta est *per generale consilium* de odio, & sui in rebus & occasionibus omnibus abnegatione. Expectare instinctum *singularem* est tentare Deum: & velle media extraordinaria, quando *ordinaria* sufficiunt. Ejusmodi appetitus est partus amoris proprii. Tu quære: An Deus laudaturus sit *actum* magis, an *omissionem*? an tu hanc præ illo suaderes amico? utrum ex duobus elegisse malles in articulo mortis, aut in die judicii. Sic sit resolutio digna Heroë: non ex *to videri*.
Ter-

Tertia : Periculose negligitur actus , si post intellectam ejus honestatem & bonitatem tam in se, quam in circumstantiis , & consequentiis, insuper accedit *stimulus internus* , & propensio supernaturalis naturalem *aversionem* oppugnans. Tunc enim non adest *consilium Dei* mere generale , sed singulare , hic & nunc *actu consilians* , quale a creatura leviter negligi , non potest non ægre ferre Divina Sapientia. NB.

3. His regulis bene expensis , & particulari officio , negotio , vitio , virtuti , actui applicatis repente profili ad tui victoriam. Fiat sine mora *resolutio* , & si aliud nihil obstat, etiam resolutionis *executio*, dum ferrum calet. *Materia* deesse non potest intelligenti , quæ in primo puncto declaravimus. Loco affectuum , qui in aliis Meditationibus regnare debent , in hac tempus impende *examine Status tui interni* circa motus , & inclinationes : & *externi* circa negotia , & occupationes : itemque *circa* occasiones te, aliosque juvandi. Ubi *præceptum* non urget : *occafio* autem invitat ad mutandum , vel admittendum consilium : ibi subsiste : delibera : elige , & continuo Deo offer , si illi placeat , confirmandum. Dic : Optime Deus ! Accipe sinceri erga te animi hoc testimonium. Facta est resolutio (e.g. *Non accepto officium honorificum, nisi obedientia urgeat. Accepto provinciam ministrandi peste infectis. Suscipio negotium prædicandi Hæreticis quantumvis laboriosum, & plenum periculi. Resolvi me ad deprecandam injuriam contempta verecundia, & difficultate actus. Offero vitæ meæ annos reliquos, ut adjicias vitæ vivi utilioris*) confirma, obsecro, bonam voluntatem :

& benedictio tua veniat super me, & maneat semper. . . . Ex Kemp. l. 1. c. 6. Cætera pro more.

Instructio.

Regulæ de discretione spirituum posteriores.

PRiores, quas supra explicavi, S. Ignatius *pro incipientibus*, sive pro recens conversis posuit, quos diabolus sine ambagibus cum impetu aggredi solet, & ad manifesta peccata jam per illecebras, jam per tædia, ac timores allicere, aut certe in omissionem boni majoris per desolationes abripere. Præsentes autem scripsit *proficientibus*, quibus infestus est dæmon per fraudes magis, quam cum tumultu: neque aperte, sed sub larva Angeli lucis: unde sicut supra discernere nos docuit Divus *desolationes* bonas a malis: ita nunc instruit de modo discernendi *consolationes* malas a bonis, jubens observare impulsuum *cum consolatione* initium, medium, finem, utrum in nulla harum partium aliquid se prodatur bono spiritu indignum.

Quod *initium* consolationis attinet, vel adest causa excitans cogitationes lætas, & devotas, vel non? Si non, perceptio devotionis a Deo est, quia causa creata non potest agere in animam *immediate*, sive sine medio a causa distincto. Si autem causa aliqua se exhibeat, instituentium examen erit, quis causam posuerit, bonus an malus spiritus. Potest enim uterque ponere causam piis motibus primum per objecta *sensuum*,
de-

deinde per iudicium aut discursum *in intellectu* per sensus excitato, denique per habitus acquisitos *in voluntate*, propter frequentatos actus ad motum recipiendum facillime prona. Quando aliquid horum deprehendis, non est semper pius motus *a Deo*: locum habent Regulæ discretionis.

Itaque ut primum sentimus impulsus, debemus, ne per *speciem boni* fallamur, attendere, unde veniat, qua pergat, quo tendat. Si in his tribus nihil deprehendas, quod fraudem oleat, tuto sequeris. Si autem impulsus *initium* veniat a licentia sensuum, a discursu Sophistico, aut ab habitu malo, jam, *unde veniat*, judicabis secure. *In medio* si post illum impulsus sensus devotionis prius præsentis tollitur, aut minuitur, scies, *qua pergat*, nempe per viam impeditam tumultibus, & paci inimicam. *In fine* denique si patenter se ostendit impedimentum boni majoris, intelligis, *quo tendat* motus, & prodidit se serpens per caudam, quod cum fit, juvat reflectere animum in seriem cogitationum ab initio usque ad finem se consequentium, ut fraudis textura solertius inspecta adversarii technas clarius detegat, pro utili in casus futuros cautela. Intelligemus, artibus poene iisdem contra nos uti Sathanam, quibus usus est contra Christum, quem primum sub specie necessitatis ad gulam, deinde ad tentandum Deum sub specie fiduciæ, postremo ad apertum scelus idololatriæ incitavit, dignus, ut *per contemptum* repelleretur, quippe similis cani catena ligato, qui latrare potest, morderenon potest, nisi accedentem.

DIES SEPTIMA.

Dies Fortitudinis.

De Passione Christi.

Hebdomas tertia post factam resolutionem de imitatione Christi non solum in virtutibus *quotidianis*, sed etiam in *arduīs & heroicis*, obarmat mentem *contra obstacula*, a Christi per omnia tentati exemplo. De sanctitate ejus *in agendo* egimus: de fortitudine *in patiēdo* hodie agendum.

Examen.

De Regulis Officii.

Regulæ officii sunt illæ instructiones, ex quarum norma Religiosus officio fungi debet *ad Spiritum Ordinis*, & cum clausulis præscriptis. Nunquam satis inculcandum Religioso principium est: *fac officium cum excellentia*! Ex hoc enim & Sanctitas Officialis, & salus Ordinis, & satisfactio pendet, quam ab Ordine Fundatores, & Patroni, & Respublica expectant. Excellentiam autem tres observationes conficiunt, quibus mens applicare se debet in suscipiendo, in exequendo, & in deponendo officio. Singulis granum sinapis inest.

1. *In suscipiendo* officio ita te gere, ut quæraris ad officium, non quæras, gnarus, quod honor Religiosi apud DEum non ex officio splendorem accipiat, sed ab officii executione. Non qui principem personam agit in hoc mundi theatro, ille præ aliis laudatur a cœlo, sed qui melius suam. Itaque tu ad omne officium te habilem fac, sed ad nullum intrude. Expecta, quam tibi personam decreverit Choragus: ridiculus es, si protilis in scenam, non vocatus legitime. Regere, docere, prædicare, confitentes audire, ægros curare, œconomiam administrare, hæ fere sunt functiones Religiosis *ex officio* agendæ. Non quæritur (certe non ita decet) officium *pro homine* adhuc robusto, ac sano, eo uno fine, ut titulum mensæ habeat: sed quæritur *homo* pro officio, ut illud *cum excellentia* administretur. Hoc autem raro sperari potest ab iis, qui se intrudunt, vel intruduntur ab aliis. Sæpe istis peritia deest, & dona intellectus, quæ officium exigit: Sæpius voluntatis vires, & heroica virtus ad vincendas difficultates desideratur: Semper benedictio de Cœlo parcius pluit. Hinc! ... tu si ex officio fructus, quos optas, non colligis, dic *amice!* *Quomodo intrasti?* &c.

2. *In exequendo* officio, ut *ad excellentiam* ascendas, duo necessaria sunt, spiritus internus, & perfectio externa. Sunt, qui si officio functi sint *ad speciem*, ita ut dici posse putent, se fecisse, ad quod tenebantur, contenti sunt. Superior aliquas minutias ad disciplinam spectantes urget: Qui docet, implet tempus præscriptum lectioni, & dictat: Prædicator paratus est ad dicen-

dum

dum per horam sine periculo hæsitationis : ita sibi singuli satisfaciunt : Sed non DEO. Spiritus vobis deest , boni viri ! Ille si animaret vos , multo esset alia officii cura. Virtutes Superiori , Doctori , Prædicatori propriæ signa vitæ multo alia ederent , agerent , laborarent , ut officium *cum excellentia* fieret , & officialis omnia quinque talenta (nullo defosso) negotiationi impenderet. *Intus* si quis ita dispositus est , *externa perfectio* operum vix aberit. Perfectum est opus , cui nihil deest *in genere suo* ; seu opus bonum *ex integra causa* , cui nullus defectus inhæret sive *quoad tempus* , fit enim suo tempore : sive *quoad locum* , fit enim suo loco : sive *quoad modum* , fit enim suo modo , quo fieri debet , ita , ut e. g. *Superior* in corrigendo subdito non modo sit fortis , sed simul humanus : & *Doctor* doceat non solide solum , sed etiam clare : & *Prædicator* dicat non bona tantum , sed insuper bene. Næ tu cæcus es , Lector ! nisi vides , quam pauci sic *excellenter* officium faciant. Attamen tuum est omnibus viribus contendere , ut *inter paucos* numereris. Vere Domine , pauci Electi &c.

3. In *deponendo* officio (si post justas difficultates seu corporis , seu animi Superiori sincere propositas non es auditus) æquum est , ultra nihil urgere , sed expectare cum Christo , donec ab aliis deponaris de Cruce. Si te penitius inspicis , *amor proprius* invenietur suggessisse mutationis consilium : & nempe aut fugis molestiam , aut quæris otium , aut officium ambis magis conspicuum. Nondum teipsum nosti ? Apage istas nugas. Aliud est , si jam præ senio non potes officio fungi : aut propter externa impedimenta nimis dif-

difficulter potes : & insuper advertis , Superiores , aut communitatem tacite optare , ut ultro te abdicēs , atque tantum non urgere , ne contristeris : tum vero per DEum , hominesque te rogo , ut deponas. Nam quousque patieris communitatem ab inutili homine male haberi , & utiliore subiecto monasterium , scholam , cathedram privari ? Descende ! descende ! da locum meliori te ! Ita te Dominus dicet *Servum emeritum*. Domine ! ecce alia quinque , ecce alia duo &c. Confiteor &c.

MEDITATIO I.

De Desolationibus Animi.

Praeludium 1. Christus in horto orans , & sanguineo sudore perfusus.

Praeludium 2. Calicem , quem dedit mihi Pater , non bibam illum ? Joan. 18.

Punctum I.

Desolationum Amarities.

1. De animi desolationibus Evangelium est testis , illarum amaritiem verbis omnino inusitatis , & emphaticis describens. Cœpit JESUS , ait , tædere , pavere , mæstus esse , calicem procul cupere , sanguinem sudare , agonizare. Quid existimas addi posse ad animi tormentum ? Phantasia , permittente Divinitate (ut hoc semel dicam con-

tra eos, qui putant Christum facile pati potuisse, *quia Deus erat*) permittente Divinitate, quæ se in Passione ita habuit, *ac si non adesset*: imo quæ fecit, ut major esset *sensibilitas patientis* propter personæ dignitatem, & corporis teneritudinem: majorque *diuturnitas Passionis*, quæ non sine miraculo jam in utero Matris incepit, & *ultra Naturæ vires* protracta fuit: permittente Divinitate, Phantasia, inquam, omnes imagines collegit, quæ ad terrorem ac tristitiam excitandam servire poterant, quin aliquid solatii *ex anima* per visionem beatificam semper felice deflueret *in appetitum sensitivum*, fere sicut nunc animæ Sanctorum in Cælo nihil de sua beatitudine corporibus suis communicant in sepulchro putrescentibus. Imo verisimile est, quod Christus etiam Ratiocinandi facultatem suspenderit, ita ut posset quidem applicare se ad considerandas rationes *augentes*, non item ad *minuentes* horrorem passionis, eo usque saltem, donec Angelus venit confortans eum. Hoc enim videntur innuere illa Psalmi 72. verba: *Ad nihilum reductus sum, & nescivi*. NB.

2. Status vere desolatissimus! Regem Saulera tibi exhibe in illa nocte, quæ vitæ suprema fuit. Undique premebatur angustiis miser. Imminebant Philistæi cum infesto exercitu: Populus periculi magnitudine territus passim difflebat: consultus Dominus non dabat responsum: dabat autem non obscura suæ iracundiæ indicia: Samuel insuper, a quo consilium vel solatium petere alias consueverat, jam fuerat mortuus: collige, a quantis fluctibus obrutum fuisse cor desertissimi Regis necesse sit. Cum multo majoribus Cor JESU colluctabatur, quip-

quippe qui multo *graviores tristandi causas* habuit, quam quæ Saulem premebant. Jactura Regni, & vitæ temporalis jam toto pondere incumbens pectori Saulem oppressit: At vero erat in potestate boni viri jacturâ hanc facere sibi salutarem pro felice æternitate: ex hac spe poterat haurire solatium. Non ita Christus, quippe quem præterita, præsentia, & futura mala uno agmine invadebant. Sciebat *experimentaliter*, quam paucis sui labores, conciones, miracula profuissent. Sentiebat *vivaciter* dolorum acerbiter, probrosissimæ mortis comitum jam horto appropinquantium. Prævidebat *prophetice*, quam multis sua Passio futura esset ruinæ sempiternæ occasio. Eja! Quis verba det, quibus explicemus amarissimam amaritiem dulcissimi Cordis? NB. NB.

3. *Reflexio.* Disce in hoc aspectu, anima mea! fieri nec posse, nec debere, ut homo in hac vita pari semper alacritate Domino serviat. *Natura* obstat, quo minus *in eodem Statu* permanas. Sed non nocet *sensus* tædii, pavoris, mæstitiæ, aliarumve motionum, modo non accedat *consensus* in excessum seu *in causa*, seu *in modo*. Quid? quod & *Ratio* nonnunquam postulet, ut ejusmodi affectiones homo in se ultro excitet, nempe quando utiles sunt *ad compunctionem*? certe ut a Deo excitatus fortiter ferat certus, serviendum esse etiam *in Statu desolationis*. O me servum delicatum, qui famulari nolim, nisi tu me dulcedinibus pascas! Ad primum impetum fastidii, & acediæ quoties arma abjeci demens, aut cum Elia petivi animæ meæ mori, eo quod *extra paradisum* tæderet etiam vivere! Quam celeriter circum-

cumspicio de solatiolis aliunde, quam a te, DEUS mi! emendicandis! In quot curas distrahor, ut tristitiæ medear! Motus, potus, conversatio aphorismus medicus est, unde hypocondriacis affectio- nibus consulo. O me ridiculum hominem, qui Deum dulcem amat, austerum non amat: neque servire vult Hero, nisi blandienti! Domine! nonne hoc est velle tibi *in vere* servire, non autem *in hyeme*? ...

4. *Resolutio.* Turpis confessio! nam quis hoc patiens *de servo tuo* audiat, Domine Dominorum! Ego vero deprecor pusillanimitatem, cui in tem- pore desolationis tam facile succumbo. Quis ego sum, ut audeam mihi stabilitatem *in Statu conso- lationis* optare? Tristis usque ad mortem JESUS me aliud docet. *In hac Societate* ego mihi medi- cinam *contra melancholiam* requiro. O jucunda *conversatio* cum tristi JESU! Hic *per Stationes* me *moveo*: hic ex vulneribus *poto*: hic suavissimo col- loquio recreor, dum alter alteri suas ærumnas queritur. O *motus* salutaris! O *dulcis potus*! O *amabilis conversatio*! ... Procul hinc solatia hu- mana! obvium, & solidum solatium in JESU ha- beo. Languet caro: tetrus imaginibus occupetur Phantasia: Appetitus marcescat fastidio: Intelle- ctus obnubiletur: voluntas discerpatur in mille affectus: quamdiu FIDES superest, quæ mihi JESUM repræsentat cum tristitia luctantem: for- tis sum satis, & satis paratus ad durandum in pugna contra desolationes pugnanda. Ita! ad hanc pug- nam hæc sola fides sufficit, fides *fiduciæ* mater...

5. *Obsecratio.* O bona fides! in JESU deso- lato tu mihi exhibes *fiduciæ* argumentum, ne cre- dam me desertum a DEO esse, etiam quando mi-
hi

hi desertissimus videor. Domine! Adauge hanc fidem! Per desolationes, quibuscum conflictatus est JESUS meus, obsecro, ne me deferas in prælio contra potestates tenebrarum in illa hora, in qua me caligo deprehendit illi similis, quæ in mediis plateis Ægyptios stitit, & spectrorum imaginibus terruit. *Sensum* tædii, pavoris, tristitiæ non deprecor: *Consensus* ne accedat, tu cave. Ne victas manus dem, & in Statu desolationis ejusmodi, abjectis armis, ad hostem nominis tui deficiam, sufficit mihi gratia tua, gratia pretium sudoris sanguinei, quem JESUS pro me profudit. O Passio Christi conforta me! O bone JESU exaudi me! Neque permittas me separari a te in nocte, quando tenebræ erunt super faciem abyssi, & Cœlum opertum nubibus nulla luce micabit!

Punctum II.

Amaritiei Victoria.

1. Recte supplicas, anima Religiosa! nam *perseverantiæ in bono* nullus est Status periculosior, quam *Status desolationis*, tædii, & acediæ. Sic enim affecto famulatus DEI onus intolerabile videtur esse: nihilque est pronius, quam ex hac persuasionem in pusillanimitatem, in impatientiam, in desperationem prolabi. Adde supplicationi imitationem ex consilio Apostoli: *Tristatur aliquis vestrum?* Quid suadendum est homini? Ludat? potest? garriat? ambulet? cantet? Non! sed ORET! Ita JESUS factus in agonia *prolixius orabat*. Et ecce! ab oratione solatium venit: nam apparuit ei

ei Angelus *confortans eum*, atque ita confortans, ut hostibus suis ultro obviam iret. NB.

2. Intelligis, *quo medio* vincatur tristitia? Orare JESUS constituerat: Subiit tædium. An mutavit propositum? Minime. Vicit se: & se vincendo tædium vicit. Oravit (contempto tædio) oravit prolixius, reverentius, intensius solito: *Heroica Oratio* fuit. Aspice compositionem *Corporis*. Nunquam alias tam submissam legimus. Ponit genua: procidit in faciem: orat cum clamore valido, & lacrymis: & quasi nova non occurrant suspiria, ter *eundem sermonem* repetit. De intensione *animi* quid dicam? *Sudor sanguineus* testatur satis. Exemplum habes. NB.

3. *Reflexio*. JESU! Quam aliud in te spectaculum præbes ab illo, quod præbuit infelix Saul. O ut ille Rex similiter, ut tu, orasset: quam feliciter vicisset tristitiam! Nunc ad alia remedia versus, imo ad consulendam sagam abreptus, regnum, victoriam, filios, vitam, salutem perdidit, per desperationem ipse carnifex suus. Heu! nunquam me similiter ut Saulem *spiritus Dei* malus exagitavit? Et quem Davidem invocavi, qui *sua cythara* me juvaret? Cythara precationis est Symbolum: num ad preces confugi? Ah! alia prius omnia tentavi: & postremo tandem cogitavi de precibus. Atque o utinam semper hoc saltem! Verum quoties in *Statu desolationis*, cum erat orandum *prolixius*, cessi tædio: orare cessavi: aut certe sine reverentia externa, & sine attentione interna oravi? Sic? Non poteram una hora vigilare, & orare tecum, JESU mi! si *auxilium* non impetrasset oratio, saltem attulisset *solatium*: & ego confortatus ab Angelo non de-

defecissem a sanctis propositis. Quam incurius fui! ...

4. *Resolutio.* O DEUS! quis homo sum? Cum solatiis de Cœlo affluo, nemo est me alacrior in tuo famulatu: nemo zelosior contra languentes. Et vero affluxi nonnunquam. Gratia tibi sint infinita! affluxi, & micas de mensa Cœlitum cadentes quandoque gustavi. O quæ dulcedo fuit! Vere Manna absconditum, *quod nemo scit, nisi qui accipit!* Dicebam tunc in abundantia mea: *non movebor in æternum!* Et: *Quis me separabit a charitate Christi?* Dicebam, sed nempe ut Petrus in monte Thabor, nesciens, quid dicerem. Nam ut disparuit visio, & descendendum de monte fuit: continuo rediit *homo vetus*, homo languidus, pusillanimis, fastidiosus: parumque absuit, ut JESUM negaret, ancillæ, hoc est, abjectæ affectionis, cupiditatis, vel metus causa. Homo ignave! credidisti supra lunam te habitare, ubi semper serenum est Cœlum, & nulla nubila? Nescis te in climate vivere, ubi ver, & hyems, autumnus & æstas varias vices habent? forte inter illos numerum facis, quos *Humoristas* appellamus, quia pro varietate tempestatis sunt varii? Utcunque sit, non decet hominem *internum* ad exemplum *externi* mutari. *Externi* mutationem sæpe patimur, vel inviti: *Interni* mutationem admittere, vel non admittere actus arbitrii est, quod consentire non debet nisi in mutationem *in melius*. Ita, quantumvis mutetur Status hominis *sensibilis*, semper idem erit Status hominis *rationalis*: & grando quantumvis densa domum feriet, non Dominum domus. Oratio, oratio nos ponet in isto Statu! *Orate fratres!* JESUS orat: oremus simul.

Præ-

Præsentissimum contra desolationes remedium oratio est. . .

5. *Obsecratio.* Domine! doce nos orare! Præsentissimum contra desolationes remedium oratio est: *Fides docet.* Verum tempore desolationis nihil nobis molestius accidit, quam orare. Ah! per *reverentiam corporis*, per quam ad orandum te composuisti! per *intensionem animi*, qua omnes potentias applicasti! per *sanguineum sudorem*, quem vehementia contentionis contra tædium & mærorem expressit, oramus te, JESU! doce nos tempore desolationis orare! Da *spiritum precum*! Scimus *verba*, quibus usus es tu, ut confortareris. *Pater*, dicebas: *Pater transeat a me calix iste! verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu!* Aurea verba! Utemur iisdem verbis, & si opus erit, *tertium* repetemus *eundem sermonem* tecum: sed quis dabit, ut dicamus, & repetamus *eodem spiritu* tecum? . . .

Colloquium.

TU dabis, JESU mihi! frustra enim dedisses *exemplum*, nisi dare velles etiam *spiritum*. Habeo ergo in promptu in omni desolatione remedium. Sint gratiæ infinitæ Doctori Divino, qui non aliam medicinam præscripsit mihi, quam cujus usum sibi fuisse salutarem expertus fuit. Non igitur exemptus esse cupio a sensu desolationum, per quod genus tentationum soles probare discipulos tuos, sic ut quandoque *cum Paulo* tædeat illos etiam vivere: non! nam egone calicem, quem dabit mihi Pater tuus, ut tibi similior sim, non bibam?

non bibam? Absit! *nolo exemptus esse*. Non blandientem tantum amabo Patrem, sed austerum quoque, & flagro armatum. Semper enim Pater est: & quandiu orari se sinit, semper Pater erit. Orabo ergo tecum, o JESU! quoties tristis erit anima mea. Orabo: & si orare non possum, orabo, ut possim. . . .

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS sit fuga melancholiæ *in desolationibus animi*. In specie, si deprehendas te etiam *in statu nuditatis perfectæ*, in quo anima spoliatam se esse credit omnibus bonis naturalibus ac supernaturalibus, ita ut *soli habitus infusi* maneant, cum gratia & resignatione, quamquam non sine formidine. Solatium in precibus quære, memormiseri Saulis, qui postquam *melancholiæ* se dedit, periit. Si orasset cum resignatione ad jacturam regni, & vitæ, *alacriter* processisset in prælium, & felix victima pro peccatis cecidisset. Nunc tristitia hominem perdidit, quia illius non modo *sensum*, quod ex causa rationabili recte nonnunquam fit, admisit, sed & *consensum* stultis consiliis dedit. Kemp. L. 3. c. 50. Cætera pro more.

DISSERTATIO.

De Impatientia incommodorum.

PATIENTIA est virtus, qua mala hujus vitæ *æquo animo* sustinemus, hoc est, ita, ut nec *interius* immoderate turbemur: nec *exterius* ore,
 R. P. Neumayr via Comp. Z aur

aut opere, aut omissione contra decorum peccemus. *Impatientia* igitur est vitium, per quod fit, ut mala hujus vitæ feramus *iniquo* animo, hoc est, ita, ut vel *interius* immoderate turbemur: vel insuper *exterior* ore, opere, aut omissione contra decorum peccemus. Perturbatio *interna* sæpe ad sensum pertinet, qui non nocet, nisi accedat *consensus*, quod fit, cum animus ab impatientia motus de malo *quocunque modo* averruncando consilia agitat, uti Esau, cum decrevit post mortem Patris fratrem occidere, eo quod sibi benedictionem paternam præripuerit. *Exterior* impatiens non peccat (atque adeo nec impatiens est, ut vulgus putat) per quasvis querelas, aut signa doloris, qualia Christus ipse exhibuit per gemitus, per questus, per fletum, etiam cum clamore valido (ista enim sunt signa *sensus* de malo, non *consensus* in malum aliquod) sed per ejusmodi *effectus*, qui arguunt commotionem animi *cum excessu*, qualem prodimus ore, per murmura, ut populus Israel: per convicia, ut uxor Tobix: per imprecationes ut ancilla Saræ: per execrationes, ut Pharisei: per blasphemias, ut Holophernes: opere, ut Achitophel, qui se ipsum suspendit: ut Aman, qui patibulum pro Mardocheo erexit: ut Nabuchodonosor, qui fornacem vehementius succendi iussit: *omissione*, ut frater prodigi, qui noluit ingredi ad convivium: ut Agar, quæ Dominam fugit: ut Abner, qui Regem suum tueri cessavit &c. Ita, opinor, de quo vicio loquar, intelligor. Porro *materia* impatientiæ sunt non solum graves tribulationes, puta persecutiones, rapinæ, incendia, lites, contumeliæ, morbi, jactura bonorum, amicorum
per.

perfidia, charorum mortes, mala minime quotidiana, neque quemlibet saltem frequenter prementia, ad quæ æquo animo ferenda facile resolvimus nos, maxime quamdiu remota sunt, & nondum sentiuntur: sed omnino molestiæ & incommoda officio, Statuique intrinseca, in quibus patientiam exercendi occasio nulla non die se offert, ita ut quilibet ex earum usu vel non ulu facile cognoscere possit, practicene, an speculative, ad speciem, an serio tertium humilitatis gradum elegerit. Si serio egimus, enimvero sumus *Candidati Martyrii* omni hora parati ad exilium, ad carceres, ad flagra, ad crucem, ad mortem, ut similiores Christo simus. Sed Tyrannus non adest: nulli se movent lictores: non apparent instrumenta supplicii: Malum! ais: nam ego vehementissime cupio dissolvi, & esse cum Christo *per mortem pro Christo!* Itane vere? age! probemus te. Aspiras in Ordinem Martyrum: bene habet: sit igitur annus hic *annus Novitiatus*, in quo, donec redeas ad hæc Exercitia iterum repetenda pro more, tentes teipsum, experiarisque, an tu sis Ordini, & Ordo tibi idoneus. Satisfiet, si vis, sanctis desideriis tuis, si modo *ferendis incommodis quotidianis* assuescas, puta, illis, quæ a loco, a tempore, a Statu & officio ferenda sunt Religioso. Ajo: si illa tu ferre didiceris, *patienter* primum, deinde *libenter*, & tandem *cum gaudio*: Martyrium feres illo quidem, quod a tyranno ferres, horrore mitius, sed diuturnitate molestius. Attende.

P A R S I.

De incommodis loci.

Q Uod attinet *locum* primum, vel vovisti stabilitatem, vel non? Si primum: eadem semper vescendum est aura: convivendum iisdem sociis: parendum ordinarie eidem Superiori, donec mors locum mutationi faciat. Quid? si aura noxia est tuæ valetudini, si humida, si aspera, si a ventis turbida, a vaporibus gravis, a tempestatibus infamis: quam multis molestiis objectus es? Cum eras junior, ferebas hæc sine sensu: dum sensim senescis, corpus tuum est barometro simile, quod ad omnem aëris mutationem mutatur. Quid? si socii sint homines inhumani, si litigiosi, si superbi, si rudes, si morosi, si charitate vacui, si tales, quales S. Ignatius Martyr Leopardis comparat, qui ab ipsis beneficiis fiunt pejores? In tali societate positus quoties angulum quæris, in quo defleas sortem tuam, sine remedii spe? Quid? si Superior præjudiciis adversum te occupatus, aut a passione abreptus, infensusque tibi, nulla obsequia æstimet, nulla industria afficiatur, minima quæque carpat, amplificet, reprehendat, puniat: si indulgeat particularibus affectionibus, minime meritos tibi præferat, functionibus, a quibus abhorres, studiose adhibeat: si non paterne, sed despotice regat? Eja! hic Rhodus: hic salta! hic inspicere te, ubi stes: an in tertio gradu humilitatis sis firmus, tu, qui toties pro Christo optasti exilium in ultima Thule, & omnium rerum penuria; tu, qui toties

ties cupivisti ad leones damnari, ut dentibus bestiarum molaris, & panis Christi mundus inveniaris: Tu, qui toties Neronis & Diocletiani temporibus vixisse optasti, ut potuisses sub regimine tyrannico usque ad sanguinem pro Christo certare?

Quodsi Religionem profiteris, in qua mutationi loci est locus: putasne, pauciora incommoda esse, quæ te infestent? Imo vidi ego te male contentum vivere in loco, ubi es, & in loco, ubi fuisti: unde judicare possum, te bene contentum fore in loco, ubi esse desideras? Hic loci cubiculum displicet, quippe nimis angustum, nullo prospectu amœnum, æstui meridiano expositum, aut a frigore septentrionali rigidum, ab incolæ cubiculi superioris inquietum. Alibi non placuit Bibliotheca, non tela lineæ, non ratio victus, non potus qualitas, non mores domesticorum, non indoles exterorum, non ipsius loci obscuritas. Jam vero in loco, quem appetis, sunt omnia: Civitas celebris, incolæ liberales, domus magnifica, socii toti fratres, Superior mera charitas, coquus insignis, cella abundans, Medicus omnipotens, omnia. Gratulor! Quid vero? Si Præpositus preces tuas non audiat: si relinquat in loco, aut mittat in alium hoc etiam tibi invisum magis? Vel si audiat quoque, & tu eas: non invenias autem commoda, quæ sperabas? Si Superiori ingratus es, & sociis gravis, aut illi tibi? Si in tuo illo paradiso te serpens mordeat? Si morbus invadat? Si eris supernumerarius, & titulo mensæ vacuus? Quo animo feres hæc fata? Certe æquissimo ferenda sunt a te, qui illud Chrysostomi toties jactas: *Nemo laeditur, nisi a seipso!* & alterum ejusdem: *Passus*

es aliquid mali? si velis, non est malum: gratias Deo age, & mutatur malum in bonum! & axioma Philosophicum: quidquid recipitur, per modum recipientis recipitur a te, qui toties ad Oratorium offers te Deo, ut faciat Apostolum, & per crudeles persecutiones fugere cogat *ab una civitate in aliam*: a te, qui adhuc juvenis Xaveriano zelo ardens ad Garamantas & Indos aspirasti! tu vero (o heroem gloriosum!) tu....

Viden', quantum fidere piis desideriis possis? In loco, in quo te obedientia posuit, *loci incommoda* pati æquanimiter discas, si vis, ut credamus, serio tibi in votis Martyrium esse. JESUS Bethlehemi civitatem exiguam, ubi nequidem diversorium invenit, elegit Nativitati: Hierosolymam autem civitatem nobilem & grandem ad suam majorem confusionem passioni. Ecce! in electione loci Christus pro regula sibi præscripsit, eligendum esse locum, non qui *commodior* esset, sed qui certius ad majores cruciatus serviret. Hoc age, o delicate Martyr, hoc age: sic eris bonus Novitius.

P A R S II.

De incommodis temporis.

Circa incommoda temporis idem sentire nos decet. Candidatus Martyrii æstus & frigus, nives & pluvias, dies & noctes æquali alacritate ad Deo benedicendum invitet. Expetit operam Religiosi vel obedientia, vel charitas: ille addicit in crastinum, quia hodie vel incommoda hora est, qua

qua abstraheretur a commodis : vel dies minus idonea, qua afficeretur molestiis. Iter facere ruentibus pluviis, & peditem, via lutulenta, ad ægrum procul distantem gravissimus labor est : media nocte excitari a somno, & vocari ad chorum mortificatio est, quam nulla consuetudo dulcorat : absorptum in contemplatione repente ab oratione quietis ad labores Parochianos vocari, aut etiam a communi recreatione, a mensa, a ludo, a gratis hospitibus abstrahi, violentia est, cui natura resistit. Famere, sitire, sudare, fatigari, rigere præ frigore sunt difficultates vix tolerabiles. Veniant *alio tempore*, qui operam meam exigunt : promptus ad obsequium ero. Itane promptus, sed *alio tempore* ? Si ergo *hoc tempore* tuam præsentiam exigit negotii ratio ? Si sit in mora periculum ? Si proximum premens necessitas procrastinationem non ferat ? Fortasse his non obstantibus dices : *habe me excusatum ! villam emi : juga bonum emi : uxorem duxi : impeditus sum : hodie tempus non habeo : non possum* (vis dicere : *non lubet*) venire.

Heu ! quid audio ? *Commoda* tua te impediunt, *incommoda* retinent, quo minus recte utaris *tempore*, quod obedientia vel charitas determinant ! te, quem toties vidimus in amplexu crucis cruce postulantem, ampliusque ac amplius de calice Passionis sitientem stupuimus ! te, qui toties aspirasti ad gelidum septentrionem, gentibus frigore glaciatis ex veri Evangelii prædicatione fomentum allaturus ! te, quem toties pœne jam calceatum conspeximus ad percurrendas ardentes Lybiæ arenas, ut Barbaros venareris ! Quoties dicebas, te

totum salubri pudore tegi, quando intueris Milites, Mercatores, Venatores, Aulicos, imo quoslibet mundi assecclas ultro abdicantes sua *commoda*, & *incommodis* se objicientes sine numero, sine modo, eo solo fine, ut gloriolam captent, ut opes corradant, ut cervum in casses agant, ut Principi placeant, ut moribus mundi satisfaciant? Quoties ejusmodi homines æstu torrentur, frigore enecantur, lassantur ad mortem, vigiliis torquentur, nugis saginantur ad nauseam? Ita tu de istis, vir generose! tu, qui sanctus vis fieri, sed sanctus commodus nempe.

Obsecro vero, ne tu cogitationes tam altas foveas, nisi prius in abdicatione commodorum, & tolerantia molestiarum, quæ *quotidie* occurrunt, te sic exerceas, ut denique, quæ odisti, ames, & quæ amasti, oderis, quantum conditio vocationis tuæ, & valetudinis constitutio patietur. Sic JESUS fecit. Noctu iter ingressus est in Ægyptum: quam incommodum tempus fuit! elegit. In æstate prædicationis munus exercuit cum ingenti defatigatione ex æstu, & siti, ita ut a Samaritana potum aquæ exposceret: elegit. In Paschate Passionis suæ historiam exhibuit, ut quam plurimos spectatores ad confusionis incrementum haberet, elegit. Populum verbi Dei avidum in desertum eduxit toto triduo jejunos: elegit. Sub ipsa concione sæpius ad ægrum vocatus, abruptit sermonem, ivit: elegit, suæque electione nos docuit, omne tempus *commodum* esse nobis debere, in quo se offert occasio eligendi *boni majoris*: neque tunc ullam habendam esse rationem vel *commodi* relinquendi, vel *incommodi* devitandi ab eo, cui

cui major Dei gloria, & sui similitudo cum Christo sit cordi.

P A R S III.

De incommodis officii, & Status.

Sed præ cæteris minus ferendi sunt illi, qui ipsa officio aut Statui intrinseca incommoda horrent, sectantes sola commoda, onus autem fugientes. Nos Religiosi sæpe hanc acediam reprehendimus in Officialibus tam Ecclesiasticis, quam secularibus: ferreque non possumus, quod prima officium aliquod ambientium quæstio esse soleat de quantitate salarii, aut reddituum: ultima de capacitate subiecti, & affectione ad labores. Merito: intelligimus enim, ex tam præpostera ratione agendi ingentia detrimenta utrique Reipublicæ inferri, eo quod officia quidem hominibus serviant, ut commode vivant: Officiis autem homines minime, eo quod incommoda horreant. Quid autem inter Religiosos contingit? Non quotidie videmus alios officia a Superioribus oblata non acceptare: alios acceptatis non tantum, sed pensatis etiam negligentissime fungi, utrosque propter impatientiam incommodorum? Neutris potest vir honestus pacifice loqui, quoniam primi in causa sunt, ut officiis magni momenti admoveantur inepti: secundi, ut neque Deo satisfiat, neque Ecclesiæ, neque Fundatorum intentioni, quippe qui ex primis viris Ordinis metientes merita posterorum, si resurgerent modo, dolerent opes suas male profusas esse

in homines otiosos, & se excidisse spe sua, cum hodie *decem viri* tantum non laborent pro gloria Dei, quantum, cum ipsi viverent, viderunt agi *ab uno*, ab uno nempe, qui incommoda Status & officii non modo non horrebat, sed amabat, appetebat, amplexabatur, felicem se reputans, si ipsi daretur portare onus diei, & æstum.

Nemo hic pigrificam pallio humilitatis tegat, neque laborem, sed honorem annexum officio se horrere prætexat: nemo etiam sibi se satisfacere obligationi blandiatur, si res officii saltem ad speciem administret simplicium oculis fucum faciens: Deus inspector cordium non irridetur. Vocaris ab obedientia ad Missiones, ad cathedram, ad regimen: deprecaris: ineptum te ejusmodi officiis mentiris, indignaturus alteri, qui hoc idem de te diceret: imo remorsum conscientiae objicis, reluctantis subjicere humeros oneri, cui ferendo non suppetere vires: contentum te esse officiis, quæ alii spernerent: in scholis inferioribus, in officiis chori, in obsequiis cocci te libenter ætatem æturum. Serve nequam! (nam est, qui nequiter se humiliat,) interroga cor tuum, an linguæ consentiat. Periculum ab officiis honorificis metuis: & sepelire talenta piger non metuis? Fallis, & falleris: honorem non fugis, laborem fugis, cujus causa non vis relinquere *dulcedinem* tuam, ut vitis, & *pinguedinem* tuam, ut Oleaster. Tu vero, qui acceptas officiorum commoda: onera vero mere ad oculum portas: nonne in eadem damnatione es? Non inter illos, quibus Propheta in-clamat: *O Pastor, & Idolum!* Idolum in similitudinem Pastoris, Concionatoris, Doctoris effectum, quod

quod oculos habet, & non videt, os, & non loquitur, aures, & non audit, manus, & non agit, pedes, & non movetur, contentum, si adoretur, & thura, hostiasque accipiat! Quid habent, quod sperent idola hæc? Opera & *creaturæ* manuum hominum sunt, nihil ligneis statuis meliores, etiamsi *pretium affectionis* pro argenteis, & aureis æstimentur. *Dura est vero manus Domini contra Dagon* 1. Reg. 5. Caput & palmas manuum auferet, ita ut solus truncus maneat in loco suo, sine nomine, sine honore, sine cultu, ineptus ad omnia, & soli igni idoneus.

Jesu Christe! qui homines sumus, quotquot incommoda fugimus annexa Statui, & officio? Non vel solum exemplum tuum sufficere deberet non solum ad corrigendam impatientiam, sed etiam ad excitandam affectionem? Urias 2. Reg. 11. ab ipso Rege invitatus ad noctem commode agendam, jurat per salutem Davidis: *non faciam rem hanc!* Pudebat virum generosum domi suæ comedere, & bibere, & dormire cum uxore sua, quo tempore Joab Dominus ejus cum exercitu pernoctabat sub Dio: ideoque utut fessus ab itinere dormivit ante portam domus regię cum aliis servis Regis: quid a Religioso exigit officii & Status ratio? Ah! nostra incommoda cum illis, quæ plerique seculares aut pro pane, aut pro lucro, aut pro honore, aut pro humano respectu, aut pro uxore & liberis, aut pro sanitate, & vita ferunt, neutiquam possunt in comparisonem venire: & nos fugimus! nos querimur! nos lamentamur! nos flemus, quando ad diem minus, ac vellemus, commode viximus? Vah! dicebat olim Christus Henrico Susoni propter infamiam, quam ex
falsa

falsa accusatione patiebatur, amare lacrymanti: Quid facis, Suso? cito deterge oculos tuos, ne omnes diaboli rideant, si videant lacrymantem!

Conclusio.

ITa, bone vir! ita faciendum est. Deterge oculos tuos: nondum usque ad sanguinem laborasti: raro ad sudorem, & fatigationem: quid habes, quod gemas? Si quid habes dignum lamento, eja! Servatori querere. Statue te sub oculos Crucifixi, & narra, quæ pateris. Obmutescas (certus sum) obmutescas ad primum aspectum præ verecundia, quod sub spinoso capite membrum sis adeo muliebriter delicatum. Fili hominis! disce pati a Filio DEI! audis improperium: *Sic? non potuisti una hora vigilare MECUM?* Sic? hæ sunt excelsæ cogitationes tuæ, quibus te toties fallis, cum sensus devotionis te eripit tibi? Tunc *Candidatus Martyrii es*, cum theatrum crudelitatis optice repræsentatur: ubi es Actor, quando prodeundum esset in scenam? Nec tamen prodeundum erit soli: MECUM prodibis! Quid? si PRO ME? Audis Religiose! Quid respondes interroganti? Si non audes *cum JESU*, aut *post JESUM* portare crucem tuam: quomodo audebis PRO JESU? Noli illud negligere, si ad hoc aspiras.

MEDITATIO II.

De injuriis Christi.

Præludium 1. Christus inter fannas scurrarum.

Præludium 2. Pater! ignosce illis: non enim sciunt, quid faciunt!

Punctum I.

Injuriarum Insolentia.

1. Enumera omne genus injuriarum *verbalium* & *realium*: nullum est, quo Christus non est affectus. Convitia, contumelias, ironias, maledicta quæ non conjecerunt in faciem? ut latronem vinxerunt, latroni postposuerunt, inter duos latrones crucifixerunt. Castigarunt alapa ut irreverentem, velatis oculis deriserunt ut Pseudo- Prophetam, accusarunt ut rebellem, nudarunt ut scurram, flagellarunt, ut mancipium, pro rege mimico illuferunt, ut blasphemum damnarunt, ut stultum & albæ mentis hominem risui plebeculæ prostituerunt, denique jam animam agenti tanquam deceptoris maledice insultarunt. NB.

2. Quam acerba vexatio vel *in singulis generum*! Adde circumstantias *aggravantes* a loco, a tempore, a modo, a personis. Locus fuit princeps urbium Palæstinæ; tempus Paschale: modus
sine

sine lege: personæ omnis conditionis, ex vulgo & primatibus, ex Laicis & Sacerdotibus, ex Subditis & Magistratibus, ex Judæis & Gentibus. Adde factas esse injurias non privata auctoritate, sed *judicio publico*, secundum allegata & probata per testes omni exceptione, ut videbantur, majores: postquam Judex tradidit eum voluntati accusatorum *per solennem sententiam*, etsi cum protestatione prolata. Adde factas esse Personæ ante paucos dies pro Sancta culturæ, cum palmis exceptæ, prodigiis claræ. Quid vis amplius? Ne circumstantia *ingrati animi* injuriis Christi deesset, unus illum ex discipulis prodidit, alter negavit, omnes deseruerunt: & forte multi ex populo, quibus usum aurium, oculorum, pedum, linguæ, vitæ reddidit, crudeli vociferatione poposcuerunt ad mortem. Nemo certe unus ex tantis fuit, qui ausus esset pro ipso dicere, & divinam viri virtutem testari, atque (quod mireris) ne Lazarus quidem evocatus ex tumulo. NB.

3. *Reflexio.* Enimvero injuriarum insolentia summum verticem attigit. Et quo animo JESUS tulit? bis tantum modestissime questus fuit, ad vincula in horto, & ad alapam coram Anna: forte ne insensibilis videretur. Tu vero quo animo es, anima Religiosa! si res tuæ non probantur? si improbantur etiam? & inalevole quidem? Quæ amarities pectus intoxicat? Quos questus? quæ lamenta audimus? Quo oculo aspicias hominem tibi *ex passione* (ut loqueris) præpositum? Quam vindictam meditaris adversus eum, a quo credis te accepisse injuriam? potesne homini pacifice loqui? O Superi boni! Quoties etiam in Monasteriis

riis, ubi profiteamur mortificationem passionum, & contemptum contemptuum, quoties invenimus Achitopheles, quos vel consilii sui neglectio adeo affligit, ut videantur meditari suspendium! ..

4. *Resolutio.* O Pater cœlestis! Quis ego sum, qui contemni pro te metuo, & adoro Deum contemptum pro me! Similiter ut David a Semei lapidibus impetitus, ita Dei Filius laceffitus injuriis non aperuit os suum: & ego finem querulandi non facio! Domus a murmure resonat! Neminem patior nescire, quid patiar! Ah! Quæ est comparatio inter me & te? Quæ inter meas injurias, & tuas! Da veniam, JESU! nondum oculos firmiter in tuis exemplis fixi. Heu! nondum! post tot annos nondum! In quem ergo aspexi, si non aspexi in auctorem fidei, & consummatorem JESUM? vita ex fide non discitur, nisi in schola Crucis. Posthac ero discipulus frequentior. Ex u/u vivere mundus: commode vivere caro: superbe vivere Diabolus docet: singulorum quotidiana est lectio, vindicandas esse, non ferendas injurias. Aliud Crucifixus me docet. Jam moriturienti adhuc insultant inimici: Quid fit? fiunt tenebræ: sed non ruunt fulmina! movetur terra: sed nemo obruitur! scinduntur petrae: sed nemo conteritur, nisi ad pœnitentiam, ad veniam, ad gratiam. O exemplum sine exemplo! O bonæ injuriæ, quæ sic feruntur! Sic enim oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam: sic quoque oportet pati me! ...

5. *Obsecratio.* Et sic feram! tu artem ferendi doce. Gratiam peto necessariam mihi, quæ nisi cum gratia nihil possum. Reprehenderunt in

te omnia homines : vitam tuam : *Ecce homo vorax & amicus Publicanorum !* Doctrinam tuam : *seducit turbas !* Miracula tua : *in Beelzebub ejicit daemonia !* Per vitam , per doctrinam , per miracula tua obsecro , doce me artem ejusmodi contradictiones ferendi alacriter , quin turbetur *pax animi* : aut zelus meus ex fastidio injuriarum , etiam quæ *ab amicis* veniunt , infringatur. Hac arte dum carco , heu ! quæ est imbecillitas voluntatis ! quam fucata virtus ! quam misera proposita ! Igitur doce me , Domine ! docilem discipulum habes. Sile jam , anima mea ! JESUS loquitur.

Punctum II.

Insolentiarum victoria.

1. JESUS *Exemplo* loquitur , & artem ferendi patienter injurias *in una regula* docet : *AMA INJURIOS !* quasi diceret : fige oculos in me : *Tuli injurias , quia amavi injurios.* Amor inimicorum est omnis patientiæ mater. Audis me de cruce orantem ad Patrem : *Pater ignosce illis : Non enim sciunt , quid faciunt !* Singulas voces pondera : in singulis reperies amoris ingenium , nunquam cogitantis de amplificando malo , quod patimur : semper de extenuando , si quidem negari factum omnino non possit. NB.

2. Ita est : hæc observatio *in verbis Domini* se mihi exhibet. Si odisset inimicos suos , nunquid orasset pro illis ? & orationem affectu adeo tenero plenam orasset ? Amabat autem : & amor fecit ,
ut

ut injurias æquo animo ferret ab illis, quos amavit. Amabat: ideo in illis intuebatur non *peccati malitiam*, sed *peccantium ignorantiam*: & *excusabat*. Amabat: ideo considerabat illos *ut homines* ad malum pronos ab adolescentia sua: & *miserebatur*. Amabat: ideo contemplabatur *ut creaturas* factas ad Patris imaginem, participes sui sanguinis, capaces suæ gloriæ: & *cupiebat*, ne sui causâ tantæ spei jacturam paterentur. Amabat: ideo conspiciebat *ut Ministros* divinæ Justitiæ, cui se vadem pro nobis obtulerat: & *reverebatur*. Tandem (quid vis amplius?) amabat: ideo pro ipsis *orabat*. Amor sensum injuriarum temperavit, & tolerabilem reddidit. NB.

3. *Reflexio*. Vides jam, cur tu ferre injuriam nullam possis, & vel verbulo male intellecto læsus continuo in ultionem exardeas? *Amor inimicorum* radicem non egit: hæc causa est mali. *Amor inimicorum* autem, cujus tu præceptum fortasse jam sæpius auditoribus tuis summa contentione inculcasti? Stolide! in quo judicas alterum, nonne teipsum condemnas? O nobile artificium! Vis ab aliis pati placide, tranquille, dulciter: eja! *ama tortores tuos!* Redde pro malo bonum: & vix senties te pati malum! O cœlum! cur ego hanc artem non pridem didici? Quoties servisset ad usum heroicum? Quantum in patientiæ schola profecissem? Nunc (flens dico) vix inter mediocres sessionem invenio: & quam multos de sæculo homines *supra me* video, qui *bene fecerunt male facientibus sibi!* Pudor, sancte pudor, irruere super me, & discipulum tam indocilem Divino Magistro tege! ...

4. *Resolutio.* Quanquam cur tegi velim? Melius est fateri probrum, & audire de cruce Jesum exostulantem mecum: *Tanto tempore tecum sum, & non cognovisti me!* Ah! novi exemplum, Domine! sed admirandum magis esse credidi, quam imitandum: ita stupidus fui. Nunc melior lux affulget. Intellego, non *propter se*, sed *propter me*, & *propter te* diligendos esse, qui me oderunt: *propter me*, quia, dum vituperant me, plus profunt, quam cum me laudant: & cum persequuntur, occasionem lucrandi præbent, dum patientiam meam exercent: *propter te*, non quia ipsi merentur amari, eo quod inimici sint mei: sed quia, dum inimici esse cœperunt, non cessarunt esse homines a te creati, a te redempti, a te vocati ad gratiam, & forte præ me ordinati, & electi ad gloriam. Cur igitur non amem illos? *Sensus injuriæ* obstat? Non nocet sensus, modo consensus non accedat. Quanquam ne sensus quidem injuriæ contra injurium se movebit, ut primum amor in corde locum invenerit. O dulcis amor! ...

5. *Obsecratio.* Dulcissime Jesu! dona mihi amorem hunc! Potes enim, quia est fructus amoris tui. Tu, cum pro crucifixoribus tuis orasti Patrem, manifestasti amorem, quo inimicos amabas. Non vindictam, sed veniam sanguis tuus poscebat. Per hujus amoris meritum obtestor te, ut facias mihi cor dulcescere adversum eos, qui amaritudine me repleverunt! Domine, ne statuas illis hoc peccatum! & dimitte mihi debita mea, sicut & ego dimitto illis! Ita spero.

Colloquium.

ET quidni sperem? Cum dixisti: *Ignosce illis!* nunquid etiam pro me orasti? Certe ego quoque unus de Crucifixoribus fui, qui toties crucifixionis causam, peccatum posui. Quidni oratio tua mihi prosit, præcipue postquam ex tuo exemplo statui serio *vincere in bono malum*, & inimicos meos amare. Heu! quot, quantisque, & quam variis injuriis affectus es tu! Et quis te vidit contra injuriantes commotum voce, gestu, aspectu aversionem testari? Amor omnia alia imperabat. Quare ergo tu tristis es, anima mea! quando inimici surgunt adversum te? Quare tristis es, quamdiu amare potes? Amor amabiles etiam inimicos facit. Jesu! sicut tu amasti, sic amabo: decretum est. Sic nunquam prævalebunt inimici mei adversum me: semper *vincam in bono malum*.

Adnotatio Fructuum.

FRuctus sit fuga melancholiæ *in injuriis*. In specie, usus remedii, quod est *amor injuriantis*, qui exercetur *orando* pro ipso: injuriam *excusando*: bonum pro malo *reddendo*. S. Anthymus Episcopus liëtoribus se inquirentibus epulum instruxit magnificum. Post convivium tradidit se sui ipsius proditor attonitis, & a virtute Christiana stupefactis, maxime cum ne permetteret quidem, ut per mendacium officiosum, tanquam inventus non esset, liberaretur a vinculis. Tanti est, *præceptum dilectionis* recte tenere. Kemp. l. 3. c. 19. Cate-ra pro more.

CONSIDERATIO.

*De Actibus Mortificationis erga
seipsum.*

EGo stigmata Domini JESU in corpore meo porto, inquit Apostolus, & gloriatur, quod ad Christi exemplum quinque quasi vulneribus signatus sit, a seipso sibi inflictis. Intelligit actus Mortificationis internæ, externæque, sive in actus externos redundantis ex imperio odii sui ipsius, & humilitatis cum sui vilipensione conjunctæ. De necessitate mortificationis ad proficiendum in spiritu nemo dubitat. Quid enim est virtus *sine vi*? Itaque omnium Sanctorum hæc tessera fuit? *Vince teipsum!* Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim intuleris, Actus victoriæ sunt quinque: Sustine, abstine, fuge, tace, quiesce. Singulos inspiciamus.

§. I.

De Mortificatione externa.

Mortificationis externæ duo sunt genera, & aliæ *in afflictionibus corporis*, aliæ *in humiliatibus* animi consistunt. Pro utrisque hæc regula serviat: Omittenda est *omnis* & *sola* illa sive afflictio, sive humiliatio, quæ *probabiliter* esset impeditiva boni majoris. In tali casu, etsi moveat se *sensus* appetitus naturalis ad satisfaciendum cupiditati de
se

se licitæ sive commodi, sive laudis: non ideo mortificandi te causa, cessabis a cura boni melioris: sed sufficiet reprimere impetum ad modicum tempus, si res moram patitur: deinde protestari cum Bernardo dicente: *Nec propter te capi, nec propter te desinam!* Est, qui invitatur ad concionem habendam coram nobili Auditorio: spes probabilis micat non modici fructus: sed titillat hominem gloriolæ amor: num ideo concionari omit- tet? Vocatur aliquis ad officium Superioris, in quo occasio est bono publico egregie serviendi: sed movet se sensus gaudii de honore oblato: ideone recusabit præesse? Minime gentium! *Pugna* in ejusmodi casibus præferenda est *fugæ*. Aliud est, quando *victoria sui* non colliditur *cum bono ma- jore*: tunc strenue aggredere te: *vince teipsum!* Sustine! Abstine!

1. *Sustine!* Quid? quæcunque *nolenti* acci- dunt, sive a cœlo, sive a terra, sive ab inferis ve- niant: & quæcunque *volens*, prudensque ultro tibi infers mala, sive quæ corpus affligunt: sive quæ ad abnegationem propriæ voluntatis, ac ju- dicii pertinent. Animus ad ejusmodi mala vel *ab alio* ferenda, vel *a se* sibi inferenda, cum res po- stulat, trepidus, non est capax, ut DEO sit *vas electionis* ad magna facinora. Odium tui ipsius, sanctum illud odium, quod nobis verbo, exem- ploque Servator tam sollicitè commendavit, quan- tum in te sit, metire *ex effectis odii*, quo multi adversus proximum ardent. Gaudent, si ha- beant occasionem affligendi illum *per se*: & si vi- deant affligi *aliunde*: nullam de sublevandis cru- ciatibus cogitationem admittunt. Nempe qui

Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitis, & concupiscentiis. *Vince teipsum!* Aphorismus est Philosophis communis, Christianis necessarius, Religiosis proprius. Servus inutilis est, qui DEO non vult servire usque ad sudorem, ad sanguinem, ad mortem.

2. *Abstine!* A quo? Ab omnibus, quæ natura appetit *præter necessitatem* circa alimenta, somnum, diversiones. Vigiliæ, jejunia, opera poenitentiae in amoribus sint, tum ad acquirendum habitum in victoriis sui, tum ad exercitium compunctionis, tum ad obtinendas gratias singulares pro negotio singularis momenti, quale est pugna cum ejusmodi dæmoniis, qui, nisi in oratione, & jejunio, non ejiciuntur. *Vince teipsum!* axioma est, a quo ratio *vita regularis* dependet. Nisi enim te vincas, non abstinebis a licentia sensuum, de qua scis, quid Apostolus sentiat. Si quis putat, inquit Jacobus. *Se Religiosum esse non refrænans linguam suam, sed seducens cor suum, hujus vana est religio.* Sola linguae licentia in multiloquium pronæ, si non refrænans, tam severe arguitur: quid sentire nos decet, quando accedit licentia visus, auditus, gustus, odoratus, & tactus nullo fræno constricta? Mi bone! Si etiam (quod vix possibile est) si esses vir *multæ orationis*: nisi sis vir quoque *multæ mortificationis*, frustra tibi places: seducis cor tuum: vana est tua Religio: virtutis species aliqua: virtus nulla. *Vince teipsum!* Velles somnum producere: abstine! extra tempus bibere: abstine! sine necessitate garrere: abstine! &c. Sic assuesces esse *Dominus tui.*

§. II.

De Mortificatione interna.

ITa: affuesces esse *Dominus tui*, si tamen Mortificationi externæ *internam* conjunxeris, sine qua vix ab hypocryta te distingues. Itaque, quod Angelus Arsenio dixit, tibi dictum existima: fuge! tace! quiesce! Videntur verba ad externam mortificationem spectantia: sed pertinent ad domandos affectus præ aliis feroces, ad cupiditatem: *Fuge!* ad iram: *tace!* ad timorem: *Quiesce!*

2. *Fuge!* Cum se movet *cupiditas* importune, & non sine turbis animi impellens ad appetitum laudis, officii, amicitiae, diversionis, scientiae: primum *fuge occasionem*, per quam satiari cupido posset. Abrumpe discursum honorificum tibi, omitte prensare officium, amicitiam negligere, cubiculum ama, scientiam sperne. Quodli fugere occasionem aut non est possibile, aut non convenit: *muta objectum* cupiditatis, & excita appetitum laudis a DEO: officii minus honorifici, & plus laboriosi: amicitiae & familiaritatis cum DEO & Sanctis: diversionis cum mortuis, seu cum libris: scientiae demum, quæ non inflat. Tandem *age contrarium*, & pro laude appete vituperium, pro officio depositionem, pro amicitia persecutiones, pro diversione labores, pro scientia confusionem: atque ne appetitus sit spurius, quære occasionem appetitum satiandi: aut cum se offert, utere, in illis tamen circumstantiis, in quibus

bus usus non est impedimentum boni majoris. *Vince teipsum ! non est difficilis victoria cupiditatis, si modo persuaseris tibi : hanc esse summam felicitatis in terra, nihil cupere, nisi quod æternum est.*

2. *Tace.* Cum offenderis ab alio verbo, signo, re, sive jure, sive injuria : impetum *iræ* frange *silentio*, dissimulando, tanquam aut nihil audieris, aut non apprehenderis. Id si fieri commode non possit, *muta objectum*, & ultro tibi ipsi irascere : sermoneque contra te verso injuriam adjuva, tuamque culpam amplifica, certus, non concedere inimico, ut de offensa gaudere possit, tanquam tibi molesta. Optimum consilium est *agere contrarium* verbumque, aut factum primum *negligere*, deinde *excusare*, postea in melius *interpretari*, tum *approbare* adeo, ac denique insigni aliquo beneficio *compensare*. *Vince teipsum ! non difficulter vincitur ira, si obstamus principiis, & toties irasci nobis assuecimus, quoties irati aliis fuimus cum excessu in causa, vel modo, vel etiam in circumstantiis, in quibus ira nostra aut inutilis erat, aut efficax esse non poterat.*

3. *Quiesce !* Ad timores, qui cor perturbant, hæc vox pertinet. Ut primum sentis te *metu* concuti sive hominis, sive difficultatis, sive mali imminentis : cordi *quietem impera*. Turbatio hoc principium componet : *nihil cupe, nihil time, nisi quod æternum est.* Contemptus ergo omnis mali æterno minoris est radix internæ pacis. Cum Apostolo judicans dic : *Mibi pro minimo est, ut a vobis judicer !* Adde *mutationem objecti*, & DEum time : ita dico tibi : DEum time : timor major minorem opprimet. Si autem triumphare triumpho perfecto vis, atque adeo debellare om-

omnes timores, eja! *Vince teipsum*, & per actum contrarium heroicæ audaciæ non modo non cede malis, sed contra audentior ito, sicut Dominus licitori-
bus suis ultro se obvium talit. Bonum & malum quodcunque *magnum* esse non potest, nisi æternum sit: proinde noli bona præsentia censere digna desiderio, aut mala gemitu. Utrumque *Apostolos* dedecet vitæ activæ laboribus se sacrant: utrumque *Angelos* vitæ contemplativæ deliciis se pascen-
tes. Audiatur S. Philippus Neri, Mortificationis & humiliationum omne Exercitium in quatuor actibus ponens: *Spernere mundum*, & quidquid mundi est: *spernere se*, non propter dona DEI, sed propter malum usum donorum: *spernere nul-
lum*, neque propter dona naturæ, quæ apud DEum non sunt in pretio, & ne diabolo quidem ablata sunt: neque propter dona gratiæ, in qua quis sit major, non scimus: postremo: *spernere sperni*, & in solo de se iudicio DEI acquiescere. Quodsi quis insuper *amet* contemptum pro casu, quo gloria DEI æque promoveretur per honorem: jam supra lunam se extulit, & pace fruitur imperturbabili. Nullum ei officium vile est, nullus eventus tristis: unde maximis rebus gerendis idoneus fit.

MEDITATIO III.

De doloribus Christi.

Præludeum 1. Christus inter instrumenta Passionis.

Præludeum 2. Hæc sit consolatio mea, ut affligens me mihi non parcas!

Punctum I.

Dolorum acerbitas.

1. Argue ex instrumentis, ex subiecto, ex diuturnitate tormentorum. Instrumenta fuerunt funes, catenæ, flagra, spinæ, clavi. Singula sufficiunt ad gravem cruciatum, maxime in subiecto tam teneræ complexionis, & per omnes partes, nulla excepta, afflicto: & hæc non una vel altera hora, sed a media nocte usque ad 3tiam pomeridianam, nulla quietis parte, nulla refectio-
ne, nulla respiratione admissa. Non putas virum sic percussum a Deo, ac veluti leprosum merito *virum dolorum* appellari? NB.

2. *Vir dolorum* quid sibi vult hæc nomenclatura? *Per synopsis* dicit omnia, quæ dici possunt de homine corporis cruciatibus instar Jobi oppresso, in quo a planta pedis usque ad verticem capitis non est sanitas. Ingredere hospitale incurabili-
Singulorum querelas & gemitus si audis: quilibet
existi-

existimat sui doloris acerbitem esse omnibus aliis acerbior. Pone jam dolores dispersos in singulos decumbentium, omnes colligi in corpusculum unius: ita formabitur in animo tuo aliqua *Idea cruciatuum Christi* ex cruce suspensi. Caput spinis perforatum mille vulneribus hiat: oculi in amaris lacrymis natant? maxillæ a colaphis livent: labia a siti arent: linguam amarities fellis & aceti affligit: manus & pedes trabalibus clavis transfixi rivus sanguinis fundunt: humeros onus crucis lauciavit: tergum ac latera virgæ & flagra lacerarunt: nervi per vim crudeliter extensi ipsa ossa luxarunt: totum corpus exhaustum est: viscera exucca sunt: caro scissa pelle transparet: totus Christus unum est vulnus: nulla species, nullus decor, ita ut Petrus nunc demum, si cruci astitisset, dicere vere potuisset: *Non novi hominem!* NB.

3. *Reflexio.* At ego novi hominem! Hic homo est *Christus Filius Dei vivi*. Itane? si vero Filius Dei est, quare non descendit de cruce? Quare? propter hoc ipsum nempe, quia Filius Dei est, ut discerent filii hominum a Filio Dei crucifigere carnem suam: stigmata Domini Jesu in corpore suo portare: & dolores, qui carnem affligunt, tranquille ferre. Homo impatiens! Quem unici dentis dolor in rabiem agit, tu quis es? Non peccator es, qui tormenta inferni merebaris? Non homo es, qui nullo titulo privilegium prætere potes, ut te auctor naturæ eximat ab infirmitatibus, quibus illam ipse consulto subjecit? Non *Christianus* es, quem Professio Religionis, quæ *Deum crucifixum* adorat, ad patiendum adstringit? Unde ergo lamenta tam muliebria? unde que-

querelæ tam inconditæ? unde murmura tam indecora, quibus infirmariæ etiam Religiosorum nonnunquam personant? Quotusquisque *gloriatur* in infirmitatibus suis? & quis, cum infirmatur, tunc *potens* est? Quis? ..

3. *Resolutio.* Religiose! quid tibi, cum æger es, Regula præcipit? Quæ sunt virtutes ægrotantibus propriæ? Non *oratio* per suspiria ad inclusæ in cavea aviculæ per intervalla cantantis morem? Non *obedientia* erga medicos & infirmarios, in quorum manus nos Dominus tradidit tanquam in manus executorum justitiæ justus Judex? Non *patientia* illius æmula, quam *animæ purgantes* exercent? Væ mihi, si *ut anima damnata* in cruciatibus vivo? In te, JESU crucifixe! has virtutes conspicio, & adoro! Et cur non imitor? Nimirum commercium corporis cum anima difficilem laborem reddit. Cum affligitur corpus, languet anima, & vix sui est compos. Mens in mali remedio procurando tota absorbetur: & sensus doloris a carne communicatus spiritui *fastidium* generat, quod gustum orationis extinguit: obediendi difficultatem per diffidentiam auget: Patientiæ praxin in speculationem convertit. Sed inanes sunt hæ querelæ, postquam quid cum gratia homo non inlagendo solum, sed etiam in patiando possit, exempla tot Martyrum docuerunt a tuo exemplo fortium, JESU bone! a quo distinguere *sensum a consensu* didicerunt, cum audierunt orantem: *Transseat a me calix iste! verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu!*

5. *Obsecratio.* Memento Domine! memento hujus tuæ orationis! Monebit te, ut compatiaris
mi-

mihi, cum caro mea in doloribus erit. *Spiritus quidem promptus est* ad omnes voluntates tuas : *caro autem infirma*, impatiens, querula! Spiritus dicit : *hic ure, hic seca!* caro autem protestatur, & horret! Spiritus sæpe etiam ad Martyrium anhelat : caro autem etiam morbum averſatur, qui defectum tyranni ſuppleat! In hac pugna, niſi tu aſſiſtas ſpiritu, vincet caro, & ego in ſchola patientiæ ſemper inter ultimos numerabor. Anima vecors! Ecce! Paſſio D. N. J. C. tota, quanta eſt, Deum auctorem habet, & Deum remuneratorem : ex hac cogitatione dolores ſuos ſolatus eſt Jeſus. Et Paſſio quæcunque te affligit, ſimiliter a Deo venit, & ad Deum ducit : hinc te ſolare. . .

Punctum II.

Acerbitatis victoria.

1. Maſte animo, Religioſe, ſic, ut dixi, ſolare te : & ne deſpera! ſenſim in ſchola crucis diſces pati, & dolores corpusculi *patienter* primum, deinde *libenter*, poſtremo *jucunde* feres. Sponsor ſum, modo velis remedio uti, quod Deus Iſraelitis præſcripſit, qui cum in Ægyptum fugere vellent, ut hoſtium rabiei ſe ſubjicerent, juſſi ſunt in patria permanere, hoſtiumque diſcretioni tranquille ſe tradere : *In ſilentio, & ſpe erit fortitudo veſtra*, Iſ. 30. Quæſi diceret Deus : ego volo, ut vos dedatis ſine ſtrepitu : & ſi hoc feceritis, ſperate, me vobis corda hoſtium ita præparaturum eſſe, ut ſervitutis moleſtias fortiter ferre poſſitis. Idem ſibi Servator propoſuit. Cum in-

tel-

tellexit, velle Patrem, ut biberet calicem, statim, ait: *Obmutui, & non aperui os meum: neque de solatiis humanis jam sollicitus in silentio & spe ferre fortiter constitui, quæcunque ferenda essent.* NB.

2. Equidem non omnino nihil locutus est Dominus in sua Passione: sed raro, & paucis multa, ita ut Præses *silentium* ejus miraretur vehementer. Locutus est Apostolis dormientibus, Judæ osculanti, turbæ vincienti, servo colaphizanti, Cai-phæ adjuranti, Pilato interroganti, & mulieribus plangentibus. Adde septem verba in cruce prolata, ut, qui a Deo - homine didicimus *vivere*, a Deo patiente *pati*, a Deo moriente discamus *mori*. Singulis inhære paulisper: intelliges, *verba* esse Spiritus & succi plena, ad ædificationem spectatorum. Sed *silentium* multo mirabilius nituit in homine, de quo dixerant ipsi inimici: *nunquam sic locutus est homo!* Divina eloquentia fuit, per quam facile poterat se a cruciatibus liberare: sed ille maluit *per heroicum silentium* se flagris subicere, spinis configi, sub cruce fatiscere, clavis transadigi, in extremis doloribus mori, quam contra processum judiciale tot injuriis vitiatum vel *verbulo* protestari. NB.

3. *Reflexio.* Confundere, anima mea! ex hoc silentio de tua verbositate. Quando JESUS, ut tu facis, dolores suos obvio cuique exaggeravit? Quando JESUS timiditatem Judicis, ut tu de imperitia Medici facis, accusavit? Quando JESUS de Judæorum invidia, ut tu de exigua charitate Superiorum, aut infirmariorum, est questus?

In-

Intelligis generosi *silentii* materiam ? Non veto petere necessaria : quoniam & Jesum audio clamantem : *Sitio!* sed si quod petis, negatur, aut cum felle & aceto, puta, cum impatientia, lente, male præparatum porrigitur : volo, ut silens feras, quia Jesus quoque militem cum spongia silens excepit. Victoria opus erit haud dubie : sed nisi qui vincit, non coronatur. A silentio *fortitudo* est, quæ triumphat.

4. *Resolutio.* Intelligo artificium. Silentium optimum est *patientiae* exercitium, quoniam, per impatientiam vix aliter, quam *loquendo* peccamus. O ut mihi hæc doctrina fuisset cordi jam pridem : quam multa merita tanquam ex spinis rosas collegissem ex meis doloribus ! Fecissem *ex necessitate* virtutem, & *utiliter* passus essem, quæ nunc cum novi supplicii reatu tuli ! Vah dementia ! aliud me docet silentium Jesu mei. Injurias vinco amando *injurias* : dolores vincam persequendo *meipsum*, per silentium vindicando impatientias, per quas mihi, & aliis gravis fui. *Crede* in silentio, anima mea ! calicem a *Patre porrigi* : non bibes illum ? *Spera* in silentio, porrigi, ut, postquam homo inferior cessavit esse *sanus*, superior *sanctus* fiat. *Ama* in silentio, & osculare Dei etiam austeri manum : sancta est, vel cum ferit. Ita Sancti, cum ægrotarent, fecerunt.....

5. *Obsecratio.* O sancta schola, quam utilia doces ! Ecce ego me offero tibi, Jesu mi ! ad capiendum de me experimentum, quantum *in arte bene ægrotandi* vel ex hac sola Meditatione profecerim. Silebit os, loquetur cor ægroti. Licebit

bit flere , gemere , ejulare adeo , cum vis doloris cogit : sed *loqui* non licebit : & scilicet amplificare , querulari , murmurare. Silentium , prodigiosum silentium tuum , O Jesu ! peroret pro me ad Patrem , ut fortiter exequar , quod proposui.

Colloquium.

HÆc sit deinceps consolatio mea , ut affligens me , mihi non parcas , mi Redemptor ! *Pati tecum* consolatio est : sed longe maxima consolatio *pati propter te*. Sed quomodo *patior tecum* , si non *patior silens* ? si fugio potius *a cruce* , quam *ad crucem* ? In cruce tua exemplum , solatium , refugium invenio : *Exemplum* in perseverantia , cum posses descendere pro arbitrio : *Solatium* in causa , cum patiaris propter me : *Refugium* in vulneribus , ex quibus omnes gratiæ fluunt , quas mihi opto , cum oro : *Domine ! auge dolores : sed & patientiam auge !* Fugiendum ergo *ad crucem* est : *sub cruce* in silentio & spe erit fortitudo mea , per quam omnis acerbitas dolorum vincetur. Amor meus crucifixus est : si fugio a cruce , fugio ab amore.

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS sit fuga melancholiæ *in doloribus corporis*. In specie *Exercitium silentii* in morbis , & aliis cruciatibus. Qui ægrotat , credat se *vacare Exercitiis* , in quibus Deus velit , ut Spiritus renovationi sui indulgeat *ex ordine quatuor hebdomadam*. Ægrotabat ex apoplexia P. Xaverius
Rossy

Rossy S. J. Romæ. Anxius, quod deinceps futurus esset ad labores inutilis, in vota vocat Patronum suum. Sanctus dormienti videndum se præbens dixit: *Num crucem tuam libenter fers?* Respondit æger: *libentissime.* Cui Xaverius subridens ait: *valde mediocriter!* & addit: *ter sudabis, & post tertium sudorem sanaberis*, quod & factum est. Hem! *ter sudabis*, per dolorem *de abusu valetudinis* in prima hebdomada: per pudorem *de acedia in agendo* in secunda: per iracundiam *de ignavia in patiando* in tertia: & *post tertium sudorem sanaberis* in quarta. . . Ex Kemp. l. 2, c. 12.

Instructio.

Regulæ de Eleemosyna.

Quæ hic docet Ignatius de eleemosyna *corporali*, nempe *cui* sit dandum, & *quid*: atque adeo dandum esse *ex amore Dei* (secundum ordinem charitatis tamen, qui *cæteris paribus* præferendos esse consanguineos suadet) iis, quos ego commendarem amico, aut quibus me dedisse in hora mortis, & in die iudicii mihi gratularer: & dandam esse tertiam partem proventuum, sola necessitate suæ curæ relicta: Religiosus applicet pro eleemosyna spirituali, si corporalem ex defectu depositi, aut licentiæ dare non possit. Si possit enim, largitionem ipse etiam ex regulis Ignatianis constituet, si sapit. *Secus enim, quæ parasti, cujus erunt?* Porro *cui* impertienda sit animæ Eleemosyna spiritualis, si quæras, respondeo: si optio datur, ele-

ctionem, & ordinem circa animas juvandas constituendum esse, & præferendas illas, pro quibus major pugnat *obligatio*, quibus favet *affectus* purior, & ex quibus sperandus est *fructus* certior, quanquam minor. Memento, quibus maxime servivisse velles in die iudicii, die operibus misericordiæ corporalis, quanto magis spiritualis tam gloriosa! Quam poenitebit *obligationes* neglexisse, ut servires *affectui*, & affectui *ad eos*, in quibus ad frugem reducendis tempus & vires perdidisti, postquam etiam facile prospicere poteras, oleum & operam in illis perdi.

Quid vero, seu quantum *temporis* dandum sit animabus, sive petentibus consilia, sive confitentibus, sive directionem integram postulanti-
bus, sive ægrotantibus & moribundis, ex simili consideratione determinandum est. Tertia pars temporis merito designatur, ut pars una Deo supersit, animæque propriæ: pars altera vero corpori ex lege necessitatis. Verum ut tertia pars *sapienter* distribuatur in plures particulas, hoc opus, hic labor est pondere sanctuarii ponderandus. Certe qui neglectis his regulis, tempus aliis utilius tribuendum, mulierculis ter, quaterque in hebdomada pro confessione absolvendis impendunt, aut suum zelum per acceptionem personarum contaminant vestitum avidius intuentes, quam animam: in extrema die operæ suæ pretium minime ferrent labori æquale.

DIES OCTAVA.

Dies Lætitiæ.

De Fructibus vitæ melioris.

A Nimo *apraavis* affectionibus in prima hebdomada purgato : affectionibus *indifferentibus* in secunda ex regulis Christianæ moderationis limitatis : affectionibus *supernaturalibus* in tertia (utcumque invita natura) in gradum heroicum elevatis : non superest, nisi *cura perseverantiæ*, qui est scopus hujus diei, & fructus hebdomadæ quartæ, in qua meditamur *de fructibus vitæ melioris*, & intelligimus cum singulari lætitia (quæ est mater constantiæ in bono) quod dolores corporis compenset *resurrectio*, injurias *ascensio*, desolationes *amor* : & nempe Fides, Spes, Charitas, tria hæc.

EXAMEN.

De Regulis Zeli.

Z Eli exercitamenta maxime ad salutem animarum pertinent, quarum cura nobis vel *ex officio*, vel *ex occasione* incumbit. *Ex officio* ad nos pertinent Subditi, Auditores, Confitentes, Discipuli, Ægri & Moribundi, si Superiores, Concioanatores, Confessarii, Magistri, aut Parochi, vel Operarii sumus. *Ex occasione* curandos suscipere debemus, quos

DEus *præter expectationem* nostræ charitati commendat, sive ut doceamus ignorantes: sive ut *arguamus*, & confutemus errantes, atque errorem contumaciter tuentes: sive ut *corripiamus* malitiosos & suæ salutis, & alieni Scandali incurios: sive ut *erudiamus*, & adhortemur languentes opportune, si fieri potest: Si fieri non potest, etiam importune, nimirum opportunitate prudenter captata. Habes *materiam* Zeli, qui, ut sit sincerus, prudens, ac fortis, *ad formam* spectat.

1. *Zelus sincerus* sit, hoc est, *Serius*, non simulatus, & *purus*, qui non quæ sua sunt, quærat, sed quæ JESU Christi. *Serius* non est, qui se ipsum negligit. Nemo enim serio vult alteri bonum, quod ipse sibi non cuperet, si in alterius loco esset. *Simulatus* est, qui vel media inepta adhibet, vel apta procraftinat, vel aptiora minus aptis non præfert, cum potest. A diabolo exemplum cape: discēs, quam serio te perditum velit. *Purus* non est, qui inter personas distinguit: qui favores captat: qui offensas metuit, attendens ad eventus mere possibiles. *Purus* *Zelus* animas considerat tanquam essent *in statu separationis*: favoribus utitur *que ad aram*: offensas cavet *impedieturas majus bonum*, non autem irrationabiles, non Pharisaicas, non soli bono temporali noxias. Christi vitam publicam inspicere &c.

2. *Zelus* sit *prudens*, & circumspectus pro circumstantiis, quæ impedire, vel promovere eventum optatum possint. Multum enim refert: Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando rem agas. Propterea festina quidem, sed len-

te, ne quid *per impetum* fiat, nimirum si res moram patiatur. Certe nihil decernes tuto, nisi prius cum Josue saltem per breve suspirium Oraculum consulas. Nihil item, nisi præter te alios consiliarios adhibeas, qui idonei sunt ad ferendam sententiam in causa pia. Nihil insuper, nisi post auditos alios audieris etiam te, aliorumque sensus cum tuo contuleris. Adde & hanc observationem quod Zelus prudens non transiliat limites sui Status, & Officii, sive *in re*, sive *in modo*. Nempe ut omnis virtus moralis, ita etiam Zelus potest jam per defectum, jam per excessum peccare. Virtus in medio &c.

3. Zelus *fortis* sit, atque magnanimus. Si tu *incommoda* fugis a victu, a tempestate, ab habitatione valetudini metuenda: næ tu famosus Apostolus fies. Si tibi labor itinerum, si contentio dicendi de cathedra, si sessio diuturna in Sacro Tribunali, si hominum ruditas, cruditasque inter intolerabiles molestias numerandæ esse videntur: næ tu grandem messem in horrea inferes. Si tu contradictionum, calumniarum, mendaciorum, impedimentorum, quæ tuis conatibus obicientur, impatiens es: næ tu celeriter te subduces ex acie, ut extra teli jactum securius videas alios cum his monstris certare. Si tu post unam aut alteram impressionem sine fructu tentatam animo concidens solvas obsidionem: næ tu brevi tempore orbem terrarum Christo vectigalem facies. Si tu levi vulnerere perstrictus a viso sanguine expallescas: næ tu per mortis contemptum victorias alias, aliasque a diabolo auferes, regni tenebrarum formidabilis hostis. Ignave! si *fortis* est Zelus, amat incom-

moda, nutritur a molestiis, ab impedimentis accenditur, in ærumnis triumphat, stans & pugnans mori desiderat, neque desinit pugnare citius, quam vivere. Eja! ex hoc funiculo metire te, quantus sis gigas &c. Confiteor &c.

MEDITATIO I.

De Resurrectione Christi.

Præludium 1. Sepulchrum vacuum, & Angeli.

Præludium 2. Hæc dies, quam fecit Dominus: Exultemus!

Punctum I.

Christus resurrexit: certa est fides.

1. Christus resurrexit! quam multa dicimus uno verbo! Dicimus: Christus rediit de morte ad vitam: de morte violenta, infami, horrenda, ad vitam immortalem, gloriosam, beatam. Non ut alii a morte ab ipso suscitati revixit ad vitam plenam miseriis, iterum moriturus: sed resurgens ex mortuis jam non moritur: Mors illi ultra non dominabitur. O vita felix! felix anima tali unita corpori! beatum corpus tali unitum animæ! *jucundum commercium!* amicitia dulcissima in mutuam bonorum æternorum communicationem

ex-

exundans ! Frustra sumus. Nemo gaudium hujus commercii, cujus Resurrectio est radix, explicare ad captum potest. NB.

2. Verene autem resurrexit Christus ? Vere: certa est fides, a vaticiniis æque, ac a testimoniis. Vaticinia leguntur in Prophetis, in psalmis, in Evangelio, ubi Christus sæpe & clare suam post tres dies a morte resurrectionem prædixit, ipsis adeo inimicis præsentibus, qui propterea jusserunt custodiri sepulchrum. Testimonia sunt testium de visu tantæ multitudinis, & auctoritatis, ut homini sano suspicio nulla venire possit, utrum decepti sint, aut deceptores. Qui redivivum suis oculis viderunt, fuere *quingenti* : & visus est jam his, jam illis, quin alter de altero quidquam sciret : & visus est non semel tantum, sed *decies quinquies*, vario loco, vario tempore, media die : allocuti sunt, audierunt, palparunt : quomodo sapienter creduntur esse *decepti* ? Fuisse autem *Deceptores*, multo est minus credibile. Nam 1. cui bono de homine mortuo talem fabulam spargerent ? 2. Imo quanto suo malo cum tanta pertinacia sparsissent ? Et 3. Qua arte, quo medio, mendacium tam difficile creditu tot gentibus persuasissent homines nullius auctoritatis, nullius sapientiæ, nullius potentiæ, nisi quam Deus ipsorum verbis addidisset per prodigia, Deus scilicet fautor mendacii, & deceptionum amator ? NB.

3. *Reflexio.* Absit ! Sentio cum Augustino : aut per miracula promulgata fuit orbi fides resurrectionis : aut sine miraculo ? Si sine miraculo persuasi sunt homines, ut crederent : hoc ipsum fuit

summum miraculum, quia non datur medium *in tota natura* ullum, quod sufficeret ad subigendam Fidei Rationem pro hoc articulo. Itaque Christus resurrexit! *Certa est fides.* Et ex hac fide quis mihi animus esse debuit, cum JESUM in Statu humiliationis videbam? *Beatus, qui non fuerit scandalizatus in me!* dicebat ipse præmonens nos, facile fore, ut Divinitatem in ipso non cognosceret, qui crucem tantum intueretur, quin resurrectionis gloriam cogitaret. Non hoc ipsum contigit mihi? cur ergo crux me ab imitatione absterruit? Non animare ad patiendum tam celeris, & insignis mutatio debuit? NB.

4. *Resolutio.* Debit utique, sed non potuit, quia mentem non subiit. *Utrumque oculum* solebam in *moriente* Redemptore figere: hinc trepidatio! Debebam alterum *Resurgenti* servare: ita felicius patientiam mihi, & meis persuasissem. Ita lego fecisse Apostolos: neque unquam de crucifixione prædicasse, quin mentionem Resurrectionis adjicerent. Utilis observatio, & nostræ infirmitati opportuna. Passus es, Domine JESU! sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus, *Credo*, quia tu dixisti, qui æterna veritas es. Sed tu idem postea tertia die resurrexisti a mortuis: nec multo post ascendisti in cœlum, ubi vivis & regnas in secula, sub quorum finem venturus es judicare vivos & mortuos: similiter *credo*, quia tu dixisti, qui æterna veritas es. Ita nunquam scandalum in te patiar: nunquam a sequela absterrebor. Quantumcunque *superbus* sum, quantumcunque *avarus*, quantumcunque *mollis*: tolerabilem contemptum faciet *tua gloria*: tolerabilem ege-

egestatem tuæ divitiæ : tolerabiles dolores tuæ delicie : nam si compatimur , & conglorificabimur , hæredes quidem DEI , cohæredes autem tui. Enimvero magnifica promissio , cui comparatum momentaneum & leve est , quidquid *tribulatio* appellatur.

5. *Obsecratio.* Gloriose Victor mortis ! Quis det , ut *talem* totus mundus adoret ! Ecce ego : *mitte me* ! Pudet ignaviæ , quæ me ligavit hætenus , quo minus ore , opere , & calamo tuæ gloriæ Majestatem pluribus notam facerem ex lege vocationis meæ ! Resurrectio tua me ex tumulo evo-
cet , ubi inter pulveres factus sum pulvis , & terra terrena sapiens. Terra ! terra ! terra ! audi sermonem Domini ! Hoc dicit Dominus : *Redemptor tuus vivit ! Surge ! Vive Redemptori !* Non potes honestius vivere : non gloriosius mori. Sic est : nam Christus sic vixit : sic mortuus est : & resurrexit. Itaque , & quod est

Punctum II.

Nos resurgemus : lata est Fides.

1. Omnes resurgemus , ait Apostolus , sed *non omnes immutabimur*. O tristes denuntiatio pro illis , quibus resurrectio infelix erit ! Qui autem immutabuntur , ecce ! illis erit corpus spirituale : & corruptibile hoc induet incorruptionem , & mortale hoc immortalitatem. Redibit anima ad corpus , & inveniet illud *simile sibi* , subtile , agile ,

impassibile, luminosum. Quod si similis simili gaudet, collige, quam jucundum futurum sit *commercium* post resurrectionem, cum etiam in hac vita, nihil obstante dissimilitudine *naturarum*, & contrarierate *inclinationum*, adeo conglutinata sit anima corpori, & corpus animæ, ut sine summa violentia divelli non possint. NB. NB.

2. Verene autem resurgemus nos etiam? Cur dubitas, o bone? de potentia Dei hæsitās, an de voluntate? Cur autem, qui ex nihilo fecit nos, non queat ex pulvere nos reficere? Nunquid non est possibile apud Deum omne verbum? Ad voluntatem igitur quæstio pertinet. Quis vero de voluntate ambigat, qui vel Evangelium legit, ut de scriptis Prophetarum & Apostolorum non loquar. Certe quoties de die judicii, toties de Resurrectione narratio fit. Accedit Ratio, quæ ex appetitu innato nos docet, non partem hominis tantum, nempe animam, sed *totum hominem* beatum fore: esseque æquum, ut corpus & anima, sicut simul aut male egerunt, aut bene, ita communia habeant tam supplicia, quam præmia, sicut & monet Judicii clausula post resurrectionis historiam adjecta: *ibunt hi in supplicium æternum: Justi autem in vitam æternam*. NB. NB.

2. *Reflexio*. Certum est ergo: Etiam nos resurgemus! *Læta est fides*, fides sufficiens, ut omnes ærumnas hujus vitæ soletur. *Consolamini invicem in verbis istis*, inquit Apostolus, nempe in verbis de resurrectione: hinc solida solatia veniunt. Ego vero unde me, aut alios consolor? O vanitas vanitatum! A Religioso homine Laicus expectat

spectat solatium *ex fide*: & ego de motu, de potu, de conversatione, de nugis differo! Pudet meminisse! Nonnunquam ipsi de seculo homines solati sunt me per argumenta *ex Catechismo* petita, ut discerem, ubi fodiendum sit aurum, in symbolo nimirum, in Sacramentis, in decalogo, in Oratione Dominica, in Novissimis. Profecto Domine! si fides aliud nihil nos præter resurrectionem doceret, abundare solatiis & superabundare in omni tribulatione deberemus, scientes, quod non sint condignæ passionis hujus temporis. NB. NB.

4. *Resolutio*. Læta fides! tu mihi deinceps alexipharmacum, & communis medicina in omnibus malis eris, quoniam ipsi Filio Dei fuisti. Quoties de Passione narrabat suis, Resurrectionis memoriam non omittebat. *Ecce ascendimus Hierosolymam*, dicebat olim: & filius hominis illudetur, conspuetur, flagellabitur, occidetur: addidit: & *tertia die resurget*! quasi diceret: *brevis & levis* afflictio erit, *brevis*, quia non durabit tri-duo amplius: *levis*, quia resurrectio abunde compensabit cruciatuum dolores. O Sancti DEI, & vos præ aliis SS. Martyres, quam sedulo observatis hunc fontem solatii! hinc invicti in tormentis robur hausistis omnes: imo hinc lego jam ante Christum etiam fratres Machabæos bibisse tantam fortitudinem, ut quasi a *spe resurrectionis* inebriati tormenta atrocissima ne quidem viderentur sentire. Ecqua est ergo mea socordia, si medio tam expedito non utor? NB. NB.

5. *Obsecratio*. Inexcusabilis sum, si propter hujus vitæ mala a constantia deficio. Per sanctam Resurrectionem tuam, Domine! prohibe hoc malum

lum a me! Patiar! moriar tecum (aut, utinam propter te etiam) & tu me mihi restitues meliorem! Reposita est hæc spes mea in sinu meo: & non confundet me (ita mihi animus meus loquitur bene conscius sibi) non confundet...

Colloquium.

MAter Redemptoris mei, quam ille primam (ut fas est credere) redivivus sua præsentia recreavit, pia Mater! particulam minimam de illo solatio communica mihi, quod tunc animam tuam inundavit! O cælum! Quis me deinceps separare possit a charitate Christi? Verum in quæ ego vota effundor imprudens? Non mihi fides sufficit? Christus resurrexit: certa est fides. Nos resurgemus: læta est fides! *Fides* sufficit: *experientiam* aliis relinquo præordinatis a te, ut testimonium perhibeant de utroque articulo. Tu, bone JESU! adauge in me fidem: ita fiet, ut nulla me obstacula virtutis terreant. Fient prava in directa, & aspera in vias planas: imo si opus sit (adeo mihi animus crevit) montes transferam! ...

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS sit Obfirmatio in bonis propositis contra quascunque molestias. *Tertia die* resurrexit Christus: *tertia die* etiam nos resurgemus. Nam dies prima est *dies passionis*, secunda *dies sepulture*, tertia *dies gloriæ*: non potes expectare diem
ter-

tertium? Caro impatiens est: impera patientiam, & *expectationem*, usque in diem tertium. Tertia die grana frumenti mortuum reviviscet. Discipuli euntes in Emaus præ tristitia parum absunt, ut a fide deficerent. Jam *tertia dies est*, aiebant, & non vidimus JESUM! & ecce! medius cum illis ibat. Omnia tempus habent: Beati servi, quos, cum venerit Dominus, invenerit *expectantes*. Væ hominibus, qui nihil possunt *expectare*! Ex Kemp, L. 3. c. 16. Cætera pro more.

DISSERTATIO.

De nimio amore vitæ.

Conartor e duobus: desiderium habens dissolvi, & esse cum Christo, multo magis melius: permanere autem in carne necessarium propter vos! ita Paulus scribit Phil. 1. significans, non modo se credere, quod detur vita post mortem, sed illam a se desiderari præ hac: adeoque amorem hujus vitæ *moderatum* esse debere, ita ut nec vivere recuses, nec mori horreas. Hic Sanctorum est sensus, mortem pro janua intuentium, per quam intramus in vitam præsentem infinites meliorem, ut *fides* docet: destinatam nobis, uti *Spes* monet: omni dulcedine dulciorem, quod *amor* præstat. Itaque *amor vitæ futuræ* optimum remedium est contra nimiam affectionem *ad vitam præsentem*, cujus plerumque radix *natura* est, fructus autem *acedia*, quantumvis motiva supernaturalia, & zelum animarum prætexas. Simpliciter, & sine am-

ambagibus enim loquendo, consideratis omnibus, problema est, *præstetne diu vivere, an cito mori?* Disputemus in utramque partem: operæ pretium, & bonus effectus erit *moderatio affectionis* ad vitam longam, & *æquilibrium animi* in partem utramque. Jesus utrumque intueri nos vult in se, contemptum vitæ præsentis, dum in flore ætatis moritur: & desiderium sequentis, dum resurgens a mortuis jam non moritur, sed in gloria est DEI Patris.

P A R S I.

Rationes pro appetitu vitæ longæ.

PRO appetitu vitæ longæ stant Natura, Ratio, & Fides: Natura inclinationem ad amandam vitam in nobis genuit: Ratio alit: Fides sustinet.

Natura omnibus animalibus communem esse voluit horrorem mortis, & vitæ amorem: atque hinc fit, ut omnia curam se servandi habeant: omnia imminentibus periculis, quantum possunt, resistant. Vita igitur *bonum naturæ* est: inclinamur enim non nisi ad bonum, saltem apparens. Habet nempe vita longa ex naturæ thesauris has prærogativas, 1. quod, sicut mortuis nullus est bonorum sensus sive corporis, sive animi, sive fortunæ: ita vita fundamentum sit, cui omnis felicitas temporalis innititur. 2. quod deinde per vitæ protractionem usus bonorum præsentium fiat in dies amabilior, scilicet prout a puero usque in adultam ætatem sensuum perceptio suas imagines

ap-

appetitui sensitivo vivacius exhibet. 3. quod tandem cum annis experientia crescens bona vera ab apparentibus distinguere doceat, detegatque fallacias, per quas fit, ut aliqui suam beatitudinem in somniis ponant. Quanquam quid disputare juvat? diu vivere bonum est etiam misero, quia semper melius est esse, quam non esse: unde fit, ut pro vita vel in annum producenda multi atrocissima quæque a Medicis patiantur.

Et probat *Ratio*: nam etsi vita sit plena miseriis, si per singulas ætates eamus (Quid enim est infelicius infantia: & quis vellet in uterum Matris reverti? Pueritiam quæ debilitas corporis, & stupiditas animi sæpe infra conditionem brutorum dejicit? Juventuti quæ tum ignorantia, tum præcipitantia infesta est? ætatem virilem quanti labores premunt, & quæ curæ, quæ infortunia circumstant? Senectus autem nonne tota est morbus, & ipsa contemptio? Quid? si ab *ætatibus* ad *conditiones* vertamur? singulis inhiamus, quia speramus ex qualibet beatos nos fore: & quis non decipitur? Conditio sive imperantium, sive famulantium, sive mixta sit: cum adepti sumus, quis vivit contentus?) etsi, inquam, vita sit plena miseriis: tamen *sana ratio* prohibet seipsum occidere eo fine, ut miseriæ finiantur. Nempe miseriæ faciunt, ut vita non sit bonum purum a malis, imo bonum difficile: sed non faciunt, ut *nullum sit bonum*: neque ut propterea *suavis sit mors*. Itaque nemo sapiens laudat Suicidam ex impatentia malorum in seipsum furem. Semper enim stulti est eligere malum *majus* ad effugiendum *minus*. Malum autem majus omnibus malis physicis

cis esse mortem evidens est *per rationem*, quæ mala maxima censet esse, quæ sunt *lethalia*, eoquod *ultra mortem* nullum malum sine revelatione cognoscamus per ideam distinctam, & claram, sicut ipse Dominus insinuare voluit, ut opinor, cum vetuit timere eos, qui postquam occiderint corpus, *non habent ultra*, quod faciant.

Adde, quæ *fides* docet de vita longa, quantum serviat ad obtinendam veniam, ad acquirendam gratiam, ad cumulandam gloriam: bona omnia habes in uno bono, si uti, ut decet, velis. Equidem verum est, quod DEus sæpe *gratiam* faciat *tollendo vitam*, antequam malitia mutet intellectum, & voluntatem pervertat, quale exemplum habemus in infantibus ab Herode occisis: verum item, quod mors *pæna peccati* sit, per quam nonnunquam reatus *pænae alterius* omnis tollitur, ut in Martyribus sit, qui florem ætatis DEO suo sacrificant: sed non ideo falsum est, quod vitæ prolongatio *proemium* sit, parentes honoranti promissum: quod annorum abbreviatio supplicium sit impiorum: quod per *patientiam DEI* (sicut parabola de ficu nobis indicat) multi ad salutem, multi ad sanctitatem perveniant, æternum perituri, si DEus filum vitæ ante tempus præcidisset. Quid de Magdalena, de Paulo, de Augustino: imo quid de Davide, de Petro, de mille aliis, si DEus eos in flagranti, sicut Angelos, tulisset de medio, factum esset? & cui, si beneficium longioris vitæ non habuissent, cui deberemus exempla tot pœnitentium, tot Confessorum, tot Apostolorum? labores *pœnitentiæ heroicæ* exigunt multos annos; viam ad illustrem
sancti

sanctitatem non ambulamus una die : regna barbara, & inculti populi non transformantur in Christianos una hebdomade, aut uno mense : successive fit motus, & ab uno extremo transire ad alterum non transito medio non est actio virtutis humanæ : *beneficio temporis* hæc prodigia fiunt, beneficio vitæ longioris, quo utimur ad obtinendam veniam, ad acquirendam gratiam, ad cumulandam gloriam.

Beneficium ingens ! At Sancti, ais, nihilominus leguntur mortem sæpe optasse, modo *ex horrore peccati*, cui obnoxii sumus, dum vivimus : modo *ex amore DEI*, quem sciebant, nunquam perfectum fore, priusquam illum a facie ad faciem intuebimur : nonnunquam etiam *ex tædio vitæ*, tot calamitatibus plenæ, & suis intentionibus obstacula obicientis invincibilia : unde moriebantur cantantes, & læti, cum diceretur illis, quod in domum Domini invitentur. Respondeo : multi optarunt cito mori, sed multi etiam diu vivere desiderarunt, & quidem alii similiter *ex odio peccati*, quod in se, & aliis cupiebant videre abolitum ex radice, probe gnari, quod subinde peccare leviter sit vitæ *per accidens*, quippe *per se* intentæ ad agendam poenitentiam, non ad culpam multiplicandam : alii quoque *ex amore DEI*, cujus causa Ignatius noster dicebat malle se vel *salutis incertum* diutius vivere, quam cito mori, si modo certa spes esset lucrandæ animæ, quam secum DEO sisteret. Quod autem aliquos *tædium vitæ* incesse, vix probabile est, fuisse *deliberatum*. Opinor, fuisse tædio simile, quod Salvator de sua morte concepit, & scilicet volens sensit, sed

sine consensu sensit, quod adjecta protestatio : *non sicut ego volo , sed sicut tu !* abunde declarat. Quod vero mortui sint cantantes, significat, non quod vitam non amaverint, sed quod DEum amaverint magis : & hic ipse amor exigat promptitudinem ad itinerandum in patriam, qua hora DEus diligens me, & a me dilectus vocaturus est in amplexum. *Non recuso laborem*, ajebat S. Martinus, *si adhuc sum populo tuo necessarius !* Ita omnes Sancti loquuntur, quæ loquela manifestos facit, quod vivere diutius vellent, si adhuc vita necessaria sibi esset ad obtinendam veniam, ad acquirendam gratiam, ad cumulandam gloriam. Acquiescunt autem divino judicio, si etiam minus, quam vellent, divites, ingrediantur in cœlum. Appetitum igitur vitæ longæ esse appetitum rei bonæ Natura, Ratio, & Fides probant. Sed audiat modo etiam altera pars pro appetenda celeri morte perorans.

P A R S II.

Rationes pro appetitu naturæ mortis.

Q UOD Mors *malum naturæ* sit, negari non potest: alias vita bonum non esset, pro quo vitæ auctori gratias deberemus. Mors enim est privatio vitæ. Verum hic sensus est *appetitus animalis*, quia vitam rationalem non tollit Mors. Quæstio autem est de morte *hominis*, non *bruti*. Bruti bonum summum est vivere: proin malum
sum.

summum mori: quid mirum, si omni contentione contendit vitam diu servare? Sed nostra quæstio circa *appetitum rationalem* versatur, utrum scilicet rationabile sit, mortem ante tempus naturæ definitum desiderare? Consulamus Rationem Status præteriti, præsentis, & futuri.

Status præteriti Ratio sicut omnem *metum*, ita multo magis omnem *appetitum* mortis excludit. Fuit enim Status ille Status innocentiae, & Status elevationis præterea, qui si durasset, sicut peccatum nunquam, ita nec mors intrasset in mundum: abundassemus omnibus bonis paradisi: nec superfuisset cupiditati nostræ aliud objectum, quam supernaturalis possessio, atque fruitio DEI. Postquam autem peccavit Adam, & in exilium pulsus fuit, ipsa denuntiatio mortis beneficium fuit. Pone enim Adamum immortalitatis dono non fuisse privatum: non vides, futurum fuisse *æternum* miserum? Cogita, cum quantis ærumnis conflictari deberi infelix per annos, quos vixit, non gentos, & ultra: non ultro consentis mecum, summam calamitatum *ex vitæ longitudine* fluxisse? Ego profecto nihil dubito, quin Adamus quam sæpissime mortem *appetitu rationali* appetierit, quantumvis *animalis* forsitan repugnaverit. Considerando itaque Statum, in quo nos posuit jam olim nostri Proto-parentis culpa mors beneficium est, tantoque majus, quo citius finem malis tam physicis, quam moralibus facit. Quanquam ergo *per se* mors malum naturæ sit, tamen optabile malum est *ex suppositione peccati*.

Ratio Status *præsentis* confirmat Rationem Status præteriti. Omnibus melius est cito mori

C c 2

quam

quam diu vivere, *probis*, quia citius accipiunt denarium, & de sua salute securi fiunt: *improbis*, quia minus cumulant acervum suppliciorum, si a morte matura comprehensi, citius coguntur a sceleribus multiplicandis desistere. Recte proin Job *contra vitam* insurgit, & maledicens natali suo exclamat: *Pereat dies, in qua natus sum!* Paulus autem *pro morte* ait: *Esse cum Christo multo magis melius.* Et Simeon *in morte* cum cantu: *Nunc dimittis servum tuum, Domine!* Congrue ad illud Eccl. 7. *Melior est dies mortis die nati- vitatis*, scilicet, quia *in Statu naturæ reparatæ*, in quo nunc vivimus, mors non solum finis malorum est, quibus premimur, sed etiam initium bonorum, quæ speramus, & cupimus, cum dicimus diebus singulis: *adveniat regnum tuum!* Horreant ergo mortem, qui spem non habent: nos *Ratio Status præsentis* convincit, Christiano mortem inter mala numerandam non esse.

Idem *Ratio Status futuri* evincit. Mori in flore ætatis grave est, quia cupis pœnitentiam agere, merita augere, animas lucrari, Sanctus evadere non unus de vulgo, sed primi Ordinis. Pia desideria sunt, sed desideria tandem, apud eos, qui mori metuunt inefficacia, & experientia teste nunquam habitura effectum. Amor vitæ longæ sæpius pigros & timidos facit, quam ferventes ac generosos. Inspice Sanctorum catalogos: mentior, si vel unum reperiās, qui sanctus evaserit (exceptis Martyribus) nisi jam ante annum vitæ quadragesimum serio se studio sanctitatis impenderit. Provoco ad illos præterea, quibus DEUS vitæ longioris gratiam post morbum
ls-

lethalem fecit, ex ipso limine æternitatis in vitam revocans. Age! si vir es: fatere candide: nostine aliquem, qui deinceps sanctius vixerit? Lazarum inter Divos colimus: ex tot aliis, qui a mortuis resuscitati sunt sive a Sanctis, sive ab ipso Christo, novi ne unum quidem, qui redditæ vitæ beneficio usus fuisset ad excellentem in virtute profectum. Nimirum quotquot sub quocunque prætextu longæ vitæ amore capti sunt, sibi parcent, ne vires, ut ajunt, destruant ante tempus: & qui sibi parcent, nunquam sancti erunt. Contra, quid fit? alii induciis abutuntur ad thesaurizandum sibi iram in die iræ, fiuntque pejores, quam erant: alii manent, qui fuerant, nec hilum a castigatione correcti: alii, si ad tempus emendantur, non perseverant: resiliunt fatigati a viæ asperitate: nihil est, unde speres de illis bene.

Non est igitur ratio, cur potius solliciti simus, ut *diu*, quam ut *bene* vivamus. Administratores vitæ sumus, non Domini. Si destruimus per gulam, per iram, per libidinem, per mærorem, per labores pro Mundo, pro Carne, pro Diabolo: enimvero homicidæ sumus, quippe qui invito Domino bona non sua prodigimus. Si autem *in obsequio Domini* te tollat mors opinione maturior: Euge! serve bone, & fidelis! vixisti vitam utilem: lucratus es alia talenta: intra in gaudium Domini, ad cujus mentem vires corporis & animi sedulo impendisti. Vivimus enim, ut moriamur: morimur, ut vivamus: Bona vita bonam mortem affert, bona mors æternam vitam. Quis non videt, vitam rationabiliter appeti posse semper *ut medium*, nunquam *ut finem*: & si quis ut

finem appetat, appetitum illum esse animalis, non hominis, minus Christiani, minime Religiosi, sicut primum docet Fides, alterum Spes, postremum Charitas: quod consideranti patebit. Ex hac radice quis fructum bonum expectet? & qui sunt tales, ut quid terram occupant sibi, DEO, & mundo inutiles? homines superflui, supernumerarii, graves communitati, molesti singulis, ut vespæ, ut muscæ, ut pulices, ex alieno sanguine se alentes, sine suo labore.

Conclusio.

EX his, Lector bone! ipse decide quæstionem: præstetne diu vivere, an cito mori? Si interrogas de meo sensu, respondeo, curam longæ vitæ relinquendam esse DEO, bonæ habendam nobis. Ita virtus erit in medio, & affectio ad vitam moderata. Qui nimiam curam habent, timidi sunt, atque ad obviam difficultatem metuentes cuticulæ suæ, quærunt excusationes: differunt executionem: perdunt constantiam. Qui nullam habent, temerarii sunt, & ultro etiam non vocati ab obedientia, aut a charitate, per impetum se obtrudunt laboribus ac periculis, quibus pares non sunt. Virtus in medio. In utroque extremo moriemur: sed non in sapientia: desipit enim, & qui diu vixit, sed nulli bono; & qui cito moritur, si mortem ultro provocavit: virtus in medio, ad Apostoli sensum, dicentis: Mibi vivere Christus est, & mori lucrum, quasi diceret: vivere cupio, quamdiu vivendi causa honor Christi est: in hoc conatu si morior, mori lucrum est, quandocunque moriar,

riar, secus ac illi, quibus mori summum detrimentum est, quia vivere Bacchus fuit, Venus fuit, Mars fuit, Neptunus fuit, Mercurius fuit. Multa ferunt, faciuntque, qui his Diis serviunt, serviendoque vitam abbreviant, sed cum moriemini, miseri! ubi erunt Dii vestri, quibus vestra comoda, opes, famam, valetudinem, vitam sacrificastis? Surgant tunc! opitulentur! mercedem dent! Inanissima solatiola! Resolvimus quaestionem: si quis vivit, ut Paulus, melius est diu vivere: si ut Nero latro Pauli, melius est cito mori. Ethnici scribant Ethnicis: *si vales, bene est!* falsum scribunt, quia *ex fide* non vivunt. Moriantur, quibus hæc una cura est, diu vivere, & nulla, bene vivere! Nemo dignus est diu vivere, nisi qui paratus est cito mori. *Cautelam* imperat Prudentia: sed Ratio Status & Officii exigit *fortitudinem*: ambæ virtutes bonum militem formant, si simul sint.

MEDITATIO II.

De Ascensione Christi.

Praeludium 1. Mons Oliveti, & impressa Salvatoris vestigia.

Praeludium 2. Cupio dissolvi: & esse cum Christo.

Punctum I.

Vale Terra!

1. Suspirium est animæ *fastidientis terrena*, cum videt JESUM in cœlum ascendere. Job teste Scriptura accepit post exantlatas fortiter ærumnas *omnia duplicia*, quæ antea possederat: cur DEUS Pater Filio propter se passio & mortuo non similiter regnum designavit *in terris*, in quo bonis omnibus frueretur? Fuerunt, qui talia somniarunt, docentes Christum *per mille annos* post resurrectionem cum Electis suis regnaturum esse in terra. Merito damnatus est error tantis meritis, quanta Christi sunt, nimium quantum injuriosus. Quid enim sunt bona terræ? NB. NB.

2. Terra sunt, quam ventus difflât: digna affectu sint? Equidem si in terris esset aliquid dignum JESU, terras dedisset Pater: non dedit: indignas ergo æstimavit, quas *præmii nomine* largiretur non dico potentiis animæ, sed corporeis adeo. Grave præjudicium contra illos, qui tanti terrena æstimant! Indignæ sunt, quibus Christus indulgeat oculos suos, aures, nares, palatum, manus, ut oblectet. Corpus *mortale* afficere ista utcumque possunt: non corpus, quod induit *immortalitatem*. Quem autem *deliciæ* non afficiunt, quomodo afficient *divitiæ* terræ, quæ non alium usum habent, nisi quod ad delicias serviant? *Honores* supersunt, qui forte cor Christi trahunt ad se: Quo funiculo? *Honores animi* bonum sunt, non

non corporis : unde igitur corpus voluptatem ab honoribus capiat ? Et qui demum honores exhiberi a Mortalibus possunt *immortali* ? Vale terra ! Nihil habes in sinu tuo , nihil , ajo , unde Christi *Humanitas* posset se esse præmiatam putare. Sint bona tua præmium *impiorum* , qui spem non habent præmii cœlestis : præmium *Electorum* esse debet ejusmodi , cui simile quid nec oculus viderit , nec auris audierit , nec in cor hominis ascenderit. NB. NB.

3. *Reflexio.* Anima mea ! utinam sic pridem sensisses ! Nunc quantum boni temporis male periit in oculorum , in aurium , in narium , in gulæ , in corporis deliciis male aucupandis , pejus usurpandis , pessime frequentandis ! Heu ! Qui abrenuntiasti sæculo , & omnibus pompis ejus jam infans , & qui eandem abrenuntiationem postea vir sciens ac volens per solemnia vota confirmasti : insensate ! Quis te fascinavit , ut redires ad siliquas , quas fastidire jam cœperas ? Ægypti cepe & allia præ fructibus terræ sanctæ sint tibi ? Mensa Religiosa desipit : secularium cibi melius cocti sunt , & vina generosius influunt ! Solitudo mater est melancholiæ : ludere , equitare , venari exercitia sunt recreando animo opportuna ! Non habeo , unde jucunde me occupem ! Eja : Musica , spectacula , libri curiosi , otiosæ visitationes tempus fallant ! Hæc tu ? ..

4. *Resolutio.* Sancte Fundator mei Ordinis ! Regulæ tuæ , ad quarum normam ratio vitæ meæ deberet exacta esse , regulæ tuæ hanc disciplinam probant ? hunc Ordinem diei constituunt ? Vestis

hæc contradicit: reclamationem hæc domus, & clausura: Professio mea altissima voce obloquitur: & seculares offenduntur, cum vident, Religiosos circumcursare per domos suas, non quia id obedientia, aut charitas jubet: sed ut diverticula quaerant, & solatiola pro suo corpusculo emendicent. Pudenda prostitutio characteris! Nam quis credat, professionem sanctitatis cum exercitio sensualitatum componi posse? Væ Superioribus, ex quorum sive timiditate, sive socordia disciplina regularis fatiscit! Quanto melius est mihi, sensuum voluptates contemnere? *Contemptus* omnem appetitum subigit, & freno circumdat. Vitam Cœlitum in terris ages. . . .

5. *Obsecratio.* O facile remedium! Et quidni contemniam terræ bona, postquam JESUS in cœlum abiit? Vanitas, afflictio, periculum proprietates sunt, quas JESUS in bonis terræ detexit. Quid? Bona talia mihi meo amore digna censeantur? imo nec *aspectum*, minime *affectum* merentur. Pœnitet aestimasse! Ad majora me esse natum ab illo didici, qui pro me mortuus est, non utique, ut vitam in terris æternam viverem, sed ut feliciorum expectarem in cœlis. Trahe me post te, o JESU! trahe vel renitentem! *per tuam admirabilem Ascensionem* obtestor. Et lo! trahor. O terra! æternum vale! . . .

Punctum II.

Salve Cœlum!

1. Salve Cœlum! ad te omne desiderium anhelat. Quot *stellæ* micant, tot *linguæ* clamant, quod

quod tu sis bonum, in quo sunt omnia bona. Infernus *locus tormentorum* vocatur: quidni Cœlum *locum deliciarum* vocemus? Certe locus est, ubi vivemus *æternam vitam*, & vitam non modo *omni malo*, sed etiam *metu mali* vacuum. Satis est: nam quid dicamus amplius? Quis nescit, quam dulce sit *vivere* vel inter mille molestias? Quis Regum non omnibus thesauris suis vitam *mille annorum* vel mediocriter tranquillam emeret? Me autem expectat *æterna vita*, vita, cujus *nulla pars* futura est tristis! Quid *ultra* velim? NB. NB.

2. Multum *ultra* ut velis, vult Deus. Dixisti, *quid non sit* Cœlum: expende, *quid sit*. JESU! per infinitas misérias tu Cœlum emisti mihi, & tibi: *ex pretio emptionis* intelligo pretium mercis. Beatitudo, ajunt, est *omnium bonorum secunda possessio*: & recte ajunt: nam ne Deus quidem aliter beatus est, quam quod possideat *omne bonum*, & quod *secure* possideat. Cœlum locus est huic possessioni decretus. Qualis hic locus esse possit, intelligo, si considero, *quis* condiderit: *qualis actu sit*, concludo, si attendo, *cur* condiderit. Cœli Conditor Deus est, Architectus infinitæ *potentiæ*, cui nihil resistit: infinitæ *Sapientiæ*, quem nihil latet: infinitarum *opum*, ita ut nihil opus sit expensas metiri: nihil igitur cogitari potest, quod obstat, quo minus magnificentia Domus Domini *omnem facultatem intellectus*, & *omne votum voluntatis* possit superare. *Actu* autem quod superet, quis ambigat, si sciat, quod Deus Cœlum creaverit *diligentibus se*, sive Electis suis, & Capiti Electorum Filio suo? Euge! Qui tanta bona concedit *inimicis suis*, quanta tot homines de-

dementant: quanta necesse est illa esse, quæ præparavit amicis? NB. NB.

3. *Reflexio.* Viden', quid *Ratio* de Cœlo judicet? cur ergo *tu sensus* interrogas, qui penetrare nubes non possunt? Quid miraris, si illi tibi *bona terræ* laudant, vident: *bona cœli* non laudant, quia non vident: Ah! hinc illæ lacrymæ sunt, quas propter jacturam bonorum cœlestium nunquam, sæpe propter jacturam terrestrium male sanus profudi! Tantum bonum, quam *nullo desiderio* desideravi! tam languido sane, ut nesciam, quid electurus fuisset, si optio data esset aut in terris commode æternum vivendi, aut celeriter ascendendi in Cœlum. Anima vilis! quousque tuam dignitatem inclinas? . .

4. *Resolutio.* Sursum corda! sursum ad cœlum! ibi *pars gloriæ Christi* ero, quia *pars captivæ* captivitatis, quam solutis rudentibus inferni cœlo asseruit. Ita! *Pars gloriæ tuæ*, Christe, ero! & o utinam non sim exigua pars, sed mecum *turbam animarum* traham ereptam inferis. Nolo *salvus* esse, nisi Salvator sim! Audax resolutio est, sed quis prohibeat ita velle, postquam tu voluisti, ut essem *Piscator hominum*? Ardua vocatio est, sed cui obsequi stat fixum animo: nolo ingredi Cœlum *sine comitatu*! Redi, ah! redimale perditum tempus, quod debebam *animabus*: & *nugis* dedi! Heu! Quis esse *potuisset*? Quis *debuisset*? Quis *fui* in sacro tribunali, in schola, in catechesi, in cathedra, in omni officio? O *interrogatoria* mæroris plena! Quis esse *potuisset*, si talenta: quis *debuisset*, si genus vocationis: quis *fui*, si applicationem, & executionem considero? Et
ecce!

ecce ! jam prope effluxit clepsydra : vix aliquot minuta supersunt vitæ : neque cogitas , quid adhuc facere possis, & debeas ? Cogito in amaritudine animæ meæ : & quodcunque potest manus mea , instanter operabor. . .

5. *Obsecratio.* Tu qui una hora laborantibus non negasti denarium, *ultima hora* accedentem ne rejicias ! Heu ! tota die steti otiosus in foro , non quia nemo me conduxit (nam o quoties insonuit auribus vox JESU mei : *abi in vineam meam !*) sed quia laborare non lubuit. Pudenda confessio hominis aspirantis ad cœlum, quod non est *eleemosyna*, quæ otianti porrigitur, sed *merces Operarii* pondus diei, & æstum ferentis alacriter ad Filii Divini exemplum. Ne sit exemplum sterile, adde auxilium, JESU mi ! & vi *gratiæ vim inertiae* in me vince ! saltem *finis* coronet opus. . .

Colloquium

PRO ! Quam sordet mihi terra, dum Cœlum aspicio, O utinam *maturius & frequentius* aspexissem : quantum *stimulasset* inertiam meam hic aspectus ! quantum *animasset* ad continuationem laborum ! quantum *recreasset* lassatum ! Nunc sentio desiderium cœli, postquam tota vita *dignum cœlo* feci nihil ! Nunc *cupio dissolvi*, cum jam corruit carcer ! cupio *esse cum Christo*, a quo hucusque longe fui ! Cupio post Christum in cœlum ascendere, cum nesciam, an mihi paraveris locum in domo Patris tui, JESU mi ! In quo enim loco ego me ponerem, si optio foret ? Heu ! qui neque inter
in-

innocentes, neque inter pœnitentes sedem invenio: scilicet inter Apostolos aliquam, inter Martyres, inter Doctores, aut Confessores inquiram? Ego? *Quis ego?* O me infelicium omnium infelicissimum hominem, si tu dicas mihi: *Nescio te!* si clauferis mihi cœlum: si æternum necesse sit exulare a patria, & *esse foris!* ...

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS sit *novus fervor* ad continuandos labores, sic, quasi huc usque fecisses nihil. Commune est Ascetarum principium, animam, quæ proficere velit, oblivisci debere omnium, quæ bene fecit: & quotidie novam vitam incipere, quasi in hanc diem nunquam Deo vixisset. Doctrina est S. Pauli, dicentis: *Fratres! Ego me non arbitror comprehendisse. Unum autem: quæ quidem retrosunt, obliviscens: ad ea vero, quæ sunt priora, extendens meipsum, ad destinatum persequor, ad bravium supernæ vocationis Dei in Christo Jesu.* Phil.

3. Ex Kemp. l. 2. c. 1. Cætera pro more.

Con-

CONSIDERATIO.

De Actibus Charitatis erga Proximum.

SI longa vita optabilis est, profecto non ex alio capite magis optabilis est, quam ut diutius possimus prosequi officia charitatis erga proximum, quæ Christus tanquam *sibi* facta æstimat, & remuneratur. Qui diligit proximum, *legem* implevit: ergo qui *perfecte* diligit, etiam assecutus est *perfectiorem*, & perfecta erit dilectio, si diligimus *omnes*, si *propter Deum*, si *eo modo*, quo Christus dilexit. Fuit autem Charitas Christi *agens*, fuit *patiens*, fuit *compatiens*. Fac similiter, attamen ex regulis Zeli.

§. I.

Charitas agens.

CHRISTUS omnem Judæam & Galilæam pertransiit *benefaciendo*, & sanando omnes, occasione exercendæ charitatis utendi semper avidus. Benefaciebat vero

1. *Corporibus*. Cæci vident, surdi audiunt, claudi ambulant, muti loquuntur, ægri sanantur, mortui resurgunt. *Spiritualiter* eadem miracula patrandi neque tibi aut facultas deest, aut occasio. Sed & opera misericordiæ *corporalia* Charitas ambit,

bit, non ignara 1. in quanto sint pretio apud Christum, qui propterea in die Judicii se hæc opera laudaturum esse promisit, nec laudaturum modo, sed & præmiaturum, ne forte minus æstimentur a nobis, quam ipse velit. 2. Quam multum profint exercenti illa, sicut ex hac causa omnes Sancti sedulo exercuerunt, occasionem non solum nullam negligentes, sed etiam inquirentes, ideoque in itineribus suis non aliud diversorium, quam hospitale, sibi eligentes, ubi poterant. Nempe Actus heroici exercendi non est frequentior occasio, quam in his operibus: & occasio, sicut furem facit, si male, sic Sanctum, si sancte utaris, ita sicut Samaritanus est usus, Servatoris imago. 3. Quam vim habeant ad animos nobis conciliandos, quandoquidem *Opinio Sanctitatis* non per aliud medium certius comparatur, quam per austeritatem vitæ, & per opera misericordiæ, per quam proxime ad DEum accedimus. Videant illa homines, & glorificent Patrem: non quiescimus in æstimatione hominum: ordinamus *ulterius*, & tanquam medio utimur ad animas lucrandas per corpora. Una regula observanda est, ne fiant cum detrimento boni melioris. *Non est æquum nos relinquare verbum DEI*, ajebant Apostoli: & *ministrare mensis*, Act. 6.

2. *Animabus*. Pauperes Evangelizantur! ex notis una est, per quas Messias cognoscitur, sine discrimine omnes salvos fieri cupiens, & pauperes insuper præ divitibus ac nobilibus juvans, quippe pluribus subsidiis indigos, & pœne omnibus carentes, paralytici instar, qui 38. annis hominem non habuit juvantem se, ut descendere in aquam posset, cum movebatur. Charitas discrimen non

facit: Interesse facit, ambitus facit, non raro carnalitas facit, ut Zelatores animarum æmulationibus collidantur, atque sicut discipuli Joannis contra discipulos Christi Jo. 3. invidia concitentur in iram, neque sine scandalo in maledicta, & convicia erumpant. Tanquam cum animabus *separatis a corpore* si charitas agit, tunc bene agit. Quem sanguis, forma, vestis, munuscula, affectio ad curam animæ trahit, est pseudo-Apostolus. Juvat excitare *amorem tenerum* erga pauperes, & plebeias personas, tanquam si mere *cum filiis Principum* ageres. Magni sane faciendus est, quisquis Christo visus est dignus Divini sanguinis pretio. Optimum consilium est, magni æstimare *amorem pauperum*: parvi æstimare *amorem Grandium*. Animus sic comparatus serviet omnibus *sine discrimine*, quia *propter DEum* serviet, qui non est personarum acceptor.

§. II.

Charitas patiens.

NON est possibile, ut amantem proximum nulla adversa excipiant, maxime *in cura animarum*. Sæpe labores nostros frustrat obstinatio hominis, quem juvare vellemus: sæpe inimici domestici ejus: sæpe illi ipsi, qui in salutem animarum cooperari deberent, & possent. Adde difficultates, & incommoda, quæ tanquam vitæ Apostolicæ propria Paulus enumerat, 2. Cor. 11. Adde pericula fluminum, pericula latronum, pericula a falsis fratribus, quæ idem ibidem recenset, congrue ad vaticinium, denuntiaturum a Domino, cum illum, ut

R.P. Neumayr via Comp. Dd esset

esset *vas electionis*, vocavit: Ego ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati! Act 9. Recte igitur, prima proprietas charitatis *patientia* est: *Charitas patiens est!* Optandum, ut, quisquis amat animas, *patientie* se ex affe addicat. Adhibeat industrias, multiplicet artes, variet inventiones, transcendat obstacula, objiciat se, sua commoda, suam sanitatem, suam vitam, uti milites faciunt, cum ad capiendam urbem expediuntur. Ita enim Christus fecit, ut salvet: ita diabolus facit, ut perdat animas. Eja!

1. *Imitare Christum.* Vocat te, Dux simul, & Miles. Dux, qui cum jussit prædicari Evangelium in universo mundo: etiam te, Religiose, Exercitui suo adnumeravit. Dedisti nomen: jurasti homagium: desertorem vexilli manet patibulum: certa, ut *bonus Miles*. Miles Christus exemplo præivit, nullas gregarii partes detrectans, usque ad defatigationem, usque ad sanguinem, usque ad mortem. Sequere fortiter, & preme vestigia. Qui dixit: *venite post me!* etiam vires sequendi dabit. Juvat sequentem verbo: *non potestis una hora vigilare mecum?* Juvat exemplis in malis omnis generis: a nullo se ipse exemit. Juvat auxiliis gratiæ: *venite ad me: reficiam vos!* Adjutum autem per gratiam coronat gloria, non falsa, sive per somnium: non vana, sive ad speciem: non peritura, sive simili gloriæ floris, quæ hodie est, & cras in clibanum mittitur: sed gloria coram DEO æterna, per quam vera hominis *excellentiæ* splendet. Vir bone! ut quid terram occupas? Labora! labora ut bonus Miles Christi, non Mundi! Non potes *utilius* vivere: non potes *gloriosius* mori.

2. *Imitare Diabolum.* Pudeat *patientiore* esse diabolum in perdendis, quam te in salvandis animabus. *Torquetur* miser: neque furor quietem permittit. Est *patiens* furor: abjicit se ad vilissima ministeria, ad laboriosissima, ad molestissima: neque curat, quod ex damnatione cujuslibet animæ suæ ipsius crescat supplicium. Est *contumax* furor: neque cessat tentare aleam, quamdiu vel tenuis spes est sternendi animam. Si hodie non vici, inquit, cras vincam! & redit cras, licet incerta iterum victoria sit, & nullum lucrum, nulla gloria, etiam si vicerit. Est insuper *insatiabilis* furor: & quo plures animas egit in retia, pluribus inhiat. Adeste Apostolici viri! Quot sunt, qui similiter fervent, & quorum dura (sive durans) est, sicut infernus, æmulatio? Quem vestrum non fatigant fastidia in cura animarum devoranda? Quis non frangitur a desperatione fructus ab arbore, quam duos aut tres annos sine fructu rigavit? Quis non satur laborum est, si semel aut bis manipulum aliquem in horrea Domini intulit? Imo quoties si animam nos putamus Deo lucratos esse, ita contenti nobiscum sumus, ac si Americam teneremus? O Charitas! charitas! Quid habes, unde glories? Quantumvis magna sis, parva es in comparatione cum charitate Christi: parva in comparatione cum odio diaboli.

§. III.

Charitas compatiens.

DEfectus, qualibus nemo non obnoxius est, magnum ponunt impedimentum amoris, nisi didice-

diceris onera alterius ferre, & infirmitatibus compati. *Agere*, & *pati* cessamus facile in gratiam illius, qui nobis displicet. Propterea Christus ipse infirmitates nostras (absque peccato) suscepit, ut compati nobis posset, tentatus per omnia, & experimento doctus, qua commiseratione miseriæ dignæ sint, quibuscum *fratres* conflictantur. Itaque hæc tertia est Christianæ Charitatis proprietas, ut erga proximum non modo *agens* ac *patiens*, sed etiam *compatiens* sit, compatiens

1. *Defectibus naturalibus*. Ruditas, cruditas, deformitas, incuria, levitas defectus sunt hominum a natura male habitorum in temperamento, organis, & educatione. Miserationem merentur, non contemptum, non aversionem, non indignationem. Si te ita male formasset natura, quid velles fieri tibi? Quid dico: quid velles? Quæro, quid vis fieri tibi circa defectus, qui tecum nati sunt? Quin non miraris ipse, qua charitate Mater tua commiserata sit miseriis infantiae tuæ? Quid? Natura in Matre operatur compassionem tam teneram, tam anxiam, tam diuturnam: charitas non operetur? Esse puerum, ægrum, rudem defectus sunt cum gratia inhabitante componibiles: cur ergo displiceat tibi, quod Deo non displicet? Memento, qua charitate Christus tulerit discipulorum defectus. Divinum exemplum patientiam imperat Missionariis inter Antropophagos laborantibus. Ex belluis pecudes, ex pecudibus homines, ex hominibus denique Christianos formare debent. Si ruditas, si cruditas, si incuria, si levitas terruisset Magistros, quæ esset etiam hodie Americæ facies? imo quæ orbis terrarum, postquam fere totum Barbaries occupavit?

2. *De*

2. *Defectibus moralibus.* Obstinati, ingrati, & deceptores patientiam nostram in hoc genere maxime exercent, & probant. *Obstinatio* filia est stupiditatis bonum a malo non valentium discernere, suisque præjudiciis, & affectionibus ita affixorum, ut certi sint deteriora sequi quandoque, quamquam videant meliora, probentque. Misereat te talium, ut ores pro ipsis, curesque, ut ipsi orent pro se. Oratio franget. *Ingratitudo* non dico beneficium non agnoscentium, aut cito obliviscentium, sed maxime abutentium contra benefactorem cum convitiis, calumniis, injuriis, vitium est animi plus quam belluini, cui generose ferendo virtus etiam robusta vix sufficit, nisi heroica *mansuetudo*, filia charitatis, suffulciat. Nihil tamen sincere amantis cor ferocius torquet, quam bonæ spei per *malitiosam* deceptionem everasio. Unum solatium est, quod Deus nostrum *conatum*, non *eventum* coronet. Qui opera charitatis omittit, ne decipiatur: maxime omnium decipitur, similis pigro defodienti talentum, ut nemo furetur. *Compassionis* exemplum admirabile in Christo erga Judam habemus. OBSTINATO dixit: *Væ homini illi! bonum erat ei, si natus non fuisset!* INGRATUM dimisit: *Quod facis, fac citius!* DECEPTOREM admonuit: *Amice! osculo filium hominis tradis? Imitare!*

MEDITATIO III.

De Amore DEI.

Prælude 1. Deus Cœlum & terram implens.

Prælude 2. Deus meus, & omnia!

Punctum I.

Admiratio DEI

1. Intuere Deum, qualis intra, & extra se est. *Intra se* est Ens a se: non tamen Ens solitarium, sed sæcundum, ideoque in seipso beatum. *Extra se* est bonum communicivum sui, quod patet ex bonis, quæ nobis communicavit, communicat, & communicabit in omni ordine, naturæ, gratiæ, & gloriæ. Ipse sibi, & nobis est *omnia*, Principium, Medium, & finis noster. NB.

2. Deus Spiritus est: Spiritus autem est *Substantia cogitans*: proinde *cogitando* beatus est, non aliter, atque felicitas oculi *in videndo* consistit. Nemo potest hanc Dei beatitudinem turbare, quia nemo potest impedire, nemo distrahere hanc sui contemplationem, & quæ ex illa necessario sequitur, sui hanc *in se* complacentiam tanquam in objecto excellentissimo cujuslibet *substantiæ cogitantis*. Propterea dixi: *Ipse sibi est omnia*, nimirum

rum quia *a se*, & *in se* beatus est. Addidi: *Ipsē nobis est omnia*, nimirum quia Principium nostrum est ut Creator: Medium, ut Redemptor: Finis, ut Sanctificator: Spiritus enim noster est similiter *substantia cogitans*, proinde substantia, quam Deus beatam facit indulgendo *intuitum sui*, hoc est, objecti infinite præstantis, & quidem cum summa claritate, & æterna voluptate. NB. NB.

3. *Reflexio*. Ecce Deus beatus in se, & adeo nullius indigus, communicat se tamen nobis tot modis, quot creatura est capax! Admirabilis amor! sed quod admirabilius est, vicissim nostram communicationem sub gravissimo præcepto expetit, ut communicatio sit *mutua*, hoc est, ut sit *amicitia* inter ipsum, & nos, tanquam si ipsius beatitudo a nostro in se amore penderet. Quid putas? Qui bona naturæ, gratiæ, gloriæ omnia nobis offert, ut nos ad se amandum alliciat: non meretur, ut ipsum toto corde, tota mente, tota virtute amemus? hoc est, ut totam voluntatem, totum intellectum, omnes vires ipsius amori consecremus? O magne DEUS! Tu omnia tua vis mecum esse communia: & ego *mea bona* subtraho tibi: meas vires nugis impendo: meum intellectum vanitatibus applico: meam voluntatem & inclinationes in stultitiis perdo! Quid autem dico: *mea bona*! tuum est, quidquid in me boni est. Rem tuam repetis, & scilicet *bonum usum* rei tuæ in mei amoris testimonium. Homo temerarie! Quid fecisti, cum DEO amanti amorem negasti? ...

4. *Resolutio*. Benedicite omnia opera Domini Domino! In singulis Deus *aliquid sui* communicat mihi: in singulis decet, ut Deo benedicam, & nullo abutar adversus Deum. In Sole, & cum Sole

me tu illuminas, Domine! In igne, & cum igne me calefacis: in aëre & cum aëre me refrigeras: in terra & cum terra me alis: in aqua, & cum aqua me potas: in aliis creaturis (o in quot, & in quam variis) usque ad delicias amas me: & aliis argumentis est opus, ut te redamem? Non est opus. Ex eo, quod adeo sis *amans* mei, intelligo, quam sis *amabilis* in teipso. Ergo cor meum, mens mea, vires meæ conspirate in amoris exercitium! Reddere me Deo volo, quantum ipse me dedit mihi: nihil excipio, non bona fortunæ, non talenta animi, non honores, non titulos, non sanitatem, non vitam & sanguinem....

5. *Obsecratio.* Utere, ut lubet, Domine! Quæ dono tuo mea sunt, hæc dono meo tua sunt! A te accepi, recipe: quid tuis velis, præcipe! Amore solo dona me, ut ego quoque amem te! Ita, ego, & mecum totus mundus te amet! Hoc votum amantis est: quod ne *intra verba* persistat, etiam *conatus* accedet, cui si tu benedixeris *verbo*, felicissimus erit....

Punctum II.

Amplexus Dei.

1. Admiratio Dei Amorem *appretiativum* super omnia generat: tener & *intensus* amor in amplexu Dei consistit, quem *unio* potentiarum animæ conficit. Amplecti enim Deum dicitur, qui per memoriam semper cogitat *de Deo*: per intellectum semper sentit *cum Deo*: & per voluntatem semper promptus est ad agendum, & patiendum *pro Deo*. Effectus ejusmodi unionis est *beata familiaritas cum Deo*,

Deo, a qua omnis amor suiipsius, & cujuscunque creaturæ extinguitur, eo quod anima *Deo familiaris* clare perspiciat, bona omnia, propter quæ creatura amabilis videtur, in *Deo* infinities meliora esse, & tanquam in centro compenetrari. Deus est omnia, in omnibus, omni amore dignus. NB. NB.

2. Quis non ad hunc amplexum aspiret? ad amplexum, per quem nihil amamus *supra Deum*, nihil *præter Deum*, & *Deum sine modo*? Tres gradus amoris designo, ex quibus judices, quantum distes a summo; & cur *familiari* esse cum *Deo* nondum liceat. Familiaritas supponit potentias ab omni fæce terrena puras. Memoria vaga, judicium proprium, voluntas inconstans facile amicitiam scindunt. Cur enim memoria vaga est, & facile Dei præsentis obliviscitur, nisi quia plus anima ad creaturas, quam ad *Deum* afficitur, adeoque amore si non *appretiativo*, affectivo tamen ac *tenero* amat aliquid *supra Deum*? Cur intellectus disputat contra *Deum*, nec acquiescit ordinationibus Dei de se, & de aliis, nisi quia anima seipsam, aut aliud quid amat *præter Deum*? Cur voluntas mutatur in horas, & ad obviam difficultatem de constantia periclitatur, nisi quia cor hominis limites amoris ponit, neque sine capitulationibus se *Deo* dedit? Deus neque quoad extensionem, neque quoad intensiorem *sine modo* amatur: *exceptiones* locorum, temporum, personarum fiunt, *circa quas* exercet se amor: *exceptiones* contra applicationem virium, per quam intendit se amor. Mi bone! an tot defectibus obnoxius amor est, quo homines hominem *tenerè* amant? NB. NB.

3. *Reflexio.* Fatebor, quod est. *Appretiative* si conscientiae habenda est fides, amo te super omnia Deum, quia summum es bonum. Sed si *de tene-ro amore* est sermo, loqui pudet. *Amici*, quem diligo, saepe etiam somnians memini: *Dei* immemor sum, etiam cum illi colloquor: minutum temporis si quando *sine distractione* cum Deo ago, miraculum contigisse existimo. *Amici* iudicio conformare meum, nulla est difficultas: aestimare, quod *Deus* aestimat, & nihil aliud: spernere, quod *Deus* spernit, & nihil aliud, si quis didicit, eja! exhibeat se nobis, & laudabimus eum! *Amicum* tenere dilectum ut deseram, efficere potest diuturna absentia, amabilioris objecti praesentia, ingratus animus, & observatio defectuum, quibus nemo non obnoxius est: nihil horum in *Deo* est. Nunquam abest a nobis: nunquam objicitur oculis aliquid supra Deum amabile: nunquam ingratitude nota in Deum cadit: nunquam defectus: & tamen quam saepe, quam repente amor erga Deum frigescit! ...

4. *Resolutio.* Parce mihi, Domine! amorem tenerum & intensum non esse praeceptum ajunt: hinc *appretiatione* contenti, *de affectione* minus anxii sumus, praecipue quod difficile sit tenere amare *invisibilem*. Sensibus ducimur. Bella excusatio! *contenti sumus!* hic sermo amantis sit? Si amor ignis est, quomodo dicit: sufficit? Deus invisibilis est! Imo apparuit Benignitas Dei *in carne*: & Sanctae animae quam familiarem habebant sibi? Quam suavem, si in brachiis Matris, si inter manus lictorum, si in potestate Sacerdotum contemplantur? Quid? quod Deus invisibilis oculis carnis videri possit *oculis mentis*? Aut an
non

non *Fides* & *Ratio* Deum ubique vident? Vere, Domine! hallucinamur, dum excusamus torporem amoris. Aperi oculos tuos, & vide anima mea, quem amorem, non dico, *præcipiat*, sed *mereatur*, & *exspectet* Dominus Deus noster. Ah! Amor non amatur! Amor non amatur! Quis mihi det, ut possim amare pro omnibus, qui te non amant! ... Vota inania! Tu tibi prospice! ...

5. *Obsecratio*. Prospiciam. Sed vos Sancti, & Sanctæ DEI, date mihi oculos vestros, ut invisibilem videam. Ita Cœlum in terris vel inter maximas ærurnas erit. O *vita amoris* vita suavis! O tempus amantium tempus deliciosum, ubi dilectus meus se mihi communicabit, & ego me illi! Familiaritas sancta! Amicitia beata! Peritenefasti dies, quotquot non fuistis *dies amoris*! Vive Amor! Age! nunc saltem anima languentem spiritum, & in ultimos conatus urge! Sit motus in fine velocior!

Colloquium.

O DEUS meus, & omnia! suscipe extremos anhelitus, quos amor ducit, cupidus æternum amare æterno amore dignissimum! O DEUS! quam admirabilem quatuor literæ *substantiam* dicunt! O DEUS MEUS! quam amabilem una vocula *Dominum* loquitur! O OMNIA mihi DEUS, quem si unum possideo, satis est! In admiratione & amplexu tuo beatus sum! O si jam nunc me admitteres, Domine, ad hanc unionem, ut in admiratione & amo-

amore tibi conjunctus vivam ! Cur hæsito autem ? Deliciæ Dei sunt esse *cum filiis hominum* , si modo deliciæ hominis sint *esse cum Deo*. *Hilarem* datorem diligis Deus , quales in schola amoris educantur, Eja ! Ergo *discipulus amoris* ero ! . . .

Adnotatio Fructuum.

FRUCTUS sit, Exercitium *amoris teneri* in admiratione, & amplexu Dei , quæ una est via perveniendi ad familiaritatem cum Deo , de qua *in viro Apostolico* pluribus egi , cum colloquia cum Deo dogmatica , historica , & pathetica explico. In vita V. P. Pauli Segneri legimus , quod , cum præter morem in oratione exardens spiritu interrogaret , qua via brevissime ad perfectionem contendendum sibi esset , audiverit vocem Domini intus dicentem sibi : *Volo , ut invicem amemus !* Sic fiat ! Optime ! Maxime Deus ! *invicem amemus !* æternum amemus ! Ex Kemp. l. 3. c. 39.

Conclusio.

Melior ero , quam fui

1. *Erga Deum* in usu *omnis Orationis* , id est , Mentalis , Vocalis , & Suspiriorum. *Orare* , est occupari occupatione omnium *utilissima*. Qui hoc sibi persuasit , semper orabit *alacriter*,

2. *Erga meipsum* in usu *omnis mortificationis* , id est , in abstinendo & sustinendo , sicut cura ordinis diurni , & perfectio officii postulat. Nihil potest homo *excellentius* agere , quam si *cum excellen-*

cellentia fungatur officio. *Hæc una observatio* mundum canonizaret.

3. *Erga proximum* (de externis æque , ac de domesticis sermo est) *in omni Exercitio Charitatis* , id est , agentis , patientis , & compatientis. Qui existimat , male a se tempus perdi , quod impendit in obsequio charitatis , næ is nunquam erit studiosius operum misericordiæ , urbanitatis , & zeli. Tollenda est hæc opinio : ita promptus ero ad omne officium.

Atque ita , Vir Religiose ! *ivimus viam compendii* , & per ostiduum emensi sumus. Superest unum , quod caveas , nimirum ne *in termino* respicias post tergum , & de reditu cogites. *Memento uxoris Loth* , monuit Christus : memento , & a poenæ exemplo sape.

Instructio.

Regulæ , ut cum orthodoxa Ecclesia sentiamus.

Hæ regulæ utiles sunt maxime illis , qui inter Libertinos , & contemptores Religionis versantur : & vult Ignatius , ut ex his non modo *sentiamus* cum Ecclesia , sed in omni occasione sensum nostrum etiam fortiter *profiteamur*.

Sentimus autem cum Ecclesia Romana , si quod illa credit , credere primum velimus : tum actu
cre-

credamus. Ut *velimus* credere, argumenta credibilitatis efficient, ex quibus viro prudenti hoc unum sufficiet, quippe nulli alteri, quam Ecclesiæ Romanæ, commune argumentum, quod sola ipsa nunquam facta sit invisibilis. Insolubilis enim est Syllogismus hic: Ecclesia Christi debet a Christi temporibus usque ad mundi finem semper esse visibilis, quod constat ex ædificio supra petram, ex promissione durationis, & ex imperio prædicationis: sed præter Romanam nulla fuit semper visibilis, quod Acatholici fatentur, & patet enumeranti: ergo nulla, præter Romanam, fuit Ecclesia Christi, quæ si posset invisibilis fieri, quis me convincet, non Scripturam quoque factam esse invisibilem, unde necessario, quod liceat cuivis credere, quod libet, sequetur. Ut actu credamus autem, veracitas Dei loquentis utique facile in obsequium fidei captivabit incapacitatem, credentis. Nota hic, si cum hæretico agendum est tibi, Lector! nota hæc duo 1. ut nunquam cum illo de fide agas, nisi prius sincere promiserit, se Catholicum fore, si fuerit de errore convictus: si enim a respectu humano, metu paupertatis, amore vitæ liberioris tenetur, nihil tuo labore lucraberis, quam quod facias ex materiali formalem. 2. Ut voluntatem prius vincere studeas, quam intellectum: primumque omnium obstinationis radicem indages, num *error* sit, num inordinata *affectio*. Noli festinare ad instructionem, si decipi nolis. Redibunt in antiquam sylvam cum dedecore nostro, & indignatione benefactorum, nisi radix evulsa sit.

Accedat fidei etiam *professio fidei*, quam facimus positive, & negative. *Positive*, si sine respectu

spectu ad homines fortiter defendimus, & laudamus, quæ ab hodiernis Hæreticis reprehenduntur, ut sunt frequentia Sacramentorum, sacrificium Missæ, cantus Ecclesiasticus, Status Religiosus, vota, invocatio Sanctorum, Ceremoniæ, jejunia, opera pœnitentiæ, cultus imaginum, ornatus templorum, præcepta Ecclesiæ, decreta Canonum, Theologia Scholastica, purgatorium, indulgentiæ &c. *Negative*, si omittimus loqui, aut disputare de materiis, ex quibus pusilli facile scandalizantur, puta de comparatione unius Sancti cum altero, de gratia prædestinationis, de libertate arbitrii, de fide sine operibus, de puro amore cum exclusione omnis timoris. Atque ita, DEO dante, exposuimus omnia, quæ ad libellum S. Ignatii pertinent, & *viam compendii* efficiunt ipso

Duce emetiendam octiduano itinere ad perfectionem Statui Religioso competentem.

Eamus cum Tobia quot annis: surgite fratres! Eamus!

O. A. M. D. G.

